

UCHUNGUZI WA MAISHA NA HUDUMA YA KRISTO

KUTEMBEA
PAMOJA
NA

YESU

KATIKA
ULIMWENGU
WAKE

KITIVO CHA MASOMO YA KRISTO CHA MOSAIKI

UCHUNGUZI WA MAISHA NA HUDUMA YA KRISTO

**KUTEMBEA
PAMOJA
NA
YESU
KATIKA
ULIMWENGU
WAKE**

KITIVO CHA MASOMO YA KRISTO CHA MOSAIKI

© 2025 Mosaic Christian College. Haki zote zimehifadhiwa.

Hakuna sehemu ya chapisho hili inayoweza kunakiliwa, kuzalishwa upya, kuhifadhiwa katika mfumo wa urejeshaji wa taarifa, au kusambazwa kwa namna yoyote au kwa njia yoyote, iwe ya kielektroniki, ya kimitambo, ya kunakili kwa picha, ya kurekodi, ya kuchanganua, au vinginevyo, bila idhini ya maandishi ya awali kutoka kwa mchapishaji, isipokuwa kwa nukuu fupi zinazotumiwa katika mapitio ya kitaaluma au kama inavyoruhusiwa na sheria husika za hakimiliki.

Chapisho hili limetolewa leseni kwa matumizi ya mtu binafsi pekee, yasiyohamishika, yasiyo ya kipekee, na yasiyo ya kibiashara. Mnunuzi amepewa haki ndogo ya kufikia na kutazama maudhui ya kidijitali kwa mujibu wa masharti ya awali ya ununuzi pekee. Uzazi upya wowote usioidhinishwa, usambazaji, uuzaji tena, upakiaji kwenye majukwaa ya watu wengine, au uonyeshaji wa hadharani wa nyenzo hii umepigwa marufuku kabisa na unahesabiwa kuwa ukiukaji wa sheria za hakimiliki za Marekani na za kimataifa.

Matumizi yasiyoidhinishwa, kunakili, au kusambaza, ikijumuisha lakini bila kuishia kwenye uharamia wa kidijitali, yanakiuka haki za kisheria za mwandishi na mchapishaji na yatachukuliwa hatua za madai na au za jinai kwa kiwango cha juu kabisa kinachoruhusiwa na sheria.

Nukuu za Maandiko Matakatifu zimetolewa kutoka Biblia Takatifu, Toleo Jipya la Kimataifa®, NIV®. Hakimiliki © 1973, 1978, 1984, 2011 na Biblica, Inc.™ Zimetumiwa kwa idhini. Haki zote zimehifadhiwa duniani kote.

Imetolewa na:
Mosaic Christian College
9535 Forest Lane, Suite 285
Dallas, TX 75243
www.gomosaic.college

Imechapishwa nchini Marekani.

YALIYOMO

UTANGULIZI

SURA YA 1: ULIMWENGU ALIOINGIA YESU

Mazingira ya Kihistoria na Kitamaduni
Madhehebu ya Kiyahudi na Maisha ya Kidini
Maendeleo ya Kipindi cha Kati ya Agano
Umuhimu wa Kiteolojia wa Kupata Mwili

SURA YA 2: KUZALIWA NA MIAKA YA AWALI YA YESU

Matangazo na Simulizi za Kuzaliwa
Utoto wa Yesu na Utambulisho Wake wa Awali
Ubatizo wa Yesu na Uthibitisho wa Hadharani wa Baba
Kutoka Ubatizo Hadi Jangwani: Kizingiti cha Huduma ya
Hadharani ya Kristo

SURA YA 3: MAANDALIZI YA HUDUMA

Yohana Mbatizaji na Ujumbe wa Mtangulizi
Ubatizo wa Yesu
Majaribu Jangwani
Maana ya Kiteolojia ya Uti wa Yesu

SURA YA 4: HUDUMA YA AWALI YA YUDEA NA GALILAYA

Kuitwa kwa Wanafunzi wa Kwanza
Ishara na Miujiza ya Awali
Mafundisho ya Awali na Tangazo la Ufalme
Mvutano Unaoongezeka na Viongozi wa Kidini

SURA YA 5: HOTUBA YA MLIMANI

Heri na Maadili ya Ufalme
Yesu na Utimilifu wa Sheria na Manabii
Haki ya Ndani na Mabadiliko ya Moyo
Kutenda Haki na Vipaumbele vya Ufalme

SURA YA 6: MIFANO YA YESU

Kwa Nini Yesu Alifundisha kwa Mifano
Mifano Muhimu Kuhusu Ufalme wa Mungu
Mifano ya Neema, Huruma, na Ukombozi
Mifano ya Onyo, Uwajibikaji, na Hukumu

SURA YA 7: MIUJIZA YA YESU

Miujiza ya Uponyaji na Huduma ya Huruma
Miujiza ya Ukombozi na Mamlaka Juu ya Giza
Miujiza ya Asili na Nguvu ya Uungu
Miujiza ya Ufufuo na Nguvu ya Uhai

SURA YA 8: MAFUNDISHO YA YESU KUHUDUSU UANAFUNZI NA UTUME

Mwito wa Kumfuata Yesu
Gharama ya Uanafunzi
Uundaji wa Tabia ya Ufalme
Utume wa Wanafunzi

SURA YA 9: WIKI YA MWISHO

Kuingia kwa Ushindi na Tangazo la Kimasihi
Kutakaswa kwa Hekalu
Mafundisho, Migogoro, na Karamu ya Mwisho
Karamu ya Mwisho na Agano Jipya

SURA YA 10: MATESO, KIFO, NA UFUFUO WA YESU

Uchungu huko Gethsemane
Kukamatwa na Kesi za Yesu
Kusulubiwa na Kifo cha Yesu
Kuzikwa na Kufufuka kwa Yesu

HITIMISHO

ORODHA YA MANENO

UTANGULIZI

Yesu Kristo yuko katikati kabisa ya imani ya Kikristo, lakini waumini wengi kwa kimya hubeba taswira isiyo kamili au isiyo wazi ya Yeye alivyo kwa kweli. Tunaweza kulijua jina Lake, kunukuu maneno Yake, na hata kuvutiwa na mfano Wake, huku bado tukikosa uzito wa kwa nini Alikuja na kile ambacho kumfuata kunahitaji kwa kweli. Hili ni muhimu kwa sababu pale ufahamu wetu wa Yesu unapokuwa hafifu, imani yetu mara nyingi huwa ya juu juu na huumbwa kirahisi na utamaduni. Ufafanuzi ulio wazi kuhusu Yesu huleta utii wa kweli, na utii huo huunda kila sehemu ya maisha yetu.

Kumjua Yesu kwa usahihi si jambo lililohifadhiwa kwa wachungaji, wasomi, au wanateolojia pekee. Ni jambo la lazima kwa kila muumini anayelitaja jina Lake. Maandiko Matakatifu huunganisha mara kwa mara ukuaji wa kiroho na kumjua Kristo kwa kweli, si kujua taarifa kumhusu tu. Waumini wanapokuwa na mashaka kuhusu mamlaka, huruma, na utume wa Yesu, mara nyingi hubadilisha sauti Yake na mapendeleo binafsi, shinikizo la kitamaduni, au mapokeo. Uelewa ulio wazi na wa kibiblia kuhusu Yesu huimarisha imani, hulinda dhidi ya upotoshaji, na huunda wanafunzi wanaodumu waaminifu wakati maisha yanapokuwa magumu.

Kanisa la kisasa linakabiliwa na shinikizo la mara kwa mara la kumtengeneza Yesu upya katika sura inayohisi kuwa ya kustarehesha zaidi au rahisi kudhibiti. Wengine huangazia wema Wake huku wakipuuza utakatifu Wake. Wengine husisitiza mamlaka Yake huku wakipuuza huruma Yake. Njia zote mbili huacha taswira iliyopotoka. Injili zinamwasilisha Kristo mmoja aliyekamilika, ambaye rehema Yake hutiririka kutoka katika utakatifu, na ambaye

mamlaka Yake huonyeshwa kupitia utii kwa Baba. Kumkumbatia Yesu kwa ukamilifu hutulinda dhidi ya imani ya kuchagua yaliyo rahisi na kwa kimya kuyapinga yaliyo na gharama.

Mtazamo ulio wazi wa Yesu pia huwasaidia waumini kuelewa mateso, utii, na kujitoa sadaka. Wengi hupambana imani inapokuwa ngumu kwa sababu hawakuwahi kufundishwa kwamba Yesu Mwenyewe alipitia njia iliyojaa kukataliwa, makabiliano, na mateso. Wakati shida zinapokuja, imani iliyojengwa juu ya faraja pekee mara nyingi hutikisika. Kumwona Yesu kwa uwazi hutukumbusha kwamba mateso si uthibitisho kwamba Mungu ametutupa, bali mara nyingi ni mahali ambapo uaminifu na utii huimarishwa.

Maisha ya Yesu pia hubadilisha jinsi tunavyoelewa mamlaka. Katika ulimwengu unaolinganishwa mamlaka na udhibiti, umaarufu, au nguvu, Yesu hufunua mamlaka inayotokana na kujitiisha kwa Baba na kutumikia wengine. Pale hili linapofahamika vibaya, uongozi unaweza kuwa mkali au wa kujitenga badala ya kuwa wa mfano wa Kristo. Kumwelewa Yesu huwasaidia waumini kuongoza familia zao, makanisa yao, na jamii zao kwa unyenyekevu, uaminifu, na kujali, wakionyesha moyo wa Mungu badala ya tamaa binafsi.

Kumwelewa Yesu kwa usahihi ni muhimu pia kwa ajili ya utume. Utume hauanzi na mikakati au mapendeleo, bali huanzia katika Yeye Yesu alivyo. Anapoonekana tu kama msaidizi au mfariji, utume huonekana kuwa wa hiari na huahirishwa kwa urahisi. Lakini anapotambuliwa kama Mfalme, utume huwa jibu la asili la utii na upendo. Waumini wanaoelewa utambulisho wa Yesu hutambua kwamba kushiriki maisha na kweli Yake si jukumu la wachache tu, bali hutiririka kutoka katika utii wao Kwake.

Ufafanuzi huu pia huimarisha ibada. Ibada huwa nyepesi pale Yesu anapotendewa kwa mazoea au hisia tupu, kwa sababu heshima ya kweli hukua kutokana na kutambua utakatifu na mamlaka Yake. Injili zinaonyesha ibada ikitokea kila mahali Yesu anapoonekana kwa kweli, iwe ni kwa mshangao, toba, utii, au kujisalimisha. Waumini wanapomjua Yesu kwa kina, ibada huwa ya moyoni na yenye maana, ikiongozwa na shukrani badala ya mazoea.

Hatimaye, kitabu hiki ni cha muhimu kwa sababu kumfuata Yesu kunahitaji kumjua kama alivyo kweli. Uanafunzi si kujiboresha binafsi kwa lugha ya kiroho, bali ni maisha ya kujisalimisha kwa Bwana aliye hai anayehitaji utii wetu. Kanisa halihitaji toleo la Yesu lililo rahisi zaidi au lenye kustarehesha. Linamhitaji Yesu wa kibiblia anayekomboa, anayekemea, anayerejesha, na anayatawala. Kila muumini huumbwa na Yesu anayemwamini, na kitabu hiki kinawaalika wasomaji kukutana na Kristo kwa uwazi, kwa uaminifu, na kwa utii wa unyenyekevu.

SURA YA 1: ULIMWENGU ALIOINGIA YESU

UTANGULIZI

Yesu aliingia ulimwenguni katika wakati unaofaa kabisa, na Injili zinatonyesha kwa uangalifu kwamba kuja Kwake hakukuwa wazo la kiroho la faraghani, bali tukio halisi katika historia halisi. Alizaliwa miongoni mwa watu walioundwa na ahadi za Mungu, waliokandamizwa na utawala wa kigeni, na waliokuwa na shauku ya kuokolewa. Muktradha huo ni muhimu kwa sababu Yesu hakuzungumza akiwa mbali. Alitangaza ufalme wa Mungu katikati ya mapambano ya kila siku, mkanganyiko wa kidini, na maisha yaliyovunjika. Ili tumfuate kwa kweli, tunahitaji kuuelewa ulimwengu uliosikia sauti Yake kwa mara ya kwanza na kuonja mamlaka Yake, kwa sababu Mfalme huyo huyo bado hukutana na watu katika maisha halisi leo.

Yesu pia aliingia katika utamaduni wa kidini uliojua Maandiko, uliopenda mapokeo, na uliobishana kuhusu utakatifu, lakini mara nyingi ulimkosa Mungu ambaye Maandiko hayo yalifunua. Wengi walitamani Masihi, lakini walibeba matarajio yanayoshindana kuhusu wokovu unapaswa kuonekana vipi, na unapaswa kumkabili nani kwanza. Yesu aliingia katika matarajio hayo, akayatakasa, na akafichua sanamu zilizokuwa chini yake, iwe ni nguvu za kisiasa, hadhi ya hadharani, au uhakika wa kujihesabia haki. Tunapona ulimwengu Aliouingia, tunaelewa vizuri zaidi kwa nini maneno Yake yalichoma kwa ukali sana na yakaponya kwa kina sana.

SEHEMU YA 1: MAZINGIRA YA KIHISTORIA NA KITAMADUNI

Yesu aliingia Israeli chini ya uvamizi wa Warumi, katika siku ambazo mamlaka ya Kaisari iliathiri kodi, safari, na utaratibu wa umma, huku watawala wa eneo wakijaribu kuiridhisha Roma na kuwatawala watu. Luka anaweka kuzaliwa Kwake katika muktadha wa sensa ya kifalme, akionyesha kwamba mpango wa Mungu uliendelea hata wakati dola ilionekana kushika kalamu iliyoandika historia (Luka 2:1–7, NIV). Ufalme wa Yesu haukutangazwa katika ombwe, bali katika ulimwengu uliodhani nguvu ya kweli ilitoka Roma, si kutoka mbinguni.

Yesu pia aliingia katika utamaduni ambamo familia, uchumi, ibada, na heshima vilifungamana kwa karibu, na ambamo aibu iliweza kumtenga mtu kwa ufanisi kama umaskini. Vijiji vilitegemea kilimo, njia za biashara zilisafirisha habari kwa haraka, na mikusanyiko ya sinagogi iliunda utambulisho wa jamii wiki baada ya wiki. Katika mazingira hayo, huruma ya Yesu haikuwa ya kihisia tu, bali ilikuwa rehema takatifu iliyowarejesha watu kwa Mungu na kwa wao kwa wao. Kuelewa mtandao huo wa kijamii hutusaidia kuona kwa nini miujiza Yake, milo Yake, na makabiliano Yake viligeuka kuwa hatua za wazi za mabadiliko mbele ya umma.

Kivuli cha Roma na Mamlaka Isiyotikisika ya Yesu

Yesu aliikabili uwepo wa Roma bila kuitendea Roma kama mamlaka ya mwisho juu ya maisha ya binadamu, kwa sababu Alijua dhambi ndiyo utumwa wa ndani zaidi. Alipoulizwa kuhusu kulipa kodi, Alikataa maelewano ya woga na uasi wa kichaa, na akadai kwamba watu wampatie

Mungu kile kilicho cha Mungu (Mathayo 22:15–22, NIV). Katika nchi ambamo sarafu zilibeba sura ya Kaisari, Yesu alielekeza mioyo kwa Mungu ambaye sura Yake imegongwa muhuri juu ya kila mtu, na Alifanya hivyo kwa mamlaka thabiti.

Unafunzi wa Yesu bado unahitaji uthabiti huo huo, kwa sababu kila enzi ina shinikizo lake linalodai uaminifu wa mwisho. Baadhi ya waumini hujaribiwa kuitakasa hasira ya kisiasa, huku wengine hujaribiwa kuficha imani ili wabaki salama, lakini Yesu huwaita watu Wake wamtumaini Baba kwa utii usioogopa. Mamlaka Yake hutufundisha kuheshimu mifumo ya utawala bila kuiabudu, na kupinga dhuluma bila kugeuza wokovu kuwa mradi wa kibinadamu. Yeye bado ni Mfalme asiyeweza kutishwa na falme.

Hofu ya Herode na Gharama ya Uwepo wa Kristo

Yesu aliingia katika eneo ambako utawala wa Herode uliwekwa alama na mashaka na vurugu, kwa sababu viongozi wasio na usalama daima huiona uwepo wa Mungu kama ushindani. Mathayo anaandika kwamba Herode alifadhaishwa na habari za mfalme mchanga, na hofu yake ikamwagika katika tendo la ukatili alipokuwa akijaribu kufuta tishio ambalo hakuweza kulidhibiti (Mathayo 2:1–16, NIV). Tangu mwanzo, kuja kwa Yesu kulifunua giza linaloshikamana na mamlaka, na uwepo Wake tu uliwalazimisha watu kuchagua kati ya kujitiisha na kujilinda.

Yesu bado huleta mstari huo huo wa mgawanyiko, kwa sababu uwepo Wake huikabili njaa ya moyo ya kutaka kubaki kiongozi. Kisa cha Herode kinaonya kwamba lugha ya kidini inaweza kutumika kuficha mahesabu ya kisiasa, na kwamba hofu inaweza kujificha kama busara. Somo la

kichungaji si kuwa na cynicism, bali kuwa na macho yanayoona kwa uwazi, kwa sababu ufalme wa Kristo utayapinga yote yanayojifanya kiti cha enzi, hata kile tunachojenga ndani yetu. Utakatifu Wake si wa kuchezea, lakini ni wa kuokoa.

Lugha, Elimu, na Upeo wa Maneno ya Yesu

Yesu aliingia katika ulimwengu wa lugha nyingi ambamo Kiaramu kilitawala mazungumzo ya kila siku, Kiebrania kilibeba uzito wa utakatifu, na Kigiriki kilitumikia biashara na mawasiliano mapana. Uhalisia huo wa lugha ulikuwa muhimu kwa sababu mafundisho ya Yesu yalisikika na wafanyakazi wa kawaida, waandishi waliobobea, na watu wa nje waliopita kwenye njia za biashara, na maneno Yake yalisambaa haraka zaidi ya mipaka ya vijiji. Luka anaeleza jinsi Yesu, hata akiwa mtoto, alivyoshiriki majadiliano na walimu katika viwanja vya hekalu, akifunua mapema hekima na uwazi ambao baadaye uliwashangaza umati (Luka 2:46–52, NIV).

Mamlaka ya Yesu haikuwahi kutegemea elimu ya wasomi, lakini haikukosa kina, kwa sababu Alizungumza kama Yeye anayemjua Baba kwa ukaribu. Kwa Kanisa leo, hili linapinga kiburi cha kupinga elimu na pia majivuno ya kitaaluma, kwa sababu Kristo huunda wanafunzi wanaopenda kweli na kuizungumza kwa uwazi. Lengo si msamiati wa kushangaza, bali ufafanuzi wa uaminifu unaoleta Neno la Mungu katika maisha halisi. Maneno ya Yesu bado huvuka mipaka ya tamaduni kwa sababu yamejengwa juu ya uhalisia wa kiungu, si mitindo ya binadamu.

Heshima, Aibu, na Rehema Inayorejesha

Yesu aliingia katika jamii ambamo heshima ilikuwa kama sarafu ya kijamii, na aibu iliweza kumsukuma mtu pembeni hata kama aliishi karibu na kituo cha mji. Ugonjwa, umaskini, na kushindwa kimaadili mara nyingi vilibeba unyanyapaa wa hadharani, na wengi walidhani mizigo hiyo ilithibitisha kutokuridhika kwa Mungu. Yesu alikabili moja kwa moja fikra hiyo alipomsamehe na kumponya mtu aliyepooza, na umati ukatambua kwamba Mungu alikuwa amempa mwanadamu mamlaka ya namna hiyo (Mathayo 9:1–8, NIV). Hakuponya miili tu, Aliwarejesha watu kwenye ushirika na Mungu.

Rehema ya Yesu bado ni takatifu, maana haisamehi dhambi kwa kuipuuza, bali huwaokoa wenye dhambi kutoka katika upweke na kukata tamaa. Huduma ya kichungaji lazima ijifunze muundo huo, kwa sababu watu bado huishi chini ya aibu inayovunja moyo, hata wanapojificha nyuma ya mafanikio. Uangalizi unaomweka Kristo katikati huongea msamaha kwa ukweli, huita toba bila ukatili, na hujenga upya hadhi kupitia kuhusika ndani ya Kanisa. Yesu anaporesha, hatoi faraja tu, anatoa nafasi mpya kwenye meza ya Mungu.

Kazi ya Kila Siku na Mwito Mtakatifu wa Uanafunzi

Yesu aliingia katika maisha ya kazi ya kawaida, na akachagua wanafunzi kutoka katika ratiba za nyavu, mashua, kodi, na siku ndefu. Hakuanza kwa kuajiri watu wanaovutia kijamii, bali kwa kuwaita watu waliokifahamu uchovu, hatari, na maudhi ya kutokuwa na udhibiti mwingi. Marko anaandika mwito Wake kwa wavuvi, na Akaweka uanafunzi kama utume unaobadilisha, si burudani kwa wenye udadisi wa kiroho (Marko 1:16–20, NIV). Mamlaka Yake yaliwakuta kazini, na mwito Wake ukaunda upya utambulisho wao.

Yesu bado huwaita watu kutoka maisha ya kawaida kwenda utii wa ajabu, lakini mara chache huwaondoa katika mahitaji na shinikizo la ulimwengu. Badala yake, Huwafundisha wafuasi Wake kufanya kazi kwa uaminifu, kutumikia kwa uaminifu, na kupima maisha kwa upendeleo wa Baba, si kwa makofi ya watu. Uanafunzi hauzidharau wajibu wa kila siku, bali huukomboa kwa kupanga upya utii. Yesu anapomwita mtu, Haongezi tu shughuli za kidini, Huunda maisha mapya chini ya ubwana Wake.

SEHEMU YA 2: MADHEHEBU YA KIIYAHUDI NA MAISHA YA KIDINI

Yesu aliingia katika mazingira yenye dini nyingi ambamo Maandiko yaliheshimiwa, midundo ya ibada ilikuwa imezoeleka, na mijadala kuhusu utakatifu iliunda utambulisho wa hadharani. Hata hivyo, hali ya kiroho ilikuwa imegawanyika, kwa sababu makundi tofauti yalitoa maono yanayoshindana kuhusu uaminifu, mara nyingi yakiwa yamefungwa na hadhi ya kijamii na mkakati wa kisiasa. Yesu aliushughulikia ulimwengu huo uliopasuka kwa mamlaka, akifundisha katika masinagogi na kufichua moyo uliokuwa nyuma ya utendaji wa nje (Marko 1:21–28, NIV). Uwepo Wake ulifunua kwamba utakatifu wa kweli hutiririka kutoka kwenye ushirika na Mungu, si kutoka kwenye kusimamia mwonekano.

Yesu pia aliingia kwa watu waliotamani ukombozi wa Mungu, lakini mara nyingi walijaribu kudhibiti jinsi ukombozi huo unapaswa kuonekana. Wengine waliweka kipaumbele katika mapokeo magumu, wengine waliweka kipaumbele katika ushawishi wa hekalu, wengine walijitenga katika jumuiya za usafi, na wengine walifuata

upinzani wa kivita. Yesu hakuwapendezesha upande wowote wala hakuyapuuza maswali yao, Aliikabili dhambi, Akatimiza Maandiko, na kutangaza ufalme wa Mungu kama uokozi wa Baba, si mafanikio ya binadamu. Kuelewa makundi haya hutusaidia kuona kwa nini Yesu alivuta uaminifu mkubwa sana na uadui mkubwa sana.

Mafarisayo na Jaribu la Udhibiti wa Haki

Yesu aliwashughulikia Mafarisayo kama wanafunzi wa dhati wa Maandiko, lakini Alifunua jinsi ibada inaweza kuwa chombo cha udhibiti wakati moyo unatafuta usalama kupitia kutunza sheria. Katika mgogoro kuhusu mapokeo, Yesu alikemea kuinua kanuni za kibinadamu juu ya amri za Mungu, na Akaonyesha kwamba usafi wa kweli huanzia moyoni, si katika taratibu zilizodhibitiwa kwa umakini (Marko 7:6–13, NIV). Mamlaka Yake hayakupinga utakatifu, bali yaliuokoa utakatifu kutoka katika unafiki na kuuelekeza kwa tamani la Mungu lenyewe.

Makabiliano ya Yesu bado ni muhimu kwa sababu jumuiya za kidini zinaweza kuteleza taratibu katika jaribu hilo hilo, zikapima uaminifu kwa utii unaoonekana badala ya utii wa unyenyekevu. Uongozi wa kichungaji lazima ulinde dhidi ya utamaduni ambamo watu huficha dhambi nyuma ya utendaji na kuchanganya usumbufu na kusadikiwa. Unafunzi unaomweka Kristo katikati hufundisha kwamba neema hailegezi utakatifu, huiimarisha, kwa sababu Baba hubadilisha moyo kabla ya mikono. Yesu huwaita watu Wake katika haki inayomtegemea Yeye, si inayotegemea kulinda sura.

Masadukayo na Hatari ya Mamlaka Isiyo na Tumaini

Yesu alikutana na Masadukayo waliokuwa na ushawishi kupitia mfumo wa hekalu na mara nyingi walijiunga na uthabiti wa kisiasa, hata ulipopooza matarajio ya kiroho. Teolojia yao ilikataa ufufuo, na Yesu aliwasahihisha kwa kuuweka tumaini juu ya nguvu ya Mungu na Neno la Mungu, si juu ya mawazo ya wasomi (Mathayo 22:23–33, NIV). Mamlaka Yake ilifunua jinsi uongozi wa kiroho unavyoweza kuwa tupu unapoundwa zaidi na ufikiaji wa mamlaka kuliko na kumcha Bwana.

Jibu la Yesu bado ni onyo kwa kizazi chochote kinachojaribiwa kubadilisha tumaini la kibiblia kwa usalama wa taasisi. Viongozi wanapokataa ufufuo kwa vitendo, hata kama si kwa mafundisho, huteleza katika pragmatism isiyoweza kuwafariji wanaokufa au kukabiliana na dhuluma kwa ujasiri. Kanisa lazima likumbuke kwamba Ukristo si mpango wa maadili, ni uzima kutoka kwa Mungu aliye hai, uliothibitishwa na Kristo na kuahidiwa kupitia ufufuo. Yesu hatoi mawazo tu, hutoa wakati ujao ulio hai uliofungwa na uaminifu wa Baba.

Maisha ya Sinagogi na Neno la Ufalme Linalotangazwa Hadharani

Yesu alifundisha mara kwa mara katika masinagogi, ambayo yalifanya kazi kama vituo vya eneo kwa kusoma Maandiko, kuomba, na kuunda maisha ya jumuiya. Mikutano hiyo iliunda watu wiki baada ya wiki, ikizalisha wasikilizaji waliozoezwa kusikiliza, kuuliza, na kujibu, jambo lililofanya mafundisho ya Yesu yawe rahisi kufikiwa na pia yawe ya kuchokoza. Luka anaandika Yesu akisoma kutoka Isaya huko Nazareti na kutangaza kwamba imetimia ndani Yake, akiweka utambulisho Wake katikati ya tumaini la Israeli (Luka 4:16–21, NIV). Mamlaka Yake hayakuwa ya nadharia, yalitamkwa ndani ya ibada ya pamoja.

Matumizi ya Yesu ya sinagogi pia yanalikumbusha Kanisa kwamba Mungu huunda wanafunzi kupitia kutangazwa kwa Neno hadharani na maisha ya pamoja, si kupitia kiroho cha upweke. Imani iliyokomaa huimarishwa Maandiko yanaposomwa, yanapofafanuliwa, na yanapotumiwa katika jumuiya chini ya ubwana wa Kristo. Hata hivyo, Yesu pia anaonyesha kwamba mazoea yanaweza kuzaa upinzani, kwa sababu watu mara nyingi hukataa kweli inayotishia mawazo yao. Kazi ya kichungaji ni kulifanya Neno liwe kitovu, na kumruhusu Yesu afafanue utimilifu, badala ya kuuruhusu ustarehe ufafanue tafsiri.

Waesene, Kujitenga, na Mipaka ya Upweke

Yesu aliingia katika ulimwengu ambamo baadhi walitafuta utakatifu kwa kujitenga, wakiamini njia ya uaminifu ni kujiepusha na upotovu. Ingawa Injili hazimwonyeshi Yesu kama sehemu ya harakati ya Waesene, msukumo mpana wa kitamaduni wa kujiondoa husaidia kueleza njaa ya usafi na kuchoshwa na uongozi uliokosa uaminifu. Yesu aliomba wanafunzi Wake walindwe na uovu bila kuondolewa duniani, akifunua utakatifu unaoshiriki badala ya kukimbia (Yohana 17:15–19, NIV). Mamlaka Yake huwatakasa watu kwa ajili ya utume, si kwa ajili ya kujificha.

Mfumo wa Yesu unazungumza moja kwa moja na waumini wanaochukizwa na uozo wa kitamaduni na wanaojaribiwa kurudi nyuma kwenye ngome za kidini zilizo na kinga. Kuna nafasi ya jumuiya yenye nidhamu na uzito wa maadili, lakini Kristo hawaiti watu Wake kuwaacha jirani zao. Anawatuma kwa kweli, unyenyekevu, na ujasiri, kwa sababu utakatifu Wake ni upendo unaotenda, si kujitenga kwa hofu. Uanafunzi hujifunza kupinga dhambi bila kuwaepuka wenye dhambi, kwa sababu hivyo ndivyo Yesu alivyoleta moyo wa Baba duniani.

Wazeloti, Vurugu, na Matumizi Mabaya ya Tumaini la Kimasihi

Yesu aliingia katika mazingira ambamo baadhi waliamini ukombozi unahitaji nguvu, na ambamo bidii ingeweza kuchanganywa na uaminifu. Shauku ya uhuru ilikuwa ya kueleweka, lakini jaribu lilikuwa kumtengeneza Masihi kuwa silaha na kuwafanya maadui waonekane kama tatizo kuu. Yesu alikataa mtazamo huo, akifundisha kuwapenda maadui na kuwaita wafuasi Wake waachane na misukumo ya kulipiza kisasi inayofanana na hasira ya dunia (Mathayo 5:43–48, NIV). Mamlaka Yake hayakukataa dhuluma, lakini hayakuikomboa kupitia chuki.

Ufalme wa Yesu bado hukabili jaribu la kuona ushindi wa kisiasa kama wokovu wa kiroho na kuhalalisha ukali kama ujasiri. Wachungaji na waumini waliokomaa lazima wawafunze watu kuwa na tumaini la kina zaidi linaloweza kuteseka bila kuwa na uchungu, na linaloweza kutafuta haki bila kupoteza rehema. Ukomavu unaomweka Kristo katikati hukataa woga na ukatili, kwa sababu Yesu hufunua utakatifu wa Baba kupitia utii wa kujitoa. Yeye hushinda si kwa kufanana na vurugu, bali kwa kuishinda mabaya kwa mema, na njia hiyo bado ndiyo njia ya Kanisa.

SEHEMU YA 3: MAENDELEO YA KIPINDI CHA KATI YA AGANO

Yesu aliingia katika hadithi iliyokuwa imeendelea kwa karne nyingi, ikijumuisha kipindi kirefu ambacho Israeli iliishi chini ya ushawishi wa kigeni na ikapambana na utambulisho chini ya shinikizo. Ingawa simulizi la Agano la Kale linaishia, historia haikusimama, na watu waliendelea kubeba Maandiko yao, maswali yao, na shauku yao ya Mungu kuingilia. Paulo baadaye alieleza kuja kwa

Yesu kama kulikotokea katika utimilifu wa wakati, akisisitiza wakati wa Mungu badala ya hali ya bahati (Wagalatia 4:4–5, NIV). Ulimwengu ambao Yesu aliingia ulikuwa umeandaliwa, hata kupitia magumu, kwa ufunuo wa Mwana.

Yesu pia aliingia katika muktadha ulioubwa na mchanganyiko wa tamaduni, misukosuko ya kisiasa, na matarajio yanayokua kuhusu Masihi. Ushawishi wa Kiyunani uliathiri lugha na elimu, na jumuiya za Kiyahudi zilibishana kuhusu kuishi kwa uaminifu katikati ya shinikizo la kuiga. Uasi na tawala zilipanda na kushuka, na mabadiliko hayo yaliimarisha tumaini la mkombozi ambaye hatimaye angerudisha haki. Yesu alipotangaza ufalme, Aliushughulikia historia hiyo iliyokusanyika, Akasahihisha matarajio ya uongo, na Akatimiza ahadi za kweli katika nafsi Yake mwenyewe.

Kutoka Kumbukumbu ya Uhamisho Hadi Shauku ya Kimasihi

Yesu aliingia kwa watu waliokumbuka uhamisho kama hukumu na utakaso, na kumbukumbu hiyo ilinoa shauku ya urejesho wa kudumu. Hata baada ya kurudi nchini, wengi walihisi kwamba bado kulikuwa na jambo lisilotatuliwa, kwa sababu utawala wa kigeni uliendelea na upatanisho wa kiroho uliendelea kuwa tishio. Swali la umati kwa Yohana Mbatizaji linaonyesha kwamba matarajio ya Masihi yalikuwa hai na yakitafuta, kwa sababu walijiuliza ikiwa yeye ndiye Kristo (Yohana 1:19–23, NIV). Yesu aliingia katika shauku hiyo, si kama mwangwi wa wakombozi wa zamani, bali kama jibu la mwisho la Mungu.

Kuja kwa Yesu kunaonyesha kwamba wokovu wa Mungu unashughulikia ukandamizaji wa nje na uasi wa ndani, na haukubali kurekebisha kwa nusu. Watu wengi wanataka

Mungu arekebishe mazingira huku akiiacha mioyo bila kuguswa, lakini Kristo huja kuwapatanisha wenye dhambi na Baba na kujenga upya watu watakatifu. Matumizi ya kichungaji huanzia hapa, kwa sababu uanafunzi lazima utofautishe kati ya kutamani faraja na kutamani Mungu. Yesu hutimiza tumaini kwa kujitoa Mwenyewe, na Hufafanua ukombozi kama kurejeshwa kwa Mungu kabla ya kurejeshwa kwa hali yoyote ya kidunia.

Uyunani na Shinikizo la Kufafanua Upya Uaminifu

Yesu aliingia katika ulimwengu ambamo ushawishi wa kitamaduni wa Kigiriki ulikuwa umeunda upya maisha ya umma kupitia lugha, falsafa, na tamaa ya hadhi. Ushawishi huo uliweka shinikizo la kurekebisha utambulisho wa Kiyahudi, si kila wakati kupitia mateso ya wazi, bali kupitia ufafanuzi wa taratibu wa kile kilichoonekana kuwa cha heshima na cha kisasa. Agano Jipya linaonyesha mazingira haya mchanganyiko, ambamo Kigiriki kilitumikia mawasiliano mapana, huku jumuiya za Kiyahudi zikilinda upekee wa agano. Yohana anamleta Yesu kama Neno la milele lililofanyika mwili, akipinga jaribio la kila tamaduni la kumtengeneza Mungu kwa sura yake (Yohana 1:1–14, NIV).

Kupata mwili kwa Yesu hukabili shinikizo la kale na la sasa la kulainisha kweli ili upate kukubalika. Uanafunzi uliokomaa hujifunza kuizungumza injili katika lugha ambayo watu wanaielewa bila kuachilia ujumbe ambao watu wanauhitaji. Wachungaji lazima wawasaidie waumini kutambua kwamba kukubalika kwa utamaduni si sawa na uaminifu, na kwamba maelewano huanza mara nyingi kwa marekebisho madogo. Yesu huingia katika tamaduni ili kuzikomboa, si ili apangiwe chapa upya nazo, na mamlaka

Yake hutoa ujasiri wa kubaki tofauti kwa unyenyekevu na upendo.

Uasi wa Wamakabayo na Mvuto wa Utukufu Kupitia Nguvu

Yesu aliingia katika nchi ambamo kumbukumbu za upinzani wa kishujaa zilisherehekewa, na urithi wa Wamakabayo uliunda matumaini ya Masihi ambaye angewashinda maadui kwa nguvu. Historia hiyo ilikuza kuvutiwa na nguvu na ushindi, na ikafanya mateso yaonekane kama kushindwa badala ya uaminifu. Hata hivyo, Yesu alielekeza matarajio upya kwa kudumu kwa kueleza utume Wake kwa kujitoa sadaka na kutumikia, si kutawala kwa ukandamizaji. Aliwaambia wanafunzi Wake kwamba Mwana wa Adamu hakuja ili atumikiwe, bali ili atumikie, na kutoa uhai Wake kuwa ukombozi kwa ajili ya wengi (Marko 10:45, NIV).

Mafundisho ya Yesu yanapinga msukumo wowote wa kupima kazi ya Mungu kwa ushindi unaoonekana na matokeo ya haraka. Kanisa mara nyingi hujaribiwa kufukuza ushawishi, makofi, na nguvu ya kitamaduni, likiamini kwamba nguvu inathibitisha kweli. Kristo hufunua utukufu wa aina nyingine, utukufu wa utii unaomwamini Baba hata matokeo yanapoonekana dhaifu. Uongozi wa kichungaji lazima uwafundishe watu kudumu kwa uaminifu, kwa sababu mamlaka ya Yesu yenye umbo la msalaba huunda watu wenye umbo la msalaba. Nguvu katika ufalme hupimwa kwa upendo unaobaki mtakatifu chini ya shinikizo.

Kupanda na Kushuka kwa Watawala wa Eneo, na Njaa ya Mfalme wa Kweli

Yesu aliingia katika mazingira ya kisiasa yaliyoundwa na watawala wanaobadilika waliotoa ahadi za uthabiti lakini mara nyingi walileta unyonyaji. Uongozi wa eneo uliweza kuwa wa kifahari katika majengo na wa kikatili katika udhibiti, na watu wa kawaida walijifunza kuishi kwa uangalifu, wakizungumza na kutenda kwa tahadhari. Katika mazingira hayo, Yesu alitangaza ufalme usiotegemea miungano ya ikulu, na Akaingia Yerusalemu kwa njia iliyotimiza Maandiko huku akikataa maonesho ya kijeshi (Mathayo 21:1–11, NIV). Mamlaka Yake ilifunua tofauti kati ya nguvu ya maonyesho na ufalme wa haki.

Yesu bado hukabili njaa ya kisasa ya viongozi wanaoonekana imara lakini ni tupu kiroho. Waumini wanaweza kujaribiwa kuamini haiba kuliko tabia, na mkakati kuliko utakatifu, lakini Kristo humfunua Baba kupitia utii wa unyenyekevu. Kazi ya kichungaji ni kuwafundisha watu kutambua mamlaka ya kweli, ambayo daima imefungwa kwa kweli na upendo. Yesu ni Mfalme anayeingia si ili kuwavutia wenye kiburi, bali ili kuwaokoa wanyenyekevu, na utawala Wake huleta tumaini linalodumu zaidi ya misukosuko ya kisiasa.

Ukimya wa Kinabii na Nidhamu ya Kumngoja Mungu

Yesu aliingia baada ya vizazi ambavyo wengi walihisi maumivu ya kungoja, kana kwamba mbingu zilikuwa kimya huku matatizo yakiongea kwa sauti kubwa. Kungoja huko kulizalisha njaa na kuchoshwa, na kulitoa nafasi kwa kubashiri, wasiwasi, na njia za mkato za kiroho. Hata hivyo, Maandiko yanaonyesha kungoja kama nidhamu inayotakasa tumaini, kwa sababu Mungu hutenda katika wakati Wake, si wetu. Luka anamwonyesha Simeoni na Ana kama waabudu waaminifu waliomngoja Mungu, nao

walimtambua Yesu kama utimilifu wakati wengine walipompitisha (Luka 2:25–38, NIV).

Yesu hulifundisha Kanisa kungoja kwa imani badala ya kukosa subira, kwa sababu tumaini la haraka mara nyingi huwa tumaini lililopotoka. Waumini walio chini ya shinikizo wanaweza kutafuta upya upya, suluhisho la haraka, au madai ya ajabu, lakini Kristo huunda uthabiti kupitia kuamini ahadi za Baba. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia watu kuona kwamba kungoja si kupoteza muda wakati kunakaa juu ya ibada na utii. Yesu aliingia katika wakati uliokuwa sahihi kabisa, na wakati Wake unatuhakikishia kwamba ukimya unaoonekana wa Mungu si kuachwa, bali mara nyingi ni maandalizi.

SEHEMU YA 4: UMUHIMU WA KITELOJIA WA KUPATA MWILI

Yesu aliingia ulimwenguni si kama mjumbe tu kutoka kwa Mungu, bali kama Mungu Mwana katika mwili wa kibinadamu, akijitambulisha kikamilifu na wanadamu bila kuachilia utakatifu wa kiungu. Kupata mwili kunamaanisha kwamba Mwana wa milele kweli akawa mwanadamu, akichukua asili yetu ili kutukomboza kutoka ndani ya hali yetu, badala ya kutuokoa akiwa mbali. Mathayo anaunganisha wazi kuzaliwa Kwake na ahadi ya Isaya, akitangaza kwamba Yesu ni Immanueli, maana yake Mungu yu pamoja nasi (Mathayo 1:22–23, NIV). Huu si ukaribu wa hisia tu, ni uwepo wa kuokoa unaobadilisha kila kitu.

Kupata mwili kwa Yesu pia huweka msingi wa mamlaka Yake, kwa sababu Husema si kama nabii anayekisia mapenzi ya Mungu, bali kama Mwana anayemfunua Baba. Katika maisha Yake, tunaona tabia ya Mungu ikitenda,

ikijumuisha utakatifu usiokubali maelewano na huruma isiyobembeleza dhambi. Kiteolojia, kupata mwili huimarisha upatanisho, ambayo ni kazi ya Yesu ya kuokoa ya kuwapatanisha wenye dhambi na Mungu kupitia maisha Yake ya utii na kifo Chake cha kujitoa sadaka. Yesu asipokuwa Mungu kweli na mwanadamu kweli, injili huanguka na kuwa hadithi au ushauri wa maadili, na hakuna kati ya hayo inayoweza kuokoa.

Mungu Pamoja Nasi, na Mwisho wa Dini ya Mbali

Yesu aliingia ulimwenguni kama Mungu pamoja nasi, maana yake Mungu aliye hai hasimuliwi tu, bali hukutwa katika nafsi ya Kristo. Sura za mwanzo za Mathayo zinaweka utambulisho wa Yesu kama utimilifu wa ahadi ya Mungu kukaa na watu Wake, na uwepo huu unakabili kila jaribio la kidini la kumweka Mungu mbali kwa usalama. Malaika alipompa jina Immanueli, hoja haikuwa faraja ya kishairi, bali tangazo kwamba Mungu amekaribia kwa uaminifu wa agano (Mathayo 1:22–23, NIV). Mamlaka ya Yesu hutegemea utambulisho Wake, si vyeti vilivyoazimwa.

Uwepo wa Yesu bado husahihisha kiroho cha mbali kinachotenganisha, kinachotendea imani kama taarifa badala ya ushirika. Uanafunzi uliokomaa si kujifunza kumdhibiti Mungu, bali kujifunza kukaa ndani Yake kupitia Kristo, kwa heshima na tumaini. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuhama kutoka desturi ya kidini kwenda utii wa uhusiano, kwa sababu Mungu pamoja nasi humaanisha hatuwezi kuupunguza Ukristo kuwa taratibu tu. Yesu huleta ukaribu unaotakasa, na ukaribu huo huitaji toba ya kweli, ibada ya kina, na uanafunzi wa kibinafsi unaodumu.

Ubinadamu wa Kweli wa Yesu, na Heshima ya Ukombozi Wetu

Yesu aliingia ulimwenguni kwa kuchukua maisha ya kibinadamu kwa kweli, ikijumuisha kukua, kuchoka, kuwa na njaa, na wigo mzima wa uzoefu wa kibinadamu usio na dhambi. Injili zinakataa kuuchukulia ubinadamu Wake kama mavazi, na simulizi la Luka linasisitiza kwamba Alikua katika hekima na kimo, akiishi maisha halisi chini ya uangalizi wa Baba (Luka 2:46–52, NIV). Hili ni muhimu kwa sababu ukombozi si Mungu kujifanya yuko karibu, bali ni Mungu kuingia katika hali yetu ili kuiponya kutoka ndani. Mamlaka ya Yesu inajumuisha mamlaka ya utii mkamilifu ulioishi ndani ya ubinadamu wetu.

Ubinadamu wa kweli wa Yesu pia huzungumza kichungaji kwa mateso, majaribu, na udhaifu, kwa sababu wanafunzi hawamfuati Mwokozi asiyeweza kuelewa. Hata hivyo, huruma ndani ya Kristo si ruhusa ya kubaki vile vile, kwa sababu Yeye hukomboa kwa kubadilisha, si kwa kusamehe bila kubadili. Kanisa lazima lishike kweli hizi mbili pamoja, kwamba Yesu anaelewa udhaifu wa kibinadamu, na kwamba Yesu huwaita wanadamu katika utakatifu kupitia muungano naye. Kwa sababu Alikuwa mwanadamu kweli, maisha yetu, miili yetu, na uchaguzi wetu vina uzito, na uanafunzi huwa utii unaoishi katika mwili, si mfumo wa imani wa nadharia.

Uungu wa Kweli wa Yesu, na Mamlaka Inayookoa

Yesu aliingia ulimwenguni kama Mwana wa milele, na Injili ya Yohana huanza kwa kutangaza utambulisho Wake wa kiungu kabla ya kueleza maisha Yake ya duniani. Yohana anasema Neno alikuwa pamoja na Mungu na Neno

alikuwa Mungu, na kwamba Neno huyu alifanyika mwili, maana yake Yesu si msaidizi aliyeumbwa, bali Mungu Mwenyewe aliyefunuliwa (Yohana 1:1–14, NIV). Hii ndiyo sababu Yesu anaweza kusamehe dhambi, kutuliza dhoruba, na kuamuru roho wachafu kwa mamlaka ya mwisho, kwa sababu Haonyeshi tu nguvu ya Mungu, Anayo ndani Yake. Mamlaka Yake haidaiwi, ni ya asili.

Uungu wa Yesu pia hulilinda Kanisa dhidi ya kumgeuza kuwa mwalimu wa maadili ambaye thamani yake kuu ni mfano wa kutia moyo. Yeye ni Bwana, na amri Zake si mapendekezo ya hiari ya kujiboresha kiroho, ni madai ya haki ya Muumba anayekomboa. Wachungaji lazima wawasaidie waumini kuona kwamba kumwamini Yesu si kumvutia tu, ni kujisalimisha, kwa sababu Anayesema ni Mungu Mwana. Hata hivyo, uungu Wake si utawala wa baridi, kwa sababu Mungu anayetawala ndiye Mungu aliyekuja, aliyetumikia, na anayekomboa kwa upendo mtakatifu.

Kupata Mwili na Upatanisho, Kwa Nini Msalaba Unahitaji Krismasi

Yesu aliingia ulimwenguni ili kutimiza upatanisho, maana yake Alikuwa kuwapatanisha wenye dhambi na Baba kupitia maisha Yake ya utii na kifo Chake cha kujitoa sadaka. Kupata mwili ni muhimu kwa sababu ukombozi unahitaji mwakilishi wa kweli, mwanadamu halisi anayeweza kusimama mahali pa wanadamu, na unahitaji nguvu ya kiungu, kwa sababu ni Mungu pekee anayeweza kubeba uzito wa dhambi na kushinda mauti. Paulo anaeleza kwamba Mungu alimfanya asiye na dhambi kuwa dhambi kwa ajili yetu, ili ndani Yake tupate kuwa haki mbele za Mungu (2 Wakorintho 5:21, NIV). Kwa hiyo mamlaka ya Yesu ni mamlaka ya kuokoa, inayotumika kupitia utii wa kujitoa.

Utume wa upatanisho wa Yesu pia huuzuia uanafunzi usigeuke kuwa kujiboresha binafsi, kwa sababu injili huanza na kile Kristo amefanya, si kile tunachoweza kufanikisha. Matumizi ya kichungaji lazima yarudi tena na tena kwenye msalaba, kwa sababu waumini wanaomsahau upatanisho huteleza ama kwenye kiburi au kukata tamaa. Yesu aliingia ulimwengu wetu kubeba hatia yetu, kutakasa dhamiri yetu, na kuthibitisha kupokelewa kwetu kama watoto, na kazi hiyo huzaa utii unaochochewa na shukrani. Kanisa linapopoteza kitovu hiki, linakuwa la maadili na la kuchoka, lakini linapolishika, linakuwa takatifu na lenye tumaini, kwa sababu kazi ya Kristo iliyokamilika huendeleza maisha ya uaminifu.

Mfalme Aliyepata Mwili na Ufalme Unaopanga Upya Kila Kitu

Yesu aliingia ulimwenguni akitangaza ufalme wa Mungu, maana yake utawala wa Mungu ukiingia katika historia kupitia Mfalme Mwenyewe. Ufalme si mahali pa baadaye tu, ni utawala unaotenda wa Mungu unaoitaji toba, imani, na utii wa maisha yote kwa Yesu. Marko anafupisha tangazo la mapema la Yesu kwa kusema wakati umetimia na ufalme wa Mungu umekaribia, akiwaita watu watubu na kuiamini injili (Marko 1:14–15, NIV). Mamlaka Yake ni mamlaka ya Mfalme anayefanya utawala wa Mungu uathiri mioyo, nyumba, na jumuiya.

Ufalme wa Yesu hupanga upya kila alama ya utambulisho ambayo watu hupenda kuilinda, ikijumuisha hadhi, kabila, mafanikio, na starehe. Uanafunzi uliokomaa hujifunza kwamba utii kwa Yesu hubadilisha vipaumbele, mahusiano, na matumizi ya muda, kwa sababu Mfalme hudai mtu mzima. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kutambua kwamba maisha ya ufalme hayajafungwa ndani ya shughuli za kanisa, yanabadilisha

kazi, maisha ya familia, na ushuhuda wa hadharani. Yesu aliingia ulimwenguni kuanzisha watu wanaoonyesha utawala Wake kwa huruma takatifu, maneno ya kweli, na huduma ya kujitoa sadaka, na Kanisa linakuwa na uzito wa ushuhuda linapoishi kana kwamba Mfalme yupo kweli.

THREE WAYS TO APPLY THIS CONTENT IN YOUR SPECIFIC CONTEXT

Lead Others to Read the Gospels as Grounded History

Yesu aliingia katika ulimwengu halisi, na tunapaswa kuwafundisha waumini kuisoma Injili kwa kuangalia mahali, watu, na kusudi, kwa sababu maelezo hayo hulinda imani isiwe ya ukungu. Luka anaonyesha Injili yake kama simulizi lililochunguzwa kwa uangalifu linalokusudiwa kuleta uhakika, maana yake mafundisho yanayomweka Kristo katikati yanapaswa kuheshimu muundo wa kihistoria wa Maandiko, si kuuyasawazisha kuwa kauli fupi (Luka 1:1–4, NIV). Viongozi wanapoonyesha mfano wa kusoma kwa makini, makutaniko hujifunza kuamini mamlaka ya Yesu kama jambo lililokita katika uhalisia, si hisia ya kidini tu.

Matumizi yanayomweka Yesu katikati hapa ni kuwaandaa watu wako waunganishe matendo ya Kristo na maana yake, ili mafundisho yakue kutoka katika simulizi badala ya kuelea kama maneno yaliyokatika. Wahimize watu wazima waone watawala, maeneo, migogoro, na hadhira, kisha waulize Yesu anafunua nini kuhusu Baba katika kila tukio. Njia hii huimarisha uanafunzi kwa sababu huunda waumini wanaoweza kustahimili mashaka, mateso, na shinikizo la

kitamaduni kwa imani iliyoelimika. Yesu aliingia katika historia ili kuokoa, na usomaji wa makini hulisaidia Kanisa kumtangaza kwa ujasiri, uwazi, na heshima.

Disciple Against the Twin Temptations of Control and Compromise

Yesu aliingia katika mazingira ya kidini yaliyogawanyika, na makundi mengi yalijaribu kupata utakatifu kupitia udhibiti au kupata amani kupitia maelewano. Shinikizo hilo hilo bado linaumba makanisa, ambamo baadhi huelekea kwenye sheria kali, na wengine huelekea kwenye kweli laini inayokwepa mgogoro. Yesu anaonya kwamba kuupata ulimwengu huku ukipoteza roho ni biashara mbaya, na Huwaita wafuasi Wake wamche Mungu kuliko kukubaliwa na watu (Marko 8:36–37, NIV). Kwa hiyo uongozi wa kichungaji lazima uunde msimamo unaoonyesha unyenyekevu, unaotegemea Biblia, na unaodumu chini ya shinikizo.

Huduma inayomweka Yesu katikati hukataa kuwaaibisha watu waingie kwenye utii, na pia hukataa kuwabembeleza watu wakae kwenye starehe, kwa sababu Kristo huongoza kwa kweli na neema pamoja. Wafundishe watu wazima kuchunguza kama bidii yao inatokana na kumpenda Mungu au kupenda udhibiti, na kama kubadilika kwao kunatokana na huruma au hofu ya kukataliwa. Lengo si kanisa la ugomvi au kanisa la woga, bali kanisa la uaminifu linalofanana na Yesu, lenye ujasiri katika utakatifu na lenye upole katika rehema. Kristo anapokuwa kitovu, udhibiti na maelewano hupoteza mvuto wao.

Preach the Incarnation as the Foundation for Hope and Holiness

Yesu aliingia ulimwengu wetu kama Mungu pamoja nasi, na ukweli huo lazima uhubiriwe kama msingi wa faraja na mabadiliko. Watu wanapoteseka, wanahitaji zaidi ya ushauri, wanahitaji uhakika kwamba Mungu amekaribia ndani ya Kristo na anaelewa udhaifu wa kibinadamu bila kuidhinisha dhambi. Waebrania wanasema tuna kuhani mkuu anayeweza kuhurumia udhaifu wetu, na hutuita tukikaribie kiti cha enzi cha neema kwa ujasiri (Waebrania 4:15–16, NIV). Huo ndiyo kupata mwili kwa matumizi ya kichungaji, ukaribu unaowaimarisha wanafunzi waliochoka.

Matumizi yanayomweka Yesu katikati pia yanamaanisha kufundisha kwamba utakatifu unawezekana kwa sababu Kristo amekuja, si kwa sababu waumini wana nguvu kwa asili. Kupata mwili huunga mkono utii kwa sababu Yesu humfunua Baba, huonyesha kujitiisha kikamilifu, na huwaunganisha watu Wake na Yeye kwa neema. Wahimiza watu wako wapigane na dhambi kwa ibada, wapinge aibu kwa kweli ya injili, na wafuate ukomavu kwa uvumilivu wa subira. Kanisa linapomthamini Kristo aliyepata mwili, linakuwa na huruma zaidi na pia linakuwa na uzito zaidi, kwa sababu Mungu pamoja nasi huzaa rehema iliyo takatifu na utakatifu ulio na utu.

CONCLUSION

Yesu aliingia katika ulimwengu ulioundwa na dola, mapokeo, shauku, na migogoro, na kuja Kwake kulifunua kile kilichokuwa kikitawala mioyo ya wanadamu. Mazingira ya kihistoria na kitamaduni hutusaidia kuelewa uzito wa huduma Yake, kwa sababu mamlaka Yake yalionyeshwa katika maeneo ya wazi na yanayopingwa, si katika pembe za dini zilizojificha. Aliikabili hofu ya kisiasa bila kukamatwa nao, alikemea kiburi cha kidini bila

kuacha utakatifu, na alikutana na mateso ya binadamu kwa huruma iliyotokana na mapenzi ya Baba. Ulimwengu Aliouingia hufafanua kwa nini maneno Yake yalipokelewa kama uzima na wengine, na kama tishio na wengine.

Yesu pia aliingia katika hadithi iliyokuwa imeandaliwa kwa ajili Yake kupitia karne za matarajio, kuvunjika moyo, na kungoja kwa nidhamu, na Aliitimiza kupitia kupata mwili. Mungu pamoja nasi si maneno ya sikukuu tu, ni kitovu cha kiteolojia kinachoshikilia injili pamoja, kwa sababu wokovu unahitaji Mungu wa kweli kukaribia katika ubinadamu wa kweli. Tunapona ulimwengu Yesu aliouingia, tunaacha kumtendea kama ishara ya nadharia, na tunamsujudia kama Bwana aliye hai. Uanafunzi wa Kanisa huwa wenye nguvu zaidi unapokaa juu ya uhalisia huo na kuumbwa na ufalme Wake.

MASWALI YA KUTAFUKARI

1. Ni wapi unaona unajaribiwa kutanguliza uthabiti wa kisiasa, kukubalika kwa kitamaduni, au udhibiti wa kidini kuliko utii kwa Yesu?
2. Ni matarajio gani kuhusu Masihi “aliyefanikiwa” yanaweza bado kuwa yanaunda jinsi unavyotathmini utume wa Yesu leo?
3. Kuelewa makundi ya kidini ya siku za Yesu kunakusaidiaje kutafsiri makabiliano Yake makali zaidi na huruma Yake ya kina zaidi?
4. Kupata mwili kunabadilisha nini kuhusu jinsi unavyokaribia mateso, udhaifu, na toba katika uanafunzi wako mwenyewe?
5. Ni katika eneo gani mahsusni la maisha unahitaji kuishi kana kwamba ufalme wa Yesu upo kweli na una mamlaka ya kweli?

SURA YA 2: KUZALIWA NA MAISHA YA AWALI YA YESU

UTANGULIZI

Yesu aliingia ulimwenguni kwa namna iliyotimiza Maandiko na wakati huo huo kukwaza matarajio ya kibinadamu, kwa sababu Mungu alichagua unyenyekevu wakati wengi walitaka onesho kubwa. Masimulizi ya kuzaliwa si mapambo ya kihisia yanayozunguka Krismasi, ni madai ya kiteolojia kuhusu utambulisho, mamlaka, na wokovu. Injili zinamwasilisha Yesu kama Masihi aliyeahidiwa, Mwana wa kweli, na Mfalme wa haki, lakini zinamweka katika hori, chini ya tishio, na miongoni mwa watu wa kawaida ambao maisha yao yasingeweza kutengeneza muujiza. Miaka Yake ya awali hutufundisha kwamba nguvu ya Mungu mara nyingi huja ikiwa imevikwa udhaifu.

Maisha ya awali ya Yesu pia yanaonyesha kwamba Baba hakuwa akibuni mambo ghafla, bali Alikuwa akifunua mpango ulio thabiti, uliumbwa na agano, na uliokita mizizi katika upendo. Kabla Yesu hajahubiri, kuponya, au kukabiliana na viongozi wa kidini, Anatangazwa, Anazaliwa, Analindwa, na Anaumbwa kupitia utii wa kawaida, na kila hatua hubeba maana. Tukiruka haraka sana hadi huduma ya hadharani, tunakosa jinsi kupata mwili kunavyoanzisha utume mzima, Mungu Mwana anakuwa mwanadamu kweli, anaishi chini ya sheria, na anatembea njia ya utii inayoishia katika ukombozi.

SEHEMU YA 1: MATANGAZO NA MASIMULIZI YA KUZALIWA

Yesu alitangazwa kabla hajaonekana, kwa sababu Baba alitaka utambulisho Wake upokelewe kwa imani, si kutengenezwa na uvumi. Luka anaandika tangazo la malaika kwa Mariamu likiwa na ahadi wazi kuhusu ufalme wa Yesu, uana Wake wa kiungu, na kudumu kwa utawala Wake, na maandishi hayaturuhusu kulichukulia kuzaliwa Kwake kama historia ya kutia moyo tu (Luka 1:26–38, NIV). Tangu mwanzo, Yesu anawasilishwa kama Mfalme aliyeahidiwa anayekuja kwa mpango wa Mungu, si kwa tamaa ya mwanadamu.

Yesu pia alizaliwa katika udhaifu wa kweli, si kwa sababu Baba alikosa nguvu, bali kwa sababu Mwana alikuja kuokoa kwa kuingia katika hali yetu, si kwa kuikwepa. Luka anaweka kuzaliwa kwa Yesu chini ya amri ya kifalme na ugumu wa eneo, akisisitiza uhalisia wa mazingira na ulinzi wa kimya wa Mungu anayetimiza ahadi Zake bila kuhitaji ruhusa ya mwanadamu (Luka 2:1–7, NIV). Hivyo, matangazo na masimulizi ya kuzaliwa hufundisha uanafunzi katika kiwango cha msingi kabisa, Baba hutimiza Neno Lake, na Mwana huja kwa unyenyekevu akiwa na mamlaka isiyotikisika.

Neno la Malaika na Utambulisho wa Mwana

Yesu alitangazwa kwa Mariamu kwa ujumbe unaolenga Yeye ni nani kabla ya kuzingatia Atakachofanya, kwa sababu utambulisho hutangulia utume. Malaika anasema kwamba mtoto ataitwa Mwana wa Aliye Juu, na kwamba Atapewa kiti cha enzi cha Daudi, jambo linalomunganisha Yesu moja kwa moja na ahadi ya agano na utimilifu wa kifalme ambao hauwezi kupunguzwa kuwa mfano wa

maadili (Luka 1:30–33, NIV). Katika tangazo hilo, Yesu anatambulishwa kama Mfalme kwa haki ya kuzaliwa na kama Mwana kwa tendo la kiungu, si kwa mafanikio ya baadaye.

Kwa hiyo, mamlaka ya Yesu si jambo Analolipata kwa kukua, ni jambo Analolimiliki kwa sababu Yeye ni Mwana aliyetumwa na Baba. Jibu la Mariamu linaonyesha kujisalimisha kwa heshima badala ya udhibiti, na linawapa changamoto waumini waliokomaa wanaotaka mapenzi ya Mungu kwa masharti na ratiba zao. Uanafunzi wa kichungaji unaanzia hapa, kujifunza kuliadini Neno la Baba wakati njia inaonekana kuwa na gharama, isiyoeleweka, au hatarishi kijamii. Yesu ni Mfalme aliyeahidiwa, na imani huiinama mbele ya utambulisho Wake hata kabla ya kuelewa simulizi lote.

Utii wa Yosefu na Ulinzi wa Ahadi

Maisha ya awali ya Yesu yalilindwa kupitia imani ya utii wa Yosefu, yakionyesha kwamba Mungu mara nyingi huendeleza utume Wake kupitia haki ya kimya badala ya utambuzi wa hadharani. Mathayo anaandika Yosefu akipokea mwongozo katika ndoto, akiambiwa asiogope kumchukua Mariamu awe mke wake, na kuagizwa kumpa mtoto jina Yesu kwa sababu Atawaokoa watu Wake kutoka katika dhambi zao (Mathayo 1:20–21, NIV). Mkazo hauko kwenye ushujaa wa Yosefu, bali kwenye uwazi wa Mungu, na jina lenyewe linafungamanisha utume na wokovu, si msukumo wa kihisia tu.

Kusudi la kuokoa la Yesu pia linaonyesha kwamba tishio kubwa halikuwa usumbufu wa kisiasa, bali dhambi na kutengana na Mungu. Utii wa Yosefu unaonyesha uanafunzi uliokomaa unaoitikia ufunuo kwa vitendo, hata pale sifa na faraja binafsi vinapokuwa hatarini. Kwa

matumizi ya kichungaji, hili linakabili jaribu la kutendea haki kama jambo la hiari wakati hali ni ngumu. Hatua za mwanzo kabisa za Yesu zilizungukwa na utii wa gharama, na Kanisa linapaswa kutarajia kwamba uaminifu kwa Kristo mara nyingi huhitaji kuchagua mapenzi ya Baba kuliko udhibiti binafsi.

Unyenyekevu wa Bethlehemu na Tangazo la Mbinguni

Yesu alizaliwa Bethlehemu katika hali zilizosisitiza unyenyekevu, na Mungu akajibu unyenyekevu huo kwa tangazo la mbinguni, si makofi ya kibinadamu. Luka anaandika kwamba Yesu aliwekwa katika hori kwa sababu hapakuwa na nafasi ya kulala wageni, na mazingira hayo yanaonyesha kwamba Mwana aliingia ulimwenguni bila upendeleo, lakini bila kupoteza kusudi lolote la kiungu (Luka 2:6–7, NIV). Mfalme alikuja bila starehe za kifalme, akifunua kwamba ufalme wa Mungu haufanyi kazi kwa mifumo ya hadhi ya dunia.

Kuzaliwa kwa Yesu hufundisha Kanisa kutambua utukufu wa kweli, kwa sababu Mungu mara nyingi hufunua kazi Yake kuu katika maeneo ambayo wenye kiburi wangedharau. Uongozi wa kichungaji unapaswa kuwasaidia waumini kutubu dhana kwamba upendeleo wa Mungu daima huonekana kama urahisi, heshima, au nguvu ya kijamii. Kupata mwili kunakabili upendo wetu wa majukwaa na kunatualika katika mshangao wa heshima mbele ya unyenyekevu wa kiungu. Yesu ni Bwana anayejishusha, na uanafunzi hukua tunapojifunza kuheshimu kile Mungu anakiheshimu, si kile dunia inachosherehekea.

Wachungaji na Injili kwa Wanyenyekevu

Kuzaliwa kwa Yesu kulitangazwa kwanza kwa wachungaji, si kwa sababu walikuwa wa kuvutia, bali kwa sababu Baba hupenda kuleta habari njema kwa wale wanaojua wanaihitaji. Luka anaandika ujumbe wa malaika ukitangaza habari njema za furaha kuu kwa watu wote, na kumtaja mtoto mchanga kama Masihi na Bwana, jambo linalomaanisha simulizi la kuzaliwa tayari linahubiri kweli ya injili, si kuelezea tukio tu (Luka 2:10–11, NIV). Wachungaji wanakaribishwa katika ufunuo, na mwaliko wenyewe ni tamko la neema.

Yesu anaendelea kuwakusanya wanyenyekevu, waliopuuzwa, na waliochoka, na mtindo huo hufunua kiburi kinachojificha mara nyingi ndani ya heshima ya kidini. Wachungaji hawakuweza kutumia ushawishi wa kijamii, lakini wakawa mashahidi wa awali, kwa sababu injili husambaa kupitia ushuhuda, ibada, na utii, si kupitia hadhi. Kwa matumizi ya kichungaji, hili linahimiza Kanisa kuthamini tangazo la uaminifu kuliko uhalali wa kitamaduni. Yesu ni Bwana, na mwtikio wa kwanza wa hadharani kwa kuja Kwake ulikuwa ibada kutoka kwa watu wa kawaida ambao mioyo yao ilikuwa tayari kumpokea.

Magi na Mfalme Anayestahili Kutafutwa

Yesu alivuta ibada kutoka kwa mataifa tangu mwanzo kabisa, akionyesha kwamba ufalme Wake haukukusudiwa kuwa wa siri, wa kikabila, au wa tabaka moja la kijamii. Mathayo anaandika kwamba Mamajusi walikuja kutoka mashariki wakimtafuta aliyezaliwa Mfalme wa Wayahudi, na utafutaji wao unakabili kutojali kiroho na dini inayojiridhisha, kwa sababu watu wa nje walisafiri mbali kuheshimu kile ambacho wengi wa ndani walishindwa kukitambua (Mathayo 2:1–2, NIV). Utafutaji wao haupendekezi unajimu, bali unaangazia uwezo wa enzi kuu

wa Mungu wa kuwavuta watafutaji kumwelekea Mwana Wake.

Yesu bado ni Mfalme anayestahili kutafutwa kwa ibada yenye gharama, kwa sababu ibada ya kweli daima hutusogeza, haituwachi tukiwa tumebadilika kidogo. Safari ya Mamajusi inafichua uvivu wa mazoea, ule unaosikia kweli mara kwa mara lakini mara chache hujibu kwa kujisalimisha. Uanafunzi wa kichungaji lazima uwape changamoto waumini wanaojua msamiati wa Kristo lakini hawapangii upya maisha yao kuzunguka ubwana Wake. Yesu si wa kutambuliwa tu, Yeye ni wa kuthaminiwa, na ibada ya mapema ya mataifa hutangulia upeo wa kimataifa wa utawala Wake wa kuokoa.

Uwasilishaji Hekaluni na Ahadi Inayotambuliwa

Yesu aliletwa hekaluni akiwa mtoto mchanga, na Mungu alihakikisha kwamba mashahidi waaminifu walimtambua, akithibitisha kwamba Masihi alistahili kuwa kiini cha tumaini la Israeli. Luka anaandika Simeoni akimbeba Yesu mikononi mwake, akimsifu Mungu, na kutangaza kwamba ameona wokovu wa Mungu, jambo linalotia nanga kupata mwili katika utimilifu na linaonyesha kwamba kungoja kwa subira hakupotezi wakati kunapojengwa juu ya ibada (Luka 2:25–32, NIV). Yesu anatambuliwa si kama uwezekano, bali kama wokovu wa Mungu uliopo tayari katika mwili wa kibinadamu.

Uwasilishaji wa Yesu pia hufundisha Kanisa kwamba ukombozi ni wa binafsi na wa hadharani, kwa sababu wokovu wa Mungu unafunuliwa katika nyua za hekalu, si kufichwa katika kiroho cha faragha. Maneno ya Simeoni yanawakumbusha wasomaji waliokomaa kwamba Kristo ni nuru kwa mataifa na utukufu kwa Israeli, na uanafunzi lazima ushike yote mawili pamoja, upeo wa neema na

upekee wa utimilifu wa agano. Matumizi ya kichungaji yanawaita waumini kusherehekea Kristo kwa heshima, kwa sababu Yule tunayemwabudu ni utimilifu wa ahadi za Mungu. Yesu anatambuliwa na wale waliofunzwa katika tumaini, na Kanisa hufunzwa katika tumaini hilo hilo kupitia Maandiko na kungoja kwa uaminifu.

SEHEMU YA 2: UTOTO WA YESU NA UTAMBULISHO WAKE WA AWALI

Miaka ya awali ya Yesu inaelezwa kwa kiasi, si kwa sababu haina umuhimu, bali kwa sababu Injili zinataka tuone muundo wa utii unaounga mkono huduma Yake ya baadaye. Luka anafupisha ukuaji wa Yesu kwa kusema Alikua na kupata nguvu, na kwamba Alijazwa hekima, jambo linalomaanisha ubinadamu Wake ulihusisha maendeleo ya kweli, si onesho lililopangwa la ukomavu (Luka 2:40, NIV). Utoto wa Mwana hutufundisha kwamba kazi ya Mungu mara nyingi ni ya kimya, ya uaminifu, na ya kudumu, na kwamba utakatifu huundwa kwa muda kupitia utii.

Utambulisho wa awali wa Yesu pia hujitokeza kupitia nyakati ambazo maneno Yake yanafunua ufahamu Wake wa makusudi ya Baba, hata Anapoishi chini ya midundo ya kawaida ya familia. Injili zinaonyesha mwendelezo na mshangao, mwendelezo katika kujitiisha Kwake kwa sheria na maisha ya kifamilia, na mshangao katika uwazi Wake kuhusu uhusiano Wake na Baba. Hili ni muhimu kwa uanafunzi kwa sababu waumini wengi wanataka athari ya kiroho bila uundaji wa kiroho, lakini maisha ya awali ya Yesu yanaonyesha kwamba mamlaka ya hadharani hutokana na utii wa faraghani. Kwa hiyo Kanisa linapaswa

kuthamini uaminifu uliofichika, kwa sababu Mwana Mwenyewe aliishi hivyo.

Kukimbilia Misri na Ulinzi wa Enzi Kuu wa Mungu

Maisha ya Yesu yaliwekwa hatarini karibu mara moja, na Baba akamlinda kupitia mwongozo wa kimajaliwa, akionyesha kwamba utume usingezuiwa na hofu ya vurugu. Mathayo anaandika malaika akimuonya Yosefu akimbilie Misri kwa sababu Herode angemtafuta mtoto ili kumuua, na kukimbia kwa familia kunatimiza Maandiko huku kukifichua giza linaloitikia kwa chuki ufalme wa kweli (Mathayo 2:13–15, NIV). Miaka ya awali ya Yesu inajumuisha hatari, uhamisho, na ulinzi wa kiungu, na hakuna kati ya hayo iliyo ya bahati mbaya.

Ulinzi wa Yesu si maelezo ya kihistoria tu, ni ukumbusho wa kiteolojia kwamba mpango wa Mungu ni thabiti hata pale uovu unapoonekana kuwa wa mwisho. Matumizi ya kichungaji lazima yawasaidie waumini kukataa mtazamo dhaifu wa Mungu, kana kwamba Baba yuko hatarini mara kwa mara kupoteza udhibiti. Utume wa Mwana uliendelea kupitia magumu, na wanafunzi hawapaswi kufasiri mateso kama ushahidi kwamba Mungu ameacha kusudi Lake. Yesu alilindwa ili atimize kazi Yake ya kuokoa, na Kanisa Lake linaweza kuamini kwamba Baba hubaki mwaminifu hata utii unapokuwa wa gharama na njia inaonekana kutokuwa thabiti.

Nazareti na Udongo wa Kawaida wa Utii

Yesu alirudi Nazareti na akaishi mahali pasipo na hadhi kubwa ya kijamii, akifundisha kwamba mpango wa Baba hautegemei utambuzi wa mwanadamu. Mathayo anaandika kwamba makazi ya Yesu Nazareti yalitimiza matarajio ya

kinabii kwa muhtasari, na hoja ni kwamba Masihi wa Mungu angehusishwa na unyenyekevu, si nguvu ya wasomi (Mathayo 2:19–23, NIV). Kwa hiyo, utambulisho wa awali wa Yesu unawekwa alama na utulivu, subira, na maisha ya kawaida, hata kama mwito Wake ulikuwa wa ajabu.

Miaka ya Yesu Nazareti inakabili uraibu wa Kanisa wa kuonekana, kwa sababu waumini wengi hudhani uaminifu lazima daima uhisi kuwa na athari kubwa. Hata hivyo, Mwana alitumia sehemu kubwa zaidi ya maisha Yake ya duniani katika utii uliofichika, akiheshimu majukumu ya kifamilia na kuishi ndani ya mipaka ya kazi ya kila siku. Uanafunzi wa kichungaji unapaswa kuwafundisha watu wazima kukumbatia utii katika maeneo yasiyoonekana, kwa sababu ukomavu unaofanana na Kristo huundwa muda mrefu kabla ya kutambuliwa. Mamlaka ya Yesu baadaye yaliwashangaza makutano, lakini yalijengwa juu ya maisha ya utii wa kudumu kwa mapenzi ya Baba, hata pale mapenzi hayo yalipoonekana ya kawaida.

Yerusalemu Akiwa na Miaka Kumi na Mbili na Nyumba ya Baba

Utambulisho wa awali wa Yesu unaonekana wazi anapobaki hekaluni akiwa na miaka kumi na miwili, akijadiliana na walimu kwa kusikiliza na kuuliza, na akifunua ufahamu wa kina wa uhusiano Wake na Baba. Luka anaandika Yesu akisema kwamba ilimpasa kuwa katika nyumba ya Baba Yake, jambo ambalo si uasi wa kijana, bali dirisha la kwanza wazi katika uelewa Wake wa Kimasihi (Luka 2:41–49, NIV). Anaoneshwa kuwa mwanadamu kweli, akishiriki katika kujifunza, na wakati huo huo kuwa na ufahamu wa kipekee wa uana wa kiungu.

Kauli ya Yesu pia hufundisha kwamba uanafunzi una ulazima mtakatifu, kwa sababu upendo kwa Baba huunda

vipaumbele na kuleta hisia ya wito wa kiungu. Huduma ya kichungaji lazima iwasaidie waumini kutofautisha kati ya haraka ya ubinafsi na ulazima unaoongozwa na Roho, kwa sababu Yesu anaonyesha maisha yaliyopangwa na makusudi ya Baba. Hata hivyo, kifungu hicho hicho kinaonyesha kwamba uwazi wa wito hauondoiki unyenyekevu, kwa sababu Yesu anabaki mwenye heshima ndani ya muktadha wa familia Yake. Utambulisho wa Yesu unakaa ndani ya Baba, na Kanisa hupata uthabiti utambulisho wake unapokaa vivyo hivyo ndani ya Kristo, si katika hali au kukubalika.

Kujitiisha Nyumbani na Nguvu ya Unyenyekevu

Yesu alirudi pamoja na Mariamu na Yosefu na alikuwa mtiifu kwao, akionyesha kwamba mamlaka ya kweli yanaweza kwenda pamoja na kujitiisha kwa kweli. Luka anasema wazi kwamba Yesu alikuwa mtiifu kwao, hata baada ya tukio la hekaluni, jambo linalomaanisha kwamba ufahamu Wake wa uana haukuzalisha kiburi, bali unyenyekevu wa kina zaidi (Luka 2:51, NIV). Mwana aliwaheshimu wazazi Wake wa duniani kama sehemu ya utii Wake kwa Baba, na utii huo si wa pembeni, ni wa msingi katika maisha Yake ya haki.

Kujitiisha kwa Yesu kunakabili mwelekeo wa kisasa wa kutumia wito wa kiroho kama kisingizio cha kupuuza majukumu ya kawaida. Wachungaji mara nyingi wanahitaji kuwakumbusha watu wazima kwamba utakatifu hauthibitishwi na madai ya kishujaa, bali kwa uaminifu katika wajibu wa kila siku, katika maneno, katika uadilifu, na katika mahusiano. Yesu anaonyesha ukomavu usioharakia jukwaa, na muundo Wake unakabili kukosa subira na madai ya haki. Kanisa hujifunza kutoka kwa Kristo kwamba unyenyekevu si udhaifu, ni nguvu chini ya

mamlaka, na unakuwa udongo ambamo uzazi wa baadaye hukua.

Kukua Katika Hekima na Upendeleo Uaoonekana wa Mungu

Yesu alikua katika hekima, kimo, na upendeleo mbele za Mungu na wanadamu, na kauli hiyo ya muhtasari hutulinda tusichukulie ubinadamu Wake kama ishara tu. Maelezo ya Luka yanasisitiza maendeleo ya kweli, mwingiliano wa kijamii wa kweli, na uundaji wa kiroho wa kweli unaoonyeshwa kupitia maisha ya utii (Luka 2:52, NIV). Kupata mwili kunamaanisha Mwana aliingia katika midundo ya ukuaji wa kibinadamu, si ili awe chini ya uungu, bali ili kuikomboa maisha ya kibinadamu kutoka ndani kwa kuyaishi kikamilifu chini ya upendeleo wa Baba.

Ukuaji wa Yesu pia hufundisha Kanisa jinsi ya kufikiria ukomavu, kwa sababu ukuaji wa kibiblia ni wa jumla, unahusisha akili, tabia, mahusiano, na ibada. Uanafunzi wa kichungaji unapaswa kupinga ufafanuzi wa juu juu wa ukomavu unaopima kiroho kwa hisia au maarifa pekee. Yesu anaonyesha uaminifu uliunganishwa, hekima inayotenda, ibada inayoonekana katika utii, na upendeleo unaotoka katika idhini ya Mungu badala ya onesho la hadharani. Kanisa limeitwa kukua katika kufanana na Kristo, na kifungu hiki kinatukumbusha kwamba ukuaji mara nyingi ni wa polepole, wa kudumu, na unaoundwa sana na uaminifu wa kawaida chini ya macho ya Mungu.

SEHEMU YA 3: UBATIZO WA YESU NA UTHIBITISHO WA HADHARANI WA BABA

Yesu anaingia Yordani akiwa na ufahamu kamili wa kile ambacho huduma Yake ya hadharani itahitaji, na Anaanza kwa unyenyekevu wa utii badala ya nguvu inayoonekana. Mathayo anaandika kwamba Yesu alikuja kwa Yohana ili abatizwe, na Yohana alipokuwa na wasiwasi, Yesu alisisitiza, “inatupasa kutimiza haki yote” (Mathayo 3:13–15, NIV). Mwana asiye na dhambi haingii majini kwa sababu Anahitaji kutakaswa, bali kwa sababu Anakusudia kusimama mahali wanaposimama watu wanaotubu, na kuanza kazi Yake ya kuokoa kwa kujitiisha wazi kwa Baba.

Ubatizo wa Yesu pia unakuwa ufunuo wa hadharani wa utambulisho Wake, kwa sababu mbingu hujibu utii Wake kwa uwazi na mamlaka. Maandiko yanaonyesha Baba akizungumza, Roho akishuka, na Mwana akisimama katika utayari wa uaminifu, jambo linalolipa Kanisa muundo wa msingi wa uanafunzi unaoanza na Kristo, si tamaa binafsi. Tunaposoma tukio hili kwa makini, tunaona kwamba Yesu hatenganishi utakatifu na huruma, wala hatenganishi utume na utii. Mfalme anaanza utawala Wake kwa kuchukua mkao wa mtumishi, na mkao huo si udhaifu, ni nguvu ya ukombozi.

Mwana Mtiifu Anaingia Mtoni

Yesu anakwenda Yordani kwa makusudi, na tendo Lake la kwanza la hadharani si muujiza, mahubiri, au makabiliano na viongozi wa kidini. Marko anasema kwa uwazi, “Wakati huo Yesu alikuja kutoka Nazareti ya Galilaya, akabatizwa na Yohana katika Yordani” (Marko 1:9, NIV).

Unyenyekevu huo ni muhimu kwa sababu unaangazia uchaguzi wa makusudi wa Yesu kuanza katika unyenyekevu. Anaingia katika mazingira yanayohusishwa na toba, si kwa sababu Anashiriki hatia ya umati, bali kwa sababu Atabeba mzigo wa umati.

Utii wa Yesu hapa hufundisha waumini waliokomaa kwamba mamlaka ya kweli mara nyingi hufunuliwa kupitia kujitiisha kwa Baba badala ya mwonekano wa uhuru. Watu wengi hudhani uongozi wa kiroho huanza kwa kuonekana, kuwa na nguvu, au kuvutia, lakini Yesu anaanza kwa kuwa mwaminifu. Hili ni muhimu kichungaji kwa sababu mara nyingi hutumikia kwa kutotulia, tukijaribu kujithibitisha, lakini Kristo anaanza kwa kujisalimisha kwa mapenzi ya Baba. Kanisa linapoanza na Yesu, linajifunza kuthamini utii kuliko makofi, na uaminifu kuliko sura.

Kutimiza Haki, Sio Kuigiza Dini

Yesu anaeleza ubatizo Wake kwa namna inayolilinda Kanisa dhidi ya kuutendea utii kama onesho la kisani. Anamwambia Yohana, “inatupasa kufanya hivi ili kutimiza haki yote” (Mathayo 3:15, NIV). Haki hapa si kutunza sheria tu, ni uaminifu wa agano, maana yake Yesu anajitoa kikamilifu kwa utii wa mpango wa ukombozi wa Baba. Anachukua nafasi Yake kama Mwana mwaminifu atakayekamilisha njia ya utii wa kuokoa hadi msalabani, bila kutoka nje ya mpango wa Baba.

Maneno ya Yesu pia yanakabili jaribu la kawaida la watu wazima, la kubadilisha utii wa kweli na mwonekano wa kiroho. Watu wanaweza kuwa hodari katika lugha ya kidini, shughuli za kanisa, na huduma ya hadharani, huku wakikataa kwa kimya mapenzi ya Baba faraghani. Kristo haitendei haki kama beji, wala Hatumi kiroho kusimamia sifa Yake. Anatii kwa sababu Baba anastahili, na kwa sababu utume unadai hivyo. Wachungaji wanapaswa kusema wazi kwamba uanafunzi si onesho, ni kujitiisha, na Yesu anaonyesha kujitiisha huko kwa kusudi la utulivu na uthabiti.

Roho Anashuka na Kristo Anaagizwa

Ubatizo wa Yesu unafuatwa na ishara isiyopingika ya kuagizwa kwa kiungu, ikisisitiza kwamba huduma Yake itatokea katika nguvu na uwepo wa Mungu. Luka anaandika kwamba “Roho Mtakatifu alishuka juu Yake kwa mfano wa mwili kama hua” (Luka 3:21–22, NIV). Kushuka kunakoonekana si burudani, ni ushuhuda wa kiungu, unaomhakikishia msomaji kwamba Yesu ndiye Masihi aliyehidiwa aliyetiwa mafuta kwa ajili ya utume Wake. Uwepo wa Roho unaashiria mwanzo wa kazi ya hadharani ya Kristo, na unaonyesha kwamba ufalme utaendelea kwa nguvu ya Mungu, si kwa mkakati wa mwanadamu.

Kuagizwa kwa Yesu hulisaidia Kanisa kupinga tabia ya kisasa ya kutendea huduma kama utu, masoko, au mbinu. Waumini waliokomaa wanaweza kujaribiwa kutegemea karama zao, uzoefu wao, au ushawishi wao, hasa wajibu wa huduma unapoogezeka. Yesu anaanza tofauti, kwa sababu Anachagua utegemezi, na Baba anauthibitisha kwa kumtuma Roho hadharani. Hili huwafundisha wachungaji kukuza huduma inayomtegemea Roho, ambamo maombi, kweli, na utakatifu ni ya msingi, na mafanikio hupimwa kwa uaminifu kwa Kristo. Tunapomwona Yesu akimpokea Roho, tunakumbushwa kwamba kazi ya ufalme daima ni kazi ya Mungu.

Baba Anazungumza na Mwana Anatangazwa

Yesu anapokea tamko linalotia nanga utambulisho Wake kabla Hajafanya muujiza wowote wa hadharani, jambo ambalo ni muhimu kuelewa mamlaka Yake. Baba anasema, “Wewe ndiwe Mwana wangu mpendwa, ninayependezwa nawe” (Marko 1:11, NIV). Huu ni uthibitisho wa hadharani unaomweka Yesu kama Mwana mpendwa, si kwa sababu Amejipatia upendo kwa mafanikio, bali kwa sababu Yeye ni Mwana anayempendeza Baba. Sauti ya Baba inalipa

Kanisa mfumo ulio wazi, kwa sababu utume wa Kristo hutiririka kutoka katika uana ulio salama, si juhudi za wasiwasi.

Uthibitisho wa Yesu ni uponyaji wa kichungaji kwa sababu watu wazima wengi huishi kana kwamba lazima wapate idhini kupitia matokeo, tija, au utendaji wa kiroho. Kristo anapokea uthibitisho kwanza, kisha anaingia katika ugumu, jambo linalomaanisha kwamba upendo wa kiungu hauondoi shinikizo, bali huimarisha utii ndani ya shinikizo. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kujenga utambulisho wao juu ya kazi iliyokamilika ya Kristo badala ya hisia zao zinazobadilika. Kupendezwa kwa Baba kwa Mwana pia kunaonyesha kwamba utii ni wa uhusiano, si wa kibiashara. Yesu anatii kwa sababu Anampenda Baba, na upendo huo ni msingi wa mamlaka na huruma Yake.

Mbingu Zafunguka na Mshangao wa Ibada Unaianza

Ubatizo wa Yesu si tukio la mpito tu, ni wakati unaohitaji mshangao wa heshima, kwa sababu mpaka kati ya mbingu na dunia unaonyeshwa kuwa wazi. Mathayo anaandika, “Wakati huo mbingu zikafunguka, akaona Roho wa Mungu akishuka kama hua na kutua juu Yake” (Mathayo 3:16, NIV). Maandiko yanamfundisha msomaji kuelewa kwamba Mungu anatenda kwa uamuzi katika historia, na kwamba Yesu ndiye kitovu cha tendo hilo. Kufunguka kwa mbingu kunaashiria mpango wa kiungu, maana yake wokovu unaanza na Mungu kushuka chini, si wanadamu kupanda juu.

Ubatizo wa Yesu pia unalialika Kanisa katika ibada inayoundwa na kweli iliyofunuliwa ya Mungu badala ya msukumo wa kihisia. Ibada iliyokomaa haijengwi juu ya ubunifu mpya, imejengwa juu ya uhalisia kwamba Mungu

amezungumza, Mungu ametenda, na Mungu amemfunua Mwana Wake. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia makutaniko kuona kwamba ibada ni mwitikio kwa utambulisho na utume wa Kristo, si hali ya kiroho tu. Tunaposoma tukio hili, mioyo yetu inapaswa kutulia, kwa sababu Mungu hayuko mbali, wala Hayuko kimya. Yupo, Anazungumza, Anamtuma Roho Wake, na Anamtambua Mwana Wake hadharani.

SEHEMU YA 4: KUTOKA UBATIZO HADI JANGWANI, KIZINGITI CHA HUDUMA YA HADHARANI YA KRISTO

Yesu hakusita kando ya Yordani kana kwamba uthibitisho wa Baba ulikuwa mwisho wake, kwa sababu utume Wake wa hadharani unaendelea mara moja kwa msukumo wenye kusudi. Mathayo anaandika, “Ndipo Yesu akachukuliwa na Roho aende jangwani ili ajaribiwe na ibilisi” (Mathayo 4:1, NIV). Sentensi hiyo moja huunda daraja muhimu, kwa sababu inaonyesha kwamba Roho yule yule aliyeshuka katika ubatizo sasa anamwongoza Yesu mahali pa majaribu. Mwana haadhibiwi, Anaandaliwa, na Mfalme anaingia katika mgogoro kwa utii kamili.

Mwendo wa Yesu kutoka majini hadi jangwani hufundisha Kanisa kuepuka matarajio mepesi kuhusu hatua za kiroho. Watu wazima wengi hudhani utii unapaswa kuleta faraja, uwazi, na urahisi mara moja, lakini Yesu anapokea uthibitisho wa kiungu kisha anaingia katika ugumu. Kizingiti kati ya ubatizo na jangwani kinaonyesha kwamba huduma ya uaminifu hutengenezwa kupitia utii chini ya shinikizo, si kupitia utulivu usiokatizwa. Wachungaji wanapaswa kuwaandaa waumini kutafsiri nyakati za mkazo

kama maeneo ambayo Kristo anawaunda, kwa sababu Yesu Mwenyewe alitembea muundo huo kwanza. Mwana wa Mungu hashangazwi na upinzani wa kiroho, wala Harejei nyuma yake.

Kuongozwa na Roho Katika Ugumu

Yesu anaongozwa na Roho, maana yake jangwani si ajali, wala si nje ya uangalizi wa enzi kuu wa Baba. Luka anaandika, “Yesu, akiwa amejazwa Roho Mtakatifu, aliondoka Yordani, akaongozwa na Roho kwenda jangwani” (Luka 4:1, NIV). Maandishi yanaunganisha kujazwa Roho na utii unaoingia katika ugumu, yakililinda Kanisa dhidi ya kudhani kwamba maisha yanayoongozwa na Roho daima huhisi kuwa ya starehe. Yesu anaendelea kama Mwana mpendwa, na utii Wake unabaki thabiti hata mazingira yanapokuwa magumu na ya upweke.

Mfano wa Yesu huwafundisha waumini kuunda upya mtazamo wao kuhusu ugumu bila kupoteza upole au imani. Wanafunzi waliokomaa wakati mwingine hudhani kwamba ugumu unathibitisha walichukua hatua isiyo sahihi, lakini Yesu anaonyesha kwamba ugumu unaweza kufuata utii kwa karibu. Wachungaji wanapaswa kusema wazi kwamba Roho anaweza kuwaongoza watu mahali utegemezi wao unazidi, kiburi kinafunuliwa, na mioyo inatakaswa. Kristo hafuatii mateso kwa ajili yake yenyewe, lakini Hakwepi wakati mapenzi ya Baba yanapoyahitaji. Kizingiti kutoka ubatizo hadi jangwani kinakuwa somo la kumtumaini Mungu, kwa sababu Mungu yule yule anayethibitisha ndiye anayewaongoza kupitia ugumu.

Siku Arobaini na Uzito wa Udhaifu wa Kibinadamu

Yesu anaingia katika kipindi cha kufunga kinachoangazia ubinadamu Wake wa kweli, kikionyesha kwamba Hatendi kama kiumbe aliye mbali na uzoefu wa mwanadamu. Mathayo anaandika, “Baada ya kufunga siku arobaini mchana na usiku, akaona njaa” (Mathayo 4:2, NIV). Njaa si maelezo madogo, ni nanga ya kiteolojia, kwa sababu inawakumbusha wasomaji kwamba Mwana alichukua mipaka halisi ya kibinadamu. Yesu hachezi kuwa mwanadamu, wala Halindwi dhidi ya udhaifu. Anakutana na shinikizo katika mwili unaochoka, tumbo linalohisi njaa, na nafsi inayojua upweke.

Udhaifu wa Yesu ni muhimu kichungaji kwa sababu watu wazima wengi hubeba aibu kuhusu mipaka yao, kana kwamba uchovu, huzuni, au uchovu wa kihisia ni ishara za kushindwa kiroho. Kristo anaheshimisha udhaifu wa kibinadamu kwa kuingia, na Anaonyesha kwamba udhaifu si dhambi. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kutofautisha kati ya kujaribiwa na kuchagua kutotii, kwa sababu uwepo wa shinikizo si uthibitisho wa uasi. Yesu anakutana na ukingo wa uhitaji wa kibinadamu, lakini Anabaki mwaminifu, na uaminifu Wake unakuwa msingi wa tumaini letu. Kizingiti hapa ni kizito, kwa sababu utume wa Kristo haujengwi juu ya faraja, bali juu ya uvumilivu wa utii.

Uwepo wa Ibilisi na Uhalisia wa Migogoro ya Kiroho

Utume wa awali wa Yesu unajumuisha makabiliano ya moja kwa moja na adui, yakilifundisha Kanisa kwamba mgogoro wa kiroho si mada ya pembeni, ni sehemu ya uanafunzi wa uaminifu. Luka anaandika, “Aka jaribiwa na Ibilisi” (Luka 4:2, NIV). Maandishi hayaoni aibu kuzungumzia upinzani wa kiroho kwa sababu yanataka msomaji aelewe kwamba ufalme wa Mungu unaendelea

katika eneo linalopingwa. Yesu hamchukulii Ibilisi kama taswira ya mapambano ya ndani, wala hatendei mgogoro kama kero kutoka kwa utume. Mfalme anaingia uwanjani kwa utii thabiti na azimio takatifu.

Makabiliano ya Yesu pia huwalinda waumini dhidi ya matumaini yasiyo na msingi na ushirikina wa kuogofya. Wakristo waliokomaa wanaweza kuegemea upande wa kukana, kana kwamba vita vya kiroho ni vya kufikirika tu, au upande wa kujishughulisha kupita kiasi, kana kwamba Ibilisi yuko nyuma ya kila ugumu. Yesu anaonyesha mkaio uliosawazika, kwa sababu Hatukuzi adui, wala Hamkwepi. Anatambua tishio, Anapinga kwa kweli, na Anaendelea mbele katika utii. Wachungaji wanapaswa kufundisha makutaniko kumweka Kristo katikati, kwa sababu mwelekeo wetu si juu ya giza, ni juu ya Mfalme anayelishinda. Kizingiti kati ya ubatizo na jangwani kinaonyesha kwamba utii mara nyingi huleta upinzani, lakini Kristo hubaki bila kutikisika.

Jangwa kama Maandalizi ya Huduma ya Hadharani

Uzoefu wa Yesu jangwani hutumika kama maandalizi yanayounda mwelekeo wa huduma Yake ya hadharani, kwa sababu unaweka wazi kwamba njia Yake haitatawaliwa na njia za mkato. Marko anaandika kwamba Yesu alikuwa jangwani “akijaribiwa na Shetani” (Marko 1:13, NIV). Jangwa linakuwa uwanja wa kuthibitisha, si ili kugundua kama Yesu anastahili, bali kuonyesha ustahili wa Mwana kupitia utii wa uaminifu. Utume wa Kristo utahusisha kuhubiri ufalme, kuonyesha huruma iliyokita katika utakatifu, na kukabiliana na unafiki wa kidini, lakini unaanza na uvumilivu wa kimya ambapo hakuna umati unaotazama.

Maandalizi ya Yesu yanazungumza kwa nguvu kwa wanafunzi wazima wanaodhani utayari hupimwa kwa mafanikio ya hadharani au mwonekano uliopambwa. Kwa kweli, Mungu mara nyingi huunda watu katika maeneo yaliyofichika ambamo unyenyekevu hukua na utegemezi huzidi. Wachungaji wanapaswa kuwahimiza waumini kuchukulia nyakati za jangwani kama maeneo ambayo Kristo anaunda mioyo yao kwa huduma ya uaminifu, hata pale inapoonekana kuwa polepole, isiyoeleweka, au yenye upweke. Yesu hapotezi jangwa, wala Haliwekea chuki, kwa sababu Anajua Baba anafanya jambo jema. Kizingiti hiki hulifundisha Kanisa kumtumaini Mungu kwa wakati Wake, kwa sababu huduma ya uaminifu haiharakishwi, inasafishwa.

Utii Kwenye Kizingiti na Njia Iliyo Mbele

Yesu anasimama kwenye kizingiti kinachofunua muundo wa huduma Yake yote, uthibitisho kutoka kwa Baba, utegemezi kwa Roho, na utii unaoingia katika ugumu. Mathayo anaandika kwamba Yesu “aliongozwa na Roho kwenda jangwani” (Mathayo 4:1, NIV). Mwendo huo una kusudi, na unaweka wazi kwamba mamlaka ya Kristo daima yatatekelezwa ndani ya kujitiisha kwa Baba. Hatatenda kwa ego, wala Hatatajenga ufalme Wake kupitia udanganyifu. Njia iliyo mbele itajumuisha tangazo, huruma, mgogoro, na hatimaye msalaba, lakini inianza na tumaini la utii.

Wakati huu wa kizingiti wa Yesu pia unaliita Kanisa kumfuata kwa ujasiri wa kiasi badala ya shauku dhafu. Watu wazima wengi hujaribiwa kujenga imani yao juu ya msimu wa msukumo, lakini msukumo pekee hauwezi kumbeba muumini kupitia shinikizo endelevu. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kuzikita maisha yao katika ubwana wa Kristo, kwa sababu Yesu si mwongozo

tu, Yeye ni Mwokozi na Mfalme anayeongoza kwa utii. Sema hili katika muktadha wako, Kristo hakuiti kwenye maisha ya urahisi, Anakuita kwenye maisha ya kumtumaini kwa uaminifu. Kanisa linapojifunza somo hilo, linakuwa thabiti zaidi, lenye huruma zaidi, na jasiri zaidi, kwa sababu linamfuata Mfalme ambaye tayari alitembea kutoka ubatizo hadi jangwani kwa uaminifu usiotikisika.

THREE WAYS TO APPLY THIS CONTENT IN YOUR SPECIFIC CONTEXT

Kuishi Kutoka Katika Uthibitisho wa Baba, Sio Kuufanyia Kazi

Yesu anaanza huduma Yake ya hadharani akiwa amejikita katika kupendezwa kwa Baba kulikotangazwa, si akiendeshwa na hitaji la kupata idhini. Mathayo anaandika maneno ya Baba kwa uwazi, “Huyu ndiye Mwana wangu mpendwa, ninayependezwa naye” (Mathayo 3:17, NIV). Uthibitisho huo unakuja kabla ya miujiza, kabla ya mahubiri, na kabla ya upinzani, ukifundisha waumini kwamba utambulisho hutangulia utendaji katika ufalme wa Mungu. Kristo anatii kwa sababu Yeye ni Mwana mpendwa, si ili awe mpendwa, na mpangilio huo ni wa kina sana kwa uanafunzi uliokomaa.

Katika muktadha wako, hili linamaanisha kupinga shinikizo la kimya la kuthibitisha thamani ya kiroho kupitia tija, kuonekana, au mafanikio ya mara kwa mara. Waumini wengi, hasa viongozi, huishi kana kwamba upendeleo wa Mungu hupanda na kushuka kulingana na utendaji wao, jambo linalozalisha wasiwasi badala ya uaminifu. Sema hili kwa uwazi, “Hatufanyi kazi ili kupata furaha ya Mungu,

tunatumikia kwa sababu Kristo tayari ameihakikisha.”
Kanisa linapojifunza kuishi kutoka katika uthibitisho wa
Baba uliofunuliwa katika Kristo, utii unakuwa thabiti zaidi,
toba inakuwa huru zaidi, na imani inakaa juu ya neema
badala ya hofu.

Kufasiri Utii Unaotupeleka Katika Ugumu

Yesu anasonga moja kwa moja kutoka ubatizo kwenda
katika ugumu chini ya uongozi wa Roho, jambo
linalobadilisha jinsi waumini wanavyopaswa kufasiri
nyakati za mkazo. Mathayo anaandika, “Ndipo Yesu
akachukuliwa na Roho aende jangwani” (Mathayo 4:1,
NIV). Uunganisho huo una kusudi, kwa sababu unaonyesha
kwamba utii hauongozi kila mara kwenye faraja, lakini
daima unabaki chini ya mamlaka ya Mungu. Yesu
hakupotea katika ugumu kwa bahati mbaya, wala Hakutilia
shaka upendo wa Baba wakati ugumu ulipofuata utii.

Katika maisha halisi, watu wazima wengi hudhani kwamba
ikiwa uamuzi ni mwaminifu, unapaswa kuhisi amani na
zawadi mara moja, lakini uzoefu wa Yesu hufundisha
vinginevyo. Hekima ya kichungaji lazima iwasaidie watu
kutofautisha kati ya kutotii na utii chini ya shinikizo, kwa
sababu uwepo wa ugumu haumaanishi kwamba Mungu
ameondoa upendeleo Wake. Sema hili katika muktadha
wako, Kumfuata Yesu kwa uaminifu kunaweza kutupeleka
katika maeneo magumu, lakini kamwe nje ya uangalizi wa
Baba. Waumini wanapojifunza hili, huacha kuingiwa na
hofu katika ugumu na kuanza kuuliza kile ambacho Kristo
anaweza kuwa anaunda ndani yao kupitia uvumilivu wa
uaminifu.

Kuchagua Utegemezi wa Uaminifu Badala ya Kujitegemea

Yesu anaingia jangwani akiwa mwanadamu kikamilifu, akikubali mipaka ya kweli ya kimwili badala ya kuikwepa udhaifu. Mathayo anasisitiza uhalisia huu kwa kusema, “Baada ya kufunga siku arobaini mchana na usiku, akaona njaa” (Mathayo 4:2, NIV). Sentensi hiyo rahisi inalikumbusha Kanisa kwamba Yesu haonyeshi imani kwa kukataa uhitaji wa kibinadamu, bali kwa utegemezi wa kuamini kwa Baba katikati ya uhitaji. Mwana haharakishi kupunguza usumbufu kwa kujitegemea, kwa sababu utume Wake unaongozwa na kujitiisha, si udhibiti.

Katika muktadha wako, hili linawaita waumini kuchunguza jinsi wanavyokimbilia kujitegemea haraka shinikizo linapofichua udhaifu. Watu wazima mara nyingi hulinganisha imani na nguvu, ufanisi, au udhibiti wa kihisia, lakini Yesu anaonyesha kwamba utegemezi wa uaminifu humheshimu Mungu zaidi kuliko utatuzi wa matatizo wenye wasiwasi. Sema hili kwa uwazi, Udhaifu si kushindwa, kukataa kumtumaini Baba katika udhaifu ndiko kushindwa. Mekanisa yanapoweka utegemezi kuwa jambo la kawaida badala ya utendaji, watu wanakuwa waaminifu zaidi, maombi yanakuwa ya kweli zaidi, na utii hukua kwa kina zaidi. Njia ya Kristo kutoka ubatizo kuelekea jangwani hufundisha kwamba utegemezi si utoto, ni imani inayofanana na Kristo.

CONCLUSION

Ubatizo wa Yesu na mwendo unaofuata vinafunua Mwokozi ambaye mamlaka Yake hayawezi kutenganishwa na utii, na ambaye utii Wake hutiririka kutoka katika utambulisho salama kama Mwana mpendwa. Anaingia Yordani kwa unyenyekevu, anapokea uthibitisho wa hadharani wa Baba, na anajitiisha kwa uongozi wa Roho bila kusita. Nyakati hizi zinatia nanga huduma yote ya

Kristo, kwa sababu zinaonyesha kwamba ufalme wa Mungu unasonga mbele kwa uaminifu badala ya nguvu, na kwa kujitiisha badala ya kujithibitisha. Kanisa lazima lirudi mara kwa mara katika matukio haya ili kukumbuka sura ya mamlaka ya kweli katika maisha ya Yesu.

Kizingiti kutoka ubatizo kuelekea jangwani pia kinawaandaa waumini kumfuata Kristo kwa uwazi badala ya mkanganyiko. Yesu haahidi urahisi, lakini anaonyesha tumaini, na Hakwepi ugumu, bali Anapitia chini ya uangalizi wa Baba. Kwa wanafunzi waliokomaa, hili linawaalika kuwa na ujasiri wa utulivu, kwa sababu Kristo tayari ametutangulia. Alitii pale ambapo wanadamu walishindwa, Alitumaini pale wengine waliposhika udhibiti, na Anasimama kama Mwana mwaminifu ambaye juu Yake tumaini letu linakaa. Kumfuata kunamaanisha kumtumaini Baba kwa utii thabiti, hata njia inapokuwa ngumu.

MASWALI YA KUTAFUKARI

1. Je, uthibitisho wa Baba kwa Yesu unakupaje changamoto kuhusu jinsi unavyopima mafanikio ya kiroho?
2. Ni wapi umechukulia kuwa utii unapaswa daima kuleta faraja au uwazi wa haraka?
3. Ni ugumu gani wa sasa ambao Roho anaweza kuwa anautumia kukuza tumaini lako badala ya kulipunguza?
4. Ni katika eneo gani unajaribiwa zaidi kujitegemea badala ya kumtegemea Baba?
5. Je, mwendo wa Yesu kutoka ubatizo kuelekea jangwani unabadilisha vipi uelewa wako wa uanafunzi wa uaminifu?

SURA YA 3: MAANDALIZI KWA AJILI YA HUDUMA

UTANGULIZI

Yesu hakuvingia katika huduma ya hadharani kwa uzembe, wala Hakaanza kuhubiri kana kwamba mpango wa Baba ungeweza kuanzishwa kwa hamasa pekee. Injili zinaonyesha maandalizi yaliyo ya makusudi, yanayoonekana, na yenye uzito wa kiroho, kwa sababu utume wa Mwana ungeikabili dhambi, kufichua haki ya uongo, na kutangaza ufalme wa Mungu kwa mamlaka. Kabla makutano hayajakusanyika na migogoro kuongezeka, Yesu anatambulishwa kupitia mtangulizi, anathibitishwa kupitia ubatizo, anajaribiwa jangwani, na anadhihirishwa kuwa mtiifu pale Adamu na Israeli waliposhindwa.

Maandalizi ya Yesu pia hufundisha Kanisa jinsi ya kuelewa mamlaka kwa usahihi, kwa sababu mamlaka ya Kristo hayawahi kutenganishwa na kujitiisha kwa Baba. Watu wengi hutamani ushawishi, jukwaa, na udhibiti, lakini Yesu anakumbatia unyenyekevu, uwazi, na utegemezi. Masimulizi ya maandalizi si historia ya ziada, ni msingi wa kila kitu kinachofuata, kwa sababu yanaonyesha Mfalme akijitiisha kwa mapenzi ya Baba, uongozi wa Roho, na ukweli wa Neno. Uanafunzi leo lazima uanze pale Yesu alipoanza, kwa utii uliokita mizizi ndani ya Mungu.

SEHEMU YA 1: YOHANA MBATIZAJI NA UJUMBE WA MTANGULIZI

Yesu anatambulishwa hadharani kupitia Yohana Mbatizaji, si kwa sababu Yesu alihitaji kuthibitishwa na kiongozi wa kibinadamu, bali kwa sababu Baba alitaka Israeli wasikie wito wa wazi wa toba kabla Mfalme kusimama katikati yao. Huduma ya Yohana ilikuwa rehema, kwa sababu ilikabili mioyo migumu na kuandaa mabaki ya watu waliokuwa tayari kumpokea Masihi bila visingizio. Marko anaweka kuonekana kwa Yohana kama mwanzo wa simulizi la Injili, akisisitiza kwamba kuja kwa Yesu kunahusishwa na mpango wa Mungu ulioahidiwa badala ya ubunifu wa ghafla wa kidini (Marko 1:1–4, NIV).

Mamlaka ya Yesu pia yanaonekana katika namna Yohana anakataa kujifanya kitovu, kwa sababu kazi ya mtangulizi ni kuelekeza mbali na nafsi na kuelekea kwa Kristo. Wito wa toba si maboresho ya maadili tu, ni kugeuka kwa maisha yote kumwelekea Mungu, ikijumuisha akili, mapenzi, na shauku. Ujumbe wa Yohana unaweka wazi dhambi, lakini pia unajenga matarajio, kwa sababu anatangaza Yule atakayebatiza kwa Roho Mtakatifu, akionyesha utakaso wa ndani zaidi na kazi mpya ya agano ya Mungu (Marko 1:7–8, NIV).

Sauti Jangwani na Kuwasili kwa Mfalme

Yesu anatanguliwa na sauti ya jangwani kwa sababu Baba anakutana na watu Wake mahali ambapo faraja haiwezi kuwavuruga. Mahali alipo Yohana palikuwa muhimu, kwa sababu paliwatoa watu katika mazoea ya hekalu yaliyoweza kuficha udead wa kiroho, na kuwafanya

wakabiliane na madai ya Mungu katika mazingira yasiyo na mapambo. Mathayo anaeleza Yohana kama utimilifu wa unabii wa Isaya, akiita Israeli waandae njia ya Bwana, jambo linalomaanisha Yesu anatambuliwa kuwa Bwana ambaye njia Yake lazima inyoshwe (Mathayo 3:1–3, NIV).

Yesu bado anakuja kwa watu mahali ambapo ulinzi wa uongo umeondolewa, kwa sababu neema mara nyingi huanza kwa kuondoa visingizio. Uongozi wa kichungaji unapaswa kuwasaidia waumini kuona kwamba toba si kudhalilisha kwa ajili ya kudhalilisha, ni rehema inayofungua nafasi ya ushirika na Mungu. Sauti ya Yohana inakumbusha Kanisa kwamba utayari wa kiroho hauzalishwi na shughuli nyingi za kidini, bali na kugeuka kwa uaminifu kwa Bwana. Kristo anapokaribia kufunuliwa, Mungu mara nyingi hutuma usadikisho kwanza, kwa sababu moyo uliotakaswa humtambua Mfalme mtakatifu.

Toba Kama Maandalizi ya Ufalme

Yesu anaandaliwa kupitia wito wa toba kwa sababu ufalme wa Mungu haupokelewi kwa kudai haki, bali kwa kujisalimisha. Ubatizo wa Yohana ulikuwa ungamu la hadharani kwamba dhambi ni halisi, hukumu inastahili, na Mungu pekee ndiye anayeweza kutakasa na kurejesha. Marko anafupisha huduma ya Yohana kama ubatizo wa toba kwa ajili ya msamaha wa dhambi, akisisitiza kwamba msamaha haupatikani kwa taratibu za nje, bali hupokelewa kwa kugeuka kwa unyenyekevu kumwelekea Mungu (Marko 1:4–5, NIV).

Ufalme wa Yesu bado unafichua uongo kwamba maisha ya kiroho yanaweza kuongezwa juu ya vipaumbele visivyobadilika. Toba si hisia ya faraghani inayofifia jioni, ni mwelekeo mpya wa maisha unaobadilisha tunachokipenda, tunachokifuata, na tunachokisamehe.

Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba toba ni lango la neema na pia mkao endelevu wa uanafunzi, kwa sababu Kristo anaendelea kuwasafisha watu Wake. Yohana aliandaa njia kwa kukabili dhambi waziwazi, na Kanisa huandaa mioyo vizuri zaidi linapofanya vivyo hivyo kwa kweli na rehema.

Unyenyekevu wa Mtangulizi na Utukufu wa Kristo

Yesu anaheshimiwa mtangulizi anapokumbatia unyenyekevu, kwa sababu ukubwa wa Yohana unaonekana katika kupungua kwake ili Kristo aonekane. Yohana anakataa kudai cheo cha Kimasihi, na anamwelekeza kwa Yule aliye mkuu zaidi, akijieleza kuwa hastahili hata kufanya kazi ya chini kabisa kwa ajili ya Mfalme ajaye. Injili ya Yohana inaandika ungamu lake kwamba yeye si Kristo na kwamba kazi yake ni kuelekeza mbali na nafsi yake, jambo linalolilinda Kanisa dhidi ya kiroho kinachowazunguka viongozi (Yohana 1:19–23, NIV).

Yesu lazima abaki kuwa kitovu katika kila kizazi, kwa sababu viongozi wa kibinadamu wanaweza kubadilika na kuwa mbadala wa kujitoa kwa Kristo endapo watu wanapendelea utu kuliko utakatifu. Matumizi ya kichungaji yako wazi, huduma ya uaminifu haishindani na Yesu, inamwonyesha Yesu kwa uwazi. Unyenyekevu wa Yohana pia unakabili kiburi katika majukumu ya huduma, kwa sababu lengo si kutambuliwa, bali uaminifu kwa agizo la Baba. Mkao wa mtangulizi unafundisha kwamba makanisa yenye afya zaidi ni yale ambayo viongozi huonyesha Kristo kwa uthabiti, na watu hujifunza kumfuata Kristo juu ya yote.

Ubatizo wa Maji na Ahadi ya Roho

Yesu anatambulishwa kama Yule atakayebatiza kwa Roho Mtakatifu, na ahadi hiyo inaonyesha kwamba jambo kubwa kuliko utakaso wa nje linakuja. Ubatizo wa maji wa Yohana uliashiria toba, lakini haukuweza kuufanya moyo uwe mpya, kwa sababu Mungu pekee ndiye anayetoa uzima mpya ndani ya mtu. Marko anaandika maneno ya Yohana kuhusu ubatizo wa Roho ujao, na tamko hilo linajenga matarajio ya mamlaka ya kipekee ya Masihi ya kumwaga uwepo na nguvu ya Mungu juu ya watu Wake (Marko 1:7–8, NIV).

Huduma ya Yesu inatimiza ahadi hii kwa kuleta kazi ya Roho katikati ya uanafunzi, si kama onesho, bali kama mabadiliko ya kiungu. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuelewa kwamba maisha yanayoongozwa na Roho si mbadala wa utii, ni chanzo cha utii, kwa sababu Roho huimarisha kile mwili hauwezi kuzalisha. Tofauti ya Yohana pia inalilinda Kanisa dhidi ya kuitendea toba kama mageuzi ya nje tu. Kristo hawaambii watu wabadilike peke yao, Anawapa Roho anayebadilisha mioyo, kurejesha shauku, na kuunda utakatifu kwa muda.

Makutano, Ungamo, na Kufichuliwa kwa Moyo

Yesu anakaribiwa na watu wanaokuja wakikiri dhambi, na tukio hilo linaonyesha kwamba uamsho wa kiroho mara nyingi ni mchafu, wa hadharani, na unaovuruga ratiba za kidini. Makutano yaliyomfuata Yohana hayakuwa yakifanya ishara ya heshima ya kidini, yalikuwa yakiingia kwenye nuru, yakikiri hatia, na kutafuta rehema ya Mungu. Mathayo anaandika kwamba watu walikiri dhambi zao walipobatizwa, jambo linaloonyesha huduma ya Yohana ilikuwa inaleta uwazi wa kweli badala ya kiroho kilichopambwa (Mathayo 3:5–6, NIV).

Yesu bado anawaita watu katika kweli, kwa sababu neema haistawi katika siri na kujidanganya. Huduma ya kichungaji lazima iunde utamaduni ambapo ungamo ni la kawaida, zito, na lenye tumaini, si la kulisimua hisia, kwa sababu toba ni mlango wa uponyaji. Harakati ya Yohana pia inaonya kwamba makutano hayahakikishi uongofu, kwa sababu msukumo wa kihisia unaweza kufifia ikiwa moyo unakataa kujisalimisha. Kanisa linapaswa kusherehekea ungamo la kweli huku likielekeza daima kwa Kristo kama Mwokozi pekee anayesafisha dhambi, kurejesha ushirika na Baba, na kudumisha mabadiliko ya kudumu.

SEHEMU YA 2: UBATIZO WA YESU

Yesu anaingia katika maji ya ubatizo si kama mwenye dhambi anayetafuta utakaso, bali kama Mwana mwenye haki anayejitambulisha na watu aliokuja kuwaokoa. Tukio hili ni la msingi kwa sababu linafunua unyenyekevu Wake, utume Wake, na uthibitisho wa hadharani wa Baba juu ya utambulisho Wake. Mathayo anaandika Yesu akisisitiza kwamba ubatizo unafaa ili kutimiza haki yote, jambo linalomaanisha utii Wake ni wa makusudi, wa kimaagano, na unaolingana na mpango wa Baba badala ya matarajio ya wanadamu (Mathayo 3:13–15, NIV).

Ubatizo wa Yesu pia unaanzisha sura ya Utatu ya ukombozi, kwa sababu Mwana anabatizwa, Roho anashuka, na Baba anazungumza. Tukio hilo si uzoefu wa siri wa kiroho, ni ufunuo wa hadharani wa idhini ya Mungu na utume wa Mungu. Katika wakati huo, Yesu anathibitishwa kuwa Mwana mpendwa, na Anaanza huduma Yake akiwa chini ya upendeleo wa Baba, si uliopatikana kwa makutano, bali uliotangazwa kutoka mbinguni. Kanisa lazima lielewe kwamba mamlaka ya

Kristo hutiririka kutoka katika uana Wake na utii Wake, si kutoka kwa sifa za wanadamu (Mathayo 3:16–17, NIV).

Yesu Anajitambulisha na Wenye Dhambi Bila Kuwa Dhambi

Yesu anaingia ubatizoni ili kusimama pale Israeli waliotubu wamesimama, na tendo hilo linafunua Mwokozi anayekaribia ili kuokoa badala ya kusimama mbali kukosoa. Hakiri dhambi, kwa sababu Hana dhambi, lakini Anajitambulisha na wale walio nazo, kwa sababu Alikuwa kubeba mzigo wao na kuwawakilisha mbele za Mungu. Marko anaandika kwamba Yesu alikuja kutoka Nazareti na kubatizwa na Yohana katika Yordani, akisisitiza unyenyekevu na makusudi ya Mwana katika kizingiti cha huduma (Marko 1:9, NIV).

Utambulisho wa Yesu unalifundisha Kanisa kwamba utakatifu si kujitenga, ni huruma iliyojengwa juu ya usafi na utii. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuona kwamba ukaribu wa Kristo haupunguzi uzito wa dhambi, unaikabili dhambi kwa kuingia katika hali ya mwanadamu ili kuikomboa. Wakati huu pia unakabili kiburi kinachotaka haki bila mshikamano, kwa sababu Yesu ni mwenye haki na bado anajiunganisha kwa hiari na waliotubu. Uanafunzi lazima ufuata muundo huu, ukikataa umbali wa kujihesabia haki na kukumbatia huduma ya unyenyekevu inayoelekeza watu kwenye neema ya utakaso ya Mungu.

Kutimiza Haki Yote na Umbo la Utii

Yesu anaeleza ubatizo Wake kama utimilifu wa haki, jambo linalomaanisha utii Wake ni sehemu ya mpango mkubwa wa wokovu, si ishara ya kiroho iliyotengwa. Anajiweka sawa na makusudi ya agano ya Baba, akichukua nafasi ya mwakilishi mwaminifu atakayetiifu pale wengine

waliposhindwa. Mathayo anaandika maneno ya Yesu kuhusu kutimiza haki yote, na maneno hayo yanaweka utume Wake katika kujitiisha kwa uaminifu kwa mapenzi ya Mungu, si katika sifa ya hadharani au mapendeleo binafsi (Mathayo 3:15, NIV).

Utii wa Yesu hapa unafundisha kwamba haki si maadili ya kubuniwa, ni kufanana na mapenzi ya Baba yaliyofunuliwa katika Maandiko na kutekelezwa kwa imani. Huduma ya kichungaji lazima ipinge kufundisha utii kama nidhamu binafsi tu, kwa sababu utii wa kibiblia ni kujitiisha kwa uhusiano kwa Mungu. Kristo anaonyesha utii wa kimya, thabiti, na kamili, na muundo huo unaweka wazi utii wa kuchagua unaopendwa na wengi. Unafunzi unakuwa imara waumini wanapojifunza kutii katika maeneo yasiyo ya kishujaa, kwa sababu njia ya Yesu kuelekea msalaba inaanza na kujitiisha kwa unyenyekevu katika Yordani.

Mbingu Kufunguka na Kushuka kwa Roho

Ubatizo wa Yesu unajumuisha kushuka kwa Roho kama hua, ishara ya kuwezesha kwa kiungu kwa ajili ya utume unaokuja na uthibitisho kwamba kazi ya Baba inatokea sawasawa na ahadi. Kushuka kwa Roho si kauli kwamba Yesu alikosa utakatifu, ni ishara ya hadharani kwamba Masihi ametiwa mafuta kwa huduma katika nguvu ya Mungu. Luka anaandika kwamba Roho Mtakatifu alishuka juu ya Yesu katika umbo la mwili kama hua, akisisitiza kwamba huu ni wakati wa kihistoria unaonekana wa kuagizwa na Mungu (Luka 3:21–22, NIV).

Kutiwa mafuta kwa Yesu pia kunalifundisha Kanisa kwamba huduma lazima itegeme Roho badala ya utu au mbinu. Wachungaji wanapaswa kukumbusha viongozi na makutaniko kwamba matunda ya kiroho hayazalishwi na ustadi pekee, kwa sababu ufalme unasonga mbele kwa

nguvu ya Mungu inayofanya kazi kupitia watumishi watiifu. Kushuka kwa Roho kunaelekeza mbele katika kazi pana ya Roho ndani na kupitia Yesu, ikijumuisha uongozi, ujasiri, na uvumilivu katika majaribu. Maandalizi ya Kristo yanaonyesha kwamba hata utii mkamilifu unatekelezwa katika utegemezi uliojaa Roho, na wanafunzi leo wanapaswa kutarajia vivyo hivyo, kwa sababu utume wa Mungu unadumishwa na uwepo wa Mungu.

Sauti ya Baba na Mwana Mpendwa

Yesu anaanza huduma Yake ya hadharani kwa uthibitisho wa Baba, jambo linalomaanisha utambulisho Wake umeimarishwa kabla ya tendo lolote la hadharani. Baba anatangaza furaha Yake katika Mwana, na tamko hilo linaweka mamlaka ya Yesu katika uhusiano badala ya utendaji. Marko anaandika maneno ya Baba yakimtambulisha Yesu kama Mwana Wake mpendwa, na wakati huo ni muhimu kwa sababu Yesu anathibitishwa mwanzoni, kabla ya mahubiri, miujiza, na migogoro kufunua ukubwa Wake kwa makutano (Marko 1:10–11, NIV).

Uthibitisho wa Yesu unalifundisha Kanisa kwamba uthabiti wa kina unatokana na kujua sisi ni nani katika uhusiano na Mungu kupitia Kristo, si kupima thamani kupitia matokeo. Wachungaji lazima wawasaidie waumini kukataa mzunguko wa kuchosha wa kutafuta kibali kupitia shughuli, kwa sababu Kristo tayari amehakikisha kukubalika kwa watu Wake kupitia utii Wake. Sauti ya Baba pia inaonyesha kwamba wokovu si Baba kumvumilia Mwana kwa kusita, bali Baba kumpenda Mwana na kumtuma kwa upendo. Uanafunzi hukua waumini wanapojifunza kuishi kutokana na kibali cha Mungu badala ya kukifanyia kazi, kwa sababu Kristo amefungua njia.

SEHEMU YA 3: MAJARIBU JANGWANI

Yesu anaongozwa jangwani na Roho, na undani huo ni muhimu kwa sababu majaribu si ukatili wa nasibu, bali mgongano wa makusudi ndani ya mpango wa Baba. Mazingira ya jangwa yanarudia historia ya Israeli, na yanamweka Yesu kama Mwana mwaminifu atakayefaulu pale watu wa Mungu waliposhindwa. Mathayo anaandika kwamba Yesu alifunga siku arobaini na usiku arobaini, akifanya wazi kwamba majaribu yanakuja katika udhaifu halisi wa kibinadamu, si katika kutokuguswa kwa maigizo (Mathayo 4:1–2, NIV).

Majaribu ya Yesu pia yanaonyesha kwamba kiini cha vita vya kiroho ni swali la imani na ibada. Mkakati wa adui ni thabiti, kupotosha Neno la Baba, kupindisha utambulisho, na kutoa njia za mkato zinazokwepa mateso huku zikiahidi faida ya haraka. Yesu hajibu kwa kauli za werevu, bali kwa Maandiko, utii, na uaminifu usiotetereka kwa Baba. Tukio hili linaonyesha kwamba mamlaka ya Yesu hayadhihirishwi tu katika miujiza na mafundisho, bali pia katika utakatifu chini ya shinikizo, na utakatifu huo unakuwa msingi wa huduma inayofuata.

Kujaribiwa Kama Mwana, Kutiwa Nanga Kama Mwana

Yesu anajaribiwa hasa katika eneo la utambulisho, kwa sababu adui anajua kwamba mkanganyiko kuhusu uana huvuruga utii. Changamoto inayorudiwa, “Kama wewe ni Mwana wa Mungu,” inalenga kumshawishi Yesu ajithibitishwe kwa masharti ya adui badala ya kupumzika katika furaha ya Baba iliyotangazwa. Mathayo anaandika mkakati huu waziwazi, na unafichua jinsi majaribu mara

nyingi yanavyowasukuma waumini kutafuta usalama kupitia utendaji badala ya imani (Mathayo 4:3, NIV).

Jibu la Yesu linafundisha Kanisa kwamba utambulisho haulindwi kwa kujitetea kwa wasiwasi, bali kwa utii uliotulia. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuona kwamba adui mara nyingi hushambulia katika nyakati dhaifu, baada ya hatua za kiroho, na katika udhaifu, kwa sababu wakati huo uhakikisho huonekana wa haraka. Kristo hajadiliani kuhusu utambulisho Wake, wala hafukuzi uthibitisho kwa onesho. Badala yake, Anakaa thabiti katika Neno la Baba na mapenzi ya Baba, akionyesha kwamba uana wa kweli unaishiwa kwa imani. Uanafunzi hukua waumini wanapokataa haja ya kujithibitisha na kujifunza kupumzika katika utambulisho salama wa Kristo, unaokuwa wao kwa neema.

Mkate, Njaa, na Kumtumaini Baba kwa Riziki

Yesu anajaribiwa kugeuza mawe kuwa mkate, si kwa sababu mkate ni mbaya, bali kwa sababu jaribu ni kutumia nguvu ya kiungu bila mapenzi ya Baba. Baada ya kufunga kwa muda mrefu, njaa ni halisi, na pendekezo linaonekana la busara, lakini ni mwaliko wa siri wa kutokuamini utunzaji wa Baba. Yesu anajibu kwa kunukuu Maandiko kuhusu kuishi kwa kila neno litokalo kinywani mwa Mungu, akionyesha kwamba utii una uzito kuliko unafuu wa haraka (Mathayo 4:4, NIV).

Ushindi wa Yesu hapa unalifundisha Kanisa kutambua kwamba majaribu mara nyingi huja kama njia ya mkato kwa mahitaji halali. Waumini wanaweza kujaribiwa kuhatarisha uadilifu, utegemezi wa maombi, au utii wa subira ili kupata riziki kwa haraka, lakini Yesu anaonyesha kwamba wakati wa Baba unaweza kuaminika. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia watu wazima kuona kwamba

ukomavu wa kiroho unahusisha kusubiri bila uchungu na kuchagua haki bila chuki. Kukataa kwa Kristo si kujidhuru, ni kujitiisha kwa uaminifu, na kunaonyesha kwamba lishe ya kina ni ushirika na Mungu. Uanafunzi unakuwa thabiti waumini wanapojifunza kuweka kipaumbele Neno la Mungu juu ya tamaa za dharura, kwa sababu riziki ya Baba haihitaji uasi.

Kumjaribu Mungu na Kukataa Kumdhibiti Baba

Yesu anajaribiwa kujitupa kutoka hekaluni ili kulazimisha uokozi wa kushangaza, na hili linafunua hatari ya kiroho inayoonekana ya kidini. Adui hata ananukuu Maandiko, akionyesha kwamba lugha ya Biblia inaweza kutumiwa vibaya kuhalalisha kiburi na kudhania. Yesu anakataa udanganyifu huu, akijibu kwamba Mungu hapaswi kujaribiwa, kwa sababu imani humtumaini Baba bila kudai uthibitisho wa onesho (Mathayo 4:5–7, NIV).

Kukataa kwa Yesu kunalifundisha Kanisa kukataa kiroho kinachoendeshwa na onesho kinachomchukulia Mungu kama chombo cha uhakika binafsi au ushawishi wa hadharani. Wachungaji wanapaswa kuonya kwamba kudai ishara kunaweza kuwa kukataa kwa siri kuliadini Neno la Mungu, kwa sababu moyo unataka udhibiti badala ya ushirika. Kristo anaonyesha kwamba imani ya kweli haimkandamizi Mungu atende kwa ratiba yetu, wala haitumii ulinzi kama ahadi ya tabia ya kijinga. Utii si kumthubutu Mungu atukomboe, ni kutembea katika njia aliyotenga kwa heshima. Uanafunzi unakuwa na afya zaidi waumini wanapochacha kujadiliana na Mungu na kuanza kujitiisha Kwake, kwa sababu mfano wa Kristo unaonyesha kwamba imani inathibitishwa kwa utii thabiti, si kwa vitendo vya kishujaa.

Falme, Nguvu, na Ibada Kama Kiini

Yesu anajaribiwa kwa kupewa falme za dunia kwa kubadilishana na ibada, na hili linafichua vita vya kina vilivyo chini ya jaribu jingine lolote. Adui anatoa njia ya mkato ya utawala unaoonekana bila mateso, akidokeza kwamba Yesu anaweza kupata utukufu bila msalaba. Yesu anakataa kwa uthabiti, akiamuru ibada itolewe kwa Mungu peke yake, na kufichua kwamba mamlaka ya kweli lazima ipokewe kwa utii badala ya kutwaliwa kwa maelewano (Mathayo 4:8–10, NIV).

Ushindi wa Yesu unalifundisha Kanisa kwamba majaribu mengi hatimaye ni majaribu ya ibada, kwa sababu yanatuomba tutoe kujitoa kwa juu kwa kitu kingine badala ya Mungu. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kutambua pale nguvu, kibali, faraja, au ushawishi vinapokuwa sanamu, kwa sababu sanamu huahidi falme lakini hudai kujisalimisha. Kristo anaonyesha kwamba ibada si chaguo la Jumapili, ni kitovu cha maisha, na haiwezi kugawanywa na washindani. Uanafunzi unakuwa mwaminifu waumini wanapokubali kwamba utii unaweza kujumuisha mateso, kuchelewa, na hasara, lakini pia unajumuisha furaha ya Baba na ushindi wa Mwana. Yesu anakataa taji za uongo, kwa sababu ufalme Wake huja kupitia msalaba, na Kanisa lazima lijifunze kukataa njia za mkato zinazobadilisha utakatifu kwa ushawishi.

Huduma ya Malaika na Utunzaji wa Uaminifu wa Baba

Yesu anavumilia majaribu hadi mwisho, kisha Anahudumiwa, akionyesha kwamba utunzaji wa Baba ni wa kweli hata utii unapokuwa wa gharama. Undani huu unawalinda waumini dhidi ya kukata tamaa, kwa sababu unaonyesha kwamba upinzani wa uaminifu haupuuzwi na mbingu. Marko anaandika kwa ufupi kwamba malaika walimhudumia, na ufupi huo unaonyesha kwamba msaada

wa kiungu si wa kishindo kila wakati, lakini daima upo kulingana na hekima ya Mungu (Marko 1:12–13, NIV).

Uzoefu wa Yesu unalifundisha Kanisa kwamba uvumilivu mara nyingi hujumuisha mapambano na msaada kwa pamoja, na imani iliyo komavu lazima ijifunze kushikilia ukweli huo. Wachungaji wanapaswa kuwakumbusha waumini kwamba utunzaji wa Mungu unaweza kuja kupitia Maandiko, maombi, jumuiya, na nguvu ya wakati unaofaa, si kila mara kwa kutoroka mara moja. Ushindi wa Kristo hauwasilishwi kama rahisi, kwa sababu Injili zinakubali njaa, udhaifu, na shinikizo endelevu. Hata hivyo, riziki ya Baba inakuja kwa wakati unaofaa, ikithibitisha kwamba utii haupotei. Uanafunzi hukua waumini wanapotarajia upinzani bila hofu na kutarajia msaada wa Mungu bila kudai umbo maalum, kwa sababu Kristo anaonyesha kwamba Baba ni mwaminifu hata katika majira ya jangwani.

SEHEMU YA 4: MAANA YA KITHEOLOJIA YA UTII WA YESU

Maandalizi ya Yesu yanakamilika kwa picha ya utii ambao si wa pembeni, bali ni kiini cha ukombozi. Injili zinaonyesha Yesu akitii katika utambulisho wa hadharani, katika majaribu ya faraghani, na katika utegemezi unaoongozwa na Roho, zikifunua kwamba mamlaka Yake hayatatenganishwa na kujitiisha kwa Baba. Baadaye Paulo anamweleza Yesu akichukua asili ya mtumishi na kuwa mtiifu hadi mauti, akionyesha kwamba utii ni njia ya utume wa wokovu wa Mwana, si mfano wa kimaadili tu kwa waumini (Wafilipi 2:6–8, NIV).

Utii wa Yesu pia una maana ya uwakilishi, kwa sababu Anasimama kama Mwana mwaminifu pale Adamu alipoanguka na Israeli walipoyumba. Hili ni muhimu kwa uanafunzi kwa sababu wokovu haupatikani kwa utii wetu kwanza, bali kwa utii wa Kristo kwa niaba yetu, unaopokelewa kwa imani. Hata hivyo, utii wa Kristo pia huunda maisha yetu, kwa sababu wale waliounganishwa Naye wanaundwa kufanana Naye na kuwezesha kutii. Huduma ya kichungaji lazima ifundishe utii kama zawadi na pia wito, uliokita mizizi katika kazi iliyokamilika ya Kristo na kuonyeshwa kupitia uanafunzi unaoongozwa na Roho unaomheshimu Baba.

Utii Kama Kujitiisha kwa Hiari kwa Mwana

Yesu anatii kwa sababu Anampenda Baba, na upendo huo unaonyeshwa kwa kujitiisha kwa hiari badala ya kufuata kwa kulazimishwa. Utii Wake si wa kiufundi, wala hauchochewi na hofu, kwa sababu Injili zinamwonyesha kama Mwana mpendwa anayefurahia kutenda mapenzi ya Baba. Yohana anaandika Yesu akisema kwamba chakula Chake ni kuyafanya mapenzi ya Yule aliyemtuma na kukamilisha kazi Yake, akionyesha utii kama ibada, si wajibu tu (Yohana 4:34, NIV).

Kauli ya Yesu inafundisha Kanisa kwamba utii hudumishwa na upendo, kwa sababu uhalisia wa kisheria hauwezi kuvumilia shida, lakini upendo unaweza. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuchunguza kama utii wao unatokana na ushirika na Mungu au wasiwasi wa kukubalika, kwa sababu utii wa wasiwasi huvunjika chini ya shinikizo. Kristo anaonyesha kwamba utii ni wenye uzima kwa sababu unaoanisha mapenzi ya mwanadamu na wema wa kiungu, na unazalisha lishe ya kiroho badala ya uchovu mtupu. Uanafunzi unakuwa wa furaha waumini wanapotambua kwamba utii si njia ya

kumpata Mungu, ni njia ya kufurahia Mungu katika Kristo. Kujitiisha kwa Mwana ni mfano na pia njia, kwa sababu Anatii kikamilifu kisha Anashiriki uzima Wake na watu Wake kwa neema.

Utii na Utimilifu wa Maandiko

Yesu anatii kwa namna inayotimiza Maandiko, na hili linaonyesha kwamba mpango wa Baba ni thabiti, mwaminifu kwa agano, na wa kuaminika. Maisha Yake si mfululizo wa matukio ya kiroho yaliyotenganishwa, ni utume mmoja uliunganishwa unaojumuisha ahadi na makusudi ya Mungu. Mathayo mara nyingi anasisitiza utimilifu, na hata katika masimulizi ya maandalizi hoja iko wazi, Masihi havumbui njia, Anatembea katika njia ambayo Mungu tayari amenena (Mathayo 3:15, NIV).

Utii wa Yesu unaoundwa na Maandiko unalifundisha Kanisa kupinga jaribu la kulichukulia Biblia kama msukumo wa hiari badala ya ufunuo wenye mamlaka. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kuona kwamba maisha ya Kikristo hayaongozwi na hisia kwanza, bali na Neno la Mungu linalotumiwa kwa hekima na maombi. Kristo hatumii Maandiko kama mapambo, Anayatumia kama ukweli unaoongoza maamuzi, kufichua uongo, na kuutuliza moyo chini ya shambulio. Uanafunzi hukua waumini wanapojifunza kufikiri kibiblia chini ya shinikizo, kwa sababu majaribu mara nyingi huja na simulizi zilizopotoshwa kuhusu Mungu alivyo na gharama ya utii. Yesu anatimiza Maandiko ili kuwakomboza watu Wake, na utii Wake unawaita watu Wake kuundwa na Maandiko badala ya utamaduni.

Utii Unaorejesha Kushindwa kwa Adamu

Yesu anatii pale Adamu alipoanguka, na tofauti hiyo ya kitheolojia ni muhimu kwa sababu inaonyesha kwamba utii wa Kristo ni wa uwakilishi, si wa kuigwa tu. Adamu alikabili jaribu katika wingi na akaanguka, ilhali Yesu anakabili jaribu katika njaa na anashinda, akifunua kichwa kipya cha ubinadamu kinachofaulu katika uaminifu mkamilifu. Paulo anafundisha kwamba kupitia utii wa mtu mmoja wengi watahesabiwa haki, jambo linalomaanisha utii wa Kristo unahesabiwa kwa watu Wake kama zawadi ya wokovu (Warumi 5:19, NIV).

Utii wa uwakilishi wa Yesu unawafariji waumini wanaotambua udhaifu wao, kwa sababu wokovu unategemea uaminifu wa Kristo, si azimio letu linalobadilika. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia watu wazima kuona kwamba uhakika hukua tunapotazama nje kwa Kristo badala ya ndani kwa utendaji. Hata hivyo, fundisho hili pia huimarisha uanafunzi, kwa sababu wale waliotangazwa haki katika Kristo pia huundwa kufuatilia haki katika maisha ya kila siku. Injili haizalishi kutojali, inazalisha shukrani na utii mpya unaowezezewa na neema. Yesu anarejesha kushindwa kwa Adamu si tu kusamehe dhambi zetu, bali kuumba ubinadamu mpya unaonekana kwa imani, ibada, na kujitiisha kwa uaminifu kwa Baba.

Utii Chini ya Jaribu Kama Muundo wa Utakatifu

Utii wa Yesu unathibitishwa chini ya jaribu, na ukweli huo ni muhimu kwa sababu utakatifu si kile tunachodai katika nyakati tulivu, ni kile tunachochagua shinikizo linapoogezeka. Jangwa linafunua kilicho ndani ya moyo, na Yesu anaonyesha kwamba moyo uliotiwa nanga katika Neno la Baba unaweza kupinga upotoshaji wa adui. Waebrania wanaeleza kwamba Yesu alijaribiwa katika kila namna, lakini Hakutenda dhambi, jambo linalomaanisha

utakatifu Wake si wa nadharia, ni usafi unaoishi chini ya jaribu halisi (Waebrania 4:15, NIV).

Utii wa Yesu uliopimwa unalifundisha Kanisa kutafsiri majaribu kwa usahihi, kwa sababu majaribu si adhabu kila wakati, mara nyingi ni uwanja ambao imani husafishwa na kuimarishwa. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kujiandaa kwa jaribu kabla halijafika, kwa kukuza kujazwa na Maandiko, maombi, na uwajibikaji wa kweli. Mfano wa Kristo pia unarekebisha kukata tamaa, kwa sababu waumini hawapigani peke yao, wameunganishwa na Mwokozi ambaye tayari ameshinda jaribu na anayetoa neema ya msaada wakati wa haja. Uanafunzi hukua waumini wanapojifunza kupinga kwa uvumilivu badala ya hofu, kwa sababu utakatifu huundwa kupitia chaguo zinazorudiwa za imani. Yesu anatii chini ya jaribu ili kuhakikisha wokovu, na Roho Wake huwawezesha watu Wake kufuata muundo huo huo wa uaminifu.

Utii Kama Msingi wa Mamlaka ya Yesu

Mamlaka ya Yesu yamekita mizizi katika utii, kwa sababu Anatawala kwa haki hasa kwa sababu Anajitiisha kikamilifu kwa Baba. Nguvu Yake si ya kujitumikia, na huruma Yake haijitengi na utakatifu, kwa sababu mapenzi Yake yameunganishwa na mapenzi ya Mungu. Baadaye Yesu anasema kwamba Hawezi kufanya lolote kwa nafsi Yake mwenyewe na kwamba anahukumu kama asikiavyo, akifunua mamlaka ya uhusiano na utii badala ya uhuru wa kujitawala (Yohana 5:19, NIV).

Mamlaka ya Yesu yanafundisha Kanisa jinsi uongozi unavyopaswa kuonekana, kwa sababu mamlaka ya kiroho bila utii hugeuka kuwa udhibiti, na ushawishi bila kujitiisha hugeuka kuwa dhuluma. Wachungaji wanapaswa kuonyesha na kudai uongozi unaowajibika kwa Kristo na

unaoundwa na Maandiko, kwa sababu Kanisa ni la Mfalme mtiifu, si la tamaa za wanadamu. Uanafunzi unaolenga Kristo pia hujifunza kuamini amri za Yesu kwa sababu haziko bila sababu, zinatoka katika hekima na upendo wa Baba. Waumini wanapohangaika na utii, suluhisho si kupunguza mamlaka ya Yesu, bali kugundua upya wema wa Yesu, kwa sababu Yule anayeamuru ndiye Yule aliyetiifu kwa niaba yetu na sasa anatuongoza katika uzima. Mamlaka Yake ni salama kwa sababu utii Wake ni mkamilifu.

NJIA TATU ZA KUTUMIA MAUDHUI HAYA KATIKA MUKTADHA WAKO MAHUSUSI

Kukuza Toba Kama Mdundo wa Kawaida wa Maisha ya Kikristo

Yesu anaanza kufunuliwa hadharani kwa wito wa toba kupitia Yohana, jambo linalomaanisha makanisa yanapaswa kuitendea toba kama mdundo wa kawaida wa maisha ya Kikristo, si majibu ya dharura yasiyo ya kawaida. Toba inapopuuzwa, watu hujifunza kuficha dhambi, kuhalalisha maelewano, na kudumisha sura ya kidini huku mioyo yao ikimwacha Mungu. Maandiko yanawaita waumini kukiri dhambi na kupokea utakaso, na ahadi hiyo huimarisha uanafunzi wa kweli kwa sababu neema hutolewa kwa wale wanaokuja katika nuru (1 Yohana 1:9, NIV).

Matumizi yanayolenga Yesu yanamaanisha wachungaji na viongozi wanapaswa kuhubiri toba kama mwaliko wa furaha, kwa sababu kuacha dhambi ni kumgeukia Mungu wa uzima. Wahimize waumini kufanya ungamo la wazi,

uwajibikaji wa kweli, na maombi ya kudumu yanayomwomba Roho kufichua nia zilizofichika. Toba inapaswa kuunganishwa na utii wa Kristo, kwa sababu hatutubu ili kupata wokovu, tunatubu kwa sababu wokovu umekaribia katika Mfalme anayetutakasa. Toba inapokuwa ya kawaida, Kanisa linakuwa salama zaidi kwa waliovunjika, thabiti zaidi dhidi ya unafiki, na hai zaidi kwa neema ya Baba inayobadilisha.

Kuwaandaa Watu kwa Majaribu Baada ya Hatua za Kiroho

Yesu anajaribiwa mara moja baada ya ubatizo, na mpangilio huo unapaswa kuunda hekima ya kichungaji, kwa sababu waumini wengi hukutana na majaribu makali baada ya ahadi, miito, na misimu mipya ya utii. Adui hushambulia utambulisho, riziki, na ibada, na shinikizo hizo zinaweza kuchanganya endapo watu hudhani maendeleo ya kiroho huhakikisha urahisi. Paulo anawaonya waumini wasimame imara na wavae silaha za Mungu, akilikumbusha Kanisa kwamba mgongano wa kiroho ni halisi na lazima ukabiliwe kwa utayari badala ya mshangao (Waefeso 6:13, NIV).

Matumizi yanayolenga Yesu yanamaanisha viongozi wanapaswa kuwaandaa watu kwa matarajio halisi na maandalizi ya vitendo. Wafundishe waumini kuweka nanga ya utambulisho katika Kristo, kujilisha Maandiko kwa uthabiti, na kutambua mifumo ya kawaida ya majaribu kabla haijawa migogoro. Wahimize midundo ya maombi, msaada wa jumuiya, na mazungumzo ya uaminifu kuhusu udhaiifu, kwa sababu siri huimarisha jaribu, ilhali nuru hulidhoofisha. Lengo si hofu, bali utayari, kwa sababu Kristo tayari ameshinda na anashiriki ushindi Wake na watu Wake. Kanisa linapotarajia majaribu baada ya hatua, linakuwa jumuiya inayosaidia utii thabiti badala ya

kuaibisha mapambano, na linaakisi utunzaji wa kichungaji wa Yesu kwa walioko katika misimu ya jangwani.

Kufundisha Utii Kama Uhakika na Pia Wito

Utii wa Yesu ni msingi wa wokovu na muundo wa uanafunzi, hivyo wachungaji lazima wafundishe utii kwa namna inayozalisha uhakika badala ya wasiwasi. Waumini wanahitaji kujua kwamba wanakubaliwa kwa sababu Kristo alitii kikamilifu, na pia wanahitaji kujua kwamba Roho huwawezesha mabadiliko halisi. Paulo anafundisha kwamba waumini wameumbwa katika Kristo Yesu kwa ajili ya matendo mema ambayo Mungu aliyatayarisha kabla, jambo linalounganisha utii na neema badala ya juhudi za kimaadili zilizotengwa (Waefeso 2:10, NIV).

Matumizi yanayolenga Yesu yanamaanisha viongozi wanapaswa kuhubiri utii kama jibu la upendo, si mkakati wa kupata upendo. Wasaidie waumini kutambua mahali ambapo utii unapigwa vita, kisha waunganishe upinzani huo na ibada iliyopotoshwa, hofu, au kutokuamini wema wa Mungu. Wahimize hatua za vitendo zilizo wazi na za uhusiano, kama kurekebisha mahusiano yaliyovunjika, kukataa dhambi iliyofichika, na kuweka kipaumbele cha kujitiisha kwa maombi katika maamuzi ya kila siku. Utii unapofundishwa kwa usahihi, Kanisa linakuwa na unyenyekevu na ujasiri kwa pamoja, kwa sababu watu wanaacha kujaribu kujiokoa na kuanza kujifunza kumfuata Mwokozi ambaye tayari amewaokoa. Utii wa Kristo unahakikisha msimamo wetu, na Roho wa Kristo huimarisha kutembea kwetu, hivyo uanafunzi unakuwa salama na makini.

HITIMISHO

Maandalizi ya Yesu kwa huduma yanafunua Mwokozi ambaye mamlaka Yake hayatatenganishwa na utii, na ambaye utume Wake wa hadharani umejengwa juu ya mpango wa Baba. Wito wa Yohana wa toba huondoa udanganyifu, ubatizo huthibitisha Yesu hadharani kama Mwana mpendwa, na majaribu jangwani hufichua mikakati ya adui huku yakionyesha kujitiisha kwa Yesu kusikoyumba. Masimulizi haya yanafundisha wasomaji waliokomaa kwamba ufalme wa Mungu hauendelezwi kwa mvuto, njia za mkato, au onesho, bali kwa utii wa uaminifu unaolitumaini Neno la Baba na kukataa kila ibada mbadala.

Utii wa Yesu pia una uzito mkubwa wa kitheolojia, kwa sababu Anatii kama Mwana mwaminifu kwa niaba ya watu Wake. Anatimiza Maandiko, anarejesha kushindwa kwa Adamu, anavumilia jaribu bila dhambi, na anafunua kwamba mamlaka ya kweli imejikita katika kujitiisha kwa Baba. Kanisa linaimarishwa linapokumbuka kwamba wokovu unategemea utii wa Kristo, si azimio la mwanadamu, na uanafunzi huundwa waumini wanapojifunza kufuata njia hiyo hiyo kwa nguvu ya Roho. Yesu anajiandaa kwa huduma kwa utii, na Anaendelea kuwaandaa watu Wake kwa njia hiyo hiyo, akiwaongoza katika utakatifu ulio wa unyenyekevu, thabiti, na uliokita mizizi katika ibada.

MASWALI YA KUTAFARI

1. Ni wapi unahitaji kuitikia wito wa Yesu wa toba kwa kugeuka kwa uwazi na uaminifu badala ya majuto ya jumla?
2. Ni jaribu lipi mara nyingi hushambulia utambulisho wako, na unawezaje kuutia nanga huo utambulisho kwa uthabiti zaidi katika uana na kibali cha Kristo?

3. Ni “njia ipi ya mkato” kuelekea riziki, ushawishi, au faraja inayotishia utii wako kwa sasa?
4. Ushindi wa Yesu jangwani unabadilisha vipi ujasiri wako unapokabili jaribu la muda mrefu au ukame wa kiroho?
5. Ni katika eneo lipi la maisha unahitaji kuitendea utii wa Yesu kama uhakika wako mbele za Mungu na pia kama muundo wa uanafunzi wako wa kila siku?

SURA YA 4: HUDUMA YA AWALI YA YUDEA NA GALILAYA

UTANGULIZI

Yesu alianza huduma Yake ya awali kwa uwazi wa maamuzi, kwa sababu ufalme wa Mungu haukuwa wazo la kujadili, bali ni utawala wa kutangazwa na kuonyeshwa kwa vitendo. Injili zinamwonyesha akisonga katika Uyudea na Galilaya kwa mamlaka iliyowashangaza watu wa kawaida na kuwatia wasiwasi wataalamu wa dini. Aliwaita wanafunzi kabla ya kujenga makutano, alifanya ishara zilizofunua utambulisho Wake, na alifundisha kwa uzito uliodhihirisha njaa na upinzani ndani ya moyo wa mwanadamu. Tangu mwanzo, Yesu alitenda kama Mfalme anayesogeza utawala wa Mungu karibu.

Yesu pia aliweka mapema kwamba uanafunzi ungekuwa wa uhusiano, wa gharama, na wa hadharani, kwa sababu kumfuata kungebadilisha kila kitu kuanzia uaminifu hadi kazi. Huruma Yake haikutenganishwa kamwe na utakatifu, na nguvu Yake haikutenganishwa kamwe na utii kwa Baba. Maneno Yake yalipoenea, ndivyo uchunguzi ulivyozidi, kwa sababu nuru haiingii gizani bila kuchochea mwitikio. Sura hii inafuatilia jinsi hatua za mwanzo za Yesu zilivyoweka mwelekeo wa simulizi lote la Injili, ikijumuisha ibada, mshangao, na mgongano unaoongezeka.

SEHEMU YA 1: WITO WA WANAFUNZI WA KWANZA

Yesu alianza kwa kuwaita watu waje Kwake, kwa sababu ufalme unasonga mbele kupitia wafuasi waliobadilishwa, si kupitia wapenzi wa mbali wanaotazama tu.

Hakuwakusanya wanafunzi kama watumiaji wa kiroho ambao wangemtathmini akiwa mbali kwa usalama, bali kama wanafunzi wa mafunzo ambao wangejifunza njia Zake, kubeba ujumbe Wake, na kujitiisha kwa mamlaka Yake. Mialiko Yake ilikuwa binafsi na ya moja kwa moja, kwa sababu alikuwa akiunda jumuiya ambayo ingeonyesha utawala Wake duniani. Wito wa mwanzo unaonyesha Yesu akiunda watu ambao wangekuwa Wake kabla hawajaelewa kila kitu kumhusu.

Yesu pia aliweka wazi kwamba uanafunzi ungehusisha kuachia udhibiti, kwa sababu Aliwaita wafanyakazi wa kawaida, haiba zenye dosari, na watafutaji wenye njaa ya kiroho. Masimulizi ya wito wa awali hayalengi kwanza uwezo wa wanafunzi, bali yanaangazia hatua ya Yesu na mamlaka Yake. Aliwajibika kuwajenga, kuwarekebisha, na kuwatuma, jambo linaloonyesha kwamba uanafunzi wa Kikristo si kujiboresha binafsi, bali ni maisha chini ya Bwana. Tangu mwanzo, wito wa Yesu ulikuwa wa neema na pia wa kudai, kwa sababu ulihitaji imani ya haraka katika Neno Lake.

Mwaliko wa Kwanza na Swali Linalochunguza Moyo

Yesu alianzisha uanafunzi kwa kuwaalika watafutaji waje karibu, kwa sababu hatua ya kwanza si umilisi, bali ni ukaribu na Bwana. Andrea na mwanafunzi mwingine walipoanza kumfuata, Yesu aliwauliza wanataka nini,

akionyesha kwamba Anakabiliana na nia kabla Hajatoa majukumu. Maandishi yanamwasilisha Yesu kama Mwalimu anayewavuta watu karibu huku pia akifunua kile wanachokitafuta kwa kweli, iwe faraja, hadhi, au Mungu aliye hai (Yohana 1:35–39, NIV).

Yesu bado huanza uanafunzi kwa namna ile ile, kwa kuwaleta watu karibu na kuwalazimisha kujichunguza kwa uaminifu. Wachungaji na waumini waliokomaa wanapaswa kuwasaidia watu kutambua kwamba kumfuata Kristo hakuchochewi na udadisi tu, bali na shauku ya Yeye, kweli Yake, na utawala Wake. Mwaliko wa awali pia unafundisha kwamba Yesu anafikika bila kuwa wa ovyo, kwa sababu uwepo Wake ni wa joto na wa kuchunguza kwa wakati mmoja. Wale wanaokuja Kwake hukutana na neema, na pia huitwa katika safari ambamo kila shauku ya uongo hatimaye hukabiliwa.

Jina Jipya na Mamlaka ya Kufafanua Upya Maisha

Yesu alionyesha mamlaka kwa kumpa Simoni jina jipya, kwa sababu Anadokeza haki ya kufafanua utambulisho. Simoni hakupata jina jipya kwa uaminifu uliohibitishwa, na hakulistahili kwa tabia isiyo na dosari, lakini Yesu alinena mustakabali juu yake ambao mamlaka ya Mungu pekee inaweza kutangaza kwa uhalali. Tukio hilo linaonyesha kwamba Yesu huona zaidi ya udhaifu wa sasa huku bado akishughulika nao kwa uaminifu, na huwaita watu kulingana na kusudi Lake badala ya wasifu wao wa maisha (Yohana 1:40–42, NIV).

Nguvu ya Yesu ya kubadili majina bado inakabili mkanganyiko wa utambulisho wa sasa, kwa sababu wengi hujifafanua kwa majeraha, mafanikio, kushindwa, au kibali cha umma. Uanafunzi hufundisha kwamba utambulisho

hupokelewa kutoka kwa Kristo, si kujengwa kwa kujilinda, na si kujadiliana na utamaduni. Huduma ya kichungaji inapaswa kusisitiza kwamba Yesu hasamehi wenye dhambi tu, Anawaumba, akiwataja kulingana na makusudi ya ufalme Wake na kuwaumba kwa muda. Jina jipya si upambaji wa hisia, ni dai la umiliki, na linaita imani iliyojisalimisha kwa Yeye aliye na mamlaka ya kuandika upya maisha.

Kuacha Nyavu na Gharama ya Utii wa Haraka

Yesu aliwaita wavuvi katikati ya kazi yao, akionyesha kwamba dai la ufalme Wake linaingia katika maisha ya kawaida bila kusubiri msimu unaofaa. Maandishi yanasisitiza mwitikio wao wa haraka, si kwa sababu walikuwa wa pupa, bali kwa sababu wito wa Yesu ulikuwa na uzito uliodai imani. Waliacha nyavu na kumfuata, wakionyesha kwamba uanafunzi si burudani inayoongezwa kwenye muda wa ziada, bali ni kupanga upya vipaumbele chini ya amri ya Mfalme (Marko 1:16–20, NIV).

Yesu bado huwaita watu kwenye utii wa gharama, na gharama hiyo mara nyingi huonekana katika kile wanachopaswa kuacha nyuma, ikijumuisha mazoea ya kutaka kudhibiti, mahusiano yaliyoharibika kwa maelewano, na utambulisho unaozunguka kazi. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuelewa kwamba kujitoa si malipo ya wokovu, bali ni ushahidi wa uaminifu uliyojisalimisha. Yesu anapowaita watu, Hawaombi uaminifu wa nusu, kwa sababu uaminifu wa nusu ni jina lingine la kujitawala. Wanafunzi wa awali hawakujua kila undani wa kile kingetokea baadaye, lakini walijua vya kutosha kutii sauti ya Yeye ambaye mamlaka Yake ilikuwa na uzito kuliko riziki yao.

Kutoka Udadisi hadi Ungamo na Ushuhuda wa Hadharani

Yesu aliwavuta watu kutoka udadisi hadi ungamo, kwa sababu lengo la uanafunzi si uchunguzi usio na mwisho, bali imani iliyojitoka. Nathanaeli alianza kwa mashaka, lakini ufahamu wa Yesu kumhusu ulipenya juu ya maoni ya juu juu na kuleta ungamo la utambulisho wa Yesu. Simulizi linaonyesha Yesu kama Yule anayejua moyo wa mwanadamu na kwa hiyo anastahili kuaminiwa, kwa sababu ujuzi Wake si hila, bali ni ukweli unaonewa kwa mamlaka na neema (Yohana 1:45–49, NIV).

Mahusiano ya awali ya Yesu yanafundisha Kanisa kwamba uinjilisti mara nyingi ni wa uhusiano na wa haraka, kwa sababu wale wanaokutana na Kristo kwa kawaida huwaleta wengine wamkaribie. Viongozi wa kichungaji wanapaswa kuwahimiza waumini kuzungumza kuhusu Yesu kwa msimamo wa uaminifu badala ya kauli zilizozoeleka, kwa sababu ushuhuda wa kweli hutoka katika kukutana halisi. Ungamo la Nathanaeli pia linaonyesha kwamba imani si upofu, ni mwitikio kwa ufunuo, na Yesu hutoa nuru ya kutosha kwa mwitikio wa kweli. Watu wanapokabiliwa na ujuzi na mamlaka ya Kristo, kutokupendelea upande wowote kunakuwa kugumu, na uanafunzi unakuwa uaminifu wa hadharani badala ya upendeleo wa faraghani.

Kuteuliwa kwa Ajili ya Uwepo Kabla ya Utume

Yesu aliwaita wanafunzi hasa ili wawe pamoja Naye, kwa sababu ukaribu hutangulia uzalishaji katika ufalme. Maandishi yanaeleza Yesu akiuteua ule kumi na wawili ili wawe pamoja Naye kisha watumwe, jambo linaloonyesha kwamba mamlaka ya utume hutoka katika uhusiano, si katika kipaji cha asili. Yesu alikuwa akiunda jumuiya iliyoundwa na uwepo Wake, mafundisho Yake, na

utakatifu Wake, na msingi huo ungewaimarisha shinikizo na mateso yalipokuja (Marko 3:13–15, NIV).

Muundo wa Yesu unarekebisha tamaduni za huduma zinazowasukuma watu kwenye majukumu bila kuwajenga katika ushirika na Kristo. Wachungaji wanapaswa kusesitiza kwamba kutumikia bila kukaa ndani ya Kristo huleta uchovu, kiburi, au maelewano yaliyofichika, kwa sababu moyo hauwezi kubeba uzito wa kiroho bila ukaribu na Bwana. Yesu huunda wanafunzi kwa kuumba upendo wao, mihemko yao, na imani yao kabla Hajapanua majukumu yao. Kuwa pamoja na Yesu si hali ya kutochukua hatua, ni mchakato wa kuumbwa, kwa sababu uwepo wa Mfalme hupanga upya nafsi. Wale wanaokaa ndani Yake hujifunza kusema, kutumikia, na kuvumilia.

SEHEMU YA 2: ISHARA ZA KWANZA NA MIUJIZA

Yesu hakuanza kwa miujiza ili kuburudisha udadisi, bali kwa ishara zilizofunua utambulisho Wake na kusukuma mbele utume Wake wa huruma. Miujiza ya awali haiwezi kutenganishwa na mamlaka Yake, kwa sababu inaonyesha kwamba utawala wa Mungu hautangazwi tu, unatekelezwa. Yesu alponya, alikomboa, na alitoa riziki kwa namna iliyokabiliana na athari za dhambi na kuvunjika, huku pia ikionyesha kwamba Hakuwa nabii tu anayemwelekeza Mungu akiwa mbali. Kazi Zake zilikuwa na uzito wa ufalme ukivunja ndani ya ulimwengu wa sasa.

Yesu pia alitumia ishara kuwafundisha wanafunzi katika imani, kwa sababu miujiza haisababishi kujisalimisha moja kwa moja. Wengine walishangaa bila kutubu, na wengine walimpinga kwa ukali zaidi, jambo linalomaanisha ishara zilifanya kazi kama ufunuo uliodai mwtikio. Katika

huduma ya awali ya Uyudea na Galilaya, Yesu alionyesha huruma Yake iliyokita mizizi katika utakatifu, kwa sababu Hakupunguza dalili tu, Aliwarejesha watu katika ukamilifu chini ya utawala wa Mungu. Kila muujiza ulitoa tamko la kitheolojia kuhusu Yeye ni nani, kwa nini alikuja, na ufalme Wake hufanya nini.

Harusi na Mamlaka Tulivu ya Bwana Arusi wa Kweli

Yesu alifanya ishara Yake ya kwanza kwenye harusi, akifunua utukufu Wake kupitia tukio lililoonekana la kawaida, lakini lenye uzito wa kina wa kitheolojia. Alitoa divai wakati furaha ilipotishiwa, na alifanya hivyo si kama mtumbuizaji anayefuatilia umakini, bali kama Bwana anayetumia mamlaka juu ya uumbaji kwa utulivu. Simulizi linaisitiza kwamba ishara hii ilifunua utukufu Wake na kuwafanya wanafunzi Wake waamini, likionyesha kwamba miujiza inalenga kuimarisha imani katika utambulisho wa Yesu, si kuleta mshangao tu (Yohana 2:1–11, NIV).

Kitendo cha Yesu kinafundisha Kanisa kwamba mamlaka Yake hufika kwenye mahitaji halisi ya kibinadamu bila kuyadunisha. Huduma ya kichungaji inapaswa kutambua kwamba Yesu hujali furaha, hadhi, na maisha ya jumuiya, lakini pia hukataa kudhibitiwa na haraka ya wanadamu. Wakati Wake na njia Yake vinaonyesha kwamba Yeye ni mkarimu na mwenye hekima, akikutana na mahitaji kwa namna inayogeza macho kwa utukufu Wake badala ya mipango ya kibinadamu. Ishara ya Kana pia inatangulia furaha ya kina anayolileta kupitia ufalme, furaha iliyokita mizizi katika ukombozi, si katika hali. Imani hukua waumini wanapoonwa kwamba Yesu ni mwenye huruma na pia mtawala katika maeneo ya kawaida ya maisha.

Mwenye Ukoma Kutakaswa na Huruma Ilioota Mizizi katika Utakatifu

Yesu alikabiliana na kutengwa kwa kiibada na kijamii kwa kumtakasa mtu mwenye ukoma, akifunua huruma Yake na mamlaka Yake juu ya unajisi. Katika ulimwengu huo, ukoma mara nyingi ulimaanisha kutengwa, aibu, na kuendelea kutenganishwa na ibada ya jumuiya, na mguso wa Yesu ulivunja vizuizi vilivyomfunga mtu katika upweke. Maandishi yanasitiza utayari wa Yesu, yakionyesha kwamba Hataki kwa kusita kutakasa, na mamlaka Yake hurejesha kile dhambi na kuvunjika vilichovunja (Marko 1:40–42, NIV).

Nguvu ya Yesu ya kutakasa bado inazungumza na wale wanaobeba aibu na wale wanaoamini hawawezi kuguswa. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuelewa kwamba utakatifu wa Kristo haukimbii uchafu, unabadilisha uchafu, kwa sababu usafi Wake ni hai na wa ukombozi. Hata hivyo, uponyaji wa Yesu pia huwaita watu kwenye utii uliorejeshwa, kwa sababu mtu aliyetakaswa anarudishwa katika jumuiya na kweli, si katika kiroho cha kujitegemea. Kanisa limeitwa kuakisi muundo huu, likitoa huduma ya huruma inayobaki imekita mizizi katika utakatifu. Yesu hugusa kile wengine wanakwepa, na hufanya hivyo ili kuwarejesha watu katika maisha chini ya utawala wa neema wa Mungu.

Mamlaka Juu ya Roho na Uvamizi wa Ufalme Katika Giza

Yesu alionyesha mamlaka juu ya roho wachafu, akionyesha kwamba ufalme wa Mungu hukabili ukandamizaji wa kiroho kwa nguvu ya maamuzi. Katika mazingira ya sinagogi, amri ya Yesu ilikuwa ya haraka na yenye

matokeo, na mwtikio wa umati ulionyesha walitambua aina mpya ya mamlaka isiyokuwa tu ustadi wa kutafsiri. Simulizi linaonyesha kwamba roho ilitii, na kwamba neno la Yesu lilikuwa na nguvu ambayo giza halingeweza kuipinga, likifichua uhalisi wa mgongano wa kiroho katika maisha ya mwanadamu (Marko 1:23–26, NIV).

Mamlaka ya Yesu juu ya roho bado huunda uanafunzi wa uaminifu, kwa sababu waumini wengi wa sasa ama hupuuza vita vya kiroho, ama huvutiwa navyo kwa namna isiyo na hekima. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba Yesu hatishiwi na giza, na watu Wake hawapaswi kuishi kwa hofu, kwa sababu mamlaka ya Mfalme ni ya mwisho. Wakati huo huo, waumini wanapaswa kukataa kuitendea uovu wa kiroho kama burudani au ushirikina, kwa sababu Injili zinawasilisha kama mgongano mzito unaohitaji kumtumaini Kristo kwa utulivu wa heshima. Yesu hukomboa ili kurejesha ibada, utulivu wa akili, na utii, si kuunda onesho la kiroho. Ukombozi Wake unatangaza kwamba utawala wa Mungu umefika, na giza lazima lishindwe.

Kuponywa kwa Aliyepooza na Mamlaka ya Kusamehe Dhambi

Yesu alimponya mtu aliyepooza na akatangaza msamaha hadharani, akionyesha kwamba utume Wake wa kina si kupunguza dalili, bali ni kupatanisha na Mungu. Utata katika simulizi si muujiza wenyewe, bali dai lililo ndani ya msamaha, kwa sababu ni Mungu pekee anayeweza kusamehe dhambi kwa maana hiyo ya mwisho. Yesu kisha alponya ili kuthibitisha mamlaka Yake, akionyesha kwamba neno Lake linaungwa mkono na nguvu na kwamba ufalme unajumuisha utakaso wa kiroho na urejesho wa mwili kama ishara za utawala wa Mungu (Marko 2:5–12, NIV).

Kitendo cha Yesu kinafundisha Kanisa kuweka wokovu katikati, kwa sababu mara nyingi watu hutaka unafuu bila toba, na faraja bila kujisalimisha. Wachungaji wanapaswa kuthibitisha uzuri wa kujali mahitaji ya kimwili huku wakisisitiza kwamba uponyaji mkuu ni ushirika uliorejeshwa na Baba kupitia Kristo. Kipande hiki pia kinarekebisha kinyaa cha kidini, kwa sababu viongozi walihoji mamlaka ya Yesu wakati mwenye dhambi alipokea rehema. Mamlaka ya Kristo si ya wazo, ni ya kuokoa, na hutumika kwa wale wanaomjia kwa imani. Kanisa lazima litangaze msamaha kupitia Yesu kwa ujasiri, kwa sababu Yeye anayesamehe ana mamlaka ya kurejesha kikamilifu.

Riziki kwa Makutano na Huruma ya Mfalme

Yesu aliwalisha umati mkubwa, akifunua kwamba huruma Yake ni ya vitendo na kwamba ufalme Wake hushughulikia mahitaji halisi ya kibinadamu bila kuwafanya watu kuwa miradi. Simulizi linasisitiza kwamba Yesu aliwaona watu kama kondoo wasio na mchungaji, jambo linaloonyesha moyo wa kichungaji unaotoka katika mamlaka takatifu. Alitoa chakula kwa namna iliyofunua utoshelevu wa kiungu, na ziada iliyobaki ilithibitisha kwamba utoaji Wake si wa kubahatisha, bali ni wa ukarimu uliopangwa na wenye kusudi (Marko 6:34–44, NIV).

Riziki ya Yesu inalipa Kanisa changamoto ya kutenda huruma iliyo na mpangilio na iliyojaa imani, kwa sababu huduma inahitaji usimamizi wa hekima chini ya ukuu wa Kristo. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba huruma si hisia tu, ni tendo linaloundwa na imani, maombi, na uwajibikaji. Muujiza huu pia unaweka wazi mwelekeo wa wanafunzi kuona mipaka kwanza, ilhali Yesu huona fursa ya utukufu wa Baba. Waumini bado hukutana na nyakati ambapo rasilimali huonekana haba, lakini Kristo

huwaita watu Wake kuleta walicho nacho na kumtumaini azidishe utii wa uaminifu. Mfalme hutoa si kuchukua nafasi ya uanafunzi, bali kuuzidisha, akiunda watu wanaotumaini utoshelevu Wake na kuakisi utunzaji Wake.

SEHEMU YA 3: MAFUNDISHO YA AWALI NA TANGAZO LA UFALME

Yesu alitangaza ufalme wa Mungu kuwa tangazo kuu la huduma Yake, kwa sababu utume Wake ulikuwa kufunua utawala wa Baba na kuwaita watu kwenye toba na imani. Mafundisho Yake hayakuwa falsafa ya juu juu, wala hayakuwa ushauri wa maadili pekee, kwa sababu yalibeba mamlaka ya Mfalme anayenena kwa niaba ya makusudi ya agano ya Mungu. Alifundisha kwa uwazi uliokabiliana na uzembe, na alinenena kwa rehema iliyowaalika waliochoka, kwa sababu tangazo la ufalme huonya na pia hukaribisha. Tangu mwanzo, maneno ya Yesu yalidai mwitikio, si kupendezwa tu.

Yesu pia alifundisha kwa namna iliyowaumba wanafunzi, kwa sababu ufalme hauingiiwi tu, unaishiwa. Tangazo Lake lilijumuisha maono ya utakatifu yaliyopita utendaji wa nje, na lilijumuisha maono ya rehema yaliyopita hesabu za kibinadamu. Alitangaza utawala wa Mungu kuwa upo ndani ya nafsi Yake mwenyewe, na alifichua ulinzi wa uongo uliowazuia watu kujisalimisha, ikijumuisha sifa, mali, hofu, na uhakika wa kujihesabia haki. Mafundisho Yake yaliweka mipaka ya uanafunzi wa uaminifu, uliokita mizizi katika tabia ya Mungu na kuonyeshwa kwa imani ya utii.

Wakati Kutimizwa na Uharaka wa Imani Inayotubu

Yesu alianza kutangaza kwamba wakati umetimia na kwamba ufalme wa Mungu umekaribia, akionyesha kwamba kuja Kwake kuliashiria hatua ya maamuzi katika mpango wa Mungu. Ujumbe Wake ulikuwa na uharaka bila udanganyifu, kwa sababu Alikuwa akitangaza uhalisi, si kutoa chaguo za kidini. Wito wa kutubu na kuamini si dai la kujirekebisha, bali ni mwaliko wa kuacha kujitawala na kuukumbatia utawala wa Mungu kupitia Mfalme. Maneno ya Yesu yanaonyesha ufalme kama zawadi na pia dai, kwa sababu neema huja na mamlaka (Marko 1:14–15, NIV).

Tangazo la Yesu bado linakabili Ukristo wa starehe unaoitazama imani kama pambo badala ya uaminifu. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba toba ni kugeuka kunakobadilisha vipaumbele, mazoea, na uaminifu, kwa sababu imani ya ufalme huhusisha kujisalimisha kwa ukuu wa Yesu. Uharaka katika ujumbe wa Yesu pia unawafariji waumini wanaoogopa kwamba kazi ya Mungu iko mbali, kwa sababu ufalme umekaribia katika Kristo, na njia ya kumfikia Mungu inapatikana kupitia Yeye. Uanafunzi hukua waumini wanapoacha kuahirisha utii na kuanza kumwitikia Kristo leo, kwa sababu wito wa Mfalme ni wa sasa na wa rehema. Ufalme si tumaini la baadaye tu, ni utawala wa sasa unaobadilisha maisha sasa.

Habari Njema kwa Maskini na Utume wa Ukombozi

Yesu alitangaza habari njema kwa maskini na uhuru kwa waliokandamizwa, akionyesha kwamba ufalme hushughulikia taabu halisi ya mwanadamu huku pia

ukifichua utumwa wa kiroho ulio chini yake. Katika mazingira ya sinagogi, Yesu alisoma kutoka Isaya na kutangaza utimilifu, akitoa dai lisiloweza kuchanganywa kuhusu utambulisho Wake na utume Wake. Alijionesha kuwa Yule aliyetumwa na Roho kuleta utawala wa wokovu wa Mungu katika maisha yaliyovunjika, na tangazo hilo liliweka mkazo katika hatua ya Mungu badala ya mafanikio ya mwanadamu (Luka 4:18–19, NIV).

Utume wa Yesu unalipa Kanisa changamoto ya kushikilia huruma na kweli kwa pamoja, kwa sababu ukombozi katika ufalme unajumuisha msamaha, urejesho, na maisha mapya chini ya utawala wa Mungu. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuepuka kuupunguza utume wa Yesu kuwa siasa pekee au kiroho cha faraghani pekee, kwa sababu Injili hushughulikia watu wote na jumuiya zote. Tangazo hili pia linakabili kiburi, kwa sababu ufalme hupokelewa kwa urahisi zaidi na wale wanaojua uhitaji wao. Uanafunzi uliokomaa hujifunza kuwahudumia wanaoteseka bila kupoteza ujumbe mkuu wa wokovu, kwa sababu huruma ya Yesu imekita mizizi katika utakatifu na huwaleta watu kwa Mungu. Kanisa linakuwa mwaminifu linapotangaza na kuonyesha habari njema ile ile chini ya mamlaka ya Kristo.

Kufundisha kwa Mamlaka na Uzito wa Neno la Mungu

Yesu alifundisha kwa mamlaka iliyotofautiana na waandishi wa sheria, kwa sababu Alinena kama mwenye haki ya kiungu, si ustadi wa kutafsiri tu. Mwitikio wa umati unaonyesha kwamba mafundisho Yake yalikuwa na nguvu ya papo hapo, na mamlaka Yake yaliunganishwa na tendo, si ufasaha pekee. Mamlaka haya yalifunua kwamba Yesu hakuwa akitoa maoni tu kuhusu Neno la Mungu, Alikuwa akifunua utimilifu wake na kulazimisha madai yake kama

Mfalme. Maneno Yake hayakuwa mbali na Mungu, yalikuwa sauti ya utawala wa Mungu ikiingia katika maisha ya kawaida (Marko 1:21–22, NIV).

Mafundisho ya Yesu yanawakabili wasikilizaji wa sasa wanaotaka msukumo bila kujitiisha, kwa sababu mamlaka hudai mwikio. Wachungaji wanapaswa kusesitiza kwamba maneno ya Kristo si mapendekezo ya kujiboresha, ni amri halali za Bwana anayemjua Baba kikamilifu. Wakati huo huo, mamlaka ya Yesu ni ya joto na ya kichungaji, kwa sababu Hufundisha ili kuponya, kurekebisha, na kuumba wanafunzi, si kuponda nafsi dhaifu. Unafunzi uliokomaa hujifunza kuipenda mamlaka ya Kristo, kwa sababu ni ya kuaminika, ya hekima, na imejengwa juu ya wema wa Baba. Kanisa linapoyachukulia mafundisho ya Yesu kuwa kitovu, linakuwa thabiti zaidi, takatifu zaidi, na lenye huruma zaidi, kwa sababu linaumbwa na Mfalme badala ya kuyumbishwa na mabadiliko ya utamaduni.

Mifano na Rehema ya Ufunuo Uliofichika

Yesu alifundisha kwa mifano ili kufunua ufalme kwa mioyo inayopokea huku akifichua ugumu wa upinzani, akionyesha rehema na hukumu katika huduma Yake ya kufundisha. Mifano si mafumbo ya watu werevu, ni hadithi zinazodai unyenyekevu wa kiroho, kwa sababu zinahitaji wasikilizaji kupokea kweli badala ya kuitawala. Yesu alieleza kwamba maarifa ya siri za ufalme yalitolewa kwa wanafunzi Wake, akionyesha kwamba kuelewa ni zawadi inayokuja kupitia uhusiano Naye, si kupitia uchambuzi wa mbali (Mathayo 13:10–11, NIV).

Mifano ya Yesu bado hufanya kazi kama vioo vya kiroho, kwa sababu huonyesha kama mtu anataka kweli au anataka usalama. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuikaribia mafundisho ya Kristo kwa unyenyekevu wa

maombi, wakimwomba Bwana alainishe kilicho kigumu na kuweka wazi kilicho changanyikiwa. Mifano pia hufundisha kwamba ufunuo huleta uwajibikaji, kwa sababu wanaosikia wanawajibika kuitikia, si kuarifiwa tu. Uanafunzi uliokomaa hukataa kiburi cha mazoea kinachosikia hadithi bila kubadilishwa nazo, na pia hukataa kutoamini kunakodharau kile kisichoweza kudhibitiwa mara moja. Yesu hufundisha kwa hekima ya subira, akitoa nuru ya kutosha kwa imani ya utii, na akinyima faraja wale wanaotumia dini kuepuka kujisalimisha.

Maombi, Utegemezi, na Chanzo cha Nguvu ya Ufalme

Yesu alitekeleza huduma ya ufalme kwa utegemezi unaoonekana kwa Baba, akionyesha kwamba mamlaka ya kiungu hutumiwa kupitia ushirika wa utii, si nguvu ya kujitegemea. Hata makutano yalipomsonga na mahitaji kuongezeka, Yesu alijiondoa kuomba, akionyesha kwamba chanzo cha nguvu Zake kilikuwa ushirika na Baba na kulingana na mapenzi ya Baba. Simulizi linaonyesha maombi kuwa ya lazima, si ya hiari, kwa sababu Yesu alikataa kuendeshwa na mahitaji ya umma, akichagua kuongozwa na kusudi la kiungu (Marko 1:35, NIV).

Utegemezi wa Yesu unakabili huduma inayosukumwa na uharaka, kwa sababu uharaka unaweza kuwa mbadala wa utii. Wachungaji wanapaswa kufundisha waumini kwamba maombi si nyongeza ya kidini, ni tendo la kujitiisha linaloimarisha moyo chini ya utawala wa Mungu. Muundo wa Kristo pia unawafariji wanaohisi kulemewa, kwa sababu unaonyesha kwamba huduma ya uaminifu haihitaji uwezo usio na kikomo, inahitaji utegemezi wa uaminifu. Uanafunzi hukua waumini wanapojifunza kurudi nyuma kutoka kelele, kumtafuta Baba, kisha kurudi kwenye utii kwa uwazi na amani. Tangazo la ufalme la Yesu lilikuwa

na nguvu kwa sababu lilitoka katika ushirika, na Kanisa huzaa matunda linapofuata mdundo ule ule chini ya Bwana yule yule.

SEHEMU YA 4: MVUTANO UNAOKUA NA VIONGOZI WA DINI

Huduma ya awali ya Yesu ilizalisha mvutano haraka na viongozi wa dini, si kwa sababu Yesu alikuwa mzembe, bali kwa sababu kweli hukabili mifumo iliyokita ya udhibiti. Viongozi hawakuwa wakibishana mawazo tu, walikuwa wakilinda mamlaka, sifa, na mipaka ya kidini iliyowapa ushawishi. Yesu alifichua unafiki, alipinga mizigo iliyotungwa na wanadamu, na alidai haki za kiungu, na vitendo hivyo vililazimisha uamuzi. Mvutano ulikuwa wa kitheolojia na wa maadili, kwa sababu Yesu alifunua Mungu alivyo, na ufunuo huo uliwatishia wale waliopendelea dini inayoweza kudhibitiwa.

Yesu pia alifunua kwamba upinzani usingetatuliwa kwa mahusiano bora ya umma, kwa sababu mgongano ulikuwa umejikita katika ibada. Watu wanaojenga utambulisho juu ya kujihesabia haki hawawezi kumkaribisha kirahisi Mwokozi anayetoa wito wa toba, na viongozi wanaotegemea sifa za umma hawawezi kujitiisha kirahisi kwa Mfalme anayefichua mioyo yao. Migongano ya awali inaonyesha mamlaka ya Yesu kuwa ya huruma na pia isiyoyumba, kwa sababu Aliponya, Alisamehe, na Alirejesha, huku pia akiwakabili wale waliotumia dini kuepuka Mungu. Mvutano unaokua unaashiria msalaba, kwa sababu utakatifu wa Mfalme huchochea uadui katika ulimwengu unaopendelea giza.

Mamlaka ya Kusamehe na Kashfa ya Neema

Yesu alileta utata alipowasamehe watu dhambi, kwa sababu msamaha katika maana hiyo ya mamlaka ni wa Mungu peke yake. Viongozi wa dini walitambua dai lililo ndani ya maneno Yake, na mioyo yao ilipinga kwa sababu hawakutaka kukubali utambulisho Wake. Yesu kisha alithibitisha mamlaka Yake kupitia uponyaji, akionyesha kwamba neema si tangazo la hisia, bali ni tendo la kiungu lililojengwa juu ya nguvu. Mvutano huo unaonyesha kwamba kupinga Yesu mara nyingi ni kupinga neema yenyewe, kwa sababu neema huvuruga kujikomboa kwa nafsi (Luka 5:20–24, NIV).

Kashfa ya msamaha wa Yesu bado huwatenganisha watu, kwa sababu wale wanaotegemea utendaji wa maadili huhisi kutishiwa na rehema isiyoweza kudhibitiwa. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba neema hudhalilisha kabla haifaraji, kwa sababu hutangaza kwamba wenye dhambi hawana cha kutoa ila uhitaji, na Kristo hutoa kila kitu. Wakati huo huo, msamaha wa Yesu si wa kuruhusu dhambi, kwa sababu huwarejesha watu katika utawala wa Mungu na huwaita katika utii mpya. Kanisa lazima litangaze msamaha kwa ujasiri, kwa sababu huo ni kiini cha ufalme, hata unapokwaza kiburi cha kidini. Yesu hukabili moyo unaopendelea dini ya heshima, na hutoa neema ya kuokoa inayodai kujisalimisha.

Ushirika wa Mezani na Tishio kwa Mipaka ya Kidini

Yesu alikula pamoja na wakusanya kodi na wenye dhambi, na hili likawa jambo la mlipuko kwa sababu kushirikiana mezani kulimaanisha kukubaliana, uhusiano, na jumuiya ya pamoja. Viongozi wa dini waliogopa uchafu na kupoteza hadhi, ilhali Yesu alionyesha kwamba utakatifu si dhaifu na

kwamba rehema ni sehemu ya tabia ya Mungu. Walipouliza, Yesu alijibu kwamba Alikuwa kwa wagonjwa, si kwa wenye afya, akifichua upofu wa kujihesabia haki na kurejesha utume katika ukombozi badala ya kutengwa (Marko 2:15–17, NIV).

Ushirika wa Yesu bado unayapa makanisa changamoto yanayochukulia heshima ya nje kama mbadala wa utakatifu. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba jumuiya inayomweka Kristo katikati huwapokea wenye dhambi bila kusherehekea dhambi, kwa sababu Yesu huwaita watu kwenye toba huku pia akiwavuta karibu vya kutosha ili wabadilike. Malalamiko ya viongozi yanaonyesha jinsi dini inavyoweza kuwa njia ya kuwaepuka watu wasio na starehe badala ya njia ya kuwapenda katika kweli. Kanisa linamwakisi Yesu linapotenda huruma yenye nidhamu, ikijumuisa ukarimu, uwajibikaji, na uanafunzi wa subira. Meza ya Yesu haikuwa mahali pa maelewano ya kimaadili, ilikuwa mahali ambapo neema ilikabili dhambi na kutoa maisha mapya chini ya utawala wa Mungu.

Mgongano wa Sabato na Ukuu wa Yesu

Yesu alikabiliana na mabishano ya Sabato kwa sababu viongozi waligeuza zawadi ya Mungu kuwa silaha, wakiwabebecha watu vizuizi vilivyotungwa na wanadamu ambavyo mara nyingi vilikosa moyo wa Mungu. Yesu alitangaza kwamba Sabato ilifanywa kwa ajili ya mwanadamu, na alidai ukuu juu yake, akifunua kwamba Yeye yuko juu ya taasisi hiyo na ana mamlaka ya kutafsiri kusudi lake. Hili halikuwa Yesu kuupuuza utakatifu, bali Yesu kurejesha utakatifu kwenye lengo lake la kweli, rehema, ibada, na pumziko linalotoa uzima chini ya Mungu (Marko 2:27–28, NIV).

Migongano ya Sabato ya Yesu bado inazungumza na makanisa yanayojaribiwa kuweka sheria juu ya watu huku yakikiita uaminifu. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba utii haukusudiwi kuponda, kwa sababu amri za Mungu ni maonyesho ya upendo Wake wenye hekima. Hata hivyo, ukuu wa Yesu pia unaonya dhidi ya kosa la kinyume, kutumia neema kama kisingizio cha kujitawala, kwa sababu jibu la uhalisia wa kisheria si uasi, ni kujitiisha kwa Kristo. Mfalme pekee ndiye anayefafanua uaminifu, na ufafanuzi Wake daima unajumuisha huruma iliyo mizizi katika utakatifu. Uanafunzi hukua waumini wanapojifunza kuheshimu amri za Mungu kupitia lenzi ya mamlaka ya Yesu, wakitumaini kwamba ukuu Wake ni wa kweli na mzuri.

Ishara Kudaiwa na Kukataa Kujitiisha

Yesu alikabili viongozi waliodai ishara, si kwa sababu walitaka kweli, bali kwa sababu walitaka udhibiti. Ishara inayodaiwa inaweza kuwa njia ya kuweka moyo mbali, kuchelewesha toba kwa kujifanya kwamba imani inategemea uthibitisho mmoja zaidi. Yesu alikataa mchezo huo, akifichua kutokuamini chini ya ombi na kuonya kwamba moyo migumu hutafsiri hata miujiza kwa mashaka. Simulizi linaonyesha kwamba upinzani mara nyingi si ukosefu wa akili, bali ni kukataa kwa maadili, kwa sababu moyo hautaki kujitiisha kwa Mfalme (Mathayo 12:38–39, NIV).

Jibu la Yesu linafundisha Kanisa kutambua kwamba ushahidi pekee hauwezi kuleta kujitiisha moyo unaposhikilia uhuru wa kujitawala. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kushughulikia maswali kwa subira huku pia wakikabili suala la kina la ibada, kwa sababu wengi hutaka Yesu wa kumtathmini bila kumtii. Dai la viongozi pia linawaonya Wakristo dhidi ya kumtendea

Mungu kama mashine ya kutoa kitu, ambapo utii hutolewa tu baada ya Mungu kutenda kwa amri. Yesu anaita imani inayotubu, si majadiliano yasiyoisha, na mamlaka Yake haiwekwi chini ya masharti ya wanadamu. Uanafunzi hukomaa waumini wanapoacha kudai udhibiti na kuanza kutenda imani, kwa sababu neno la Mfalme linatosha kwa utii.

Mipango ya Upinzani na Umbo la Mwanzo la Msalaba

Huduma ya awali ya Yesu ilijumuisha uadui ulioanza kuingia kwenye mipango, ukionyesha kwamba msalaba haukuwa ajali ya kushangaza, bali ni kilele cha kukataliwa kwa muda mrefu. Viongozi walijibu uponyaji na mamlaka Yake kwa hasira, kwa sababu huruma Yake ilifunua ubaridi wao na utakatifu Wake ulifunua unafiki wao. Simulizi linaandika kwamba upinzani uliundwa haraka, likionyesha jinsi mifumo ya kujihesabia haki inavyohisi kutishiwa inapokabiliwa na Kristo aliye hai. Yesu aliendelea mbele kwa mamlaka tulivu, kwa sababu Alikuwa mtiifu kwa utume wa Baba, si kuendeshwa na hofu ya mwitikio wa wanadamu (Marko 3:1–6, NIV).

Upinzani wa awali wa Yesu unalifundisha Kanisa kwamba huduma ya uaminifu inaweza kuchochea upinzani hata inapokuwa ya huruma na ya kweli. Wachungaji wanapaswa kuwaandaa waumini kustahimili kutoeleweka bila kuwa wachungu, na kubaki watakatifu bila kuwa wakali. Upinzani pia analikumbusha Kanisa kwamba ufalme unasonga mbele kupitia utii unaoteseka, kwa sababu njia ya Mfalme inaelekea kwenye kujitoa sadaka badala ya kujihifadhi. Yesu hakuepuka mgongano kwa kupunguza kweli, wala hakuzidisha mgongano kwa kiburi, kwa sababu Alitembea katika mapenzi ya Baba. Uanafunzi hujifunza kumfuata Kristo kwa mkao ule ule, ukitumaini kwamba utii

unastahili gharama kwa sababu Mfalme anastahili kufuatwa.

NJIA TATU ZA KUTUMIA MAUDHUI HAYA KATIKA MUKTADHA WAKO MAHUSUSI

Kuunda Wanafunzi Wanaomfuata Yesu Kabla Hawajajaribu Kuongoza

Yesu aliwaita wanafunzi katika uhusiano kabla Hajapanua majukumu yao, akionyesha kwamba uwepo pamoja na Kristo ni msingi wa huduma yenye matunda. Mekanisa mara nyingi huwaharakisha watu kwenye majukumu, majukwaa, au nafasi za uongozi bila uundaji wa kina, na haraka hiyo huleta kuchoka, kiburi, na maelewano yaliyofichika. Muundo wa Yesu unafundisha kwamba kuwa pamoja Naye huunda tabia, mihemko, na uvumilivu, na sifa hizo hubeba huduma shinikizo linapoogezeka na makofi yanapopungua (Marko 3:14, NIV).

Matumizi yanayomweka Yesu katikati yanamaanisha wachungaji wanapaswa kubuni njia zinazoweka kipaumbele kukaa ndani ya Kristo, kula Neno, maombi, ungamu, na jumuiya ya uwajibikaji. Wahimiza waumini kupima ukuaji kwa utii na unyenyekevu, si kwa kuonekana, na kupinga dhana kwamba kipawa ni sawa na utayari. Njia zenye afya za uongozi zinapaswa kusisitiza uwepo wa uaminifu, huduma ya mara kwa mara, na kufundishika chini ya mamlaka ya Kristo. Kanisa linapowaunda watu polepole na kwa kina, linaakisi jinsi Yesu alivyowaunda wanafunzi Wake, na linakuwa dhaifu kidogo kwa huduma inayozunguka haiba za watu. Lengo si orodha kubwa ya wanaojitolea, ni watu walio zaidi kama Kristo wanaoweza

kubeba ushuhuda wa ufalme kwa utakatifu, ujasiri, na huruma.

Kufundisha Watu Kutafsiri Miujiza Kama Ufunuo, Si Burudani

Yesu alifanya ishara zilizofunua utambulisho Wake na kusukuma mbele utume Wake wa kuokoa, na Kanisa lazima liwasaidie watu kusoma miujiza kama Injili zinavyosoma. Waumini wengi wa sasa ama hufukuza onesho, ama hupuuza miujiza kabisa, lakini masimulizi ya Injili yanaita mshangao wa kiasi unaoleta ibada na utii. Ishara za Yesu hazikuwa maonyesho ya nguvu tu, zilikuwa ufunuo wa Mfalme na mialiko ya imani, toba, na uaminifu kwa utawala wa Mungu (Yohana 2:11, NIV).

Matumizi yanayomweka Yesu katikati yanamaanisha wachungaji wanapaswa kuunganisha nguvu ya Mungu na kusudi la Mungu, wakifundisha kwamba Kristo huponya, hukomboa, na hutoa riziki kama ishara za kufika kwa ufalme na kama maonyesho ya huruma takatifu. Wahimiza waumini kumtafuta Mungu kwa unyenyekevu, kuomba mahitaji halisi, na kukubali hekima ya Mungu majibu yanapoonekana tofauti na matarajio. Wakati huo huo, lindeni kanisa dhidi ya kiroho kinachoendeshwa na udadisi kinachotendea nguvu ya kiroho kama msisimko. Miujiza inapofundishwa kama ufunuo, waumini hukua katika imani badala ya ulaji wa kiroho, kwa sababu hujifunza kumthamini Kristo kuliko uzoefu. Mwitikio wa ukomavu kwa nguvu ya Yesu ni kujisalimisha zaidi kwa ukuu Wake, si kudai kelele za mambo mapya kila wakati.

Kuwaandaa Watu kwa Upinzani Bila Kuwafundisha Kuwa Wagomvi

Yesu alikabili upinzani wa mapema kwa sababu utakatifu Wake ulitishia udhibiti wa kujihesabia haki, na huruma Yake ilitishia kiburi cha kidini, jambo linalomaanisha makanisa yanapaswa kutarajia upinzani Kristo anapohubiriwa kwa uaminifu. Hata hivyo, namna Yesu alivyoshughulikia upinzani ni muhimu, kwa sababu Hakupunguza kweli, na pia Hakutenda kwa kutokuwa salama. Alibaki mtulivu, jasiri, na mtiifu kwa Baba, akionyesha kwamba ushuhuda wa uaminifu hauchochewi na hasira, bali na uaminifu wa heshima (Mathayo 12:39, NIV).

Matumizi yanayomweka Yesu katikati yanamaanisha wachungaji wanapaswa kuwafanya waumini wajibu uadui kwa uwazi, subira, na utakatifu thabiti. Wafundisheni kutofautisha kati ya mateso na matokeo ya tabia isiyo na hekima, kwa sababu si kila mgongano ni mateso ya uaminifu. Ifundisheni makutaniko kusema kweli bila dharau, kushikilia msimamo bila ukatili, na kuweka Injili katikati badala ya kujitambulisha kwa migogoro ya utamaduni. Upinzani unapokuja, wahimize waumini kuomba, kubaki katika toba, na kuendelea kuwahudumia majirani kwa huruma ya vitendo. Kanisa linakuwa na uaminifu linapovumilia shinikizo kwa tabia ya Kristo, kwa sababu lengo si kushinda mabishano, ni kushuhudia Mfalme ambaye mamlaka Yake inaonyeshwa kupitia upendo mtakatifu.

HITIMISHO

Huduma ya awali ya Yesu katika Uyudea na Galilaya inamfunua Mfalme anayetenda kwa mamlaka, huruma, na utii thabiti kwa Baba. Anawaita wanafunzi kwa dai binafsi, anafanya ishara zinazoonyesha utambulisho Wake, anatangaza ufalme kwa uharaka na uwazi, na anakabili

upinzani wa kidini bila hofu. Hatua hizi za mwanzo zinaweka wazi kwamba utume wa Kristo ni wa kuokoa na pia wa kuvuruga, kwa sababu utawala wa Mungu huwarejesha waliovunjika huku pia ukifichua miungu ya uongo ambayo watu hutumia kujilinda. Yesu yule yule aliyewaambia wavuvi wamfuata pia aliwakabili viongozi waliokataa kujisalimisha, na huduma Yake ililazimisha maamuzi.

Yesu pia anaonyesha kwamba njia ya ufalme ni ya uhusiano na yenye umbo la msalaba, kwa sababu uanafunzi huanza kwa kuwa pamoja Naye kisha kutumwa chini ya mamlaka Yake. Miujiza hufunua utukufu, mafundisho hudai toba, na upinzani hufunua moyo unaopinga neema. Mvutano unapoongezeka, Yesu hubaki thabiti, si kwa sababu mgongano ni wa kupendeza, bali kwa sababu utii ni wa lazima na upendo ni mtakatifu. Kanisa la leo huumbwa na Kristo huyu huyu, na huduma ya uaminifu itakisi muundo Wake, yenye huruma na ujasiri, iliyokita mizizi kwa kina katika Neno la Mungu, na iliyo tayari kuvumilia gharama ya kweli. Huduma ya awali ya Yesu si historia tu, ni msingi wa jinsi watu Wake wanavyoelewa mamlaka, uanafunzi, na ushuhuda wa ufalme.

MASWALI YA KUTAFARI

1. Ni “wavu” upi wa dhahiri unahitaji kuachilia ili uaminifu wako kwa Yesu uwe wa haraka zaidi na unaoonekana zaidi?
2. Kwa kawaida huitikiaje ishara za Yesu, kwa kujisalimisha kwa ibada, au kwa udadisi unaoishia kabla ya utii?
3. Ni wapi unahitaji mafundisho ya ufalme ya Yesu kuyaunda upya vipaumbele vyako, hasa kuhusu toba, rehema, na imani?

4. Ni kwa njia zipi heshima ya kidini inakujaribu uweke umbali na aina ya watu ambao Yesu aliwakaribisha kwa makusudi?
5. Unawezaje kuandaa moyo wako kuvumilia upinzani kwa utakatifu kama wa Kristo, ujasiri mtulivu, na huruma endelevu?

SURA YA 5: MAHUBIRI YA MLIMANI

UTANGULIZI

Yesu alipanda mlimani na kuzungumza kwa mamlaka ya Mfalme, na Kanisa halijawahi kuweza kusoma maneno Yake kwa starehe. Mahubiri ya Mlimani si mkusanyiko wa kauli za kutia moyo, ni tangazo la kifalme la maisha ya ufalme, lililokita mizizi katika utambulisho wa Yesu, na kuthibitishwa na mamlaka Yake. Hatoi tu kanuni ya juu zaidi ya maadili, Anafunua jinsi utawala wa Baba unavyoonekana katika mioyo ya wanadamu, mahusiano, na vipaumbele vya kila siku. Tukiyasikia maneno haya ipasavyo, hatuondoki tukiwa tumefurahishwa tu, tunaondoka tukiwa tumekabiliwa, tumefarijiwa, na tumeitwa.

Yesu pia ananena hapa kama Mwana mwaminifu anayekamilisha Maandiko na kufichua kila haki ya bandia. Mafundisho Yake ni ya joto, ya kichungaji, na yanachoma moyo, kwa sababu Anawabariki wanyenyekevu na kuwaonya waliojihakikishia, na hufanya yote mawili bila kuomba msamaha. Mahubiri ya Mlimani yanaunda wanafunzi wanaoundwa na tabia ya Baba, si kwa makofi ya umma, utendaji wa kidini, au shinikizo la kitamaduni. Sura hii inafuatilia jinsi Yesu anavyoweka maadili ya ufalme, kufafanua ukamilifu wa sheria, kulenga moyo, na kuwaelekeza waumini katika maisha ya haki yaliyojengwa juu ya vipaumbele vya Baba.

SEHEMU YA 1: HERI NA MAADILI YA UFALME

Yesu anaanza kwa kutamka baraka, na mpangilio huo ni muhimu kwa sababu ufalme hupokelewa kama neema kabla ya kuishiwa kama utii. Heri hazibembelezi nguvu ya mwanadamu, zinawaheshimu watu ambao mara nyingi ulimwengu huwapuuza, maskini wa roho, wapole, wenye rehemu, na wenye mioyo safi. Yesu habariki udhaifu kwa ajili yake wenyewe, Anawabariki wale walio tayari kupokea utawala wa Baba kwa sababu wanajua uhitaji wao na wanakataa kujenga utambulisho juu ya kujitosheleza. Tangu mwanzo, Yesu anafundisha kwamba ufalme hubadilisha hadhi za ulimwengu na hupanga upya kile kinachohesabiwa kuwa “maisha mema.”

Yesu pia anaweka wazi kwamba baraka si faraja tu, ni neema ya agano inayowavuta watu katika maisha yaliyoumbwa na tabia ya Baba. Maadili haya ya ufalme si ngazi za kupata kukubalika, ni maelezo ya watu waliobadilishwa wanaoishi chini ya utawala wa Mungu kupitia Mfalme. Heri zinafunua kwamba mamlaka ya Yesu ni ya kichungaji kwa sababu Anataja maisha yanayoleta ustawi wa kweli, na ni ya kinabii kwa sababu Anafichua ahadi tupu za nguvu, udhibiti, na kiburi cha kidini. Maadili ya ufalme huanza kwa Yesu kuwabariki wale wanaomtii Mungu, si wale wanaowatawala wengine.

Maskini wa Roho na Mlango wa Kuingia Katika Ufalme

Yesu anatangaza kwamba ufalme ni wa maskini wa roho, na kauli hiyo inaweka wazi kwamba umaskini wa kiroho si kasoro ya kuficha, ni mlango wa neema. Kuwa maskini wa roho kunamaanisha kutambua kufilisika kimaadili mbele za

Mungu na kukataa kujifanya kwamba maisha ya kiroho yanaweza kununuliwa kwa juhudi au sifa. Yesu Anawabariki wanaokuja mikono mitupu, kwa sababu mikono mitupu inaweza kupokea zawadi ya Mfalme, ilhali ngumi zilizokazwa haziwezi. Mamlaka Yake hukabili msukumo wa kujitetea, na rehema Yake huwapokea wale wanaoacha kujilinda.

Baraka ya Yesu pia inarekebisha huduma inayodhani uanafunzi huanza na uwezo wa kujiamini. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia watu wazima kuona kwamba ukomavu wa kweli hukua kutokana na utegemezi unaoendelea, kwa sababu kiburi huzuia toba, na toba ndiyo njia ya uzima. Waumini wanapokubali kwamba wanahitaji rehema kila siku, wanakuwa wakali kidogo kwa wengine na makini zaidi kuhusu utakatifu. Yesu anaunda jumuiya ambamo uhitaji si aibu, na ambamo neema si ya bei rahisi, kwa sababu Mfalme ni mtakatifu na yuko karibu. Heri zinaanza na kujisalimisha kwa unyenyekevu kwa sababu ufalme hauwezi kuingiliwa kwa haki iliyojitengeneza yenyewe (Mathayo 5:3, NIV).

Upole na Nguvu Chini ya Utawala wa Baba

Yesu Anawabariki wapole, si kwa sababu upole ni kutokuchukua hatua, bali kwa sababu upole ni nguvu iliyotiishwa kwa Baba. Katika ulimwengu unaosherehekea kujitangaza kwa ukali, Yesu Anawaheshimu wale wanaokataa kunyakua udhibiti, wakitumaini kwamba haki na wakati wa Mungu vinaaminika. Upole si udhaifu, ni kukataa kwa nidhamu kulipiza kisasi, kutawala, au kudanganya, kwa sababu moyo umejikita katika utawala wa Mungu badala ya nguvu binafsi. Yesu Anawabariki wapole kwa sababu mkao wao unaakisi Mfalme Mwenyewe, ambaye baadaye atavumilia mateso bila kuacha utakatifu.

Mafundisho ya Yesu yanawakabili waumini wanaofananisha ujasiri na ukali na msimamo na utawala. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha watu kutambua kwamba nguvu ya ufalme ni ya subira, ya kujizuia, na iliyojengwa juu ya imani, kwa sababu Baba huwatetea watoto Wake bila kuwahitaji kuwa wakatili. Upole pia hubadilisha uongozi, kwa sababu viongozi hawajaandikwa kudhibiti watu, bali kuwachunga chini ya mamlaka ya Kristo. Katika utamaduni wa hasira na maonyesho ya hadharani, wanafunzi wapole hujitokeza kwa sababu wanakataa kuendesha na hofu ya kupoteza hadhi. Yesu Anawaita watu Wake kuishi kama warithi wa ahadi ya Mungu, si kama washindani wenye wasiwasi wanaopigania nafasi (Mathayo 5:5, NIV).

Rehema na Moyo Unaomwakisi Mfalme

Yesu Anawabariki wenye rehema, kwa sababu rehema hufunua moyo uliokutana kweli na neema ya Mungu. Rehema si kutojali maadili, ni tendo la huruma kuelekea wenye hatia, waliojeruhiwa, na wenye uhitaji, lililoundwa na kweli na kuchochewa na upendo. Wenye rehema hawatoi visingizio kwa dhambi, lakini wanakataa kufurahia adhabu, kwa sababu wanakumbuka utegemezi wao wenyewe kwa wema wa Mungu. Mamlaka ya Yesu hapa ni ya kichungaji, kwa sababu Anaunda jumuiya ambamo haki inatafutwa bila ukatili na ambamo msamaha unafanywa bila ujinga.

Baraka ya Yesu pia hufichua silika hatari ya kidini, tamaa ya kuwa sahihi bila kuwa na rehema. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuona kwamba ukali mara nyingi hutokana na kusahau neema, kwa sababu moyo unaokumbuka rehema huwa mwepesi kuhukumu na wenye hamu ya kurejesha. Heri hii si ruhusa ya kupuuza utakatifu, ni wito wa kuakisi tabia ya Baba, kwa sababu rehema ya

Mungu ni rehema takatifu inayowaokoa watu kutoka dhambini, si rehema inayowaacha ndani yake. Kanisa linapokuwa na rehema, linakuwa na uaminifu, kwa sababu linamwakisi Mfalme aliyekuja kutafuta na kuokoa. Yesu Anaahidi kwamba rehema itakutana na rehema, akifunua ufalme ambamo neema hupokelewa na pia hutendwa (Mathayo 5:7, NIV).

Moyo Safi na Uaminifu Mmoja wa Uanafunzi

Yesu Anawabariki wenye mioyo safi, kwa sababu ufalme hatimaye unahusu ibada na uaminifu, si udhibiti wa tabia pekee. Usafi wa moyo ni uadilifu wa ndani unaokataa ibada ya pande mbili, ukimchagua Mungu badala ya sanamu zilizofichika. Yesu habariki wale wanaonekana safi tu, bali wale ambao tamaa na nia zao zinaundwa upya na Baba. Hili linakabili kwa kina, kwa sababu linatangaza kwamba dini ya nje bila mabadiliko ya ndani si haki ya ufalme hata kidogo.

Mafundisho ya Yesu hapa yanaelekeza huduma ya kichungaji kutoka kurekebisha tabia tu kuelekea kuunda moyo kupitia Injili. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kutambua sanamu zinazochafua moyo, ikijumuisha kibali cha watu, faraja, udhibiti, na anasa za siri, kisha kuwaongoza kwenye toba iliyokita mizizi katika neema ya Kristo. Usafi haupatikani kwa kujiosha binafsi, bali kwa ushirika na Mungu unaozalisha tamaa mpya na silika mpya. Ahadi kwamba wenye mioyo safi watamwona Mungu si ya kihisia tu, ni uhalisia wa agano, kwa sababu wale walio wa Yesu wanafanywa wafae kwa uwepo wa Mungu. Uanafunzi wa ufalme ni wa moyo mmoja kwa sababu Yesu anastahili kujitoa kusikogawanyika (Mathayo 5:8, NIV).

Kufanya Amani na Ujasiri wa Kutafuta Upatanisho

Yesu Anawabariki wapataniwa kwa sababu amani katika ufalme si kukwepa migogoro, ni ujasiri wa kutafuta upatanisho chini ya utawala wa Mungu. Kufanya amani kunahitaji kweli, unyenyekevu, subira, na utayari wa kubeba gharama, kwa sababu mahusiano yaliyovunjika mara chache hupona bila kujitoa. Mamlaka ya Yesu hufundisha kwamba watoto wa Baba wanafanana Naye wanapotafuta kurejesha badala ya kuchochea mgawanyiko. Katika ulimwengu unaochanganya amani na ukimya na upatanisho na kukanusha, Yesu anafanua amani kama jitihada takatifu inayowarudisha watu katika uhusiano sahihi pale inapowezezana.

Baraka ya Yesu pia inakabili makanisa yanayoruhusu uadui usiotatuliwa kuwa wa kawaida. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kutenda ungamo, msamaha, na mazungumzo yenye uwajibikaji, kwa sababu ufalme huunda jumuiya iliyopatanishwa inayouakisi moyo wa Baba. Kufanya amani si kusalimu misimamo, ni kuishi misimamo kwa namna inayotafuta mema ya mwingine na kuheshimu kweli ya Mungu. Yesu baadaye anaonyesha upatanishi kupitia msalaba, akibeba uadui ili kuwapataniwa wenye dhambi na Baba, na muundo huo unaumba jinsi wanafunzi wanavyoshughulikia majeraha ya mahusiano. Wapataniwa huitwa watoto wa Mungu kwa sababu wanaakisi sura ya familia, ujasiri uliokita mizizi katika upendo (Mathayo 5:9, NIV).

SEHEMU YA 2: UKAMILIFU WA YESU WA SHERIA NA MANABII

Yesu anaweka wazi kwamba Hakuja kuibatilisha sheria au manabii, bali kuvikamilisha, na kauli hiyo inatia nanga Mahubiri ya Mlimani katika mwendelezo wa makusudi ya agano ya Mungu. Mamlaka Yake si mamlaka ya mrekebishaji anayetupa Maandiko, bali mamlaka ya Masihi anayeleta Maandiko kwenye ukamilifu. Ukamilifu unamaanisha Yesu anaishi kusudi la sheria, anakamilisha simulizi la kinabii, na Anafunua haki ambayo Mungu alidai daima, si kama orodha ya kuangalia, bali kama uhalisia wa kiwango cha moyo. Kwa hiyo Yesu Anajiweka kama kitovu cha tafsiri cha Agano la Kale, dai ambalo hakuna mwalimu wa kawaida anayeweza kulitoa kwa uaminifu.

Yesu pia anafichua kwamba sheria haikukusudiwa kupunguzwa kuwa utiifu wa nje unaoacha moyo bila kuguswa. Kwa kuikamilisha sheria, Anafunua kina chake, lengo lake la kiroho, na mwelekeo wake wa mwisho kuelekea Kwake Mwenyewe. Mafundisho Yake yanakabili uhalisia wa kisheria na uasi, kwa sababu uhalisia wa kisheria hutendea sheria kama ngazi ya kupanda, ilhali uasi hutendea neema kama ruhusa ya kupuuza mapenzi ya Mungu. Yesu Anakamilisha Maandiko ili kuwakomboa watu Wake na kuwaumba kuwa jumuiya ambayo haki yake hutiririka kutoka katika ushirika Naye. Kwa hiyo Mahubiri ya Mlimani si kupunguza hadhi ya sheria, ni ufunuo wa kusudi lake la kweli chini ya Mfalme.

Si Kubatilisha, Bali Kukamilisha Kusudi la Agano la Mungu

Yesu anasisitiza mwendelezo na sheria na manabii, na Anfanya hivyo ili kuzuia wanafunzi kufikiri kwamba utakatifu wa Mungu umelegezwa. Haki ambayo Mungu aliidai chini ya agano bado ni haki ambayo Mungu anaipenda, na Yesu Anaikamilisha kwa kuishi utii mkamilifu na kwa kuleta wokovu ulioahidiwa ambao

manabii waliutazamia. Kauli Yake inasisitiza kwamba Maandiko ni yenye umoja, na kwamba mpango wa Baba ni thabiti, si wenye kupingana. Yesu Ananena kama Yule ambaye sheria inamwelekea na ambaye ndani Yake manabii hupata ukamilifu wao wa kweli.

Mafundisho ya Yesu yanaimarisha ujasiri wa Kanisa katika Maandiko, kwa sababu yanasisitiza kwamba Neno la Mungu linabaki kuwa na mamlaka na mshikamano. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kulisoma Agano la Kale kupitia Kristo, wakiona mahitaji ya kimaadili yanayoonyesha tabia ya Mungu na ahadi za ukombozi zinazofikia kilele katika Yesu. Ukamilifu pia unamaanisha kwamba wanafunzi hawachagui sehemu za Maandiko, wakishikilia yaliyo rahisi huku wakipuuzwa madai yenye gharama. Yesu Anakamilisha sheria, kisha Anawafundisha watu Wake jinsi ya kuishi kama wale walio wa hadithi ya agano iliyokamilika. Unafunzi wa ufalme kwa hiyo huheshimu Maandiko kwa sababu ni Neno la Baba, na humwabudu Kristo kwa sababu Yeye ndiye ukamilifu wa Maandiko (Mathayo 5:17, NIV).

Haki Inayozidi Utendaji wa Nje

Yesu anatangaza kwamba haki inayozidi ile ya waandishi wa sheria na Mafarisayo ni ya lazima, jambo linalomshtua yeyote anayepima utakatifu kwa mafanikio ya kidini yanayoonekana. Hawaiti utiifu wa kuvutia zaidi wa kanuni, bali haki ya kina inayofikia moyo na kutiririka nje katika utii. Waandishi wa sheria na Mafarisayo wangeweza kudhibiti mwonekano, kubishana juu ya maelezo, na kulinda mipaka, lakini Yesu Anafichua kwamba haki ya nje inaweza kuishi pamoja na kiburi, uchungu, na unafiki. Mamlaka Yake ni ya moja kwa moja, kwa sababu Hajadili, Anaelezea asili ya maisha ya ufalme.

Kauli ya Yesu pia inaweka wazi kwa nini Injili ni ya lazima, kwa sababu haki inayozidi haipatikani kwa juhudi za kibinadamu peke yake. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba Kristo hutoa haki kupitia utii Wake, kisha Anabadilisha watu Wake ili waanze kuishi kwa haki kutoka ndani kwenda nje. Hili huwalinda waumini dhidi ya kukata tamaa, kwa sababu kiwango ni cha juu, na huwalinda dhidi ya kiburi, kwa sababu suluhisho ni Kristo, si nafsi. Maisha ya ufalme si onesho kwa watazamaji wa kibinadamu, ni uaminifu chini ya macho ya Baba, yaliyoumbwa na neema na kuwezesha na Roho. Yesu Anainua kiwango ili kufunua moyo na kutuongoza Kwake, ambako haki ya kweli hupatikana (Mathayo 5:20, NIV).

Yesu kama Mtafsiri Mwenye Mamlaka wa Neno la Mungu

Yesu husema mara kwa mara, “Mmesikia kwamba ilisemwa,” kisha Anazidisha amri, akifunua kwamba Hakariri mapokeo tu, Ananena kwa mamlaka ya kiungu ya tafsiri. Analenga mauaji, uzinzi, talaka, viapo, kulipiza kisasi, na kuwapenda adui, akionyesha kwamba amri za Mungu daima zililenga mkao wa moyo, si kujizuia kwa nje pekee. Huyu si Yesu anayempinga Musa, ni Yesu anayefichua jinsi mapokeo ya kibinadamu mara nyingi yanavyopunguza amri za Mungu hadi mipaka ya nje inayodhibitika. Mamlaka Yake hayawezi kukanushwa kwa sababu Ananena kama Yule anayejua kusudi la Baba kikamilifu.

Njia ya Yesu inafundisha Kanisa kujitiisha kwa Maandiko kama Yesu Anavyoyafundisha, si kama tunavyopenda kuyasikia. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kutambua jinsi tunavyorahisisha utakatifu ili kuepuka mabadiliko yenye gharama, kwa sababu utii wa kuchagua ni silika ya kawaida ya mwanadamu. Yesu Analeta Neno la

Mungu ndani ya nia, tamaa, na maisha ya ndani, bila kuacha sehemu yoyote salama. Mafundisho ya aina hii hayawezi kuchukuliwa kuwa ya hiari, kwa sababu Mfalme anaunda watu wa ufalme ambao maisha yao yanaakisi tabia ya Baba. Waumini wanapopinga tafsiri ya Kristo, hawapingi mhubiri tu, wanampinga Bwana. Mamlaka ya Mahubiri yanaita kujitiisha kwa heshima, kwa sababu Yesu ni Mwana mwaminifu anayefunua mapenzi ya Mungu (Mathayo 5:21–22, NIV).

Lengo la Kweli la Sheria na Upendo Unaoukamilisha

Yesu Anaisukuma sheria kuelekea lengo lake la kweli, ambalo ni upendo unaoakisi utakatifu wa Baba. Ndiyo maana Anawaita wanafunzi kupita kulipiza kisasi kuelekea rehema, kupita chuki ya adui kuelekea upendo, na kupita utiifu wa juu juu kuelekea uadilifu wa ndani. Sheria haikusudiwa kuunda kiburi cha kujihesabia haki, ilikusudiwa kuunda watu wanaoakisi tabia ya Mungu katika ibada, mahusiano, na haki. Mafundisho ya Yesu yanaonyesha kwamba utakatifu na upendo si maadui, kwa sababu upendo bila utakatifu unakuwa anasa, na utakatifu bila upendo unakuwa ukatili.

Maagizo ya Yesu pia yanarekebisha mwelekeo wa kisasa wa kutenganisha kweli na huruma, kana kwamba Mkristo mwaminifu lazima achague moja. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba amri za Baba ni maonyesho ya upendo Wake wenye hekima, na kwa hiyo utii si adui wa furaha, ni njia ya uzima. Yesu Anakamilisha sheria si kwa kuiweka kando, bali kwa kuiishi, kisha kuwavuta watu Wake ndani ya maisha Yake mwenyewe. Ndiyo maana maadili ya Kikristo hayawezi kutenganishwa na Kristo, kwa sababu Yeye ndiye kitovu, kiwango, na chanzo. Sheria inaonyesha uhitaji wa Mwokozi mwenye haki, na Yesu hutoa haki hiyo

huku pia akiunda watu wanaoanza kuiishi. Uanafunzi hukua utii unapowekwa kama upendo unaofanana na Kristo chini ya utawala wa Mungu (Mathayo 5:44–45, NIV).

Manabii Wakikamilishwa Katika Utume wa Ufalme wa Masihi

Yesu Anakamilisha manabii kwa kuleta uhalisia wa ufalme uliokuwa umeahidiwa ndani ya sasa kupitia nafsi na huduma Yake. Manabii walitamani utawala wa Mungu, ukombozi wa Mungu, na utakaso wa Mungu kwa watu Wake, na Yesu Anaunda tumaini hilo kwa kutangaza ufalme na kuunda jumuiya iliyofanywa upya. Mafundisho Yake yanaendana na matarajio ya kinabii, lakini pia yanarekebisha dhana za juu juu za ushindi wa kisiasa, kwa sababu ufalme unasonga mbele kupitia toba na mabadiliko ya moyo. Yesu Anasimama kama ukamilifu si wa matukio yaliyotabiriwa tu, bali wa wito wa kinabii wa uaminifu wa agano.

Ukamilifu wa Yesu wa manabii pia unaimarisha huduma ya kichungaji, kwa sababu unatoa ujasiri kwamba Injili si uvumbuzi wa baadaye, bali kilele cha mpango mrefu wa Mungu. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuona kwamba simulizi la Maandiko linamzunguka Kristo, na kwamba kusoma manabii kwa uaminifu ni kuona ukamilifu wao katika kazi ya wokovu ya Yesu na tangazo la ufalme. Hii pia inamaanisha uanafunzi lazima ukatae kumchukulia Yesu kama mwalimu wa maadili aliyejitenga, kwa sababu Yeye ni Masihi anayelea utawala wa Mungu ulioahidiwa. Simulizi la kinabii linafikia kilele katika Mfalme anayekabili dhambi, anayekusanya watu, na anayefunua tabia ya Baba kupitia utii. Waumini wanapomwona Yesu kama ukamilifu wa manabii, ibada huongezeka kina, na utii hupata uthabiti, kwa sababu imani

imejikita katika kusudi thabiti la agano la Mungu (Mathayo 5:17–18, NIV).

SEHEMU YA 3: HAKI YA NDANI NA MABADILIKO YA MOYO

Yesu Anasogea kutoka amri za nje kwenda kwenye uhalisia wa ndani kwa sababu ufalme unahusu moyo, kituo cha udhibiti cha ibada na tamaa. Anakataa kuwaacha wanafunzi wafikiri kwamba kuepuka kashfa inayoonekana ni sawa na utakatifu, kwa sababu hasira iliyofichika, tamaa, udanganyifu, na uchungu ni aina za uasi dhidi ya Mungu. Mahubiri ya Mlimani yanafichua kwamba dhambi si tu kile tunachofanya, ni kile tunachopenda, tunachotamani, na tunachojitetea nacho. Yesu Ananena kama Mfalme anayouona moyo, na kwa hiyo Analenga kile ambacho watazamaji wa kibinadamu hawawezi kupima.

Yesu pia Anaonyesha kwamba mabadiliko ya moyo hayapatikani kwa aibu peke yake, bali kwa toba inayoendeshwa na neema chini ya mamlaka Yake. Maneno Yake ni makali, lakini yanalenga uponyaji, kwa sababu Anawaita wanafunzi katika maisha ambamo uadilifu wa ndani unalingana na matendo ya nje. Haki hii ya ndani hulilinda Kanisa dhidi ya unafiki, kwa sababu unafiki ni pengo kati ya mwonekano na uhalisia. Yesu hufunga pengo hilo kwa kuleta amri za Mungu katika nia, mawazo, usemi, na maisha ya faraghani. Mfalme Anaunda watu waliokamilika, si waliogawanyika, wanaoishi chini ya macho ya Baba kwa uaminifu na heshima.

Hasira, Dhihaka, na Mauaji Yanayoanza Ndani

Yesu Anafichua hasira kama mzizi unaoweza kukua kuwa dhihaka, na dhihaka ni vurugu ya kiroho inayomchukulia

mwingine kama asiye na thamani. Hakatai uzito wa mauaji ya kimwili, lakini Anaonyesha kwamba moyo unaweza kubeba roho ya mauaji kupitia ghadhabu, matusi, na kumnyima mwingine utu. Mamlaka ya Yesu yanatatiza kwa sababu Analeta hukumu ya Mungu katika mitazamo ya faraghani na usemi wa hadharani, akikaa kupuuza ukatili wa maneno kama kitu kisicho na madhara. Anafundisha kwamba upatanisho ni wa haraka kwa sababu ibada haiwezi kuwa yenye afya wakati uadui unatunzwa.

Maneno ya Yesu yanalishinikiza Kanisa kuchukua utakatifu wa mahusiano kwa uzito, hasa katika nyakati ambazo dharau ni ya kawaida kitamaduni. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kuchunguza usemi, sauti, na chuki iliyofichika, kwa sababu hasira mara nyingi hujifanya haki wakati kwa kweli ni kiburi. Yesu Anawaita watu Wake kutafuta upatanisho mara moja, si kuchelewesha hadi hisia zitulie, kwa sababu hasira isiyotatuliwa huunda tabia na huharibu jumuiya. Mafundisho haya si wito wa kukandamiza hisia, ni wito wa unyenyekevu unaotubu unaotafuta amani chini ya utawala wa Mungu. Yesu Anakabili hasira kwa sababu Anaunda jumuiya ya ufalme ambamo upendo ni wa kweli na ibada inaaminika. Mamlaka ya Mfalme yanafika ndani ya moyo kwa sababu Baba anatamani kweli ndani ya utu wa ndani (Mathayo 5:21–24, NIV).

Tamaa, Shauku, na Uzini wa Mawazo

Yesu Anashughulikia uzinzi kwa kwenda chini ya tendo hadi kwenye tamaa, akionyesha kwamba dhambi mara nyingi huanza kwa mtazamo unaogeuka kuwa wazo la kufikirika kisha kuwa mtindo. Anakataa kuwaacha wanafunzi wajipongeze kwa kuepuka kashfa ya kimwili huku wakilea anasa ya ndani. Hili ni la kichungaji kwa kina kwa sababu linafichua kwamba moyo unaweza kusaliti

uaminifu wa agano kabla mwili haujafanya hivyo. Maneno ya Yesu kuhusu tamaa si udhibiti wa aibu, ni ulinzi, kwa sababu Anajua kwamba tamaa isiyopangwa huleta utumwa na uharibifu.

Mafundisho ya Yesu yanaliita Kanisa kutafuta usafi kama uadilifu wa moyo, si kama usimamizi wa sifa za nje. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kutambua jinsi matumizi ya faraghani, mawazo yaliyofichika, na burudani isiyolindwa yanavyoweza kuufundisha moyo kuacha upendo mwaminifu. Yesu anatumia lugha kali kuhusu hatua za kukata kwa sababu Hasemi kwa kuzidisha hatari ya dhambi, Anaifunua nguvu yake na kutoa wito wa toba ya maamuzi. Huu si wito wa kujichukia, ni wito wa uzima, kwa sababu Mfalme hutoa uhuru kupitia kujitiisha kwa mamlaka Yake. Uanafunzi lazima uutazame utakatifu wa kijinsia kama uaminifu wa furaha kwa mpango wa Mungu, si kama utii wa wasiwasi kwa kanuni. Yesu Anakabili tamaa kwa sababu Anakusudia kurejesha ibada, kuimarisha ndoa, na kuunda mioyo iliyo huru kweli (Mathayo 5:27–29, NIV).

Ukweli na Uhuru wa Ndiyo Ilio Rahisi

Yesu Anashughulikia viapo ili kufichua suala la kina zaidi, tabia ya mwanadamu ya kugeuza ukweli ili kulinda maslahi binafsi. Anatoa wito wa usemi ulio rahisi na unaoaminika, ambapo ndiyo ni ndiyo na hapana ni hapana, kwa sababu watu wa ufalme hawapaswi kuhitaji mifumo tata ya maneno ili waaminike. Huyu si Yesu anayekataza nadhiri zote rasmi katika kila hali, ni Yesu anayekabili mioyo inayotumia maneno kama zana za faida badala ya maonyesho ya kweli. Mamlaka Yake yanafunua kwamba kuwa mkweli ni ibada, kwa sababu kunaakisi tabia ya Baba.

Mafundisho ya Yesu yanawakabili waumini wanaojaribiwa kupotosha ukweli, kuzidisha, au kutoa ahadi wasizoweza kutimiza ili kulinda taswira. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba uadilifu katika usemi hujenga imani katika jumuiya na uaminifu katika ushuhuda, kwa sababu Injili huharibika Wakristo wanapojulikana kwa ujanja wa kukwepa. Usemi wa kweli si usemi mkali, kwa sababu watu wa Mfalme wanapaswa kunena kweli kwa upendo na unyenyekevu, lakini wanapaswa kuinena wazi. Amri ya Yesu pia inawafariji wale waliochoshwa na michezo ya ujanja, kwa sababu maisha ya ufalme yanaonyeshwa na uwazi badala ya udanganyifu. Uanafunzi unakuwa na afya zaidi waumini wanapojifunza kunena wazi, kuungama haraka, na kutimiza ahadi kwa uaminifu, kwa sababu utawala wa Baba huunda watu ambao maneno yao yanaweza kuaminiwa. Yesu Anaunda jumuiya ambamo ukweli ni wa kawaida kwa sababu Mungu anaheshimiwa (Mathayo 5:33–37, NIV).

Kulipiza Kisasi, Rehema, na Mwisho wa Kisasi Binafsi

Yesu Anakabili kulipiza kisasi kwa kuwaita wanafunzi kupita kisasi binafsi kuelekea rehema, akionyesha kwamba ufalme hauakisi mizunguko ya ulimwengu ya kuongeza makali. Hakatai haki, lakini Anakataa kuwaacha wanafunzi wachukue haki mikononi mwao kupitia kulipa kisasi. Amri Zake kuhusu kugeuza shavu na kwenda maili ya ziada si wito wa kukubali manyanyaso, ni wito wa kukataa sanamu ya kujitetea binafsi. Yesu Anaunda mioyo inayomwamini Baba kuhukumu kwa haki na kuwatetea watu Wake kwa wakati Wake.

Mafundisho ya Yesu yanahitajika sana mahali ambapo hasira na ghadhabu huchukuliwa kuwa fadhila. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kutofautisha kati ya

kutafuta haki kwa uadilifu na kulipiza kisasi kwa ubinafsi kunakochochewa na kiburi. Watu wa ufalme wanaweza kukabili makosa, kuweka mipaka, na kutafuta suluhisho halali, lakini wanapaswa kukataa kutawaliwa na kisasi. Maisha ya Yesu mwenyewe yanathibitisha mafundisho haya, kwa sababu Anavumilia dhahaka bila kuacha utakatifu, na Anajikabidhi kwa Baba. Uanafunzi unakuwa thabiti zaidi waumini wanapojifunza kujizuia, kwa sababu kujizuia ni tendo la ibada linalotangaza kwamba Mungu ni Hakimu na Mfalme. Yesu Anawaita watu Wake katika mkaao uliombwa na rehema unaovunja mzunguko wa kisasi na kutoa nafasi ya upatanisho pale inapowezekana (Mathayo 5:38–41, NIV).

Kuwapenda Adui na Sura ya Familia ya Watoto wa Mungu

Yesu Anaamuru kuwapenda adui kwa sababu ufalme umejengwa juu ya tabia ya Baba, na Baba huonyesha wema hata kwa wasio na shukrani. Huu si upendo wa hisia, ni nia njema inayotenda inayodhihirishwa kwa maombi, uadilifu, na kukataa kulipa uovu kwa uovu. Yesu Anafundisha kwamba kuwapenda wale wanaokupenda ni tabia ya kawaida ya kibinadamu, lakini kuwapenda adui kunafunua kwamba utawala wa Baba umeushika moyo. Hii ni mojawapo ya amri zinazochoma zaidi katika Mahubiri, kwa sababu inafichua jinsi tunavyotamani rehema kwa ajili yetu na hukumu kwa wengine.

Amri ya Yesu pia inaunda upya huduma ya kichungaji kwa sababu inalazimisha Kanisa kuwalea watu zaidi ya ukabila na chungu. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuona kwamba kuwapenda adui si kukubaliana na uovu, ni kukataa kuabudu chuki, na ni kutafuta mema ya mwisho ya mtu mwingine, ikijumuisha toba na upatanisho pale inapowezekana. Upendo huu una gharama, na gharama

hiyo inafunua uhalisi wake, kwa sababu upendo mwepesi huthibitisha kidogo. Yesu Anawaita watu Wake kumuakisi Baba, na kuakisi kunahitaji mabadiliko, si juhudi tu. Mfalme Anaamuru upendo kwa adui kwa sababu Yeye Mwenyewe atawapenda adui hata kufa, na msalaba Wake unakuwa chanzo na mfano wa maadili haya ya ufalme. Kuwapenda adui si hiari kwa wanafunzi, ni alama ya familia ya wale walio wa Mungu (Mathayo 5:44–45, NIV).

SEHEMU YA 4: KUTENDA HAKI NA VIPAUMBELE VYA UFALME

Yesu Anasogea kutoka mabadiliko ya ndani kwenda katika haki inayotendwa kwa sababu ufalme huishiwa, si kuangaliwa tu. Anashughulikia kutoa, kuomba, kufunga, mali, wasiwasi, na hukumu, kwa sababu uanafunzi hugusa midundo ya vitendo ambamo ibada huonyeshwa kila siku. Yesu Anafichua unafiki kama tishio la kudumu, si kwa viongozi wa kidini pekee, bali kwa yeyote anayetafuta kibali cha watu zaidi ya furaha ya Baba. Mamlaka Yake ni thabiti na ya kichungaji, kwa sababu Anaunda wanafunzi wanaoishi mbele za Mungu kwa uaminifu, si mbele za watu kwa maonyesho.

Yesu pia Anafundisha kwamba vipaumbele vya ufalme hupanga upya kile tunachothamini, kwa sababu kile tunachothamini hutawala kile tunachoogopa. Anawaita wafuasi Wake kuweka hazina mbinguni, kutafuta ufalme wa Mungu kwanza, na kumwamini Baba kwa utunzaji Wake, jambo linalomaanisha uanafunzi kimsingi ni suala la ibada. Mahubiri ya Mlimani si wito wa mkazo wa wasiwasi, ni wito wa imani iliyojisalimisha inayojidhihirisha kupitia utii. Amri za Yesu ni za kudai kwa sababu utawala wa Baba ni kamili, na ni za kuleta uzima kwa sababu Baba ni mwema. Kwa hiyo kutenda haki si

kupata upendo wa Mungu, ni kuishi kama wale ambao tayari ni wa Mfalme.

Ibada ya Siri na Baba Anayeona

Yesu Anafundisha kwamba haki inayotendwa kwa ajili ya makofi ya watu tayari imelipwa kikamilifu, kwa sababu hupokea thawabu yake kutoka kwa hadhira inayoabudiwa. Anawaita wanafunzi kutoa kwa siri, kuomba kwa siri, na kufunga kwa siri, kwa sababu macho ya Baba ndiyo uwanja wa kweli wa maisha ya kiroho. Hii haimaanishi kwamba haki haipaswi kuonekana kamwe, inamaanisha haki haipaswi kamwe kutendwa kwa ajili ya kuthibitishwa. Mamlaka ya Yesu yanakabili moyo unaotaka kuonekana, kuheshimiwa, na kusifiwa, kwa sababu tamaa hiyo huharibu ibada na kuigeuza dini kuwa chombo cha nafsi.

Mafundisho ya Yesu ni ya kichungaji kwa sababu yanatoa uhuru kutoka kwa kiroho kinachoendeshwa na utendaji. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kukuza ibada ya faraghani, si kama mzigo, bali kama zawadi, kwa sababu utii wa siri huimarisha uadilifu na kupunguza unafiki. Baba anayeona si mkaguzi mkali, ni Baba mwenye upendo, na mkazo wa Yesu juu ya utunzaji Wake hubadilisha jinsi wanafunzi wanavyoomba na kutoa. Ibada ya siri pia hulilinda Kanisa dhidi ya utamaduni unaoendeshwa na viongozi, kwa sababu huunda watu waaminifu bila makofi. Uanafunzi unakuwa wa kina zaidi waumini wanapojifunza kuishi kwa ajili ya furaha ya Baba, kwa sababu Mfalme Anafundisha kwamba maisha yasiyoonekana ndiyo maisha halisi zaidi. Baba hulipa si maonyesho, bali uaminifu wa dhati, na uhalisia huo huweka huru nafsi (Mathayo 6:1–4, NIV).

Maombi Yanayomheshimu Baba na Kutafuta Utawala Wake

Yesu Anawafundisha wanafunzi Wake jinsi ya kuomba, si kwa kurudia bila maana, bali kwa maombi yenye heshima na mwelekeo yaliyombwa na jina na ufalme wa Baba. Sala ya Bwana huanza na ibada, huheshimu utakatifu wa Mungu, hutafuta ufalme na mapenzi Yake, kisha huomba riziki ya kila siku, msamaha, na ulinzi, ikionyesha kwamba maombi ni tendo la kujisalimisha kabla hayajawa orodha ya mahitaji. Mamlaka ya Yesu katika kufundisha maombi ni ya kichungaji kwa sababu Yanawaelekeza wanafunzi katika maisha ambamo utegemezi unakuwa wa kawaida na ambamo vipaumbele vya Mungu huunda vipaumbele vya wanadamu.

Maagizo ya Yesu yanakabili maombi yanayokuwa ya maonyesho au yanayojihusu pekee. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kwamba maombi si njia ya kuwavutia wengine au kudhibiti matokeo, ni ushirika na Baba kupitia Mwana. Sala ya Bwana pia inaunda wanafunzi kusamehe, kwa sababu wale wanaopokea rehema lazima watende rehema, na Yesu Anahusisha msamaha na uadilifu wa mahusiano. Maombi ya ufalme hayatenganishwi na maadili, kwa sababu kile tunachoomba hufunua kile tunachoabudu na kile tunachothamini. Uanafunzi unakuwa thabiti maombi yanapombwa na utawala wa Mungu, kwa sababu hufundisha moyo kumwamini Baba kila siku, kutafuta mapenzi Yake, na kuishi kama raia wa ufalme. Yesu Anafundisha maombi ili watu Wake waumbwe na Mungu, si tu wapatiwe na Mungu (Mathayo 6:9–12, NIV).

Hazina, Uaminifu, na Ushindani wa Mabwana Wawili

Yesu Anafichua kwamba moyo daima unasogea kuelekea hazina, na hazina daima huunda uaminifu. Anaonya kwamba kukusanya hazina za duniani huleta udhaifu wa

kupoteza na wasiwasi, ilhali kuweka hazina mbinguni huupatanisha moyo na utawala wa milele wa Mungu. Kisha Anasema wazi kwamba hakuna mtu anayeweza kutumikia mabwana wawili, kwa sababu kujitoa hakuwezi kugawanywa kati ya Mungu na mali bila uharibifu. Yesu Halahumu kazi au riziki, Anaukabili uabudu sanamu, kuabudu usalama, faraja, na udhibiti kana kwamba ni ya mwisho.

Mafundisho ya Yesu yana umuhimu mkubwa kwa sababu maisha ya kisasa huwahimiza watu kutafsiri utambulisho kupitia mkusanyiko na usalama. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuchunguza kile wanachoogopa kupoteza zaidi, kwa sababu hilo mara nyingi hufunua kile wanachotumikia. Vipaumbele vya ufalme havikatai mipango yenye hekima, lakini vinakataa imani ya mwisho katika mali, na vinawaita wanafunzi katika ukarimu, urahisi, na usimamizi wa ibada. Kumtumikia Mungu kunamaanisha mali inakuwa chombo badala ya bwana, na kunamaanisha maamuzi yanaumbwa na utii badala ya hofu. Uanafunzi hukua waumini wanapojifunza kumthamini Kristo kuliko faraja, kwa sababu kumthamini Kristo huleta uhuru kutoka kwa tamaa na uhuru wa kupenda. Mamlaka ya Yesu hapa ni rehema, kwa sababu Anatukinga dhidi ya mabwana wasioweza kuokoa na kutuelekeza kwa Baba anayeweza (Mathayo 6:24, NIV).

Wasiwasi, Majaliwa, na Kumwamini Baba kwa Utunzaji Wake

Yesu Anashughulikia wasiwasi si kwa kuaibisha udhaifu, bali kwa kuelekeza tena umakini kwa majaliwa ya Baba, yaani utunzaji Wake wa hekima na hai juu ya uumbaji. Anaelekeza kwa ndege na maua kuonyesha kwamba Baba hutoa, na Anawaita wanafunzi kukataa juhudi za wasiwasi kama aina ya kutokuamini inayosahau wema wa Mungu.

Mafundisho haya si mepesi, kwa sababu Yesu Anakiri mahitaji halisi, ikijumuisha chakula na mavazi, na Anazungumza moja kwa moja ndani ya shinikizo hizo. Mamlaka Yake ni ya kichungaji kwa sababu Anatoa njia kutoka hofu kwenda imani kupitia maono mapya ya Baba.

Amri ya Yesu haikatazi hatua za uwajibikaji, inakataza kulemewa na wasiwasi kunakomchukulia Mungu kuwa mbali na asiyeaminika. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kuleta mahitaji kwa Baba kwa uaminifu, kufanya kazi kwa bidii bila kuabudu matokeo, na kuamini wakati wa Mungu bila kujisalimisha kwa hofu. Wasiwasi mara nyingi hukua moyo unapojaribu kudhibiti kile ambacho ni Mungu pekee anayeweza kutawala, na Yesu Anavunja mzunguko huo kwa kuwaita wanafunzi warudi kwenye ibada. Imani si kukanusha ugumu, ni kukataa kuufanya ugumu kuwa wa mwisho. Watu wa ufalme wanawekwa huru kuishi kwa uaminifu leo kwa sababu Baba anashika kesho, na Yesu Anafundisha haya ili kuwalinda wanafunzi dhidi ya kumezwa na hofu. Mfalme Anawaita watu Wake kutafuta ufalme kwanza, kisha kumwamini Baba kwa kile kinachohitajika (Mathayo 6:31–33, NIV).

Hukumu, Unyenyekevu, na Mkao wa Kujichunguza

Yesu Anaonya dhidi ya hukumu ya kinafiki, akifichua mwelekeo wa mwanadamu wa kuwachunguza wengine huku akipuuza dhambi binafsi. Anatumia lugha ya picha kali kuonyesha jinsi kujihesabia haki kunavyoweza kumfanya mtu awe kipofu, na Anawaita wanafunzi kuondoa boriti katika jicho lao kabla ya kushughulikia unyasi katika jicho la mwingine. Huyu si Yesu anayekataza utambuzi wa kimaadili, kwa sababu pia Anaonya juu ya manabii wa uongo na Anatoa wito wa tathmini ya hekima,

bali Anakemea kuhukumu, mkao unaojiinua na kumharibu jirani.

Mafundisho ya Yesu yanaumba utamaduni wa kanisa wenye afya, kwa sababu unafiki hustawi pale ambapo hukumu ni kali na ungamo ni adimu. Wachungaji wanapaswa kukuza jumuiya ambamo kweli inanenwa kwa unyenyekevu, ambamo kurekebishana kunafanywa kwa upendo, na ambamo kujichunguza ni jambo la kawaida. Uanafunzi lazima uwafundishe waumini kuwakaribia wengine kama wenye dhambi wenzao wanaohitaji neema, si kama walengwa wa kujiona bora. Yesu Anapotoa wito wa unyenyekevu, Analinda umoja wa watu Wake na uaminifu wa ushuhuda wao. Kanisa lenye kuhukumu litapata ugumu kutangaza Kristo mwenye rehema kwa uaminifu, kwa sababu sauti yake hupingana na ujumbe wake. Yesu Anaunda jumuiya ambamo utakatifu na rehema hufanya kazi pamoja, kwa sababu utawala wa Mfalme huzaa watu wanaosema kweli bila kuabudu hukumu (Mathayo 7:1–5, NIV).

NJIA TATU ZA KUTUMIA MAUDHUI HAYA KATIKA MUKTADHA WAKO MAHUSUSI

Jenga Utamaduni wa Kanisa Ambapo Uanafunzi wa Kiwango cha Moyo Ni wa Kawaida

Mahubiri ya Yesu yanalenga moyo kwa sababu Baba anatamani uadilifu, si maonyesho, na makanisa lazima yafundishe katika kiwango hicho ikiwa yanataka utakatifu wa kudumu. Waumini wengi hujifunza kudhibiti mwonekano, kuepuka kashfa, na kunena lugha ya kidini huku hasira, tamaa, hofu, na kiburi vikibaki bila kuguswa.

Yesu Anakabili muundo huo kwa kuleta amri za Mungu katika nia, tamaa, na maisha ya faraghani, na mamlaka Yake yanawaita wachungaji kuhubiri na kushauri kwa kina hicho hicho (Mathayo 5:8, NIV).

Matumizi yanayomweka Yesu katikati yanamaanisha viongozi wanapaswa kuendeleza midundo ya uanafunzi inayojumuisha ungamo, uwajibikaji, na mazungumzo yanayojengwa juu ya Injili kuhusu dhambi zilizofichika. Wahimiza washiriki kuchunguza wanachopenda, wanachoogopa, na wanachojitetea nacho, kisha waongoze kwenye toba iliyokita mizizi katika rehema ya Kristo. Hili pia linahitaji huduma ya kichungaji yenye subira, kwa sababu mabadiliko ya moyo mara nyingi ni ya polepole, na yanahitaji msaada wa jumuiya, kwa sababu upweke huimarisha unafiki. Uanafunzi wa kiwango cha moyo unapokuwa wa kawaida, Kanisa linakuwa salama zaidi kwa wanaohangaika kwa uaminifu na changamoto zaidi kwa wanaojifanya kuwa salama. Utawala wa Kristo huzaa uadilifu, na viongozi hutumikia watu wao vyema zaidi wanapolenga mabadiliko, si tabia pekee.

Wafundishe Waumini Kutenda Ibada ya Siri Katika Enzi ya Umma

Yesu Anawaita wanafunzi kutenda haki kwa siri kwa sababu furaha ya Baba ndiyo thawabu pekee inayotosha kweli. Katika enzi ya umma ambamo utambulisho mara nyingi huumbwa na kuonekana, waumini wanaweza kuwa watumwa wa kibali, hata katika huduma ya kidini. Onyo la Yesu ni rehema kwa sababu dini inayoendeshwa na maonyesho huichosha nafsi na hubadilisha ibada kwa siri kutoka kwa Mungu kwenda kwa nafsi. Baba anayeona Anawaalika waumini katika uhuru kupitia uaminifu usioonekana (Mathayo 6:4, NIV).

Matumizi yanayomweka Yesu katikati yanamaanisha wachungaji wanapaswa kuhimiza mazoea halisi ya maombi ya faraghani, kutoa kwa ukarimu bila matangazo, na kufunga kwa uaminifu badala ya onesho. Wafundishe waumini kutumikia bila kuhitaji kutambuliwa, na kupima uaminifu kwa utii badala ya mwitikio. Viongozi wanapaswa kuonyesha mfano kwa kupinga kujitangaza na kwa kusherehekea huduma ya kimya kimya hadharani bila kuigeuza kuwa onesho. Ibada ya siri pia huimarisha familia, kwa sababu wazazi wanaoomba kwa faraghani huwafundisha watoto kwamba imani ni halisi zaidi ya kuonekana Jumapili. Kanisa linapotenda uaminifu wa siri, linakuwa imara zaidi, lisiloendeshwa na nafsi, na lenye kudumu zaidi chini ya shinikizo, kwa sababu ibada yake imejikita katika macho ya Baba.

Panga Upya Vipaumbele kwa Kutafuta Ufalme Kwanza

Yesu Anafundisha kwamba wasiwasi na tamaa mara nyingi ni dalili za hazina iliyopangwa vibaya, na Anawaita wanafunzi kutafuta ufalme kwanza kwa sababu Baba anaweza kuaminiwa. Huu si wito wa kuishi bila uwajibikaji, ni wito wa vipaumbele vya ibada vinavyoweka utawala wa Kristo juu ya mkusanyiko na hofu. Waumini wanapotafuta ufalme kwanza, hujifunza kusimamia rasilimali kwa ukarimu, kufanya kazi kwa uaminifu bila kuabudu mafanikio, na kumwamini Baba kwa riziki bila hofu (Mathayo 6:33, NIV).

Matumizi yanayomweka Yesu katikati yanamaanisha wachungaji wanapaswa kuwaongoza watu kuchunguza kalenda zao, bajeti zao, na mifumo yao ya kihisia kama viashiria vya kiroho. Wahimize familia kuweka kipaumbele ibada, Maandiko, na huduma, na kufanya maamuzi ya kifedha yanayoonyesha imani kwa Mungu badala ya hofu

ya upungufu. Wafundishe waumini kutenda ukarimu kama tamko kwamba mali si bwana, na kutenda maombi kama tamko kwamba Mungu ni Baba. Kutafuta ufalme kwanza pia hubadilisha jinsi makanisa yanavyopanga huduma, kwa sababu mipango lazima itumikie uanafunzi badala ya kuuchukua nafasi. Vipaumbele vinapopangwa upya kumzunguka Kristo, amani hukua, utume huwa wazi zaidi, na Kanisa linakuwa jumuiya inayoonyesha ulimwengu jinsi kumwamini Baba kunavyoonekana kwa vitendo.

HITIMISHO

Mahubiri ya Yesu ya Mlimani yanafunua maisha ya ufalme kama haki iliyombwa na neema inayofikia moyo na kuunda upya mtu mzima. Anawabariki wale ambao ulimwengu huwapuuza, Anakamilisha sheria na manabii kwa kuleta madai na ahadi za Mungu kwenye ukamilifu, na Anafichua mizizi ya ndani ya dhambi ambayo dini ya nje mara nyingi huipuuza. Mamlaka Yake ni ya kufariji na ya kukabili, kwa sababu Anawakaribisha wanyenyekevu na kuwaonya waliojihakikishia, na Anawaita wanafunzi kwenye haki isiyoweza kutengenezwa kwa maonyesho. Mahubiri yanambana kila msomaji kuamua kama Yesu atasifiwa tu au atatiwe.

Yesu pia Anafundisha kwamba kutenda haki kimsingi ni suala la ibada, kwa sababu kile tunachotafuta, tunachoogopa, na tunachothamini hufunua ni nani anayetutawala. Anawaita wanafunzi katika ibada ya siri, maombi yanayoundwa na ufalme, vipaumbele vilivyopangwa upya, na kujichunguza kwa unyenyekevu, na Anfanya hivyo kwa sababu Baba ni mwema na utawala Wake huleta uzima. Mahubiri ya Mlimani ni ya kudai, lakini ni rehema, kwa sababu yanafichua njia za uongo zisizoweza kuridhisha na kuwaelekeza waumini katika

uhuru wa kuishi chini ya utawala wa Mungu. Yesu Ananena kama Mfalme, na watu Wake hustawi wanapojitiisha kwa maneno Yake kwa imani ya heshima na utii unaotendwa.

MASWALI YA KUTAFARI

1. Ni heri ipi inakupa changamoto kubwa zaidi kwa sasa kuhusu ufafanuzi wako wa maisha mema, na kwa nini?
2. Ni wapi unajaribiwa zaidi kutenda haki kwa ajili ya kuonekana badala ya kwa ajili ya Baba anayeona?
3. Ni dhambi ipi ya kiwango cha moyo, hasira, tamaa, au dharau, ambayo mafundisho ya Yesu yanakutaka uikabili kwa toba ya maamuzi?
4. Kwa njia gani ya vitendo mifumo yako ya matumizi ya fedha na wasiwasi inaonyesha kile unachokithamini zaidi kwa sasa?
5. Ni kipaumbele kipi mahsusi unachohitaji kukipanga upya wiki hii ili kutafuta ufalme kwanza kuonekane na kuguswa kwa vitendo?

SURA YA 6: MIFANO YA YESU

UTANGULIZI

Yesu alifundisha kwa mifano kwa sababu Hakuwa tu akihamisha taarifa, Alikuwa akitumia mamlaka juu ya mioyo. Mfano ni hadithi inayobeba ukweli kwa namna inayomfichua msikilizaji, kwa sababu inaalika mwitikio badala ya kukubaliana kimya kimya. Mifano ya Yesu si vielelezo laini vya kufanya mafundisho magumu yawe rahisi, ni tangazo la ufalme katika mfumo wa simulizi, lililokusudiwa kufunua utawala wa Mungu, kukabili kujidanganya, na kukusanya wanafunzi wa kweli. Tukiyasoma kama hadithi za maadili, tutamkosa Mfalme anayenena kupitia hayo.

Yesu pia alitumia mifano kuunda jumuiya inayoweza kuishi chini ya utawala wa Baba katika ulimwengu unaopinga. Mifano hufichua kile watu wanachokipenda, wanachokiogopa, na wanachodhani kuhusu Mungu, kwa sababu mwitikio wa msikilizaji mara nyingi hufunua mkao wa moyo. Baadhi ya mifano huwafariji waliovunjika kwa rehema, mingine huwaonya walioridhika kwa hukumu, na yote husisitiza kwamba Yesu ndiye kiini cha maamuzi cha hadithi. Mifano inawaita wasomaji waliokomaa kumsikia Yesu kwa unyenyekevu, kwa sababu ni mioyo iliyojisalimisha tu inayoweza kupokea ukweli wa ufalme kama uzima.

SEHEMU YA 1: KWA NINI YESU ALIFUNDISHA KWA MIFANO

Yesu alifundisha kwa mifano kama Mfalme anayetawala si kwa amri pekee, bali kwa ufunuo unaohitaji unyenyekevu wa kiroho. Alinena katika hadithi zilizo rahisi kwa juu, lakini zenye madai makubwa kwa kina, kwa sababu ufalme haupokewi kwa ujanja, bali kwa kujitiisha kwa Baba. Mifano ni laini vya kutosha kuvuta walio tayari na kali vya kutosha kuwafichua wanaopinga, na Yesu huitumia kama chombo cha kichungaji kinachoponya na pia kuonya. Haufichi ukweli kwa ukatili, bali hufunua ukweli kwa namna inayoonyesha kile kila msikilizaji anachotaka kwa kweli.

Yesu pia alifundisha kwa mifano ili kuunda wanafunzi wanaoweza kutambua utawala wa Mungu katika maisha ya kawaida huku wakipinga udanganyifu kwamba dini ni maonyesho tu. Mifano hukabili mwelekeo wa binadamu wa kumdhibiti Mungu kwa mifumo, na hulazimisha wasikilizaji kuamua kama wataamini hekima ya Baba. Kinywani mwa Yesu, hadithi huwa wito, na wito huwa daima kuhusu uaminifu. Mfalme hunena, na moyo huenda ukalainishwa hadi toba au ukagandishwa hadi kisingizio, na hiyo ndiyo hasa sababu mifano ni muhimu.

Mifano Hufunua na Huficha Kwa Wakati Mmoja

Yesu alieleza kwamba mifano hufanya kazi kama ufunuo na pia ufichaji, na athari hiyo ya pande mbili hufichua hali ya kiroho ya msikilizaji. Wanaokuja kwa Yesu kwa unyenyekevu hupokea ufahamu, ilhali wanaokuja kwa kujiona wanastahili na upinzani mara nyingi husikia hadithi tu. Hii si adhabu ya kiakili, ni ufunuo wa kimaadili, kwa sababu mioyo isiyotaka hutendea ukweli kama tishio, ilhali mioyo yenye njaa hutendea ukweli kama uzima. Mamlaka ya Yesu inaonekana kwa sababu Hatoi taarifa tu kwa hadhira, Huhukumu mkao wa hadhira kupitia umbo

lenyewe la mafundisho Yake. Yeye ndiye Mfalme anayejua kilicho ndani ya mtu.

Njia ya Yesu hulifundisha Kanisa kuchukulia kusikia kwa uzito, kwa sababu kusikia si bila upande, ni kupokea au kupinga. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuchunguza kwa nini mafundisho mengine huleta furaha na mengine huleta kero, kwa sababu kero mara nyingi hufichua sanamu inayokabiliwa. Mifano huwaalika wasikilizaji waingie ndani ya hadithi na kujitambua, na mwaliko huo huwa wakati wa neema. Mfano ule ule unaweza kulainisha moyo mmoja na kugandisha mwingine, kwa sababu tofauti si uwazi wa hadithi, ni utayari wa moyo kuinama. (Mathayo 13:10–13, NIV)

Mifano Hukamilisha Muundo wa Mungu wa Hekima Iliyofichika

Yesu alifundisha kwa mifano kama sehemu ya muundo mpana wa kibiblia, ambapo Mungu hufunua hekima kwa wanyenyekevu huku akiwachanganya wenye kiburi. Kwa kunena kwa mifano, Yesu huunganisha huduma Yake na njia thabiti ya Baba ya kushughulika na kiburi cha binadamu. Mifano si ujanja mpya, ni ukamilifu wa kusudi la Mungu la kufunua ufalme kupitia Masihi kwa namna inayohitaji imani. Mamlaka ya Yesu inaonekana kwa kuwa Hatumi tu Maandiko, Huyakamilisha, kwa sababu Hufundisha kama Yule aliyeahidiwa anayebeba ujumbe Anaoutangaza.

Ukamilifu wa Yesu pia huimarisha uanafunzi kwa sababu huwakumbusha waumini kwamba hekima ya Mungu mara nyingi hupokelewa kwa kuamini badala ya kudhibiti. Wachungaji wanapaswa kuonya dhidi ya dhana kwamba ukomavu wa kiroho unamaanisha Mungu lazima awe wa kutabirika, kwa sababu Baba hadhibitiwi na matarajio ya

kibinadamu. Mifano inahitaji subira, tafakari, na kusikiliza kwa maombi, na mazoea hayo huzaa unyenyekevu. Waumini wanapojifunza kukaa chini ya hadithi za Yesu, hufundishwa kupokea utawala wa Mungu kama zawadi, si kama haki ya kudai. Kwa hiyo mifano ya Kristo huunda Kanisa linalotarajia Mungu kuzungumza kwa kina, na linalokataa kuuchukulia ukweli kama bidhaa ya matumizi. (Mathayo 13:34–35, NIV)

Mifano Huwafundisha Wanafunzi Kufikiri Kwa Makundi ya Ufalme

Yesu alitumia mifano kuwafundisha wanafunzi namna mpya ya kuona, kwa sababu maisha ya ufalme yanahitaji zaidi ya kushika sheria, yanahitaji mawazo mapya yaliyoumbwa na utawala wa Mungu. Hadithi huunganisha ukweli na uzoefu wa kawaida, na Yesu hutumia muunganiko huo kuunda silika, si maoni tu. Anaunda wanafunzi wanaotambua vipaumbele vya Baba katika udongo, mbegu, deni, kazi, na sherehe, kwa sababu ufalme hugusa kila sehemu ya maisha. Kwa hiyo mamlaka ya Yesu ni ya kuumba, kwa sababu Hasahihishi makosa tu, Anaumba upya jinsi wafuasi Wake wanavyoona uhalisia.

Mkakati wa Yesu wa uanafunzi pia hukabili usikilizaji wa juu juu, kwa sababu mifano inahitaji umakini wa kudumu badala ya hitimisho la haraka. Wachungaji wanapaswa kuwahimiza waumini kuishi na hadithi za Yesu kwa muda wa kutosha ili Roho afichue dhana na kupanga upya tamaa. Watu wanapotaka uwazi wa papo hapo bila mabadiliko ya moyo, mifano inaweza kuonekana ya kukatisha tamaa, lakini kukatishwa tamaa mara nyingi hufunua tamaa ya kubaki na udhibiti. Yesu huwafafanulia wanafunzi Wake kwa subira, akionyesha kwamba uhusiano Naye ndiyo muktadha ambamo ufahamu wa kina hukua. Mfalme hufundisha kwa mifano ili kuunda watu wanaoishi kwa

hekima chini ya utawala wa Mungu, si watu wanaojua tu mambo ya kidini. (Marko 4:33–34, NIV)

Mifano Hupima Udongo wa Moyo

Mifano ya Yesu husisitiza mara kwa mara kwamba kupokea ni muhimu, kwa sababu ujumbe ule ule huzaa matokeo tofauti kulingana na moyo unaopokea. Katika mafundisho ya ufalme, suala si kama Neno la Mungu lina nguvu, bali kama moyo uko tayari kulipokea kwa uvumilivu. Yesu anaeleza udongo mwema kuwa ni wale wanaolisikia Neno, kulishika, na kustahimili, akionyesha kwamba uanafunzi wa kweli unahusisha utii unaoendelea, si msisimko wa muda mfupi. Mfalme havutiwi na shangwe ya muda inayoporomoka chini ya shinikizo, kwa sababu utawala Wake huzaa matunda ya kudumu kwa wale wanaojitiisha.

Msisitizo wa Yesu juu ya udongo wa moyo pia huwapa wachungaji mfumo halisi wa huduma. Wengine hujibu haraka, lakini kwa mizizi mifupi, na wengine hupinga kwa sababu Neno linatishia kile wanachokipenda, na Yesu hutaja hali hiyo bila kukata tamaa. Mifano hufundisha kwamba huduma ya uaminifu haipimwi kwa mwitikio wa mwanzo tu, bali kwa matunda ya muda mrefu yanayojitokeza kupitia uvumilivu. Hili huwafariji viongozi kuwalea kwa subira, kujenga kina, na kuonya dhidi ya njia za mkato za kiroho. Hadithi za Yesu zinawaita waumini kuchunguza kama wanapokea ukweli kwa namna inayobadilisha mazoea, mahusiano, na vipaumbele. Udongo hufunuliwa kwa muda, na Mfalme anaita uvumilivu kama ushahidi wa kusikia kwa kweli. (Luka 8:15, NIV)

Mifano Huleta Uamuzi, Si Kukubaliana Tu

Mifano ya Yesu huwasukuma wasikilizaji kuelekea uamuzi kwa sababu ufalme hauwezi kuchukuliwa kama maslahi ya kitaaluma. Mifano mingi huisha kwa mshangao, mgeuko, au swali lisilofurahisha, na kumlazimisha msikilizaji kuchagua kama atajisalimisha au atajitetea. Yesu anamwonyesha mjenzi mwenye hekima kuwa ni yule anayesikia maneno Yake na kuyatenda, akifunua kwamba kusikia bila utii ni kujidanganya kiroho. Mamlaka ya Mfalme iko wazi kwa sababu Anaweka maneno Yake mwenyewe katikati ya hukumu na uthabiti, akisisitiza kwamba maisha hujengwa au huharibika kulingana na mwikio kwa Yeye.

Wito wa Yesu wa uamuzi ni muhimu kwa Kanisa kwa sababu Ukristo wa kisasa unaweza kuteleza katika kukubaliana bila utii. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba uanafunzi si kuzipenda tu maadili ya Yesu, ni kujitiisha kwa ukuu wa Yesu katika matendo halisi. Mifano hutoa nafasi ya kujitambua, na kujitambua huwa toba inapotokea kwa uaminifu. Waumini wanapokwepa uamuzi, mara nyingi hulinda faraja, kiburi, au dhambi iliyofichika, na hadithi za Yesu zimetengenezwa kuvuruga ukwepaji huo. Umbo la mfano ni rehema kwa sababu huwaita watu wajione na wageuke, lakini pia ni onyo kwa sababu kukataa kutii humwacha mtu akijenga juu ya mchanga. Mfalme anahitaji zaidi ya makofi, Anahitaji kujisalimisha. (Mathayo 7:24–27, NIV)

SEHEMU YA 2: MIFANO MUHIMU KUHUSU UFALME WA MUNGU

Mifano ya Yesu kuhusu ufalme hufunua kwamba utawala wa Mungu huja kwa namna zinazopingana na matarajio ya

kibinadamu. Watu wengi walitaka ushindi wa kisiasa wa papo hapo, utawala unaoonekana, na kuthibitishwa hadharani, lakini Yesu alieleza ufalme unaokua, unaoenea, na unaobadilisha kwa njia za kimya, za kudumu, na zenye uvumilivu. Alifundisha kwamba ufalme hupokelewa kwa imani, huzaa matunda kwa muda, na unastahili gharama yoyote kwa sababu ni utawala wa wokovu wa Mungu unaovamia ulimwengu kupitia Mfalme. Mifano hii huweka uanafunzi katika tumaini lenye subira, utii, na ibada.

Yesu pia hutumia mifano ya ufalme kurekebisha kiburi cha kiroho, kwa sababu ufalme haumilikiwa na wale wanaodhani wanastahili. Mifano hufunua kwamba wengine watasikia na kukataa, wengine watasikia na kustahimili, na wengine wataona thamani ya ufalme na kujibu kwa kujisalimisha kwa furaha. Yesu anaunda wanafunzi wanaoelewa kwamba ufalme upo sasa na bado unaendelea kujitokeza, na kwamba kuishi kwa uaminifu kunahitaji kuamini wakati wa Baba. Hadithi hizi huwafundisha waumini kuishi kwa uhalisia wa kiroho, wakiwa na uhakika kwamba utawala wa Mungu unaendelea hata unapoonekana mdogo.

Mpanzi na Neno la Ufalme Katika Mioyo Mingi

Yesu anaeleza ujumbe wa ufalme kuwa kama mbegu inayotawanywa kwa upana, akionyesha kwamba Mfalme ni mkarimu katika kutangaza na kwamba kusikia kunapatikana kwa wengi. Mfano huo hukataa dhana kwamba kuwa karibu na ukweli kunahakikisha mabadiliko, kwa sababu matokeo hutofautiana kulingana na upokeaji. Mioyo mingine imeganda, mingine ni ya juu juu, mingine imebanwa na msongamano, na mingine iko tayari, na Mfalme hutaja uhalisia huu ili wanafunzi wasiwe wajinga. Mamlaka ya Yesu inaonekana katika utambuzi Wake wa moyo, kwa sababu Ananena kama Yule anayejua kwa nini

watu hujibu kwa namna wanavyojibu, na Anaita imani ya kudumu.

Mfano wa Yesu pia huunda huduma ya kichungaji kwa sababu hufundisha subira na utambuzi. Viongozi wameitwa kupanda kwa uaminifu, si kuendesha matokeo, kwa sababu Baba pekee ndiye anayeleta ukuaji, lakini wanafunzi pia wameitwa kuchunguza upokeaji wao wenyewe. Mfano huo huwafichua waumini wanaochukulia mahubiri kama sauti ya nyuma, kwa sababu kusikia bila mabadiliko si bila matokeo. Pia huwafariji wale wanaoona mwitikio mchanganyiko katika huduma ya uaminifu, kwa sababu Yesu Mwenyewe alitarajia udongo wa aina mbalimbali. Ufalme unasonga mbele kupitia Neno, na Neno huzaa matunda pale linapopokelewa kwa toba na uvumilivu. Ndiyo maana uanafunzi lazima upewe kipaumbele kusikiliza kunakozaa utii, kwa sababu mbegu ya Mfalme imekusudiwa kuzaa matunda ya kudumu. (Mathayo 13:1–9, NIV)

Mbegu ya Haradali na Ukuaji Usio Tarajiwa wa Ufalme

Yesu alilinganisha ufalme na mbegu ya haradali ili kufundisha kwamba utawala wa Mungu mara nyingi huanza kwa udogo unaonekana, lakini hukua zaidi ya hesabu za kibinadamu. Mbegu inaonekana haina maana, na udogo huo unaakisi jinsi huduma ya Yesu ilivyoonekana kwa wengi, mwalimu kutoka Nazareti akikusanya wafuasi wa kawaida. Hata hivyo, uhai wa ufalme hauzuiliwi na mwonekano wa mwanzo, kwa sababu unaendeshwa na mamlaka ya Mungu, si nguvu ya mwanadamu. Mfano wa Yesu huwapa wanafunzi moyo kwamba uaminifu katika mwanzo mdogo si bure, kwa sababu Baba hupenda kukuza kile ulimwengu hudharau.

Mafundisho ya Yesu pia hukabili kutokuwa na subira na kukata tamaa, majaribu mawili ya kudumu katika huduma na uanafunzi. Waumini wengi wanataka athari inayoonekana mara moja, na isipotokea, hujiuliza kama utii una maana, lakini Yesu anasema ufalme hukua kwa wakati wa Mungu. Wachungaji wanapaswa kusaidia makanisa kusherehekea ukuaji wa kimya, toba ya taratibu, na huduma ya uaminifu, kwa sababu kusonga mbele kwa ufalme mara nyingi ni kwa polepole na kwa mizizi ya kina. Mfano huu pia huwanyenyekeza viongozi wanaotamani jukwaa, kwa sababu muundo wa Mfalme hauendeshwi na onesho, bali na uhai unaopanuka kiasili. Ukuaji wa ufalme ni wa kweli, hata unapoanza kama mbegu, na Yesu anawaita watu Wake kuamini kazi ya Baba inayoendelea kufunuliwa. (Mathayo 13:31–32, NIV)

Chachu na Ushawishi Uliofichika wa Ufalme

Yesu alilinganisha ufalme na chachu inayofanya kazi ndani ya unga, akifunua kwamba utawala wa Mungu mara nyingi hubadilisha kutoka ndani badala ya kuanza na onesho la nje la haraka. Chachu haitangazi yenyewe kwa sauti, lakini hubadilisha donge lote kwa muda, na Yesu hutumia taswira hiyo kufundisha kwamba ushawishi wa ufalme unaweza kuwa wa kimya, wa kudumu, na wa kuenea kwa upana. Mfano huu hukabili dhana kwamba kinachoonekana tu ndicho cha thamani, kwa sababu Yesu huheshimu mabadiliko yaliyofichika yanayounda tabia, jumuiya, na ibada. Mamlaka ya Mfalme inaonekana katika ujasiri Wake kwamba utawala wa Baba hauwezi kuzuiwa, hata unapokuwa haupimiki kwa urahisi.

Mfano wa Yesu pia huongoza matarajio ya kichungaji kuhusu ukuaji wa kiroho. Watu mara nyingi wanataka mabadiliko ya haraka na mafanikio ya kushangaza, lakini utakatifu wa kudumu mara nyingi hutokea kupitia toba ya

mara kwa mara, utii unaorudiwa, na upyaishaji unaoendelea moyoni. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kuthamini uaminifu wa polepole, ikijumuisha maombi, ukarimu, na upatanisho, kwa sababu mara nyingi hapo ndipo chachu ya ufalme hufanya kazi yake. Mfano huo pia hukabili makanisa yanayotaribiwa kukimbiza mambo mapya kila wakati, kwa sababu nguvu ya ufalme haitegemei msisimko wa kihisia. Yesu anawaita watu Wake kuamini kwamba Roho hufanya kazi kupitia njia za kawaida ili kuleta mabadiliko yasiyo ya kawaida kwa muda. Chachu hufanya kazi kimya kimya, na Mfalme hana wasiwasi, kwa sababu utawala wa Baba una ufanisi. (Mathayo 13:33, NIV)

Hazina Iliyofichika na Gharama ya Furaha ya Ufalme

Yesu alimweleza mtu aliyegundua hazina iliyofichika na kuuza kila kitu ili kuinunua shamba, akifundisha kwamba ufalme unastahili kujisalimisha kikamilifu. Msisitizo si wajibu mzito wa huzuni, ni furaha, kwa sababu mtu huyo huuzwa kila kitu kwa hiari mara anapogundua kile alichokipata. Yesu hukabili dini ya nusu moyo kwa kufunua kwamba uanafunzi wa kweli huchochewa na thamani, si shinikizo. Ufalme unapoonekana kwa usahihi, kujitoa kunakuwa jambo la busara, kwa sababu hakuna kitu kinacholingana na kuwa wa Mungu chini ya utawala wa Mfalme anayeokoa.

Mfano wa Yesu hufichua kwa nini watu wengi hupinga utii wa moyo wote. Mara nyingi hupunguza thamani ya ufalme na kupandisha thamani ya kile wanachokilinda, iwe ni faraja, sifa, au udhibiti. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kukuza ibada inayoongeza thamani ya Kristo inavyoonekana, kwa sababu upendo kwa Yesu huchochea utii wenye gharama kwa uthabiti zaidi kuliko hatia

inavyoweza kufanya. Mfano huu pia huwafariji wale waliotoa mengi, kwa sababu huwahakikishia kwamba kupoteza kwa ajili ya ufalme si kupoteza kwa mwisho, ni kubadilishana kwa furaha isiyoweza kuibwa. Yesu hawaita wanafunzi kujiangamiza, Anawaita kujisalimisha kwa hekima, kwa sababu hazina ni ya kweli. Moyo unapoona ufalme kwa wazi, husogea kuelekea utii kwa furaha. (Mathayo 13:44, NIV)

Lulu ya Thamani Kuu na Uwekezaji Bora Zaidi wa Pekee

Yesu alilinganisha ufalme na mfanyabiashara aliyepata lulu moja ya thamani kuu na kuuza kila kitu ili kuinunua, akisisitiza kujisalimisha kwa mwelekeo mmoja na kwa uamuzi. Mfanyabiashara huyo hachanganyiki wala hasiti, kwa sababu thamani ni wazi na uamuzi unakuwa rahisi mara lulu inapoonekana. Yesu anafundisha kwamba ufalme si kitu kimoja kati ya vingine vingi vinavyostahili, ni hazina kuu inayopanga upya kila uaminifu mwingine. Mamlaka ya Mfalme huwasukuma wasikilizaji waache kujadiliana na waanze kujisalimisha, kwa sababu ufalme hauwezi kuchukuliwa kama nyongeza ya kujitawala.

Mfano wa Yesu pia huwatazama waumini waliokomaa wanaoweza kuteleza katika uaminifu uliogawanyika, wakimtaka Kristo bila kupanga upya vipaumbele. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia wanafunzi kuona kwamba Yesu hashiriki ukuu, kwa sababu uaminifu uliogawanyika huishia kuwa unafiki au kuanguka. Mfano huu si wa kupinga majukumu, ni wa kuunga mkono kujitoa kwa mwisho, kwa sababu Kristo anapothaminiwa zaidi, kila kitu kingine hupata mahali pake sahihi. Uamuzi wa mfanyabiashara hufundisha kwamba uanafunzi unahusisha utambuzi, kwa sababu watu wenye hekima hutambua kilicho cha thamani kweli na hutenda ipasavyo. Yesu

anawaita watu Wake kuwekeza maisha katika kile kinachodumu, si katika kile kinachofifia, kwa sababu ufalme Wake ndio utawala pekee wa milele. Lulu ni moja, na uaminifu lazima uwe mmoja pia, kwa sababu Yesu anastahili. (Mathayo 13:45–46, NIV)

SEHEMU YA 3: MIFANO YA NEEMA, REHEMA, NA UKOMBOZI

Yesu alisimulia mifano ya neema kwa sababu ufalme haujajengwa juu ya kustahili kwa binadamu, bali juu ya rehema ya Baba kwa wenye dhambi. Hadithi hizi hazipunguzi dhambi, huzifichua, lakini pia hufunua moyo wa Mungu wa kuokoa, kurejesha, na kufurahia toba. Mifano ya Yesu ya rehema hukabili kiburi cha kidini, kwa sababu kiburi hudhani Mungu yupo kuwazawadia wanaoheshimika, ilhali Yesu anafunua Mungu anayetafuta waliopotea na kuwapokea wanaotubu. Huruma ya Mfalme si ya kihisia tu, ni takatifu, kwa sababu huwaita wenye dhambi watoke gizani na kuingia katika uzima chini ya utawala wa Mungu.

Yesu pia hutumia mifano ya ukombozi kubadilisha namna Kanisa linavyowatendea watu waliovonjika. Mungu akifurahia toba, basi wanafunzi hawawezi kuwachukulia wenye dhambi wanaotubu kwa dharau, mashaka, au aibu isiyoisha. Mifano hii imekusudiwa kuunda jumuiya inayoakisi moyo wa Baba unaokaribisha bila kuacha utakatifu Wake. Pia huwaonya waumini waliokomaa dhidi ya kudhani wako salama kwa sababu tu wako karibu na shughuli za kidini. Hadithi za neema za Yesu hufichua ni nani anayeelewa rehema kwa kweli, kwa sababu

waliopokea neema kwa furaha wataitoa, ilhali wale wanaoshikilia kujihesabia haki wataichukia.

Kondoo Aliyepotea na Mchungaji Anayetafuta

Yesu anaeleza mchungaji akiacha kondoo tisini na tisa ili kumtafuta mmoja aliyepotea, akifunua kwamba rehema ya Baba ni tendaji, si ya kusubiri. Lengo si kwamba tisini na tisa hawana maana, bali kwamba moyo wa Mchungaji husukumwa kuelekea uokoaji, na uokoaji huo ni wa binafsi, wa makusudi, na wa furaha. Yesu anaonyesha kwamba Mungu hasubiri tu wenye dhambi warudi, Huwatafuta, Huwabeba, na Huwarudisha kundini. Mamlaka ya Mfalme huonekana kama ufuatiliaji wa upole, kwa sababu nguvu ya Mungu hutumiwa kuokoa, si kuponda.

Mfano wa Yesu pia huunda huduma ya kichungaji kwa sababu huweka mwelekeo wa jinsi viongozi wanapaswa kuthamini nafsi binafsi. Makanisa yanaweza kuvutiwa na makundi makubwa huku yakimpuuza yule mmoja anayeteleza, anayejificha, au aliyejeruhiwa, lakini Yesu anafundisha kwamba mbingu hufurahia mwenye dhambi mmoja anayepokea toba. Wachungaji wanapaswa kufundisha makusanyiko kutafuta wanaopotea kwa unyenyekevu, subira, na kweli, wakikwepa porojo na ukali. Lengo si udhibiti, ni kurejeshwa chini ya uangalizi wa Mchungaji. Mfano huu pia humfariji mwamini anayejisikia amesahaulika, kwa sababu Yesu hufunua kwamba umakini wa Mungu haupunguzwi na idadi. Furaha ya Mchungaji imefungwa na kurejeshwa, na furaha hiyo inapaswa kuunda utume na sauti ya Kanisa. (Luka 15:3–7, NIV)

Sarafu Iliyopotea na Heshima ya Rehema Inayodumu

Yesu anaeleza mwanamke akitafuta kwa bidii sarafu iliyopotea, akionyesha kwamba rehema ya Mungu ni ya kudumu na makini kwa kile kinachoonekana kidogo kwa wengine. Sarafu haiwezi kujipata, na juhudi ya mwanamke inasisitiza ufuatiliaji wa makusudi, utafutaji wa uangalifu, na sherehe ya furaha pale kilichopotea kinaporejeshwa. Yesu hufunua kwamba neema ya Baba si ya kubahatisha, ni ya kusudi, na huwathamini watu wanaojisikia hawana maana, wamesahaulika, au wamenasa kiroho. Mfalme hutumia taswira ya nyumbani kuwasilisha azimio la Mungu, kwa sababu ufalme huingia katika maisha ya kawaida na huchukua kinachomilikiwa na Mungu.

Mfano wa Yesu pia hukabili mwelekeo wa Kanisa kupuuza wenye dhambi wa kimya kimya wasioleta taharuki hadharani. Wachungaji wanapaswa kuwakumbusha waumini kwamba kupotea kiroho si daima kwa kishindo, wakati mwingine ni kuteleza polepole, maafikiano ya taratibu, au dhamiri iliyo ganzi, na aina hizi za kupotea bado ni za thamani sana mbele za Mungu. Hadithi hii hufundisha kwamba kudumu ni fadhila katika huduma, kwa sababu rehema haikati tamaa haraka. Pia hufundisha kwamba shangwe inafaa pale toba inapotokea, kwa sababu toba si marekebisho tu, ni kurejeshwa katika uzima. Furaha ya Baba si ya kusita, ni ya kweli, na Kanisa linapaswa kuakisi furaha hiyo kwa kuwapokea wanaotubu bila mashaka. Rehema ya Yesu hutafuta mpaka ipate, na hiyo ndiyo sauti ya ukombozi. (Luka 15:8–10, NIV)

Mwana Mpotevu na Baba Anayekimbia

Yesu anasimulia mwana anayepoteza urithi wake na kurudi, na Baba hukimbia kumlaki, akifunua neema inayowashtua wenye mioyo ya kujihesabia haki. Uasi wa mwana ni wa kweli, na kurudi kwake kunajumuisha ungamu la unyenyekevu, lakini mwitikio wa Baba ni

ukaribisho wa haraka unaorejesha uana badala ya kutoa tu uhai wa kuishi. Yesu hufunua kwamba rehema ya Mungu si ruhusa ya kusita, ni urejesho wa shauku uliokita mizizi katika upendo. Mfalme anafundisha kwamba toba hukutana na kukumbatiwa, kwa sababu lengo la Baba ni upatanisho, si majaribio yasiyoisha.

Mfano wa Yesu pia hutoa mfumo wa huduma ya kichungaji kwa wale wanaorudi kutoka dhambini. Makanisa yanaweza kuwachukulia wanaorejea kama hatari ya kudumu, lakini Yesu anaonyesha Baba akirejesha heshima na kusherehekea maisha yaliyopatikana tena. Hii haipuuzi matokeo, lakini hukataa kumfafanua mtu anayetubu kwa sura yake mbaya zaidi. Hadithi hii pia huwaonya waumini waliokomaa wanaofanana na kaka mkubwa, kwa sababu chuki dhidi ya neema hufichua moyo bado unaojaribu kupata uanachama kwa juhudi. Wachungaji wanapaswa kuwalea makusanyiko katika sherehe iliyo takatifu, kwa sababu humheshimu Mungu kwa rehema na pia humwita aliyerejeshwa katika utii mpya. Kukumbatia kwa Baba si kukubali dhambi, ni kumwokoza mtu kutoka dhambini, na huwaalika wote katika furaha. (Luka 15:11–24, NIV)

Mfarisayo na Mtoza Ushuru na Mshtuko wa Kuhesabiwa Haki

Yesu anasimulia mfano wa watu wawili wanaoomba, mmoja akiwa na ujasiri katika haki yake mwenyewe na mwingine akiomba rehema, na Anatangaza kwamba mwenye dhambi mnyenyekevu hurudi nyumbani akiwa amehesabiwa haki. Kuhesabiwa haki kunamaanisha kutangazwa kuwa sawa mbele za Mungu, si kwa sababu ya kustahili, bali kwa hukumu ya neema ya Mungu kwa mwenye kutubu. Yesu hufichua jinsi lugha ya kidini inavyoweza kuwa ibada ya nafsi, ambapo maombi

yanageuka kuwa kujisifu, na ambapo kulinganisha kunachukua nafasi ya toba. Mamlaka ya Mfalme huonekana katika uwezo Wake wa kutaja ni nani aliye sawa na Mungu kwa kweli, jambo linalopindua vipimo vya juu juu vya utakatifu.

Mfano wa Yesu ni wa msingi kwa wachungaji kwa sababu hufunua hatari ya kiroho ya kujiamini kwa kujihesabia haki. Waumini wanaweza kuwa waaminifu katika mazoea ya nje huku wakimtegemea nafsi badala ya kumtegemea Mungu, na Yesu anasema mkao huo ni hatari kiroho. Ombi la mtoza ushuru si la hali ya juu, lakini ni la kweli, na ukweli hufungua mlango wa rehema. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba unyenyekevu si tabia ya utu, ni mkao mbele za Mungu, na huo ndiyo mkao unaopokea neema. Mfano huu pia huwafariji waumini wanaojisikia hawafai, kwa sababu Yesu anaonyesha kwamba Mungu huwapokea walio na moyo uliovunjika, si waliopambwa. Maisha ya ufalme huanza kwa rehema iliyopokelewa, na rehema iliyopokelewa huzaa rehema inayotolewa. (Luka 18:9–14, NIV)

Msamaria Mwema na Rehema Inayovuka Mipaka

Yesu anasimulia hadithi ya mtu aliyejeruhiwa akipuuzwa na wapita njia wa kidini na kusaidiwa na Msamaria, akifichua kwamba kumpenda jirani hakuwezi kupunguzwa hadi mipaka ya kikundi. Mfano huo hukabili silika ya kufafanua “jirani” kwa njia finyu ili utii ubaki rahisi. Yesu anaonyesha rehema kama huruma yenye gharama inayotumia muda, fedha, na hatari binafsi kuwahudumia wanaoteseka. Mamlaka ya Mfalme husukuma zaidi ya kukubaliana kwa hisia hadi kwenye hatua za dhahiri, kwa sababu swali si kama rehema inapendwa, bali kama rehema inatendwa.

Mfano wa Yesu pia hubadilisha namna Kanisa linavyofikiri kuhusu utakatifu na huruma. Viongozi wa kidini katika hadithi hawawi waovu kwa sababu wanapenda Maandiko, wanakuwa onyo kwa sababu waliruhusu wasiwasi wa kidini kuwa kisingizio cha kuacha mtu anayeteseka. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba rehema lazima iwe na mizizi katika utakatifu, lakini utakatifu usiwe sababu ya kukwepa upendo. Huruma ya Msamaria si ya kuonekana, ni halisi, na inaonyesha aina ya upendo wa jirani wa ufalme ambao Yesu anaamuru. Mfano huu pia unawapa waumini changamoto kuchunguza upendeleo, kwa sababu rehema inahitaji kumwona mwingine kama aliyeumbwa kwa mfano wa Mungu, anayestahili kutunzwa. Yesu anawaita watu Wake katika rehema inayosogea kuelekea uhitaji, kwa sababu hivyo ndivyo Mfalme anavyopenda. (Luka 10:30–37, NIV)

SEHEMU YA 4: MIFANO YA ONYO, UWAZIBIKAJI, NA HUKUMU

Yesu alisimulia mifano ya onyo kwa sababu ufalme si mwaliko tu, ni uwajibikaji chini ya Mfalme mtakatifu. Neema ni ya kweli, lakini neema haiondoi wajibu, na Yesu anakataa kuwaacha wanafunzi wachukulie rehema kama ruhusa ya kuteleza. Mifano hii hukabili kuridhika, unafiki, na usalama wa uongo, kwa sababu watu wengi hudhani wako salama kwa kuwa tu karibu kidini. Yesu anaonya kwamba hukumu ya Baba ni ya haki, kwamba utayari ni muhimu, na kwamba uaminifu wa usimamizi unahitajika, kwa sababu utawala wa Mfalme una uzito wa kimaadili.

Yesu pia hutumia mifano ya onyo kuzaa uangalifu badala ya hofu ya paniki. Anawaita wanafunzi kuishi wakiwa

tayari, waaminifu, na wa kweli, kwa sababu mwisho ni hakika hata wakati haujulikani. Mifano hii ni ya kichungaji kwa sababu huwalinda waumini dhidi ya kujidanganya, na ni ya kiteolojia kwa sababu hufunua kwamba Yesu Mwenyewe ndiye Hakimu na Bwana anayerejea. Kanisa linapopuuzia maonyo ya Yesu, mara nyingi huwa laini kuhusu dhambi na juu juu kuhusu umilele. Kanisa linapoyapokea, linakuwa la kiasi, lenye unyenyekevu, na lenye hamu zaidi ya kushikamana na Kristo, kwa sababu ni rehemu ya Mfalme pekee inayoweza kudumisha uaminifu wa mwanafunzi.

Tajiri Mpumbavu na Udanganyifu wa Maisha Yaliyojihakikishia

Yesu anasimulia mtu anayehifadhi wingi na kuzungumza na nafsi yake kana kwamba mali inaweza kuhakikisha amani, akifunua upumbavu wa kuchukulia vitu kama usalama wa mwisho. Mtu huyo hupanga faraja lakini humpuuzia Mungu, na maisha yake hukatizwa ghafla, yakifichua kwamba udhibiti ni ndoto na kwamba nafsi haiwezi kulindwa na maghala. Mamlaka ya Yesu hapa ni ya moja kwa moja, kwa sababu Huhukumu mantiki ya ndani ya tamaa, si ukweli wa nje wa utajiri pekee. Mfano huo unaonya kwamba maisha yanayozingatia kukusanya yanaweza kuwa tupu kiroho hata yakionekana yamefanikiwa.

Hadithi ya Yesu ni ya dharura ya kichungaji kwa sababu wanafunzi wa leo wamezungukwa na ujumbe unaolinganishwa usalama na akiba ya fedha. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kupanga kwa hekima huku wakikataa kuabudu usalama, kwa sababu kuabudu usalama humweka Mungu pembeni. Tajiri mpumbavu hakuhukumiwa kwa kufanya kazi, bali kwa kuishi kana kwamba Mungu si muhimu na kana kwamba kesho

imehakikishwa. Mfano huu unawaita waumini kuwa matajiri kwa Mungu, yaani kumthamini, kutumikia makusudi Yake, na kutumia rasilimali kama usimamizi badala ya utambulisho. Yesu anaonya kwa sababu Anapenda, na onyo Lake limekusudiwa kuamsha shukrani, ukarimu, na utegemezi. Maisha yanaweza kuwa yamejaa na bado yawe matupu, na Mfalme anawaita watu Wake kutafuta kinachodumu. (Luka 12:16–21, NIV)

Wanawali Kumi na Utayari Usioazimwa

Yesu anasimulia mfano wa wanawali kumi wakimngoja bwana arusi, na onyo kuu ni kwamba utayari hauwezi kuundwa ghafla dakika za mwisho. Wengine wamejiandaa kwa mafuta, wengine hawana, na wakati unapofika, kutokuwa tayari kunakuwa hakutarekebishika. Hadithi hiyo hufunua kwamba kuwa karibu na sherehe ya arusi hakuhakikishi kuingia, kwa sababu suala ni utayari, si uhusiano wa juu juu. Mamlaka ya Yesu huwasukuma wanafunzi kuwa macho kwa sababu wakati wa kurudi Kwake haujulikani, na kwa hiyo uaminifu lazima udumishwe badala ya kuahirishwa.

Mfano wa Yesu hurekebisha kuchelewesha kiroho, dhana kwamba uzito unaweza kusogezwa mbele hadi baadaye. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba utayari hukuzwa kupitia uaminifu wa kila siku, utegemezi wa maombi, na utii unaodumu kwa muda. Hili halikusudiwi kuzaa hofu ya kukimbizana, bali uwazi wa kiasi, kwa sababu ufalme ni wa kweli na Mfalme atakuja. Mfano huu pia hukabili kiroho cha kuazima, ambapo watu hutegemea urithi wa familia, utamaduni wa kanisa, au viongozi wanaovutiwa nao badala ya kujisalimisha binafsi kwa Kristo. Utayari ni wa uhusiano, kwa sababu hutiririka kutoka katika kuwa wa bwana arusi kwa kweli. Yesu anaonya ili wanafunzi waishi wakiwa macho, si wakiteleza,

kwa sababu mambo ya milele hayajadiliwi. (Mathayo 25:1–13, NIV)

Talanta na Usimamizi Chini ya Mamlaka ya Mfalme

Yesu anasimulia watumishi waliokabidhiwa rasilimali, na mfano huo hufichua kwamba uanafunzi unahusisha usimamizi, si kusubiri bila kufanya. Watumishi hutathminiwa si kwa kulinganisha wao kwa wao, bali kwa uaminifu katika kile walichopewa, na uaminifu huo hufunua imani katika tabia ya bwana. Yule anayeficha talanta si mwangalifu tu, ni asiye mtii, na kisingizio chake hufichua moyo usiomjua bwana kwa kweli. Mamlaka ya Yesu katika mfano huu ni ya hukumu, kwa sababu Anaeleza uwajibikaji wa kweli na matokeo ya kweli chini ya utawala wa Bwana anayerejea.

Mafundisho ya Yesu huunda huduma ya kichungaji kwa sababu hukabili uvivu na hofu. Waumini wengine huficha vipawa na fursa kwa sababu wanaogopa kushindwa, na wengine huficha utii kwa sababu wanapendelea faraja, lakini Yesu anawaita wote kwenye hatua ya uaminifu. Mfano huu pia hurekebisha kujiona unastahili, kwa sababu kila kitu ni cha kukabidhiwa, si cha kumiliki, na Mfalme ana haki juu ya muda, rasilimali, ushawishi, na uwezo. Wachungaji wanapaswa kufundisha usimamizi kama ibada, kwa sababu kutumia kile Mungu anakabidhi ni njia ya kuheshimu ukuu Wake. Wanafunzi waaminifu hawatumikii ili wapate uanachama, hutumikia kwa sababu ni wake, na huduma yao hufunua imani yao. Yesu anaonya kwamba usimamizi uliopotezwa si jambo dogo, kwa sababu utume wa Mfalme ni wa uzito na kurudi Kwake ni hakika. (Mathayo 25:14–30, NIV)

Wapangaji Waovu na Kukataliwa kwa Mwana

Yesu anasimulia wapangaji wanaowakataa watumishi wa mwenye shamba na hatimaye kumwua mwana wa mwenye shamba, akifunua kina cha uasi wa binadamu dhidi ya mamlaka halali ya Mungu. Mfano huo hufunua kwamba kumkataa Mungu mara nyingi huendelea hatua kwa hatua, kutoka kupuuza wajumbe Wake hadi kupinga madai Yake hadi kumdharau Mwana Wake. Yesu Anajiweka katikati ya mgogoro, kwa sababu Mwana ndiye mhusika wa maamuzi, na mwitikio kwa Yeye hufunua hali ya kweli ya moyo. Mamlaka ya Yesu hayawezi kupingwa kwa sababu Ananena kama Mwana anayekataliwa, na pia Ananena kama Yule anayetamka hukumu juu ya kukataliwa huko.

Mfano wa Yesu unaonya Kanisa kuhusu hatari ya kuchukulia uvumilivu wa Mungu kama ruhusa. Mwenye shamba hutuma wajumbe mara kwa mara, akionyesha rehema, lakini rehema hiyo si uvumilivu usio na mwisho kwa uasi. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kujibu msukumo wa dhamiri haraka, kwa sababu kuchelewesha utii kunaweza kugandisha dhamiri na kuimarisha upinzani. Mfano huo pia hufichua jinsi uongozi wa kidini unavyoweza kuwa wa kujilinda, ukitetea udhibiti badala ya kujitiisha kwa Mungu, na Yesu hukabili muundo huo kwa sababu huharibu nafsi. Onyo si kwa viongozi pekee, ni kwa kila moyo unaojaribiwa kusema hapana kwa Mwana huku ukidai heshima kwa Mungu. Yesu ndiye Mwana aliyetumwa na Baba, na kumkataa Yeye ni kuikataa utawala wa Mungu wenyewe. (Mathayo 21:33–41, NIV)

Kondoo na Mbuzi na Ushahidi wa Uaminifu

Yesu anaeleza utengano wa mwisho kati ya kondoo na mbuzi, akifunua kwamba hukumu itafichua kilichokuwapo kweli katika maisha ya mtu. Tukio hilo linasisitiza kwamba uaminifu kwa Mfalme si madai tu, huzaa matunda

yanayoonekana, ikijumuisha matendo ya rehema kwa wenye uhitaji yanayoakisi huruma ya Mfalme mwenyewe. Yesu Anajitambulisha na mwenye njaa, mgeni, na aliyefungwa, akionyesha kwamba jinsi watu wanavyowatendea walio dhaifu hufunua kama wameinama kweli chini ya utawala Wake. Mamlaka ya Yesu ni kamili kwa sababu Anakaa kama Hakimu, na hukumu Yake ni ya mwisho.

Mafundisho ya Yesu pia yanaweka wazi kwamba matendo hayasubiri wokovu, lakini hufunua aina ya imani iliyo ya kweli. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba rehema si nyongeza ya hiari, ni ushahidi kwamba moyo umebadilishwa na neema. Kipengele hiki hukabili imani ya maneno tu na ya faraghani yenye urahisi, kwa sababu utawala wa Mfalme hupanga upya vipaumbele, ikijumuisha jinsi waumini wanavyowatendea watu wasio na uwezo wa kuwalipa. Pia huwafariji wanafunzi waaminifu wanaotumikia kimya kimya, kwa sababu Yesu huona kile kinachofanywa katika utii na hukihesabu kuwa huduma Kwake. Onyo ni zito kwa sababu hukumu ni ya kweli, na mwaliko ni wa rehema kwa sababu Yesu anafunua njia ya maisha ya ufalme. Mfalme anawaita watu Wake kwenye imani inayozaa upendo, kwa sababu upendo unaakisi utawala Wake. (Mathayo 25:31–46, NIV)

NJIA TATU ZA KUTUMIA MAUDHUI HAYA KATIKA MUKTADHA WAKO MAHUSUSI

**Fundisha Watu Kusikia Mifano Kama Wito wa
Utii**

Mifano ya Yesu haikukusudiwa kuangaliwa kutoka mbali kwa usalama, ilikusudiwa kutiwa kama sauti ya Mfalme. Makanisa yanaweza kuichukulia mifano kama hadithi zinazojulikana, lakini kujua kunaweza kupunguza toba, kwa sababu watu hudhani wanaelewa bila kuruhusu Roho kuwagusa. Yakobo anawaonya waumini wasisikilize neno tu na kujidanganya, bali watende linavyosema, jambo linaloendana na msisitizo wa Yesu kwamba kusikia lazima kuzae hatua. Mifano huwa ya kuleta uzima inapohama kutoka tafsiri kwenda katika kujitiisha.

Matumizi yanayomweka Yesu katikati yanamaanisha wachungaji wanapaswa kuhubiri mifano kwa malengo mawili, uwazi kuhusu maana ya Yesu na mwaliko wa moja kwa moja wa kutubu na kuamini. Wahimiza waumini kujitambua ndani ya hadithi kwa uaminifu, bila visingizio vya kujilinda, kisha wachukue hatua halisi ya utii inayoakisi ufalme. Hii pia inajumuisha kupinga mahubiri yanayoendeshwa na burudani, kwa sababu lengo si kusimulia hadithi bora kuliko Yesu, lengo ni kuruhusu hadithi ya Yesu itawale moyo. Mifano huwafundisha wanafunzi kuishi wakiwa macho, wenye rehema, na waaminifu, na wachungaji huwatumikia watu wao vyema zaidi wanapokataa kuziacha mifano ibaki masomo ya maadili tu. Mfalme ananena, na watu Wake lazima wajibu. (Yakobo 1:22, NIV)

Tumia Mifano Kuunda Kanisa Linalopenda Rehema na Kukataa Kiburi

Yesu alitumia mifano ya rehema kufichua chuki ya kujihesabia haki na kuunda jumuiya inayofurahia toba. Makanisa yanaweza kuwa makali kwa watu waliovunjika yakisahau uhitaji wao wa neema, na ukali huo mara nyingi hufunua kiburi kilichovikwa vazi la dini. Paulo anawaagiza waumini wajivike huruma, wema, unyenyekevu, upole, na

uvumilivu, na mkao huo unaakisi moyo wa Baba unaofunuliwa katika mifano ya Yesu ya kutafuta na kurejesha. Rehema si udhaifu, ni nguvu ya kufanana na Kristo inayosogea kuelekea waliopotea.

Matumizi yanayomweka Yesu katikati yanamaanisha viongozi wanapaswa kujenga mifumo na mazoea yanayounga mkono urejesho, ikijumuisha ungamo, uwajibikaji, uanafunzi wa subira, na kuingizwa tena kwa furaha kwa watu wanaotubu. Fundisha makusanyiko kusherehekea toba bila ujinga, na kutenda nidhamu bila ukatili, kwa sababu utakatifu na rehema huenda pamoja chini ya mamlaka ya Yesu. Wahimiza waumini kupinga silika za kaka mkubwa, ikijumuisha porojo, mashaka, na kulinganisha, kwa sababu mifumo hiyo huutia sumu jumuiya. Mifano ya rehema si hadithi za kufariji tu, ni zana za uundaji zinazoumba utamaduni ambamo neema inathaminiwa na kiburi kinakabiliwa. Rehema inapokuwa ya kawaida, Kanisa linafanana na Baba anayekimbia kuelekea wenye dhambi wanaotubu. (Wakolosai 3:12, NIV)

Acha Mifano ya Onyo Izae Uangalifu, Si Uzembe wa Kiroho

Mifano ya onyo ya Yesu ipo kwa sababu wanafunzi hujaribiwa kuteleza, kuchelewesha, na kudhani utayari unaweza kubuniwa ghafla. Waumini wengi huwa ganzi kiroho kupitia mazoea, faraja, na usumbufu, na hadithi za Yesu zimetengenezwa kuamsha uangalifu na usimamizi wa uaminifu. Luka anaandika wito wa Yesu wa kuangalia jinsi unavyosikia, kwa sababu wale wanaodhani wana kitu wanaweza kupoteza kile wanachodhani ni salama, na onyo hilo linaendana na muundo wa mifano ambapo kusikia bila utii husababisha hasara. Uangalifu si hofu, ni uaminifu ulio macho kwa Mfalme anayerejea.

Matumizi yanayomweka Yesu katikati yanamaanisha wachungaji wanapaswa kufundisha utayari kama zoezi la kila siku, ikijumuisha toba inayobaki ya sasa, maombi yanayobaki ya kweli, na huduma inayobaki ya uaminifu. Wahimize waumini kuchunguza wapi wanaficha “talanta” yao kwa hofu au uvivu, na wapi wanahifadhi faraja kama tajiri mpumbavu. Fundisha kwamba kurudi kwa Yesu si wazo la ukungu, ni uhalisia wa kimaadili unaoumba vipaumbele leo, ikijumuisha ukarimu, upatanisho, na ushuhuda wa uaminifu. Mifano ya onyo inapaswa kuzaa furaha ya kiasi, kwa sababu waumini hawabahatishi kuhusu kesho, wanaishi kwa nuru ya ahadi ya Mfalme. Kanisa linapoishi likiwa macho, linakuwa na wasiwasi mdogo, uaminifu zaidi, na mizizi zaidi katika Kristo. (Luka 8:18, NIV)

HITIMISHO

Mifano ya Yesu hufunua kwamba Mfalme hatoi tu ufahamu wa kiroho, Anatumia mamlaka juu ya uaminifu wa msikilizaji. Kupitia hadithi za mbegu, hazina, rehema, na hukumu, Yesu husisitiza kwamba ufalme ni wa kweli, una gharama, na unastahili kila kitu, na kwamba mwikio wa mtu kwa Neno Lake hufichua hali ya kweli ya moyo. Mifano huwafariji wanaotubu kwa sababu hufunua Baba anayefuatilia, anayerejesha, na anayefurahi, lakini pia huwaonya walioridhika kwa sababu uvumilivu wa Mungu si ruhusa ya kuteleza. Yesu hunena kwa mifano ili kukusanya wanafunzi wa kweli, kukabili kujidanganya, na kuweka wazi kwamba kusikia si bila upande, kwa sababu kusikia husogea kuelekea utii au upinzani.

Mifano ya Yesu pia hulumba Kanisa kuwa jumuiya inayothamini neema na kuchukua utakatifu kwa uzito kwa wakati mmoja. Hadithi za rehema zinawaita waumini

kuwapokea wanaotubu bila chuki, ilhali hadithi za onyo zinawaita waumini kuishi wakiwa macho, tayari, na waaminifu chini ya uhakika wa kurudi na hukumu ya Kristo. Haya si mada zinazoshamiriana, ni ujumbe mmoja wa ufalme unaonenwa na Mfalme anayeokoa na Mfalme atakayehukumu. Kanisa linapokea mifano ya Yesu kwa unyenyekevu, linakuwa na rehema zaidi, la kiasi zaidi, na lenye ujasiri zaidi, kwa sababu linajifunza kuthamini kile mbingu inachothamini na kukataa udanganyifu wa maisha yaliyojihakikishia. Yesu ndiye kiini cha maamuzi cha kila mfano, na uanafunzi ni uamuzi wa kujisalimisha Kwake.

MASWALI YA KUTAFARI

1. Ni wapi unapinga zaidi mifano ya Yesu kama wito wa utii, ukipendelea tafsiri bila kujisalimisha?
2. Ni maelezo gani ya “udongo” yanayofanana zaidi na upokeaji wako wa sasa kwa Neno la Yesu, na nini kinahitaji kubadilika ili matunda yadumu?
3. Ni faraja gani, udhibiti gani, au sifa gani unayolinda inayokuzuia kuchukulia ufalme kama hazina inayostahili kila kitu?
4. Ni kwa namna gani unahitaji zaidi kuakisi rehema ya Baba kwa wanaotubu badala ya mkao wa kaka mkubwa wa chuki?
5. Ni hatua gani mahsusi ya utayari wa uangalifu itadhihirisha kwa wazi usimamizi wa uaminifu chini ya mamlaka ya Yesu anayerejea?

SURA YA 7: MIUJIZA YA YESU

UTANGULIZI

Yesu alifanya miujiza kama Mfalme ambaye mamlaka Yake si ya kinadharia, bali hutekelezwa, na Injili zinakataa kuzichukulia kazi Zake kama burudani ya kiroho. Miujiza Yake ni ishara zinazofunua utambulisho, ni rehema inayowarejesha waliovunjika, na ni uvamizi wa ufalme unaokabili dhambi, ugonjwa, na giza. Yesu anapoponya, anapofukuza pepo, anapotuliza dhoruba, na anapowafufua wafu, Hafanyi tu kuboresha hali za kibinadamu, Anafunua kile utawala wa Mungu hufanya unapokuja kwa nguvu na utakatifu. Matukio haya yamejikita kihistoria katika Maandiko, yamewekwa kijiografia katika maeneo halisi, na yamejaa maana ya kiteolojia inayoelekeza zaidi ya wakati huo kuelekea utume wa Mwana.

Miujiza ya Yesu pia huunda uanafunzi kwa sababu inahitaji mwitikio, na nguvu ile ile inayowafaraji wanyenyekevu inaweza kuwafanya wenye kiburi kuwa wagumu. Wengine waliamini na kuabudu, wengine walidai ishara zaidi, na wengine walipanga upinzani, na mstari wa mgawanyiko haukuwa mara nyingi akili pekee. Miujiza hufichua kile watu wanachokipenda, wanachokiogopa, na kama watatii mamlaka ya Kristo, kwa sababu ufalme hauiliki tu kuvutiwa, unadai uaminifu. Sura hii inafuatilia miujiza ya Yesu ya uponyaji, ukombozi, asili, na ufufuo ili kuonyesha kwamba huruma Yake imejikita katika utakatifu, nguvu Yake hutumika katika utii, na mamlaka Yake ni mamlaka ya Baba iliyofanywa ionekane katika Mwana.

SEHEMU YA 1: MIUJIZA YA UPONYAJI NA HUDUMA YA HURUMA

Yesu aliponya kama udhihirisho wa makusudi wa ufalme, kwa sababu ugonjwa ni ukumbusho unaoonekana kwamba uumbaji umevunjwa na dhambi na unasubiri urejesho kamili chini ya utawala wa Mungu. Miujiza ya uponyaji haiwasilishwi kamwe kama matendo ya nasibu ya wema, ni ishara zenye kusudi zinazofunua utambulisho wa Yesu na utume Wake wa kuwarejesha watu katika ukamilifu wa mwili na roho. Aliwagusa waliokuwa najisi, aliwakaribisha waliotengwa, na aliheshimu imani kwa njia zilizofichua dini ya juu juu na kufunua moyo wa Baba. Injili zinaonyesha Yesu akisogea kuelekea uhitaji kwa huruma isiyo ya kihisia tu, kwa sababu huruma Yake imeunganishwa na utakatifu Wake na mamlaka Yake ya kurejesha.

Huduma ya uponyaji ya Yesu pia huweka kielelezo cha vipaumbele vya kichungaji kwa Kanisa, kwa sababu inaonyesha kwamba huruma ya uaminifu inajumuisha ukweli, ujasiri, na kushiriki binafsi. Hakukwepa mateso, wala Hakuwachukulia watu kama vikwazo, kwa sababu utawala wa Mfalme hufunuliwa katika jinsi Anavyokutana na waliovunjika. Hata hivyo Yesu pia alikataa kuruhusu uponyaji kuwa mbadala wa toba au kuchukua nafasi ya uanafunzi, kwa sababu zawadi Yake kuu ni upatanisho na Baba. Kwa hiyo miujiza ya uponyaji hufanya kazi kama rehema na kama ufunuo, ikielekeza umakini kwa Mwokozi ambaye haponyi miili tu, bali pia hukomboa maisha.

**Mwenye Ukoma Anayetakaswa na Utakatifu
Unaorejesha**

Yesu alimponya mtu mwenye ukoma ili kuonyesha kwamba utakatifu Wake hautishwi na unajisi, bali huushinda kwa nguvu ya kurejesha. Marko anamwandika mtu huyo akimsihi Yesu, na Yesu akaguswa na huruma, akamgusa na kutangaza utayari Wake, na mguso huo wenyewe ni tamko la mamlaka, kwa sababu unavuka mipaka iliyomfunga mtu huyo katika upweke na aibu (Marko 1:40–42, NIV). Yesu haponyi kwa mbali ili kujilinda, kwa sababu Mwana alikuja kusogea karibu na kurejesha.

Utakaso wa Yesu pia hufundisha uanafunzi kwamba utakatifu wa kweli husogea kuelekea kile kilichovunjika kwa rehema, bila kuacha ukweli. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kutambua kwamba aibu mara nyingi huwafanya watu waamini wako nje ya urejesho, lakini Yesu anathibitisha kwamba neema ya Baba haizuiliwi na uchafu au unyanyapaa. Muujiza huu pia hufunua kwamba huruma ya Yesu inajumuisha kurejeshwa kijamii, kwa sababu kutakaswa hakukuwa tu nafuu ya kimwili, ilikuwa kurejeshwa katika ibada na maisha ya jumuiya. Kanisa linaakisi Kristo linapofanya utakatifu wenye rehema, ambamo waliojeruhiwa wanakaribishwa, wanaotubu wanarejeshwa, na waliokuwa najisi hawachukuliwi kama wasioguswa. Yesu anatakasa kwa sababu ufalme Wake ni utawala wa utakatifu unaorejesha, si wa kujitenga kwa hofu.

Mwenye Kupooza na Mamlaka ya Kusamehe na Kuponya

Yesu alimponya mtu aliyepooza huko Kapernaumu, na kiini cha muujiza huo ni kwamba Yesu kwanza alitangaza msamaha, akifunua kwamba mamlaka Yake hushughulikia tatizo la mzizi chini ya kila dalili. Marko anamwandika Yesu akisema dhambi za mtu huyo zimesamehewa, na

waandishi wakaitikia kwa sababu msamaha ni eneo la Mungu, kisha Yesu akamponya mtu huyo ili kuonyesha kwamba Mwana wa Adamu ana mamlaka duniani ya kusamehe dhambi (Marko 2:5–12, NIV). Uponyaji unathibitisha dai, na dai linafunua utume, kwa sababu Yesu alikuja kuwapatanisha wenye dhambi na Baba.

Tendo la Yesu huunda jinsi Kanisa linavyoelewa huruma, kwa sababu nafuu ya kimwili ni njema, lakini urejesho wa kiroho ni wa mwisho. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kufuatilia rehema bila kupunguza injili kuwa faraja tu, kwa sababu Yesu hakuwahi kutenganisha uponyaji na tangazo la utawala wa Mungu. Tukio hili pia hukabili shaka ya kidini inayoweza kukaa karibu na Yesu na bado kumkataa, kwa sababu waandishi waliona nguvu na kupinga neema. Uanafunzi hukua waumini wanapojifunza kuwaleta watu kwa Yesu, iwe kwa halisi au kupitia maombi na ushuhuda, wakitumaini kwamba Kristo anaweza kushughulikia kuvunjika kunakoonekana na hatia iliyofichika. Yesu anaponya kama ishara, na Anasamehe kama wokovu, na vyote vinafunua mamlaka ya Mfalme.

Mwanamke Mwenye Kutokwa na Damu na Heshima ya Imani

Yesu alimponya mwanamke aliyekuwa akitokwa na damu kwa miaka kumi na miwili, akionyesha kwamba huruma ya Mfalme inajumuisha wale ambao jamii mara nyingi huwapuuzua na wale ambao dini inaweza kuwachukulia kama kero. Marko anamweleza mwanamke huyo akigusa vazi la Yesu kwa imani, na Yesu akasimama, akamwita mbele, na akamwita “binti,” jambo linalorejesha heshima na uhusiano kama vile afya ya mwili (Marko 5:25–34, NIV). Yesu anakataa kumwacha abakie bila jina, kwa

sababu ufalme ni wa binafsi na huwarejesha watu katika utambulisho chini ya Mungu.

Mwitikio wa Yesu pia hufunua kwamba imani si mbinu ya kichawi, ni tumaini linaloelekezwa kwa Mtu sahihi. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuelewa kwamba mateso yanaweza kupotosha mtazamo wa mtu juu ya Mungu, yakiongoza kwenye kukata tamaa au ushirikina, lakini Yesu hukutana na anayeteseka kwa uwazi na amani. Muujiza huu pia unalipa Kanisa changamoto ya kuwaheshimu wale wenye mapambano ya muda mrefu na yaliyofichika, kwa sababu mateso ya mwanamke huyo yalikuwa ya muda mrefu na yenye gharama, na Yesu hakumuaibisha kwa urefu wa maumivu yake. Alimwita kwenye mwanga ili kuthibitisha uponyaji wake na kumpa amani, akionyesha kwamba utunzaji wa Baba si wa haraka haraka wala wa kupuuzia. Yesu anaponya kwa huruma inayomrejesha mtu mzima, mwili, moyo, na nafasi katika jumuiya.

Upofu Unaponywa na Rehema Inayofungua Macho

Yesu aliwaponya vipofu ili kufunua rehema na kuashiria kuona kwa kiroho, kwa sababu ufalme huleta mwanga pamoja na urejesho. Mathayo anaandika vipofu wawili wakimlilia Yesu kama Mwana wa Daudi, na Yesu akijibu kwa kugusa macho yao na kuwapa uponyaji kulingana na imani yao, jambo linalounganisha muujiza huo na utambulisho wa Kimasihi na mwitikio wa tumaini (Mathayo 9:27–30, NIV). Yesu hafanyi tu kuboresha kuona, Anajifunua kama Mfalme wa Daudi aliyeahidiwa ambaye rehema Yake huwafikia wasiojiweza.

Uponyaji wa upofu wa Yesu pia hukabili upofu wa kiroho, kwa sababu watu wengi wanaweza kuona miujiza na bado

wakakataa kumwona Masihi. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba upofu mkubwa zaidi si wa kimwili, ni kukataa kwa moyo kutambua mamlaka ya Yesu na kujitiisha kwa utawala Wake. Muujiza huu unawahimiza waumini kulia kwa uvumilivu, kwa sababu vipofu hawakujadiliana na Yesu, waliomba rehema, na rehema ndicho ambacho Mfalme hufurahia kutoa. Pia unalipa Kanisa changamoto ya kuwajali wale wasioweza kulipa, kwa sababu huruma ya ufalme si ya kubadilishana. Yesu hufungua macho ili kuonyesha rehema ya Baba, na wanafunzi wameitwa kuishi kama watu ambao macho yao yamefunguliwa kwa utukufu wa Kristo na ambao maisha yao sasa yanaakisi huruma Yake.

Uponyaji Bethesda na Mamlaka Inayokabili Visababisho

Yesu alimponya mtu katika bwawa la Bethesda huko Yerusalemu, akifunua mamlaka ya huruma isiyopamba hali ya kutotenda. Yohana anaandika Yesu akimuuliza mtu huyo kama anataka kupona, na mtu huyo akijibu kwa maelezo, kisha Yesu akimwamuru asimame, achukue godoro lake, na atembea, jambo linaloonyesha kwamba neno la Yesu huumba utii linaouamuru (Yohana 5:6–9, NIV). Uponyaji ulikuwa wa papo hapo, na ulifunua nguvu ya Mfalme ya kurejesha kile kilicholemaa kwa miaka mingi.

Swali la Yesu pia hufichua jinsi mateso yanavyoweza kuunganishwa na utambulisho, na jinsi watu wanavyoweza kuanza kuishi ndani ya mipaka ya kushindwa. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kutambua tofauti kati ya kuomboleza kwa uaminifu na kutoa visingizio vinavyolinda kudumaa, kwa sababu Yesu hukabili kupooza kwa roho pamoja na kupooza kwa mwili. Muujiza huu pia ulisababisha mgogoro kwa sababu ulitokea siku ya Sabato,

ukionyesha kwamba huruma ya Yesu haifungwi na mifumo ya kidini inayothamini sheria kuliko watu. Kanisa lazima lijifunze kutii amri za Yesu za huruma, hata zinapovuruga mifumo ya kustarehesha, kwa sababu mamlaka ya Mfalme inalenga uzima. Yesu anaponya na kuamuru kwa sababu Anaunda wanafunzi wanaoamini neno Lake kuliko maelezo yao.

SEHEMU YA 2: MIUJIZA YA UKOMBOZI NA MAMLAKA JUU YA GIZA

Yesu aliwakomboa watu kutoka kwa pepo wachafu ili kufunua kwamba ufalme ni shambulio la moja kwa moja dhidi ya giza, si mwaliko wa adabu wa kuboresha maadili. Injili zinawasilisha uovu wa kiroho kama halisi, wa kibinafsi, na wa kuharibu, na zinawasilisha Yesu kama asiyeogopeshwa kabisa nao. Miujiza Yake ya ukombozi inaonyesha kwamba Ana mamlaka ambayo giza lazima liti, na mamlaka haya yanathibitisha kwamba utawala wa Mungu umefika katika nafsi Yake. Yesu hajadiliani na mapepo, wala Hayachukulii kama vitu vya kuvutia, kwa sababu utume Wake ni kuwaweka huru mateka na kurejesha ibada kwa Baba.

Huduma ya ukombozi ya Yesu pia hulifundisha Kanisa kukabiliana na vita vya kiroho kwa ujasiri wa kiasi badala ya hofu au kushughulika kupita kiasi. Waumini wengi hujaribiwa ama kukanusha ulimwengu wa kiroho au kuuvutiwa nao, lakini Yesu haonyeshi kukanusha wala kuvutiwa kupita kiasi. Anakabili giza kama Mtakatifu anayeamuru, na Anawarejesha watu katika akili timamu, jumuiya, na uanafunzi. Miujiza ya ukombozi pia hufichua kwamba upinzani kwa Yesu si kutokubaliana kwa

kibinadamu tu, unaweza kuwa upinzani wa kiroho dhidi ya utawala halali wa Mfalme. Matukio haya kwa hiyo yanafunua huruma na utakatifu wa Kristo, kwa sababu Anawaweka huru waliodhulumiwa na kuonyesha mamlaka ya Baba juu ya kila nguvu pinzani.

Ukombozi Katika Sinagogi na Mamlaka Katika Mahali pa Ibada

Yesu alimfukuza pepo mchafu katika sinagogi huko Kapernaumu, akifunua kwamba giza linaweza kujificha katika maeneo ya kidini na kwamba mamlaka ya Mfalme hufikia mahali ambapo watu hudhani ni salama. Marko anaandika pepo huyo akipiga kelele, akimtambua Yesu kama Mtakatifu wa Mungu, na Yesu akimwamuru anyamaze na atoke, na pepo huyo akatii mara moja, akionyesha mamlaka inayozidi mafundisho ya kibinadamu (Marko 1:23–26, NIV). Mwitikio wa watu unaonyesha kwamba mamlaka ya Yesu ilikuwa mpya kwa ubora, si kwa sauti tu.

Ukombozi wa Yesu katika sinagogi pia unaonya Kanisa kwamba ukaribu na ibada hauhakikishi afya ya kiroho. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba desturi za kidini zinaweza kuwepo pamoja na utumwa wakati moyo unapinga toba, na Yesu alikuja kufichua na kuweka huru, si kuhifadhi sura za kustarehesha. Muujiza huu pia huwafariji waumini wanaojisikia wamenaswa, kwa sababu unaonyesha kwamba Yesu hahitaji majadiliano marefu ili kutenda, Anaamuru na giza huondoka. Kanisa linapaswa kujibu kwa ujasiri wa heshima, kwa sababu Kristo bado ni Bwana, na nguvu ya adui si sawa na Yake. Yesu hukomboa ili kurejesha ibada, kwa sababu utawala wa Baba unadai tena kile ambacho giza kilijaribu kukichukua.

Mwenye Pepo wa Gerasa na Rehema Inayorejesha ya Mfalme

Yesu alimkomboa mtu katika nchi ya Gerasa aliyekuwa akiteswa na kutengwa, akionyesha kwamba rehema ya Mfalme hufikia kuvunjika kwa kiwango cha juu bila hofu. Marko anamweleza mtu huyo akiishi makaburini, asiyedhibitika, na akijidhuru, na Yesu akiwamuru pepo wachafu watoke, akimrejesha mtu huyo katika akili timamu na heshima (Marko 5:1–15, NIV). Hadithi inasisitiza si nguvu tu, bali urejesho, kwa sababu mtu huyo baadaye anaonekana ameketi, amevaa, na akiwa na akili timamu, taswira ya ukamilifu chini ya utawala wa Kristo.

Ukombozi wa Yesu pia hufunua kwamba ukandamizaji wa kiroho mara nyingi huzaa kutengwa kijamii, aibu, na hofu, na kwamba wokovu wa Mfalme humrejesha mtu katika maisha. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuona kwamba mamlaka ya Kristo haiondoi tu giza, huunda uanafunzi mpya, kwa sababu mtu aliyekombolewa alitaka kumfuata Yesu na alitumwa kushuhudia. Hadithi hii pia hufichua kwamba jumuiya zinaweza kupendelea faraja na uchumi wao kuliko uwepo wa Yesu, kwa sababu watu walimsihi aondoke, wakifunua upinzani kwa mamlaka Yake inayovuruga. Kwa hiyo uanafunzi lazima uwe wa uaminifu kwamba wokovu wa Yesu hubadilisha mienendo ya kijamii, kwa sababu watu waliorejeshwa huwa mashahidi, na mifumo inayolenga faraja mara nyingi hupinga mabadiliko hayo. Yesu hukomboa ili kurejesha maisha kwa Baba, na rehema Yake haizuiliwi na kina cha utumwa.

Pepo Bubu na Wito wa Imani Tegemezi

Yesu alimkomboa mvulana aliyekuwa akiteswa na pepo aliyemnyima usemi na kuhatarisha maisha yake,

akionyesha kwamba giza ni la uharibifu na kwamba wanafunzi lazima wamtegemee Kristo kwa mamlaka. Marko anaandika ombi la kukata tamaa la baba, Yesu akimkemea pepo mchafu, na mvulana akirejeshwa, na simulizi linasisitiza kwamba baadhi ya mapambano ya kiroho hufichua udhaifu wa wanafunzi na kuwarudisha katika utegemezi wa maombi (Marko 9:17–27, NIV). Mamlaka ya Yesu ni ya kuamua, na huruma Yake hushughulikia hofu ya familia bila kuipuuza.

Mwingiliano wa Yesu na baba huyo pia hufunua upole wa kichungaji unaoalika ungamo la wazi la imani iliyochanganyika. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kwamba imani si kujifanya wenye nguvu, ni kuleta udhaifu kwa Yesu na kumtumaini atendaye. Tukio hili linayapa makanisa changamoto yanayotegemea mbinu na kujiamini huku yakipuuza maombi, kwa sababu Yesu anaeleza kwamba utegemezi ni muhimu. Pia huwafariji waumini wanaohisi kulemewa na mateso magumu, kwa sababu Yesu hahitaji utulivu mkamilifu wa kihisia, Anahitaji kumgeukia Yeye. Ukombozi hapa ni rehema na mafunzo, kwa sababu Mfalme anamweka huru mvulana na kuwafundisha wafuasi Wake kuishi katika ushirika wa utegemezi na Baba. Yesu hukomboa, na pia huunda wanafunzi wanaojua hawawezi kuhudumu bila Yeye.

Kushindwa kwa Shetani na Yule Mwenye Nguvu Zaidi Anayemfunga

Yesu alieleza huduma Yake ya ukombozi kwa kufundisha kwamba alikuwa akimfunga mwenye nguvu, akifunua kwamba kutoa pepo hakukuwa matendo ya pekee, bali ishara za ushindi mkubwa juu ya ufalme wa Shetani. Katika muktadha wa mashtaka, Yesu aliweka wazi kwamba nguvu Yake haikupatana na giza, bali ilikuwa kinyume nacho, kwa sababu ufalme uliogawanyika hauwezi kusimama.

Kazi Zake za ukombozi zinafunua kwamba Yeye ndiye Mwenye nguvu zaidi anayeingia katika eneo la adui, anamzuia, na anaokoa kile kilichokuwa kimefungwa (Marko 3:27, NIV).

Mafundisho ya Yesu hulisaidia Kanisa kuelewa kwamba vita vya kiroho hatimaye vinamzingatia Kristo, si mapepo. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba ushindi wa maamuzi haupatikani kwa msisimko wa kibinadamu, bali kwa mamlaka ya Kristo, kwa sababu Yeye ndiye Mfalme mwenye nguvu zaidi ambaye tayari ameanza kuuangusha ufalme wa adui. Hili pia huwalinda waumini dhidi ya kukata tamaa, kwa sababu linaweka wazi kwamba giza si nguvu sawa, ni nguvu iliyoshindwa chini ya ruhusa ya Mungu. Hata hivyo mfano huo pia unaonya dhidi ya uzembe, kwa sababu unaashiria mgogoro halisi na hitaji halisi la kuwa macho. Yesu anamfunga mwenye nguvu ili kupora nyumba yake, yaani kuwaokoa watu kwa ajili ya utukufu wa Baba, na Kanisa linapaswa kutangaza wokovu huo kwa ujasiri na unyenyekevu.

Ukombozi na Wito wa Uaminifu Uliorejeshwa

Miujiza ya ukombozi ya Yesu mara nyingi ilijumuisha maonyo kuhusu kinachofuata uhuru, kwa sababu kuachiliwa kunakusudiwa kupelekea uanafunzi, si ombwe la kiroho. Mathayo anaandika Yesu akionya kwamba pepo mchafu anaweza kurudi kwa nguvu zaidi mtu anapokuwa “mtupu,” akionyesha kwamba ukombozi bila kujisalimisha unaweza kumwacha mtu akiwa hatarini kwa utumwa mkubwa zaidi (Mathayo 12:43–45, NIV). Yesu hafundishi ushirikina unaoendeshwa na hofu, Anafundisha kwamba moyo umeumbwa kujazwa na Mungu, na chochote chini ya hapo ni kutotulia.

Onyo la Yesu huunda utunzaji wa kichungaji kwa sababu linaonyesha kwamba uhuru hudumishwa kupitia uaminifu unaoendelea kwa Mfalme. Wachungaji wanapaswa kuwalea watu katika Maandiko, maombi, jumuiya, na utii, kwa sababu maisha mapya yanahitaji mifumo mipya chini ya utawala wa Mungu. Hili pia huwasaidia waumini kuepuka kuchukulia ukombozi kama tukio la pekee linalohakikisha utakatifu wa muda mrefu bila uanafunzi. Yesu hukomboa ili kurejesha ibada, na ibada lazima idumu, kwa sababu moyo utatumikia kitu daima. Kwa hiyo Kanisa lazima liwaite waliokombolewa, waliochoka, na waliopata uhuru mpya, katika maisha yaliyojaa uwepo wa Kristo na yanayoongozwa na amri za Kristo. Mfalme huwaweka huru mateka ili wawe Wake, na kumilikiwa Naye ndiko kunakolinda uhuru wa kudumu.

SEHEMU YA 3: MIUJIZA YA ASILI NA NGUVU YA KIMUNGU

Yesu alifanya miujiza ya asili ili kufunua kwamba mamlaka Yake yanaenea juu ya uumbaji wenyewe, akithibitisha kwamba Yule anayenena si mtumishi tu ndani ya ulimwengu, bali ni Bwana juu yake. Yesu anapotuliza dhoruba, anapoongeza mkate, na anapotembea juu ya maji, Injili zinawasilisha matendo haya kama ufunuo wa utambulisho wa kimungu. Asili humtii, na utii huo unarudia mada za Agano la Kale ambapo Mungu pekee ndiye anayetawala bahari na anayetoa chakula jangwani. Nguvu ya Yesu si ya kuazima, kwa sababu amri Yake hufanya kazi mara moja, na uumbaji hujibu kana kwamba unamtambua Muumba wake.

Miujiza ya asili ya Yesu pia huunda uanafunzi kwa sababu hukabili hofu, upungufu, na tumaini lililowekwa vibaya. Wanafunzi walipambana mara kwa mara kuelewa maana

ya mamlaka ya Yesu, hasa asili yenyewe ilipomtii, na hofu yao ilifichua jinsi imani inavyoweza kubaki ya juu juu hata baada ya kuona nguvu. Yesu hakufanya ishara hizi ili kuwadharau, bali kuwaandaa, akiwaita katika tumaini la kina zaidi kwa utoaji wa Baba na katika utambulisho Wake mwenyewe. Kwa hiyo miujiza ya asili hufunua mamlaka ya kimungu ya Kristo na pia hufichua hitaji la wanafunzi kubadilishwa. Mfalme hutawala upepo na mawimbi, na watu Wake wameitwa kumtumaini wakati hali zao zinaonekana kuwa za machafuko.

Kutulizwa kwa Dhoruba na Mamlaka Inayotuliza Hofu

Yesu alituliza dhoruba kali katika Bahari ya Galilaya, akifunua kwamba mamlaka Yake yanaenea juu ya machafuko na kwamba hofu hukabiliwa na uwepo Wake. Marko anaandika Yesu akikemea upepo na kuyaamuru mawimbi yatulie, na dhoruba ikatulua, na wanafunzi wakajazwa na mshangao, wakiuliza Yeye ni nani hata upepo na mawimbi vinamtii (Marko 4:35–41, NIV). Muujiza huo hufunua kwamba asili inatambua amri ya Yesu, na hufichua kwamba wanafunzi bado walikuwa na mengi ya kujifunza kuhusu utambulisho Wake.

Kutuliza kwa Yesu dhoruba pia hufundisha kwamba uanafunzi unahusisha kumtumaini Mfalme wakati utii unatuweka katika hali zisizo thabiti. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuelewa kwamba imani haihakikishi bahari tulivu, lakini inahakikisha uwepo na mamlaka ya Kristo katikati ya dhoruba. Hofu ya wanafunzi haidharauwi, inakabiliwa, kwa sababu Yesu anauliza kwa nini waliogopa, akiwabana kutambua kwamba uwepo Wake hubadilisha maana ya hofu. Muujiza huu pia hutoa mfumo wa kichungaji kwa wasiwasi, kwa sababu unaonyesha kwamba dawa si utulivu unaojitengeneza, ni

kumjua Yesu alivyo. Mfalme anayeamuru uumbaji anawaita watu Wake kumtumaini, si kudhibiti hofu kwa udhibiti wa kibinadamu, kwa sababu mamlaka Yake yanatosha.

Kulishwa kwa Watu Eflu Tano na Utoaji wa Mfalme-Mchungaji

Yesu aliwalisha wanaume elfu tano, pamoja na wanawake na watoto, akifunua kwamba ufalme hushughulikia mahitaji ya kibinadamu huku pia ukielekeza kwa utoaji mkuu wa Mungu. Marko anasisitiza huruma ya Yesu alipowaona makutano kama kondoo wasio na mchungaji, kisha akatoa kwa kuzidisha, na vikapu vya mabaki vikabaki, vikionyesha wingi na mpangilio, si machafuko (Marko 6:34–44, NIV). Muujiza huu unarudia mada za utoaji jangwani na humfunua Yesu kama Mchungaji anayewatunza watu Wake.

Utoaji wa Yesu hulifundisha Kanisa kutumikia kwa huruma bila kujisalimisha kwa hofu ya upungufu. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kuleta walicho nacho kwa Yesu badala ya kuficha kwa hofu, kwa sababu Mfalme huzidisha utii wa uaminifu, si udhibiti wa wasiwasi. Muujiza huu pia hufichua jinsi wanafunzi wanavyoweza kuzingatia haraka ukosefu badala ya uwepo wa Bwana, kwa sababu wanafunzi waliona tu kutotosha kwa rasilimali. Yesu hapuuzi masuala ya vitendo, lakini Anayapanga upya chini ya utoshelevu wa kimungu, na Anawashirikisha wanafunzi katika ugawaji, akiwaunda kuwa viongozi watumishi. Utoaji wa ufalme si kisingizio cha uvivu, ni mwaliko wa kuamini na kushiriki, kwa sababu Mfalme-Mchungaji huwatunza watu kwa mwili na roho.

Kutembea Juu ya Maji na Ufunuo wa Ukaribu wa Kimungu

Yesu alitembea juu ya Bahari ya Galilaya, akifunua mamlaka ya kimungu juu ya maji na kukabili hofu ya wanafunzi kwa uwepo Wake. Mathayo anaandika Yesu akiwajia, wanafunzi wakiogopa, na Yesu akinen a, akiwaambia wawe na ujasiri, kwa sababu ni Yeye, na hawakupaswa kuogopa (Mathayo 14:25–27, NIV). Muujiza huu si onyesho tu la nguvu, ni ufunuo wa utambulisho, kwa sababu Yesu anajifunua kama Yule aliye karibu gizani, aliyepo katika upepo, na aliye juu ya kile kinachotisha.

Kusogea kwa Yesu pia hufundisha kwamba hofu mara nyingi hupotosha mtazamo, kwa sababu wanafunzi awali walimtafsiri Yesu kama tishio badala ya Mwokozi. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kutambua kwamba ukuaji wa kiroho unajumuisha kujifunza kutambua uwepo wa Kristo katika majira yasiyotulia, wakati hali zinaonekana kuwa ngeni na moyo unajaribiwa kuingiwa na hofu. Muujiza huu pia unasisitiza kwamba Yesu hunena katikati ya hofu, na maneno Yake hubeba mamlaka na faraja kwa wakati mmoja. Mfalme haondozi hatari tu, Anajifunua ndani yake, na ufunuo huo unakuwa msingi wa ujasiri. Uanafunzi hukua waumini wanapoliamini sauti ya Yesu kuliko sauti ya dhoruba, kwa sababu uwepo Wake ndio usalama wa kweli.

Sarafu Katika Samaki na Mamlaka Inayojitiisha Bila Kupoteza Heshima

Yesu alitoa sarafu kutoka kinywa cha samaki ili kulipa kodi ya hekalu, akifunua mamlaka ya kimungu juu ya uumbaji na pia unyenyekevu wa kujitiisha kwa ajili ya amani. Mathayo anaandika Yesu akieleza kwamba kama Mwana

Yeye ni huru, lakini anachagua kulipa ili kuepuka kukwaza, na utoaji wenyewe unaonyesha udhibiti wa kifalme bila onesho la hadhara (Mathayo 17:24–27, NIV). Yesu anaonyesha kwamba Hafungwi na mifumo ya kibinadamu, lakini pia anakataa kuishi katika mgogoro usio wa lazima wakati utiifu wa uaminifu unaweza kutumikia makusudi ya Baba.

Tendo la Yesu hulifundisha Kanisa mkao wa ukomavu katika ulimwengu wenye migogoro, ambapo waumini lazima wajue lini wasimame kwa ukweli na lini wafanye unyenyekevu kwa ajili ya ushuhuda. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha wanafunzi kuepuka kiburi cha ugomvi kinachozua migogoro ili tu kuthibitisha uhuru, kwa sababu Yesu anaonyesha kwamba uhuru unaweza kuchagua kujizuia. Wakati huo huo, muujiza huo hufunua kwamba kujitiisha hakumaanishi udhaifu, kwa sababu Yesu anatoa kwa namna inayoonyesha udhibiti wa kifalme. Mfalme anajitiisha bila kuacha ukuu, na muundo huo huunda uraia wa Kikristo, uongozi wa kanisa, na maisha ya kila siku ya mahusiano. Mamlaka ya Yesu hayatishwi na unyenyekevu, na wanafunzi wanaweza kufanya amani bila kupoteza msimamo.

Kulaaniwa kwa Mtini na Mamlaka Inayohukumu Kutokuwa na Tunda

Yesu alilaani mtini kama ishara ya kinabii, akifunua kwamba mamlaka Yake yanajumuisha hukumu na kwamba Mungu anatarajia tunda pale palipo na madai ya uhai. Marko anaandika Yesu akinena kwa mti huo, na baadaye wanafunzi wakaona umeunyauka, na Yesu akatumia wakati huo kufundisha kuhusu imani na maombi, lakini ishara hiyo pia hubeba uzito wa onyo dhidi ya dini isiyozaa tunda (Marko 11:12–14, NIV). Tendo hili si kukasirika kwa

petty, ni hukumu ya mfano inayokabili mwonekano wa uhai bila uhalisia wa tunda.

Ishara ya Yesu inawapa makanisa na waumini changamoto wanaobeba majani ya shughuli za kidini bila tunda la toba na utii. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba Mungu havutiwi na maonyesho ya nje, kwa sababu Mfalme hutafuta tunda linaloakisi utawala wa Baba, likijumuisha haki, rehema, ukweli, na ibada ya unyenyekevu. Muujiza huu pia huwakumbusha wanafunzi kwamba mamlaka ya Yesu si ya kufaraji tu, ni ya kutakasa, kwa sababu Mfalme mtakatifu hukabili unafiki. Kanisa lazima lipokee rehema ya Kristo na onyo Lake, kwa sababu vyote ni maonyesho ya ukuu Wake. Yesu anahukumu kutokuwa na tunda ili kuwaita watu Wake warudi katika uanafunzi wa kweli, ambamo imani ni halisi na utii unaonekana.

SEHEMU YA 4: MIUJIZA YA UFUFUO NA NGUVU YA UZIMA

Yesu aliwafufua wafu ili kufunua kwamba mamlaka Yake yanafikia adui mkubwa zaidi wa mwanadamu, yaani kifo chenye, na miujiza hii hutangulia ushindi mkuu wa ufufuo Wake mwenyewe. Injili zinawasilisha miujiza ya ufufuo kama ishara kwamba uzima wa ufalme unaingia katika ulimwengu unaotawaliwa na kuoza, huzuni, na mwisho. Yesu anapowafufua wafu, Hafanyi tu kubatilisha msiba kwa muda, Anatangaza kwamba utawala wa Baba unajumuisha uzima unaoshinda kifo. Matukio haya yanafunua huruma Yake kwa familia zinazoomboleza, utakatifu Wake unaokabili kukata tamaa, na utambulisho Wake kama Yule ambaye kupitia Yeye uzima huja.

Miujiza ya ufufuo ya Yesu pia huimarisha uanafunzi kwa sababu hufunua kwamba imani mara nyingi lazima ibebe

huzuni na tumaini kwa pamoja. Watu katika simulizi hizi hawakuwa watulivu, na Yesu hakukemea huzuni yao kana kwamba maombolezo ni kutokuamini. Badala yake, Anaingia katika huzuni, Ananena kwa mamlaka, na Anatenda kwa nguvu, akionyesha kwamba Mfalme yuko karibu katika maombolezo na ni Mtawala juu ya kile kinachoonekana kutobadilika. Miujiza hii pia inaweka wazi kwamba utume wa Yesu si kuboresha maisha tu, bali kutoa uzima wa milele kupitia kazi Yake ya wokovu. Nguvu ya uzima inayofunuliwa katika ishara za ufufuo inaelekeza moja kwa moja kwenye msalaba na kaburi tupu, kwa sababu Mfalme anayewafufua wengine atatoa maisha Yake mwenyewe na kisha kuyachukua tena.

Binti wa Yairo na Mamlaka Inayoingia Katika Huzuni

Yesu alimfufua binti wa Yairo, akionyesha mamlaka ya huruma inayoingia katika huzuni ya familia bila kusita. Marko anaandika Yesu akimshika mtoto kwa mkono na kunena maneno ya uzima, na yeye akasimama mara moja, akionyesha kwamba amri Yake hufikia pale nguvu za kibinadamu zinaishia (Marko 5:39–42, NIV). Simulizi pia linaonyesha Yesu akiwaambia waombolezaji wasipanike, si kwa sababu kifo ni jambo dogo, bali kwa sababu uwepo Wake hubadilisha maana ya kifo.

Tendo la Yesu hulifundisha Kanisa jinsi ya kuhudumu katika huzuni kwa upole na tumaini kwa pamoja. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuepuka mipaka miwili, kukata tamaa kunakotenda kana kwamba Mungu hayupo, na kukanusha kunakotenda kana kwamba maumivu si ya kiroho. Yesu anaonyesha njia ya tatu, ukaribu wa huruma uliunganishwa na mamlaka ya kimungu, kwa sababu Yeye yupo karibu na Ana nguvu. Muujiza huu pia huwakumbusha wanafunzi kwamba Yesu

mara nyingi huomba imani wakati hali zinaonekana kuwa za mwisho, na kwamba imani inaweza kutetemeka na bado ikawa ya kweli. Mfalme hugusa kisichoguswa, hunena pale maneno yanaposhindwa, na kurejesha uzima kama ishara kwamba utawala wa Baba una nguvu kuliko dai la kifo.

Mwana wa Mjane wa Naini na Rehema Isiyooombwa

Yesu alimfufua mwana wa mjane wa Naini, na simulizi linaangazia rehema inayoanza na Yesu, si kwa juhudi ya mwanadamu. Luka anaandika Yesu akimwona mama, moyo Wake ukamwonea huruma, na amri Yake ikamrudisha kijana huyo kwenye uzima, ikionyesha huruma inayojibu huzuni hata pasipo ombi lililoandikwa (Luka 7:12–15, NIV). Yesu hasubiri teolojia kamilifu au imani iliyopambwa, Anasogea kuelekea huzuni kwa mamlaka ya Bwana.

Rehema ya Yesu hapa hulifundisha Kanisa kwamba huruma si ya kujibu tu, inaweza kuwa ya kutangulia, kwa sababu upendo wa Kristo hutambua na kusogea. Wachungaji wanapaswa kuwahimiza makusanyiko kuwaona wanaoomboteza na walio hatarini, si kama miradi ya huduma, bali kama jirani wanaobeba mizigo mizito. Muujiza huu pia hufunua kwamba huruma ya Yesu si huruma ya kuhisi tu, ni urejesho wa vitendo unaoelekeza kwenye moyo wa Baba kwa waliovunjika. Umati ulitambua kuja kwa Mungu, na utambuzi huo ni muhimu, kwa sababu miujiza ni ishara zinazokusudiwa kuelekeza ibada kwa uwepo wa Mungu unaookoa katika Kristo. Yesu huwafufua wafu ili kufunua rehema ya kimungu, na wanafunzi wameitwa kuonyesha rehema inayosogea kuelekea huzuni kwa huduma ya vitendo na tumaini la injili.

Lazaro na Utukufu Unaosubiri Kabla ya Kutenda

Yesu alimfufua Lazaro baada ya kuchelewa, akifunua kwamba muda Wake unaweza kuonekana wa gharama, lakini umewekwa kwa ajili ya utukufu wa Baba na kwa imani ya kina zaidi. Yohana anaandika Yesu akimwambia Martha kwamba Yeye ndiye ufufuo na uzima, kisha akamwamuru Lazaro atoke, na Lazaro akatoka, akionyesha mamlaka inayofikia kaburini (Yohana 11:25, 43–44, NIV). Tukio hili linaonyesha kwamba Yesu hafundishi tu kuhusu uzima, Yeye ni uzima, na kifo lazima kitii neno Lake.

Kuchelewa kwa Yesu pia hufundisha uanafunzi kwamba imani mara nyingi hujaribiwa na muda, kwa sababu waumini wanaweza kutafsiri kuchelewa kama kutojali. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuelewa kwamba upendo wa Yesu haupimwi kwa kasi, kwa sababu Mwana anatii makusudi ya Baba, na makusudi hayo yanajumuisha kuunda imani iliyo ya kina kuliko hali. Simulizi pia linafunua kwamba Yesu alilia, akionyesha huruma isiyopingana na enzi, kwa sababu Mfalme anaweza kuomboleza na bado akawa na mamlaka. Ufufuo wa Lazaro unaelekeza mbele kwenye ufufuo wa Yesu mwenyewe, lakini pia unaongeza upinzani, ukionyesha kwamba hata nguvu isiyopingika inaweza kugandisha mioyo iliyojitolea kujitawala. Yesu anamfufua Lazaro ili kufunua utukufu wa Mungu na kuimarisha imani, na Kanisa lazima liumaini muda Wake huku likishikilia utambulisho Wake.

Ishara za Ufufuo na Ushindi Ujao Juu ya Kifo

Miujiza ya ufufuo ya Yesu hufanya kazi kama ishara zinazotangulia ushindi Wake wa mwisho, kwa sababu kufufuliwa kwa muda kunaelekeza kwenye kushindwa kwa

kudumu kwa kifo kupitia ufufuo Wake mwenyewe. Paulo baadaye anaeleza kwamba Kristo amefufuliwa kutoka kwa wafu kama malimbuko, akimaanisha kwamba ufufuo Wake ni mwanzo wa mavuno ya uzima wa ufufuo kwa watu Wake (1 Wakorintho 15:20, NIV). Ishara hizi zinaonyesha kwamba kifo si mamlaka ya mwisho, kwa sababu Mfalme anashikilia mamlaka juu ya uzima na anaweza kurejesha kile kinachoonekana kimepotea kabisa.

Mamlaka ya Yesu ya kutoa uzima pia huunda tumaini la Kikristo, kwa sababu huweka uanafunzi katika uhalisia wa ufufuo badala ya kuishi kwa hofu ya kuendelea kuishi tu. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kuomboleza kwa uaminifu huku wakishikilia tumaini, kwa sababu ufufuo hauondoi huzuni, hubadilisha upeo wake. Ishara za ufufuo pia hufundisha kwamba nguvu ya Yesu si ya nyakati za kushangaza tu, ni ya uvumilivu wa uaminifu, kwa sababu waumini wanaishi katika mvutano wa mateso ya sasa na urejesho ujao. Kanisa limeitwa kushuhudia kwa ujasiri, kwa sababu injili si falsafa ya maana, ni tangazo kwamba Mfalme aliyesulubiwa na kufufuka ameshinda kifo. Yesu huwafufua wafu ili kufunua uzima wa ufalme, na Ataukamilisha uzima huo Atakapowafufua watu Wake katika upyaisho wa mwisho.

Uzima Katika Mwana na Kusudi la Ishara za Yesu

Ishara za Yesu, ikijumuisha miujiza ya ufufuo, zimeandikwa ili wasomaji waamini na wapate uzima katika jina Lake, zikifunua kwamba miujiza si mwisho yenyewe, bali ni mialiko ya imani ya wokovu. Yohana anaeleza kusudi hili waziwazi, akionyesha kwamba simulizi za miujiza ni za uinjilisti na za kuunda uanafunzi, si udadisi wa kihistoria tu (Yohana 20:31, NIV). Yesu hutoa uzima si

kwa kurejesha miili kwa muda tu, bali kwa kutoa uzima wa milele kupitia muungano Naye kama Mwana wa Mungu.

Kusudi la Yesu linapa Kanisa changamoto ya kutafsiri miujiza kupitia lenzi ya injili badala ya lenzi ya onesho. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba muujiza mkubwa zaidi ni kuzaliwa upya, kubadilishwa kutoka kifo cha kiroho hadi uzima kupitia imani katika Kristo, kwa sababu uzima huo ni wa milele na hauwezi kubatilishwa. Ishara za ufufuo pia hupanga upya mateso, kwa sababu waumini wanaweza kustahimili hasara bila kukata tamaa, wakijua kwamba Mfalme anashikilia uzima na atawafufua watu Wake. Hili halipunguzi maumivu ya sasa, bali huyatia nanga katika simulizi ambapo kifo hakina neno la mwisho. Yesu ndiye ufufuo na uzima, na uanafunzi ni kujifunza kuishi sasa kwa nuru ya uzima Anaoutoa, tukimwabudu kama Bwana na kuamini mamlaka Yake juu ya kila hofu.

NJIA TATU ZA KUTUMIA MAUDHUI HAYA KATIKA MUKTADHA WAKO MAHUSUSI

Fanya Huruma Inayosogea Kuelekea Uhitaji Bila Kupoteza Utakatifu

Yesu aliponya na kurejesha kama udhihirisho wa huruma takatifu, na Kanisa lazima lijifunze kusogea kuelekea mateso bila kuwa na ujinga kuhusu dhambi. Jumuiya nyingi husogea kati ya ukali unaojiiondoa kwa watu waliovunjika na ulaini unaosamehe kile kinachoharibu, lakini Yesu anadhihirisha rehema iliyojikita katika utakatifu. Mguso Wake uliwatakasa waliokuwa najisi, maneno Yake yalisamehe dhambi, na uwepo Wake ulirejesha heshima, ukionyesha kwamba huruma si kulea

uharibifu, ni upendo unaoongoza kuelekea urejesho chini ya utawala wa Mungu (Marko 1:41, NIV).

Matumizi yanayomweka Yesu katikati yanamaanisha wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kutumikia kwa vitendo huku wakinena ukweli kwa uwazi, ikijumuisha kutoa huduma kwa wagonjwa, msaada kwa wanaoomboleza, na uwajibikaji kwa wanaotubu. Wahimiza kanisa kuwachukulia wanaoteseka kama jirani, si kama miradi, na kuepuka huruma inayoendeshwa na maonyesho inayotafuta sifa. Utakatifu unahitaji mipaka ya hekima, lakini huruma inahitaji ukaribu, na Yesu anaonyesha jinsi vyote vinaweza kuishi pamoja chini ya mamlaka ya Baba. Hii pia inamaanisha kwamba maombi yanapaswa kuwa ya kawaida, kwa sababu uponyaji na urejesho ni kazi ya Mungu hatimaye, na Kanisa hutumikia vyema zaidi linapomtegemea Kristo badala ya mbinu. Huruma inapokuwa takatifu, inakuwa ya kuaminika na ya kuponya, kwa sababu inaakisi Mfalme.

Jibu Giza la Kiroho Kwa Ujasiri wa Kiasi Katika Kristo

Yesu alikabili mapepo kwa mamlaka ya utulivu, akionyesha kwamba waumini hawahitaji hofu, kushughulika kupita kiasi, wala majivuno wanapokutana na upinzani wa kiroho. Wakristo wengi hujaribiwa ama kupuuza vita vya kiroho au kuingizwa navyo, lakini Yesu anaonyesha mkao wa kiasi unaolenga mamlaka Yake na utawala wa Baba. Maandiko yanawaita waumini kusimama imara dhidi ya hila za ibilisi, si kwa kujiamini, bali kwa kutegemea nguvu na ukweli wa Mungu (Waefeso 6:11, NIV).

Matumizi yanayomweka Yesu katikati yanamaanisha wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kuweka

kipaumbele ibada, Maandiko, maombi, na toba, kwa sababu giza mara nyingi hupata nafasi pale dhambi inapothaminiwa na ukweli kupuuzwa. Wahimize makusanyiko kutafuta ushauri wa kichungaji wa hekima pale ukandamizaji wa kiroho unapotiliwa shaka, na kuepuka msisimko unaomtukuza adui. Wakumbushe waumini kwamba ushindi wa maamuzi ni wa Kristo, na kwamba uhuru wa kiroho hudumishwa kwa uaminifu unaoendelea Kwake, si kwa tukio moja la kihisia. Kanisa linakuwa na afya zaidi linapochukulia vita vya kiroho kuwa halisi lakini si vya mwisho, kwa sababu Yesu ndiye wa mwisho. Waumini wanapoishi chini ya ukuu wa Kristo, giza hupoteza mshiko wake, na Kanisa linakuwa jumuiya ya ujasiri thabiti na utegemezi wa unyenyekevu.

Ishi Kwa Tumaini la Ufufuo Linalounda Utii wa Sasa

Yesu aliwafufua wafu ili kufunua kwamba kifo si cha mwisho, na tumaini la ufufuo linapaswa kubadilisha jinsi waumini wanavyoishi, wanaomboleza, na wanavyotumikia. Watu wengi huishi kana kwamba maisha ya sasa ndiyo yote yaliyopo, jambo linalozalisha jitihada za haraka, hofu ya kupoteza, na vipaumbele vya juu juu, lakini miujiza ya Yesu inaelekeza kwenye ufalme ambamo uzima hushinda kifo. Paulo anafundisha kwamba kwa sababu Kristo amefufuliwa, waumini wanaweza kudumu thabiti na kujitoa kikamilifu kwa kazi ya Bwana, wakijua kwamba kazi yao si bure (1 Wakorintho 15:58, NIV).

Matumizi yanayomweka Yesu katikati yanamaanisha wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kufanya tumaini kuwa vitendo kupitia utii halisi, ikijumuisha kuwahudumia wanaoteseka, kuwekeza katika uanafunzi, na kufanya ukarimu unaodhani umilele ni wa kweli. Wahimize waumini kuomboleza kwa uaminifu bila kukata tamaa, kwa

sababu tumaini la ufufuo haliondoi maumivu, hulia nanga katika ahadi ya Mungu. Fundisha familia kuchukulia uaminifu kama uwekezaji wa milele badala ya shughuli ya muda ya kidini, kwa sababu Mfalme atawafufua watu Wake na kurejesha vitu vyote. Tumaini la ufufuo linapokuwa kiini, wasiwasi hupungua, ujasiri huongezeka, na uvumilivu huimarika, kwa sababu waumini hawaishi tena kwa ajili ya kile kinachoweza kupotea. Kanisa linakuwa watu wa furaha ya kudumu linapoishi kwa nuru ya mamlaka ya Yesu yanayotoa uzima.

HITIMISHO

Miujiza ya Yesu hufunua Mfalme ambaye mamlaka Yake ni ya kina na pana, yakienea juu ya ugonjwa, mapepo, uumbaji, na kifo, na mamlaka hayo hutekelezwa daima katika utii kwa Baba. Miujiza ya uponyaji huonyesha utakatifu wenye huruma, miujiza ya ukombozi hutangaza kushindwa kwa giza, miujiza ya asili hufunua ukuu wa kimungu, na miujiza ya ufufuo hutangaza kwamba nguvu ya uzima imeingia katika ulimwengu unaotawaliwa na uharibifu. Ishara hizi si maajabu ya nasibu, ni ufunuo wa ufalme unaoelekeza kwenye utambulisho wa Yesu kama Mwana wa Mungu na kwenye utume Wake wa kurejesha kile ambacho dhambi imevunja. Injili zinawasilisha miujiza kama mialiko ya imani, maonyo dhidi ya kutoamini, na mtazamo wa mbele wa upyaisho ujao ufalme utakapodhihirishwa kikamilifu.

Miujiza ya Yesu pia huunda uanafunzi kwa kufichua kile moyo unachokitegemea hofu inapoongezeka na rasilimali zinapopungua. Wanafunzi walijifunza polepole, makutano walijibu kwa namna mbalimbali, na viongozi wa kidini mara nyingi walipinga hata ushahidi ulio wazi, wakionyesha kwamba miujiza haitoi kujisalimisha moja

kwa moja. Hata hivyo Yesu anabaki kuwa Mfalme mwenye huruma anayesogea karibu na wanaoteseka, na Anabaki kuwa Bwana mtakatifu anayehitaji uaminifu, kwa sababu ufalme si faraja tu, ni utawala wa Mungu. Kanisa linamfuata Kristo vyema linapotafsiri miujiza kupitia injili, likitafuta si onesho bali uaminifu, na likitenda huruma, ujasiri, na tumaini chini ya mamlaka Yake. Yesu ndiye Bwana anayetoa uzima, na watu Wake wameitwa kuishi sasa kwa nuru ya ushindi Wake ujao.

MASWALI YA KUTAFARI

1. Ni wapi unahitaji zaidi kumtumaini Yesu kwa mamlaka Yake katika “dhoruba” ya sasa, badala ya kujaribu kudhibiti matokeo kwa hofu?
2. Ni aina gani ya mateso, ugonjwa, au aibu katika maisha yako inayokufanya usisite kumjia Yesu kwa imani ya wazi na kujisalimisha?
3. Kanisa lako linawezaje kutenda huruma takatifu inayowarejesha waliovunjika huku ikiendelea kuwaita watu katika toba na uanafunzi?
4. Ni kwa njia zipi unaweza kuwa unapuuzwa vita vya kiroho au kuvurugwa navyo, badala ya kuweka tumaini lako kwa Kristo?
5. Ni tendo gani mahsusi la utii litaonyesha wazi kwamba tumaini la ufufuo, si faraja ya sasa, ndilo linalounda vipaumbele vyako wiki hii?

SURA YA 8: MAFUNDISHO YA YESU KUHUSU UANAFUNZI NA UTUME

UTANGULIZI

Yesu aliwaita watu waingie katika uanafunzi kama Mfalme anayodai maisha yote, si kama mwalimu anayekusanya wapenzi wa kawaida. Katika Injili, uanafunzi si nyongeza ya kidini, tabia ya wikendi, au upendeleo wa faraghani, kwa sababu Yesu anawaita wanaume na wanawake wamfuata waziwazi, wajifunze njia Zake, na kujitiisha kwa mamlaka Yake katika kila eneo la maisha. Wito Wake ni wa neema kwa sababu anawaalika wenye dhambi wamkaribie, na ni wa madai kwa sababu anakataa utii uliogawanyika. Sura hii inafuata mafundisho ya Yesu kuhusu kufuata, gharama, uundaji wa tabia, na utume ili Kanisa liuone uanafunzi kama maisha yanayomlenga Kristo chini ya utawala wa Baba.

Yesu pia aliunganisha uanafunzi na utume kwa pamoja kwa sababu ufalme haupokewi katika upweke, unapelekwa ulimwenguni kupitia watu waliobadilishwa. Anawaumba wanafunzi kwa Neno Lake, uwepo Wake, na mfano Wake wa utii, kisha anawatuma kama mashahidi wanaotangaza ufalme na kuudhihirisha rehema zake. Injili zinaonyesha kwamba uanafunzi hukomaa kupitia majaribu,

kurekebishwa, na uundaji wa subira, kwa sababu Yesu anajenga watu wanaoweza kuvumilia upinzani na kutumikia kwa utakatifu. Waumini wanapoelewa uanafunzi kama Yesu alivyokusudia, utume unakuwa si suala la kutangaza dini kwa mbinu za kuvutia, bali ni ushuhuda wa uaminifu kwa Bwana aliye hai anayewokoa na kutawala.

SEHEMU YA 1: WITO WA KUMFUATA YESU

Wito wa Yesu wa kumfuata huwa wa binafsi na wa mamlaka, kwa sababu uanafunzi huanza kwa kumilikiwa na Yeye. Hakuwaalika watu wakubali tu mawazo, waingize maadili mapya, au wajiunge na harakati, kwa sababu aliwaalika wamje Kwake, wajifunze kutoka Kwake, na waishi chini ya ukuu Wake. Katika Injili, suala la uamuzi si kama mtu anathamini mafundisho ya Yesu, bali ni kama mtu huyo ataacha kujitawala na kujitiisha kwa mamlaka ya Kristo. Kumfuata Yesu kunamaanisha kuamini utambulisho Wake kama Mwana na kutii maneno Yake kama Mfalme, na wito huo hupanga upya vipaumbele mara moja.

Wito wa Yesu pia hukabiliana na dhana kwamba watu wanaweza kubaki bila msimamo kuhusu Yeye. Alijionyesha kuwa kiini cha ufalme, ambayo ina maana majibu ni majibu kwa Yeye, si kwa hali ya kiroho isiyo na sura. Wengine walifuata kwa udadisi, wengine walifuata kwa ajili ya miujiza, na wengine walifuata kwa imani ya kutubu, na Yesu aliendelea kuweka wazi kwamba ufuasi wa kweli unahusisha kuvumilia, utii, na upendo. Wito wa kumfuata kwa hiyo ni mwaliko na pia ni mwito wa mamlaka, kwa sababu Mfalme ni mwenye neema na Mfalme ni Bwana. Sehemu hii inaangazia jinsi Yesu anavyoita, maana ya kufuata, na jinsi uanafunzi unavyoanza kwa kugeukia Kristo kwa uamuzi wa dhati.

Nifuate na Mamlaka Inayodai Maisha

Yesu aliwaita wavuvi kwa kusema, “Nifuate,” na amri hiyo inaonyesha uanafunzi kama kujitiisha kwa mamlaka ya Mfalme, si uchunguzi wa kiroho unaoongozwa na mtu mwenyewe. Marko anaandika Yesu alipowaita Simoni na Andrea, kisha Yakobo na Yohana, na mwtikio wao ulikuwa wa haraka, ukionyesha kwamba wito huo ulikuwa na uzito uliodai uaminifu (Marko 1:16–20, NIV). Yesu hakutoa mkataba wa masharti yanayojadiliwa, kwa sababu ukuu Wake si ushirika wa masharti, ni utawala wa haki.

Wito wa Yesu bado huwapa changamoto Wakristo wa leo wanaomtaka Yesu awe msaidizi, lakini si Bwana. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba ufuasi huanza mtu anapotambua mamlaka ya Yesu na kuitikia kwa utii hata kabla ya kuelewa kila undani. Hili halisifi impulsive, linaangazia utii wa moyo, kwa sababu wanafunzi wa kwanza walitenda kwa mamlaka ya Yule aliyewaita. Kuacha kwao hakukuwa kupinga kazi, kulikuwa ibada iliyopangwa upya, kwa sababu Kristo akawa kitovu kipya. Uanafunzi unabaki kuwa uamuzi wa kumweka Yesu juu ya kazi, faraja, na utambulisho wa binafsi, kwa sababu dai la Mfalme ni la jumla, na mwaliko Wake ni uzima.

Kujifunza Kutoka kwa Yesu na Msimamo wa Mwanafunzi

Yesu alieleza uanafunzi kama kujifunza kutoka Kwake, si kukubaliana Naye tu, kwa sababu mabadiliko hutokea kupitia kukaa muda mrefu chini ya mafundisho Yake na uwepo Wake. Mathayo anaandika Yesu akiwaalika waliochoka wamje Kwake na kujifunza kutoka Kwake, akionyesha kwamba uanafunzi unajumuisha pumziko na nira kwa pamoja. Nira inamaanisha mwelekeo wa pamoja na kutembea kwa kujitiisha, na Yesu anaahidi nira Yake ni

nyepesi kwa sababu Yeye ni mpole na mnyenyekevu wa moyo (Mathayo 11:28–30, NIV).

Mwaliko wa Yesu unalifundisha Kanisa kwamba uanafunzi hauendesawi na aibu, unaumbwa na neema inayoongoza kwenye utii. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuelewa kwamba kujifunza kutoka kwa Yesu kunahusisha toba inayoendelea, tabia zinazoandaliwa upya, na kufanana zaidi na tabia Yake. Hii pia ina maana uanafunzi ni wa uhusiano, kwa sababu si kusoma maneno tu, ni kumwamini Mtu, na Yesu anawaumba wanafunzi kupitia ushirika Naye. Wenye kuchoka hawajaondolewa kwenye utii, wameimarishwa kwa utii, kwa sababu Kristo hutoa pumziko linalorejesha nafsi. Kumfuata Yesu kwa hiyo kunajumuisha kujifunza kwa nidhamu kunakozalisha unyenyekevu, uthabiti, na kujisalimisha kwa furaha chini ya utawala wa Baba.

Wito Kupitia Neno na Umuhimu wa Kusikia

Yesu alisisitiza kwamba wanafunzi wa kweli ni wale wanaolisikia Neno la Mungu na kulitekeleza, akionyesha kwamba uanafunzi hupimwa kwa utii, si kwa ukaribu na shughuli za kidini. Luka anaandika Yesu akijibu kauli kuhusu familia Yake kwa kusema kwamba mama Yake na ndugu Zake ni wale wanaolisikia Neno la Mungu na kulifanya. Yesu hamdharau familia Yake ya duniani, anaifafanua jamii mpya inayoundwa na utii Kwake kupitia kusikia kwa utii (Luka 8:21, NIV).

Kauli ya Yesu inakabiliana na mazoea ya kidini yanayochukua nafasi ya utii kwa uhusiano wa kijumla. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba kuhudhuria kanisa, lugha ya Kikristo, na maarifa ya teolojia vinaweza kuwepo pamoja na kutotii, isipokuwa kusikia kugeuke kuwa kujisalimisha. Hii pia inatia moyo waumini

wanaohisi hawana umuhimu, kwa sababu alama ya kumilikiwa si hadhi, kipawa, au jukwaa, ni kusikia kwa utii kunakotoka katika kumwamini Yesu. Kanisa linakuwa imara zaidi linapolichukulia Neno kama sauti ya Mfalme inayounda maamuzi ya kweli, si kama msukumo wa nyuma ya pazia. Kumfuata Yesu huanza kwa kusikia, na kusikia hujithibitisha kwa kutenda, kwa sababu uanafunzi ni utii unaoishi chini ya Kristo.

Kuacha Kujitawala na Wito wa Kutubu

Yesu aliwaita watu watubu na waamini habari njema kwa sababu kumfuata kunahitaji kuvunja kwa uamuzi utawala wa nafsi. Marko anaandika Yesu akitangaza kwamba ufalme wa Mungu umekaribia na kuwaita watu watubu na waamini. Toba ni kugeuka kutoka dhambi na kutoka mamlaka ya kujitegemea, na imani ni kumwamini Yesu kama Mfalme anayelleta utawala wa Mungu (Marko 1:14–15, NIV). Yesu huanza uanafunzi na toba kwa sababu ufalme hauwezi kupokewa na mioyo inayoshikilia udhibiti.

Wito wa Yesu wa kutubu unabaki muhimu kwa sababu utamaduni wa leo mara nyingi huona toba kama hali hasi, badala ya neema. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba toba si kujihukumu, ni kujisalimisha kunakofungua mlango wa maisha chini ya Mungu. Bila toba, uanafunzi unakuwa marekebisho ya maadili bila ibada, na huanguka katika unafiki au kukata tamaa. Mamlaka ya Yesu huwaita watu watoke kwenye dhambi za siri na maonyesho ya kidini ya hadharani, kwa sababu anataka utii wa moyo mzima. Kumfuata Yesu kwa hiyo ni maisha ya toba inayoendelea, kwa sababu Mfalme huendelea kufichua sanamu na kualika kujisalimisha kwa kina zaidi.

Kumpenda Yesu Zaidi ya Vyote na Kipaumbele cha Utii

Yesu alifundisha kwamba kumfuata kunahitaji kumpenda Yeye kuliko hata mahusiano halali ya kibinadamu, akionyesha kwamba uanafunzi ni suala la ibada. Mathayo anaandika Yesu akisema kwamba yeyote anayempenda baba au mama kuliko Yeye hastahili Yeye, na vivyo hivyo kuhusu mwana au binti. Yesu haamri ukose upendo, anaweka mpangilio sahihi wa upendo, kwa sababu kila upendo mwingine lazima utiishwe chini ya uaminifu kwa Mfalme (Mathayo 10:37, NIV).

Mafundisho ya Yesu yanawapa changamoto waumini wanaotaka kumweka Yesu kama kipaumbele kimoja kati ya vingi, badala ya kuwa kitovu kinachofafanua kila kitu. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia wanafunzi kuona kwamba Yesu asipokuwa wa kwanza, familia inakuwa sanamu, mafanikio yanakuwa sanamu, na hata huduma inaweza kuwa sanamu. Kumpenda Yesu kwanza kwa kweli hulinda mahusiano mengine kwa sababu kunaufanya upendo uwe wa kweli zaidi, usio wa kumiliki, na wenye kujitoa zaidi. Mafundisho haya pia huandaa wanafunzi kwa shinikizo, kwa sababu uaminifu kwa Kristo wakati mwingine utaleta mvutano, na Yesu hufafanua ukweli huo badala ya kuuficha. Kumfuata Yesu kunamaanisha Yeye ana dai la kwanza juu ya moyo, na dai hilo ni neema kwa sababu Yeye ndiye Bwana pekee anayetoa uzima.

SEHEMU YA 2: GHARAMA YA UANAFUNZI

Yesu alifundisha gharama ya uanafunzi kwa sababu anakataa kuvuta watu kwa udanganyifu. Aliwakaribisha makundi, lakini pia aliweka wazi kwamba njia ya kumfuata

inajumuisha kujitoa, kukataliwa, na kujisalimisha kwa kuendelea. Ufalme ni zawadi, lakini si wa bei nafuu, kwa sababu unahitaji kuacha kujitawala na kukubali ukuu wa Kristo katika maamuzi halisi. Mamlaka ya Yesu hapa ni ya huruma kwa sababu onyo la uaminifu huwalinda watu dhidi ya shauku ya juu juu inayoporomoka chini ya shinikizo, na dhidi ya dini inayotoa ahadi ya faraja bila utii.

Yesu pia aliweka gharama kama suala la utambulisho na uaminifu, kwa sababu uanafunzi si msururu wa sadaka za hapa na pale, ni mwelekeo wa maisha yote. Anawaita wanafunzi wauchukue msalaba, wapoteze maisha ili wayapate, na wamchague Yeye juu ya faraja na usalama, kwa sababu utume Wake umeumbwa kwa sura ya msalaba. Uanafunzi wa gharama si njia ya kupata wokovu, ni ushahidi kwamba mtu anathamini Kristo na ufalme Wake kuliko hazina zinazoshindana. Sehemu hii inachunguza madai ya Yesu kuhusu kujikana nafsi, msalaba, kuhesabu gharama, na hatari ya kuupata ulimwengu huku ukipoteza roho.

Kuchukua Msalaba na Kifo cha Kujitawala

Yesu aliwaamuru wanafunzi wajikane nafsi, wachukue msalaba wao, na wamfuate, akionyesha kwamba uanafunzi unahusisha kifo cha udhibiti wa kujilenga. Marko anaandika Yesu akisema haya baada ya kutangaza mateso Yake yajayo, akionyesha kwamba njia ya mwanafunzi inafanana na njia ya Bwana. Msalaba katika muktadha huo si kero ya mfano, ni utayari wa kuvumilia hasara na kukataliwa badala ya kuacha uaminifu kwa Kristo (Marko 8:34, NIV).

Mafundisho ya Yesu yanakabiliana na aina za Ukristo zinazotoa ahadi ya kustawi bila kujisalimisha. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba kujikana nafsi si

kujichukia, ni kukataa kuiabudu nafsi, kwa sababu ibada ni ya Mungu peke yake. Kuchukua msalaba kunamaanisha kukumbatia utii hata unapogharimu sifa, faraja, au usalama, kwa sababu mamlaka ya Mfalme ni kuu kuliko ridhaa ya binadamu. Hii pia inawafaraji waumini wanaoteseka kwa uaminifu, kwa sababu inaiweka mateso kama ushiriki katika utume wa Kristo, si kama kuachwa na Mungu. Mwanafunzi humfuata Bwana aliyesulubiwa, na msalaba huunda matarajio, vipaumbele, na ustahimilivu wa mwanafunzi.

Kupoteza Maisha Ili Kuyapata na Kitendawili cha Ufalme

Yesu alifundisha kwamba yeyote anayetaka kuokoa maisha yake atayapoteza, lakini yeyote anayepoteza maisha yake kwa ajili Yake na injili atayapate, akifunua kitendawili cha ufalme. Marko anaonyesha mafundisho haya kama matokeo ya moja kwa moja ya msalaba, akionyesha kwamba kujilinda kama lengo kuu huleta hasara ya kiroho, ilhali kujisalimisha kwa Kristo huleta uzima wa kweli. Yesu hajaromantishi mateso, anafafanua upya uzima, kwa sababu uzima hupatikana katika kumilikiwa Naye (Marko 8:35, NIV).

Kitendawili cha Yesu kinawapa changamoto waumini wanaopima uzima kwa faraja na uhibititi. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia wanafunzi kutambua kwamba kujilinda kwa woga kunaweza kuwa kukana Kristo kwa vitendo, kwa sababu kunaufanya usalama uwe bwana. Kupoteza maisha kunajumuisha kuacha hitaji la kudhibiti matokeo na kuacha tamaa ya kusifiwa, kwa sababu tamaa hizo mara nyingi huunda uchaguzi kuliko utii. Hata hivyo ahadi ni ya kweli, kwa sababu Yesu hawaiti wanafunzi kwenye utupu, anawaita kwenye uzima unaoshikiliwa na utawala wa Mungu. Waumini wanapojisalimisha kwa ajili

ya Kristo, wanagundua uthabiti, furaha, na kusudi ambavyo haviwezi kutengenezwa na kujitawala.

Kuhesabu Gharama na Kukataa Shauku ya Juu Juu

Yesu alionya kwamba wanafunzi lazima wahesabu gharama, akitumia mifano ya kujenga mnara na kwenda vitani, akionyesha kwamba kumfuata kunahitaji tathmini ya busara badala ya msukumo wa hisia. Luka anaandika Yesu akisema kwamba wale wasiochukua msalaba wao na kumfuata hawawezi kuwa wanafunzi Wake, kisha anahimiza kutafakari kama mtu atamaliza kile anachoanza. Yesu hakati tamaa uanafunzi, anasisitiza uhalisia kwa sababu hatatendewa kama jaribio la muda (Luka 14:27–30, NIV).

Mafundisho ya Yesu ni ya kichungaji kwa sababu yanalilinda Kanisa dhidi ya utamaduni wa kuanza haraka na kuacha haraka. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba kuvumilia ni alama ya imani ya kweli, si kwa sababu wanafunzi wanapata wokovu kwa uvumilivu, bali kwa sababu uvumilivu hufichua uaminifu wa kweli. Kuhesabu gharama pia huwasaidia waumini kufasiri magumu, kwa sababu shida inapokuja, wana uwezekano mdogo wa kudhani Mungu amewashindwa. Yesu anataka uaminifu wa busara kwa sababu ufalme ni wa mwisho, na uaminifu wa mwisho hauwezi kuwa wa kawaida. Uanafunzi huanza kwa tathmini ya uaminifu, lakini huendelea kwa utegemezi unaoendelea kwa Kristo, kwa sababu ni Mfalme pekee anayeweza kudumisha uaminifu wa mwanafunzi.

Hatari ya Kuupata Ulimwengu na Kuipoteza Roho

Yesu aliuliza inafaidisha nini kuupata ulimwengu wote na kuipoteza roho, akionyesha kwamba hasara ya kiroho inaweza kutokea hata katika mafanikio ya nje. Onyo hili hufichua uongo kwamba mafanikio, mali, na ridhaa vinaweza kufidia kutengwa na Mungu. Marko anaandika Yesu akitumia swali hili kukabiliana na maadili ya ulimwengu, kwa sababu ulimwengu hutoa zawadi za muda na kwa siri huharibu maisha ya ndani (Marko 8:36, NIV).

Onyo la Yesu ni la dharura kwa sababu watu wengi wazima hujenga maisha juu ya kazi, taswira, na usalama, huku wakidhani imani inaweza kubaki sehemu ndogo.

Wachungaji wanapaswa kufundisha waumini watathmini maamuzi kwa mtazamo wa umilele, kwa sababu roho hailindwi na faraja na haiwezi kukombolewa kwa hadhi. Hii pia ina maana uanafunzi lazima utaje sanamu waziwazi, ikiwemo ulaji kupita kiasi, maafikiano ya maadili ya ngono, na kutafuta mamlaka, kwa sababu sanamu huahidi uzima huku zikileta utupu. Yesu anawaita watu Wake wachague kinachodumu, kwa sababu Yeye pekee anaokoa roho. Gharama ya uanafunzi ni halisi, lakini gharama ya kukataa uanafunzi ni kubwa zaidi, kwa sababu kumpoteza Kristo ni kupoteza uzima.

Uaminifu Usio na Mgawanyiko na Kukana Madai Yanayoshindana

Yesu alifundisha kwamba wanafunzi lazima wakane vyote walivyo navyo ili wawe wanafunzi Wake, akionyesha kwamba uanafunzi unajumuisha kusalimisha umiliki, si kusalimisha tabia chache tu. Maneno ya Luka yanasisitiza kwamba mali, mipango, na madai lazima yatiishwe chini ya ukuu wa Kristo. Yesu hafundishi umaskini kama sheria ya jumla kwa kila mtu, anafundisha kwamba hakuna kitu kinachoweza kubaki hakiguswi, kwa sababu maeneo yasiyoguswa huwa sanamu za siri (Luka 14:33, NIV).

Dai la Yesu linawapa changamoto waumini wanaotaka kumfuata huku wakihifadhi kona ya faraghani ya uhuru. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia wanafunzi kufanya uwakili unaotangaza Yesu ni Bwana juu ya fedha, muda, mahusiano, na matarajio. Kukana si kukataa vitu vilivyoubwa, ni kukataa kuviabudu vitu vilivyoubwa, kwa sababu ibada ni ya Baba. Mafundisho haya pia huwaweka huru waumini, kwa sababu Yesu anapokuwa Bwana, mali inakuwa zana za upendo badala ya mizigo ya wasiwasi. Uanafunzi ni uaminifu usio na mgawanyiko kwa sababu Yesu hashiriki kiti Chake cha enzi, na hilo ni neema kwa sababu mabwana wanaoshindana huleta utumwa kila mara.

SEHEMU YA 3: UUNDWAJI WA TABIA YA UFALME

Yesu hakutoa tu kazi, alitengeneza tabia, kwa sababu ufalme unasonga mbele kupitia watu ambao maisha yao ya ndani yanaakisi utakatifu na rehema ya Baba. Uanafunzi kwa hiyo si kuhusu huduma ya nje pekee, ni kuhusu kuwa mtu anayefaa kubeba utume wa Kristo bila kuuharibu. Yesu alifundisha unyenyekevu, msamaha, maombi, na utii, na aliyaonyesha haya katika maisha Yake mwenyewe, akionyesha kwamba tabia ya ufalme huundwa kwa ushirika na Baba na kujitiisha kwa Mwana. Injili zinaonyesha Yesu akiwarekebisha wanafunzi Wake mara kwa mara kwa sababu uundaji ni kazi ya subira, na Mfalme amejitoa kuunda watu Wake.

Yesu pia aliunda tabia ya ufalme kwa kukabiliana na nia za ndani zinazohujumu upendo, ikiwemo kiburi, wivu, tamaa ya ukubwa, na hofu. Wanafunzi wengi wanataka utume bila mabadiliko, lakini Yesu anasisitiza kwamba utume lazima utoke katika tabia, kwa sababu moyo uliopotoka utageuza

huduma iwe kujitangaza. Tabia ya ufalme si maadili ya kujikaza, ni kufanana na Kristo, na kufanana na Kristo hutokea kupitia kujisalimisha, toba, na kujifunza kwa Yesu kunakoendelea. Sehemu hii inachunguza jinsi Yesu anavyounda unyenyekevu, msamaha, utegemezi wa uaminifu, na utumishi ili wanafunzi waweze kuishi kama raia wa utawala wa Mungu.

Unyenyekevu na Ukuu Unaofafanuliwa Upya na Mfalme

Yesu alifafanua upya ukuu kwa kufundisha kwamba aliye mkuu zaidi ni yule anayekuwa kama mtoto, akionyesha kwamba unyenyekevu si hiari, ni msimamo wa raia wa ufalme. Mathayo anaandika Yesu akimweka mtoto katikati ya wanafunzi na kusema kwamba wasipobadilika na kuwa kama watoto wadogo, hawataingia kamwe katika ufalme. Hoja si utoto wa ujinga, ni utegemezi, kufundishika, na uhuru kutokana na kuvutiwa na hadhi (Mathayo 18:3, NIV).

Ufafanuzi upya wa Yesu unakabiliana na tamaduni za kanisa zinazozawadia kuonekana, ushawishi, na udhibiti. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba unyenyekevu ni ulinzi wa kiroho, kwa sababu kiburi humfanya mtu asirekebishike, na hivyo kuwa hatari. Unyenyekevu pia huimarisha umoja, kwa sababu watu wanyenyekevu wanaweza kukiri dhambi, kupokea ushauri, na kushangilia wengine bila wivu. Yesu huunda unyenyekevu si kwa kupapasa wasiwasi, bali kwa kuwaita wanafunzi wamwamini Baba badala ya kujinyakulia ukubwa. Ukuu wa ufalme hupimwa kwa kufanana na Kristo, na ukuu wa Kristo huonyeshwa kwa upendo wa utii, si kwa nguvu ya kutawala.

Msamaha na Rehema Inayodumisha Jumuiya

Yesu alifundisha msamaha kwa sababu ufalme ni jumuiya iliyopatanishwa, na uchungu usio na upatanisho hatimaye utatia sumu ibada na utume. Mathayo anaandika Yesu akimwambia Petro asisamehe mara saba tu bali mara sabini na saba, akisisitiza kwamba msamaha ni msimamo wa moyo badala ya tendo la nadra. Yesu hapunguzi haki, anaamuru rehema kwa sababu wanafunzi Wake ni watu waliopokea rehema, kwa hiyo lazima waiendeleze (Mathayo 18:21–22, NIV).

Mafundisho ya Yesu yanawapa changamoto waumini wanaochukulia visasi kama kinga ya kujilinda iliyo halali. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba msamaha si kukana madhara, ni kuachilia kisasi kwa Mungu na kuchagua kutafuta mema ya mwisho ya mwingine. Msamaha pia unahitaji hekima na wakati mwingine mipaka, lakini msimamo wa moyo lazima ubaki wa rehema, si wa kulipiza. Mafundisho haya hulinda makanisa dhidi ya migawanyiko kwa sababu utume hauwezi kustawi pale chuki inapokuzwa. Yesu anaunda watu Wake wasamehe kwa sababu Yeye mwenyewe husamehe kwa gharama ya maisha Yake, na msalaba Wake unakuwa chanzo na kielelezo cha rehema ya ufalme.

Utegemezi wa Maombi na Maisha ya Kuamini kwa Kushikamana

Yesu alifundisha wanafunzi waombe kwa uvumilivu kwa sababu utume bila utegemezi huwa kiburi na hatimaye huanguka. Luka anaandika Yesu akitoa mfano kuhusu maombi ya kudumu, akihimiza kwamba watu wanapaswa kuomba daima na wasikate tamaa, akionyesha kwamba kuvumilia katika maombi huakisi kuamini wema wa Baba. Yesu anawaumba wanafunzi wategemee Mungu badala ya suluhisho la haraka, kwa sababu utegemezi ni ibada, na

kwa sababu Baba hupenda kujibu kwa hekima (Luka 18:1, NIV).

Mfano wa Yesu wa maombi pia huunda tabia ya ufalme kwa sababu huifundisha mioyo kujitiisha tamaa kwa mapenzi ya Baba. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba maombi si kudhibiti matokeo, ni kuendana na utawala wa Mungu na kupokea nguvu ya kutii. Maombi ya kudumu pia husafisha nia, kwa sababu kwa muda hufichua kama mtu anamtaka Mungu au anataka tu nafuu. Uanafunzi unakuwa thabiti zaidi waumini wanapojifunza kuomba kupitia kuchelewa bila uchungu, kwa sababu kuchelewa kunaweza kuimarisha imani badala ya kuibomoa. Yesu huunda wanafunzi wanaoomba kwa sababu maombi huweka moyo kuwa mwepesi, mnyenyekevu, na mtiifu chini ya Mfalme.

Utumishi na Uongozi Kama Uangalizi wa Kujitoa

Yesu alifundisha kwamba uongozi katika ufalme Wake ni utumishi, na aliweka msingi wa mafundisho hayo katika utume Wake wa kutumikia na kutoa maisha Yake. Marko anaandika Yesu akisema kwamba yeyote anayetaka kuwa mkuu lazima awe mtumishi, na yeyote anayetaka kuwa wa kwanza lazima awe mtumwa wa wote. Kisha anamrejelea Yeye mwenyewe kama Mwana wa Adamu ambaye hakukuja kutumikiwa bali kutumikia na kutoa maisha Yake kuwa ukombozi, yaani malipo yanayopata uhuru kwa ajili ya wengine (Marko 10:43–45, NIV).

Mafundisho ya Yesu yanakabiliana na uongozi unaotafuta jukwaa, sifa, na udhibiti. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha viongozi kuona mamlaka kama wajibu wa kuwajali wengine badala ya haki ya kuheshimiwa. Utumishi pia hulinda Kanisa dhidi ya unyanyasaji kwa sababu huufanya uongozi uwe kujitoa kulingana na mfano

wa Kristo. Mafundisho haya hayapingi uongozi, yanapinga uongozi wa ubinafsi, kwa sababu Mfalme huongoza kwa upendo mtakatifu na utii wa gharama. Wanafunzi wanapoukumbatia utumishi, utume unakuwa wa kuaminika, kwa sababu Kanisa linaanza kufanana na Kristo anayemtangaza.

Utii Kama Upendo na Sura ya Uaminifu

Yesu alifundisha kwamba upendo huonyeshwa kwa utii, na aliunganisha utii na uhusiano wa kushikamana Naye. Yohana anaandika Yesu akisema kwamba wanaoshika amri Zake ndio wanaompenda, na anaahidi kwamba Baba atawapenda na Yeye atajidhihirisha kwao. Huu si wokovu kwa matendo, ni tunda la uanafunzi wa kweli, ambapo imani huzaa utii kwa sababu moyo unamthamini Kristo (Yohana 14:21, NIV).

Mafundisho ya Yesu huwalinda waumini dhidi ya kutenganisha hali ya kiroho na maadili. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba utii si ushupavu wa sheria unapotoka katika upendo, na si hiari Yesu anapokuwa Bwana. Utii pia huimarisha uthibitisho wa imani kwa sababu huonyesha kwamba imani ni ya kweli, si ya maneno tu. Hata hivyo utii lazima ubaki ukimlenga Kristo, kwa sababu lengo si ubora wa maadili, ni kufanana na Yesu na kufurahia Baba. Uanafunzi ni upendo unaotii, na utii huo unakuwa ushuhuda unaoonekana kwamba utawala wa Mfalme umeingia katika maisha.

SEHEMU YA 4: UTUME WA WANAFUNZI

Yesu aliwaumba wanafunzi ili awatume, kwa sababu ufalme si kimbilio la faraghani, ni tangazo la wazi

linalobebwa na mashahidi. Aliwaita watangaze habari njema, waonyeshe huruma, na kuwaita watu watubu na waamini. Utume kwa hiyo si programu tu, ni matokeo ya uaminifu kwa Kristo na ushiriki katika kusudi Lake la wokovu. Mamlaka ya Yesu ndiyo msingi wa utume kwa sababu anawatuma wanafunzi si kwa mawazo yao, bali kwa ujumbe Wake na nguvu Zake, na ufanisi wao hutegemea kujitiisha kwa uaminifu, si haiba.

Yesu pia alifundisha kwamba utume utahusisha upinzani, uvumilivu, na utegemezi kwa Roho, kwa sababu ulimwengu unaompinga Mfalme utawapinga mashahidi Wake. Hata hivyo Yesu aliahidi uwepo na amani Yake, akionyesha kwamba utume hudumishwa kwa ushirika Naye. Kanisa halitumwi kutafuta makofi ya utamaduni, bali kutoa ushuhuda wa kweli kuhusu Kristo kwa neno na maisha. Sehemu hii inachunguza kutumwa kwa Yesu, maagizo Yake kuhusu utegemezi na kutangaza, na ahadi Yake ya uwepo inayodumisha utume hadi mwisho.

Kutumwa Kutangaza na Kuponya Chini ya Mamlaka ya Kristo

Yesu aliwatuma wale Kumi na Wawili kuhubiri ufalme na kuponya, akionyesha kwamba utume unajumuisha tangazo na tendo la huruma. Luka anaandika Yesu akiwapa nguvu na mamlaka ya kutoa pepo na kuponya magonjwa, kisha akawatuma watangaze ufalme wa Mungu na kuponya wagonjwa. Hii inaonyesha kwamba utume si maneno tu, ni ushuhuda wa ufalme unaoonekana katika ujumbe na rehema (Luka 9:1–2, NIV).

Kutumwa kwa Yesu kunalifundisha Kanisa kwamba utume lazima ubaki ukimlenga Kristo, si ukimlenga mtu. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kuipa kipaumbele injili, huku pia wakitenda huruma halisi

inayoakisi moyo wa Mfalme. Hii pia inahitaji unyenyekevu, kwa sababu nguvu ni ya Kristo, na mashahidi ni watumishi, si watu mashuhuri. Mamlaka ya Yesu hulinda utume dhidi ya hofu kwa sababu wanafunzi hawatumiwi peke yao, wanatumwa chini ya amri ya Mfalme. Utume unakuwa wa uaminifu Kanisa linapokataa kutenganisha ukweli na upendo, kwa sababu Yesu alitangaza na kuponya kama ushuhuda mmoja unaoelekea kwenye utawala wa Baba.

Utegemezi, Urahisi, na Kumwamini Baba

Yesu aliwaagiza wanafunzi Wake wasafiri kwa mizigo myepesi, akifundisha kwamba utume hudumishwa na utegemezi kwa Baba badala ya udhibiti wa kujihakikishia. Luka anaandika Yesu akiwaambia wasichukue akiba nyingi, akisisitiza kwamba mtazamo wao ubaki katika utii, na kwamba Mungu atatoa kupitia nyumba zinazowapokea. Agizo hili linaonyesha kwamba utume unaweza kuziwa na mkusanyiko unaoendeshwa na wasiwasi, na kwamba imani huonyeshwa kupitia urahisi na uaminifu (Luka 9:3, NIV).

Mafundisho ya Yesu yanatoa changamoto kwa huduma ya kisasa inayodhani ufanisi unahitaji mkusanyiko wa daima, zana zisizoisha, au udhibiti wa taswira. Wachungaji wanapaswa kufundisha waumini wapange kwa hekima bila kuabudu maandalizi kama usalama wa mwisho. Urahisi pia huweka wazi vipaumbele, kwa sababu utume unahitaji kuwajali watu, utegemezi wa maombi, na ujasiri wa kusema injili. Msimamo huu huwafundisha wanafunzi wakubali kukataliwa bila hofu na wakubali riziki bila kujiona wanastahili. Yesu huunda wamisionari wanaomwamini Baba, kwa sababu utume si kujitegemea kwa kujikazia, ni utii chini ya uangalizi wa Mungu.

Ushuhuda kwa Mataifa Yote na Upeo wa Ufalme

Yesu aliwaagiza wanafunzi Wake wawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, akiuweka utume katika mamlaka Yake na kuahidi uwepo Wake. Mathayo anaandika Yesu akisema kwamba mamlaka yote mbinguni na duniani amepewa, kwa hiyo wanapaswa kwenda, kuwafanya wanafunzi, kuwabatiza, na kuwafundisha utiifu kwa amri Zake. Utume umejengwa juu ya mamlaka ya Kristo kwa ulimwengu mzima, na unalenga kuunda wafuasi watiifu, si waongofu wa juu juu (Mathayo 28:18–20, NIV).

Agizo la Yesu linaunda utambulisho wa Kanisa kwa sababu linaonyesha kwamba utume si hiari, ni matokeo ya moja kwa moja ya ukuu wa Kristo. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba kuwafanya wanafunzi kunajumuisha kufundisha utii, jambo linalohitaji subira, jumuiya, na uundaji wa kina, si mwikio wa haraka usio na mizizi. Ahadi ya uwepo wa Yesu pia hudumisha utume, kwa sababu Kanisa halitegemei nguvu zake, linaishi chini ya ukaribu unaoendelea wa Mfalme. Agizo hili linawaita waumini watoke mipaka ya kikundi na faraja ya eneo moja kwa sababu Yesu ni Bwana wa watu wote. Utume ni wa kimataifa kwa sababu ufalme ni wa ulimwengu mzima, na uanafunzi ndio njia ambayo utawala wa Kristo hupanuka kupitia ushuhuda wa uaminifu.

Ushuhuda Unaowezeshwa na Roho na Ujasiri wa Kunena

Yesu aliahidi nguvu kupitia Roho Mtakatifu ili wanafunzi wawe mashahidi Wake, akionyesha kwamba utume hauwezekani bila uwezeshaji wa Mungu. Matendo ya Mitume yanaandika Yesu akiwaambia wanafunzi kwamba watapokea nguvu Roho Mtakatifu atakapowajia, nao watakuwa mashahidi katika Yerusalemu, Yudea, Samaria,

na mpaka miisho ya dunia. Hii inaweka utume kama ushuhuda unaowezeshwa na Roho kuhusu Kristo, si ushawishi wa kibinadamu peke yake (Matendo ya Mitume 1:8, NIV).

Ahadi ya Yesu inafundisha Kanisa kumtegemea Mungu badala ya mbinu kama msingi wa mwisho. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini watafute ujasiri, hekima, na upendo wa Roho, kwa sababu ushuhuda unahitaji ukweli na uvumilivu chini ya shinikizo. Hii pia ina maana utume unajumuisha mateso, kwa sababu mashahidi mara nyingi hukataliwa, lakini Roho huimarisha uvumilivu. Uwezeshaji wa Roho huwalinda waumini dhidi ya ukimya unaotokana na hofu na dhidi ya ukali, kwa sababu Roho huzalisha ujasiri wenye tabia ya Kristo. Yesu anawatuma watu Wake kama mashahidi, na Roho huwapa uwezo wa kushuhudia kwa uaminifu, kwa sababu ufalme unasonga mbele kupitia Neno linalobebwa na jumuiya iliyo umbwa na Roho.

Utume Unaumbwa na Upendo na Uaminifu wa Utii

Yesu alifundisha kwamba upendo kati ya wanafunzi ungekuwa ushuhuda unaotambulisha, akionyesha kwamba utume unajumuisha maisha yanayoonekana ya jumuiya. Yohana anaandika Yesu akisema kwamba watu wote watajua wao ni wanafunzi Wake ikiwa watapendana. Upendo huu si hisia tu, ni kujitoa kwa dhabihu kunakoakisi upendo wa Kristo na kuonyesha kwamba utawala wa Baba umeunda aina mpya ya watu (Yohana 13:35, NIV).

Mafundisho ya Yesu yanakabiliana na makanisa yanayotangaza injili huku yakivumilia uadui, migawanyiko, na kiburi. Wachungaji wanapaswa kusesitiza kwamba upendo si mbadala wa ukweli, ni uonyeshaji wa

ukweli unaoishi, na huupa ushuhuda uaminifu. Wanafunzi wanaposamehe, kutumikia, na kubeba mizigo, ulimwengu huona jumuiya iliyoundwa na Mfalme mwingine. Upendo pia hudumisha utume kwa ndani kwa sababu huleta umoja, na umoja huimarisha uvumilivu katika magumu. Yesu anawatuma wanafunzi wanene, lakini pia anawaita waishi kwa namna inayoufanya ujumbe uaminike, kwa sababu utume wa ufalme hubebwa kupitia tabia ya ufalme.

NJIA TATU ZA KUTUMIA MAUDHUI HAYA KATIKA MUKTADHA WAKO MAALUM

Tengeneza Njia za Uanafunzi Zinazodai Utii, Si Mahudhurio Tu

Yesu aliwafafanua wanafunzi kama wale wanaolisikia Neno la Mungu na kulifanya, ambayo ina maana makanisa lazima yajenge njia zinazosogeza watu kwenye utii unaotekelezwa. Mikutano mingi hupima ukomavu kwa mahudhurio, ushiriki, au maarifa, lakini Yesu hupima kwa uaminifu unaoonekana katika toba, msamaha, na kujitiisha kwa amri Zake. Hili linahitaji viongozi wabuni michakato inayojumuisha mahusiano ya kuwajibishana, mafundisho yaliyo wazi, na matumizi halisi, kwa sababu uanafunzi ni uundaji, si taarifa (Luka 8:21, NIV).

Matumizi yanayomlenga Yesu yanamaanisha wachungaji waweke matarajio yaliyo wazi na ya kichungaji, wakiwaita watu kwenye ulaji wa Neno kila siku, maombi ya mara kwa mara, kukiri dhambi, na matendo yanayoonekana ya rehema. Jenga miundo ya ulezi ambapo waumini waliokomaa wanatembea pamoja na waumini wapya, si kama wadhibiti, bali kama waongoza wenye subira chini ya

Kristo. Fundisha kwamba utii si ukamilifu wa kulazimisha, ni kujitiisha kwa uaminifu kunakodumisha toba kuwa ya sasa. Kanisa linapoufanya utii kuwa wa kawaida, linakuwa dhaifu kidogo kwa unafiki na lenye uwezo zaidi kwa utume, kwa sababu wanafunzi wanakuwa mashahidi wa kuaminika. Yesu hujenga wanafunzi wanaofuata, na Kanisa hutumikia vyema linapokataa kuridhika na watazamaji.

Fundisha Uanafunzi wa Gharama Kwa Njia Inayozalisha Ujasiri na Tumaini

Yesu alifundisha gharama ya uanafunzi kwa sababu anawapenda watu Wake vya kutosha kuwaandaa kwa shinikizo. Waumini wengi hushangaa wanapokutana na magumu kwa sababu walipewa ahadi ya urahisi, lakini Yesu huahidi njia yenye sura ya msalaba inayosababisha uzima wa kweli. Makanisa kwa hiyo lazima yafundishe gharama kwa uaminifu na kwa uangalifu wa kichungaji, yakisaidia waumini kufasiri mateso kama sehemu ya uaminifu badala ya uthibitisho kwamba Mungu hayupo. Yesu anawaita wanafunzi wajikane nafsi kwa sababu anawaongoza kwenye uhuru kutoka kwa sanamu zisizoweza kuokoa (Marko 8:34, NIV).

Matumizi yanayomlenga Yesu yanamaanisha wachungaji wahubiri gharama pamoja na ahadi, wakionyesha kwamba kujisalimisha huleta furaha ya kina, si hasara tupu. Fundisha waumini wahesabu gharama ya utii katika mahusiano, maadili, na kukiri Kristo hadharani, kisha waandae kuvumilia kupitia maombi, msaada wa jumuiya, na tumaini lililojengwa katika Maandiko. Hii pia inajumuisha kuziandaa familia kuzungumza kuhusu shinikizo la marafiki na uadui wa utamaduni kwa uwazi na ujasiri. Uanafunzi wa gharama haupaswi kuleta hofu, unapaswa kuleta uthabiti, kwa sababu mwanafunzi anajua Mfalme anadai nini na anamwamini Mfalme kwa wema

Wake. Mkanisa yanapofundisha gharama kwa uaminifu, waumini wanakuwa dhaifu kidogo na waaminifu zaidi chini ya shinikizo.

Weka Utume Ukimlenga Kristo Kwa Kuumba Mashahidi, Si Waigizaji

Yesu anawatuma wanafunzi kama mashahidi wanaowezeshwa na Roho, ambayo ina maana utume lazima ubaki umejengwa juu ya ushuhuda kuhusu Kristo badala ya maonyesho ya kidini. Mkanisa ya leo yanaweza kuchanganya utume na uuzaji au harakati zisizohusiana na injili, lakini agizo la Yesu ni kuwafanya wanafunzi wanaotii amri Zake na kutangaza utawala Wake. Ushuhuda ni maneno na pia ni maisha, kwa sababu upendo, umoja, na utumishi huufanya ujumbe uaminike. Utume hupotoshwa unapochochewa na taswira badala ya uaminifu (Matendo ya Mitume 1:8, NIV).

Matumizi yanayomlenga Yesu yanamaanisha wachungaji wawafundishe waumini kuishiriki injili kwa uwazi, kusimulia ushuhuda wao kwa uaminifu, na kuwatumikia majirani kwa rehema inayoonekana inayoakisi Kristo. Liandae kanisa kutarajia kukataliwa bila uchungu, na kuitikia kwa unyenyekevu badala ya kujitetea. Himiza utegemezi wa maombi kwa Roho ili kupata ujasiri, kwa sababu ujasiri ni zawadi, si sifa ya tabia tu. Weka mkazo kwa Yesu, mamlaka Yake, msalaba Wake, na ufufuo Wake, kwa sababu utume ni kumfanya Yeye ajulikane, si kujenga chapa. Waumini wanapoishi kama mashahidi badala ya waigizaji, utume unakuwa wa kudumu, kwa sababu umejengwa juu ya uwepo wa Mfalme, si juu ya mwikio wa umma.

HITIMISHO

Yesu anafundisha uanafunzi kama uaminifu wa moyo mzima kwa Mfalme anayewaita, kuwaumba, na kuwatuma watu Wake chini ya utawala wa Baba. Anawaita wanafunzi wamfuata binafsi, wajifunze kutoka Kwake daima, na wampende Yeye juu ya uaminifu wowote unaoshindana, kwa sababu ufalme hauwezi kupokewa kwa masharti ya nusu. Pia anataja gharama kwa uaminifu, akiita wafuasi Wake waingie katika njia yenye sura ya msalaba ambamo kujitawala hufa na uzima wa kweli hupatikana. Gharama hii si malipo ya kumilikiwa, ni ushahidi wa kumilikiwa, kwa sababu wale wanaomthamini Kristo wataachilia kile kinachoshindana Naye. Uanafunzi kwa hiyo ni maisha ya toba, utii, na imani yaliyojengwa katika mamlaka ya Yesu na yanayodumishwa na neema Yake.

Yesu pia huunganisha uanafunzi na utume kwa sababu watu waliobadilishwa ndio njia ambayo ushuhuda wa ufalme huenea ulimwenguni. Anaunda tabia ya ufalme kupitia unyenyekevu, msamaha, utegemezi wa maombi, na utumishi, kisha anawaagiza wanafunzi watangaze injili, waonyeshe rehema, na kuwafanya wanafunzi wa mataifa yote. Utume hauendeshwi na kujiamini kwa binadamu, bali na mamlaka ya Kristo na uwepo wa Roho unaowezesha. Kanisa linakuwa waaminifu linapokataa Ukristo wa watazamaji na kukumbatia utii unaoonekana, wenye subira, na unaodumu. Yesu anawaita watu Wake wafuate, wajisalimishe, na waende, kwa sababu Mfalme anayewokoa ndiye pia Mfalme anayetuma.

MASWALI YA KUTAFKARI

1. Unajaribiwa wapi zaidi kuchukulia kumfuata Yesu kama upendeleo badala ya uaminifu kwa mamlaka Yake?

2. Ni “gharama” gani moja ya wazi ambayo umekuwa ukiikwepa ambayo wito wa Kristo unakutaka uikabiliane nayo kwa ujasiri wa utii?
3. Ni eneo lipi la tabia ya ufalme, unyenyekevu, msamaha, maombi, au utumishi, linahitaji uundaji wa makusudi katika maisha yako sasa hivi?
4. Njia za uanafunzi katika kanisa lako zinawezaje kubadilika ili utii uwe kipimo cha kawaida cha ukomavu?
5. Ni kwa njia gani moja mahsusi unaweza kutoa ushuhuda unaomlenga Kristo wiki hii kupitia maneno yaliyo wazi na upendo unaoonekana?

SURA YA 9: WIKI YA MWISHO

UTANGULIZI

Yesu aliingia katika wiki Yake ya mwisho kwa kusudi lililo wazi, si kama mhanga wa mazingira, bali kama Mwana mtiifu aliyesonga kwa uthabiti kuelekea msalaba kulingana na mapenzi ya Baba. Injili zinaonyesha wiki hii kama kilele cha huduma Yake ya hadharani, ambapo mamlaka Yake yanakuwa dhahiri na utambulisho Wake hauwezi kuepukika. Kila hatua, kuanzia barabara inayoelekea Yerusalemu hadi meza ya chumba cha juu, imejaa kusudi la kiungu. Yesu hakuwa akijibu tu uadui, bali alikuwa akikabiliana na dhambi, akifunua ibada ya uongo, na kuwakusanya wanafunzi Wake katika uaminifu wa agano chini ya ufalme Wake.

Wiki hii pia inaonyesha kwamba huruma na utakatifu wa Yesu havitenganishwi kamwe. Anapokea sifa za hadharani, lakini Analilia mioyo migumu. Anaingia hekaluni, si kupongeza shughuli za kidini, bali kutakasa ibada na kukabiliana na uharibifu. Anafundisha kwa uwazi, Anakabili migogoro bila kuyumba, na Anawaandaa wanafunzi Wake kuelewa maana ya kifo Chake. Ikiwa uanafunzi ulionekana kuwa wa kinadharia katika sura zilizotangulia, hapa unakuwa wa vitendo kwa ukali, kwa sababu Yesu Anasonga kuelekea dhabihu inayohakikisha ukombozi. Wiki ya mwisho si mlolongo wa matukio tu, bali ni Mfalme akitimiza utume Wake.

SEHEMU YA 1: KUINGIA KWA SHANGWE NA TAMKO LA KIMASIHI

Yesu aliingia Yerusalemu kwa namna iliyoifanya utambulisho Wake wa Kimasihi kuwa wa wazi hadharani, lakini alifanya hivyo kwa unyenyekevu uliopingana na matarajio ya kisiasa. Hakuingia kama mshindi anayetafuta makofi kwa nguvu, kwa sababu ufalme Wake unadhihirishwa kupitia utii kwa Baba na rehema kwa wenye dhambi. Kuingia kwa shangwe ni ufunuo na pia ni jaribio, kwa sababu kunafichua kile ambacho watu wanatarajia kutoka kwa Masihi na kile watakachofanya Yesu anapokataa kufuata simulizi walilolipendelea. Mfalme anapokea sifa, lakini pia Anafunua kutokuelewana, kwa sababu shangwe za umati hazibadiliki moja kwa moja kuwa uaminifu wa agano.

Kuingia huku pia kunaweka mwelekeo wa mgongano unaofuata, kwa sababu ni dai lililotekelezwa la mamlaka halali. Anakuja katika mji ambako manabii walikataliwa na ambako hekalu lilisimama kama kitovu cha ibada ya Israeli, na uwepo Wake unalazimisha uamuzi. Je, Yerusalemu itampokea Mfalme kama alivyo, au kama wanavyotaka Awe. Kuingia kwa shangwe ni wakati wa neema na onyo kwa pamoja, kwa sababu Yesu Anajitoa wazi, lakini hatapunguzwa kuwa alama ya ajenda ya mtu mwingine.

Kuingia kwa Makusudi na Mfalme Aliyechagua Wakati

Yesu alipanga kuingia Kwake kwa makusudi, akionyesha kwamba juma Lake la mwisho si la bahati mbaya.

Aliwatuma wanafunzi kupata mwana-punda, Akaelekeza maelezo, kisha Akaingia Yerusalemu kwa namna iliyotangaza utambulisho wa kifalme bila maonyesho ya kidunia. Injili ya Mathayo inaonyesha umati ukitandaza mavazi na matawi, na wakapaza sauti za sifa Yesu alipoingia, wakifunua utambuzi wa hadharani kwamba jambo kubwa lilikuwa likitokea (Mathayo 21:1–11, NIV). Yesu hajifichi tena, kwa sababu wakati wa tangazo la wazi la Kimasihi umefika chini ya mpango wa Baba.

Kuingia huku kwa makusudi kunafundisha uanafunzi kama tumaini katika hekima ya Kristo badala ya tumaini katika ratiba za kibinadamu. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuona kwamba Yesu hasukwi na shinikizo wala Hacheleweshwi na hofu, kwa sababu utii Wake ni thabiti na wenye kusudi. Mfalme Anachagua wakati, namna, na maana ya ufunuo Wake, na hilo linapaswa kurekebisha wanafunzi wanaotafsiri haraka kama uaminifu. Yesu Anaingia kama Bwana, lakini kwa unyenyekevu, akithibitisha kwamba mamlaka ya kiungu hayahitaji tamasha ili kuwa halisi. Swali si kama Yesu anastahili heshima ya hadharani, Anastahili, bali ni kama tutamheshimu kwa masharti Yake badala ya yetu.

Sifa, Matarajio, na Hatari ya Hosana ya Juu Juu

Yesu alipokea vilio vya umati kwa utulivu, lakini kelele za shangwe pia zinafunua jinsi msisimko wa kidini unavyoweza kubadilika haraka kuwa kukata tamaa wakati matarajio yanapokosewa. Neno “Hosana” lilikuwa ombi la wokovu, na furaha ya umati ilionyesha matumaini ya ukombozi, lakini wengi walifikiria ushindi wa kisiasa zaidi kuliko ukombozi wa kiroho. Injili ya Luka inarekodi wanafunzi wakimsifu Mungu kwa sauti kuu, na Mafarisayo wakimtaka Yesu awanyamazishe, ndipo Yesu akasisitiza kwamba sifa hizo zilikuwa sahihi kwa wakati huo (Luka

19:37–40, NIV). Mfalme Anakubali heshima halali, lakini Anajua pia jinsi idhini ya umati ilivyo dhaifu.

Wakati huu unaonya Kanisa dhidi ya kuchanganya sauti kubwa na uaminifu, na shangwe na utii. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kwamba ibada lazima ifungwe kwenye ukweli wa Yesu ni nani na Alikuwa kufanya nini, kwa sababu sifa ya juu juu hupromoka Kristo anapokabiliana na dhambi badala ya maadui. Umati uliadhimisha wazo la Masihi, lakini Yesu Alikuwa kukabiliana na mioyo, si hali tu. Uanafunzi wa kweli unakubali ufalme wa Yesu hata unapovuruga matumaini yaliyothaminiwa, kwa sababu utume wa Mfalme ni wa kina zaidi kuliko faraja ya haraka. Yesu Anastahili Hosana, lakini Hosana lazima ikue hadi kujisalimisha.

Unabii Uliotimizwa na Unyenyekevu wa Mfalme wa Kimasihi

Uamuzi wa Yesu kupanda punda ulitimiza matarajio ya kinabii na kutangaza ufalme unaoongozwa na unyenyekevu na amani, si vitisho na kulazimisha. Mathayo anahusisha wazi kuingia huku na ahadi ya kinabii, akisisitiza kwamba Yesu anakuja kama Mfalme, mpole na aliyepanda punda, jambo linaloweza mamlaka Yake kama takatifu na yanayoweza kufikiwa badala ya ya kutawala kwa mabavu (Mathayo 21:4–5, NIV). Huu si udhaifu, bali ni nguvu ya Mwana mtiifu anayekataa kujinyakulia utukufu nje ya mapenzi ya Baba.

Utimizaji huu unafundisha wanafunzi kusoma Maandiko kama simulizi linalomfafanua Yesu, si kama mkusanyiko wa marejeo yasiyohusiana. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuona kwamba Yesu anatumiza ahadi za Mungu kwa njia zinazokabiliana na kiburi cha kibinadamu, kwa sababu mara nyingi tunatamani nguvu

inayotupendeza badala ya nguvu inayotuokoa. Punda ni karipio dhidi ya ushindi wa juu juu, kwa sababu ushindi wa Yesu utakuja kupitia upendo unaoteseka. Kanisa linapokumbatia unyenyekevu wa Kristo, linapungua kuvutiwa na utawala wa kidunia na linaongezeka kujitoka katika utii wa uaminifu. Yesu ndiye Mfalme aliyeahidiwa, na upole Wake si chaguo dhaifu, bali ni umbo takatifu la wokovu.

Machozi Juu ya Yerusalemu na Huruma Inayoleta Onyo

Yesu alilia juu ya Yerusalemu kwa sababu huruma Yake si ya kihisia tu, bali ni huzuni ya kweli juu ya upinzani mgumu dhidi ya amani ya Mungu. Injili ya Luka inaeleza Yesu alipokaribia, Akaona mji, na Akalia, kwa sababu hawakutambua mambo yaliyowaletea amani, na Akaonya juu ya hukumu na uharibifu unaokuja (Luka 19:41–44, NIV). Mfalme hafurahii hukumu, kwa sababu moyo Wake unasukumwa na majonzi ya kukataliwa, hata Anapozungumza kwa uwazi juu ya matokeo.

Wakati huu unaunda uanafunzi uliokomaa kwa kufundisha kwamba upendo unajumuisha onyo. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kukataa huruma ya uongo inayokataa kutaja hatari, kwa sababu machozi ya Yesu hayakunyamazisha ukweli Wake. Wakati huo huo, onyo halipaswi kamwe kutenganishwa na huzuni, kwa sababu Yesu haonyi kama mkosoaji asiyejali, bali kama Bwana anayetamani toba. Kanisa linapaswa kujifunza kuomboleza upofu wa kiroho, si kuudharau, na kuwaombea mioyo migumu badala ya kubishana nayo tu. Machozi ya Yesu yanaonyesha Mfalme ambaye utakatifu Wake hauondoi huruma, na ambaye huruma Yake haiondoi utakatifu.

Dai la Hadharani na Mgawanyiko Aliousababisha Yesu kwa Makusudi

Kuingia kwa Yesu kulileta mgawanyiko kwa sababu utii wa hadharani Kwake unakabiliana na miundo ya mamlaka iliyopo na kufunua uaminifu uliojificha. Injili ya Yohana inaeleza umati ukikusanyika na kushuhudia kwa sababu ya ishara ya Lazaro, na viongozi wa kidini wakijibu kwa hofu, mahesabu, na uadui, wakifunua kwamba heshima ya hadharani kwa Yesu ilitishia udhibiti wao (Yohana 12:12–19, NIV). Kuingia kwa shangwe si sherehe isiyoegemea upande wowote, bali ni mgongano kati ya mamlaka halali ya Mfalme na mifumo ya kibinadamu inayopendelea kujitawala.

Mgawanyiko huu unafundisha Kanisa kutochukulia kwamba uwazi kuhusu Yesu utazalisha makubaliano kila wakati. Wachungaji wanapaswa kuwaandaa waumini kwa ukweli kwamba mamlaka ya Yesu huwasumbua wale waliowekeza katika kudhibiti dini, sifa, au matokeo. Kuingia huku kunaonyesha kwamba injili si ya kufariji tu, bali pia inavuruga, kwa sababu inatangaza Bwana anayodai kila kitu. Hata hivyo, msukosuko huu ni rehema, kwa sababu unalazimisha maamuzi yawekwe wazi ambapo toba inaweza kutokea. Dai la hadharani la Yesu si kiburi, bali ni ukweli, na uanafunzi uliokomaa huanza watu wanapoacha kujaribu kumweka Yesu katika mipaka salama.

SEHEMU YA 2: KUTAKASWA KWA HEKALU

Yesu alilitakasa hekalu kwa sababu Yeye ndiye Bwana halali wa ibada, na Hatakubali nyumba ya Mungu itumiwe kama chombo cha unyonyaji, utaifa, au maonyesho ya kidini. Kitendo hiki si mlipuko wa hasira wa ghafla, bali ni

hukumu ya kinabii inayotekelezwa na Mfalme anayelipenda utukufu wa Baba na anayewapenda watu waliokuwa wakidhuriwa na mifumo iliyoharibika. Hekalu lilipaswa kuwa ishara ya uwepo na rehema za Mungu, lakini Yesu alikabiliana na jinsi lilivyogeuzwa kuwa soko la udhibiti. Mamlaka Yake hapa hayawezi kupuuzwa, kwa sababu Anatenda kama Yule aliye na haki ya kurekebisha ibada kutoka ndani.

Kutakaswa kwa hekalu pia kunaongeza mgongano kwa sababu kunafunua kiini cha maadili ya upinzani dhidi ya Yesu. Viongozi wa kidini wangeweza kuvumilia mjadala na hata usumbufu mdogo, lakini Yesu aligusa faida, hadhi, na ushawishi, mambo ambayo yalitishia miundo waliyotegemea. Hata hivyo, wivu wa Yesu si wa kubomoa tu, kwa sababu kutakasa kunalenga urejesho, kufungua nafasi tena kwa maombi, imani, na kuwapokea waliotupwa pembezoni. Kanisa linapaswa kupokea tukio hili kama onyo na mafunzo, kwa sababu Kristo bado Anajali ibada iliyo ya kweli, takatifu, na yenye rehema, si ibada inayoundwa na urahisi na biashara.

Wivu kwa Nyumba ya Baba na Mamlaka ya Kutakasa Ibada

Yesu aliingia katika nyua za hekalu na kuwafukuza wale waliokuwa wakinunua na kuuza, akionyesha kwamba Anamiliki mamlaka ya kuhukumu ibada iliyoharibika. Injili ya Marko inaeleza Yesu akipindua meza na kuzuia watu kubeba bidhaa kupitia nyua, ikionyesha kwamba Alilitazama hekalu kama mahali patakatifu, si njia ya mkato ya umma au mashine ya kifedha (Marko 11:15–17, NIV). Kitendo Chake kilitangaza kwamba ibada ni ya Baba na haiwezi kugeuzwa kuwa chombo cha faida bila kukutana na upinzani wa kiungu.

Wivu huu unalifundisha Kanisa kwamba ibada si suala la mtindo tu, bali ni suala la utakatifu na ukweli. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuona kwamba Yesu Anakabiliana na chochote kinachogeuzwa ibada kuwa udanganyifu, iwe ni unyonyaji wa kifedha, maonesho ya kiroho, au kuwanyima nafasi wahitaji. Wivu lazima ubaki wa mfano wa Kristo, si hasira ya kuigiza, kwa sababu kusudi la Yesu ni utakaso, si kutoa hisia binafsi. Kutakaswa kwa hekalu pia kunawakumbusha viongozi kwamba nafasi na taratibu takatifu zinaweza kuharibika watu wanapoanza kuona huduma kama umiliki badala ya uwakili. Yesu Anatakasa ibada kwa sababu Yeye ni Bwana, na Bwana Hatagawana nyumba Yake na sanamu.

Maombi kwa Mataifa Yote na Moyo wa Mungu wa Kukaribisha

Yesu alinukuu Maandiko ili kufunua kusudi la hekalu, yaani liwe nyumba ya maombi, jambo linaloashiria ushirika na Mungu badala ya dini ya miamala. Injili ya Marko inanukuu Yesu akitangaza kwamba nyumba hiyo inapaswa kuwa nyumba ya maombi kwa mataifa yote, akifunua kwamba upotovu haukuwa umeumiza waabudu kifedha tu, bali pia ulikuwa umeharibu utume wa hekalu kama mahali ambapo mataifa yangeweza kukutana na Mungu wa Israeli (Marko 11:17, NIV). Kitendo cha Yesu hivyo kililinda upatikanaji wa kiroho wa wale waliokuwa wakitengwa mara nyingi.

Mkazo huu unafundisha uanafunzi kwamba utakatifu wa Mungu haupingani na ukaribisho wa Mungu, kwa sababu ibada takatifu inajumuisha kutoa nafasi kwa wanaotafuta toba. Wachungaji wanapaswa kusaidia makanisa kuchunguza kama taratibu, mitazamo, au vipaumbele vinafukuza kimya kimya wale wanaohitaji rehema, iwe kupitia upendeleo, matabaka, au utamaduni wa ndani. Nyua

za hekalu zilipaswa kuwa mahali pa watu wa nje kusogea karibu katika maombi, na kutakaswa kwa Yesu kunaonyesha jinsi Kanisa linavyoweza kwa urahisi kulinda faraja badala ya kutekeleza utume. Yesu Anatetea maombi kwa sababu maombi ni utegemezi, na utegemezi ni mkao wa watu wanaomjua Mungu kama Mfalme. Maombi yanapobadilishwa na biashara, utume hubadilika kuwa kujilinda, na Yesu Anakabilia na hilo moja kwa moja.

Unyonyaji wa Kidini na Dhambi ya Kumtumia Mungu kwa Faida

Yesu aliita shughuli hizo potovu “pango la wanyang’anyi,” akifunua kwamba tatizo halikuwa biashara tu katika nafasi ya kidini, bali unyonyaji uliokuwa umefichwa chini ya mwavuli wa kiroho. Injili ya Mathayo inaeleza Yesu akiwafukuza wauzaji na wanunuzi na kulitaja hekalu kama nyumba ya maombi badala ya pango la wanyang’anyi, akifunua kwamba lugha ya kidini inaweza kutumiwa kuficha tamaa na udhibiti (Mathayo 21:12–13, NIV). Yesu Anakabilia na hili kwa sababu linaharibu roho, linapotosha tabia ya Mungu, na linafundisha watu kuitazama ibada kama biashara.

Onyo hili bado ni muhimu leo kwa sababu unyonyaji wa kidini unaweza kuchukua maumbo ya kisasa, ikiwemo udanganyifu kupitia hofu, heshima, na shinikizo la kifedha. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba ukarimu ni ibada, lakini kulazimisha ni unyanyasaji, na Yesu Havumilii mifumo inayopata faida kwa kuwabebeha mizigo walio dhaifu. Kutakaswa kwa hekalu pia kunawaita viongozi kuchunguza nia zao, kwa sababu inawezekana kupenda faida za huduma kuliko uaminifu wa huduma. Mamlaka ya Yesu Yanakabilia na tamaa kwa sababu Anawapenda watu wanaodhurika nayo, na kwa sababu utukufu wa Baba unadharauliwa ibada inapouzwa na

kununuliwa. Kanisa lazima lijifunze kuishi katika uwazi wa uwakili na uadilifu wa unyenyekevu, kwa sababu Mfalme Analinda nyumba ya Baba Yake.

Uponyaji Hekaluni na Rehema Inayorejeshwa Baada ya Utakaso

Yesu hakulitakasa hekalu ili kuacha tupu, Alilitakasa ili kurejeshwa kusudi lake halali, na Injili ya Mathayo inaeleza kwamba baada ya utakaso, vipofu na vilema walimjia hekaluni Naye Akawaponya (Mathayo 21:14, NIV). Mpangilio huo ni muhimu kwa sababu unaonyesha kwamba lengo la utakaso ni rehema iliyofanywa upya, si udhibiti usio na uhai. Mamlaka ya Yesu huondoa kinachoharibu ili neema iweze kusonga kwa uhuru mahali watu wamejeruhiwa.

Mfumo huu unalifundisha Kanisa kwamba marekebicho si kuhusu kuondoa mambo mabaya pekee, bali ni kurejeshwa huduma ya Kristo miongoni mwa wahitaji. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuona kwamba utakatifu na huruma vinapaswa kwenda pamoja, kwa sababu ibada inapotakaswa, rehema huonekana zaidi na huwa na uhalali zaidi. Makanisa mengi yanakuwa mahiri katika kukosoa na kurekebisha huku yakichelewa kuwaponya walioumia, lakini Yesu Alitakasa kisha Akaponya, akifunua moyo wa Mungu. Hili pia linawakabili viongozi wanaopendelea shughuli za kidini zinazovutia kuliko rehema yenye vurugu, kwa sababu vipofu na vilema si waabudu waliopangwa kwa jukwaa, bali ni watu wenye mahitaji. Yesu Anarejeshwa ibada ili urejesho uweze kutokea, na ufalme Wake daima unasogea kuelekea waliovunjika.

Mamlaka Yanayopingwa na Mwanzo wa Upinzani wa Mwisho

Kutakaswa kwa hekalu kuliongeza upinzani kwa sababu kulikalazimisha viongozi kukabiliana na mamlaka ya Yesu waziwazi. Injili ya Luka inaeleza viongozi wa kidini wakimuuliza Yesu kwa mamlaka gani Alikuwa akifanya mambo hayo, naye Yesu akajibu kwa namna iliyofunua kutotaka kwao kujitiisha kwa ukweli, kwa sababu waliwaogopa watu kuliko walivyomwogopa Mungu (Luka 20:1–8, NIV). Tatizo halikuwa taratibu, bali lilikuwa ufalme, kwa sababu kama mamlaka ya Yesu yalikuwa kutoka kwa Mungu, basi upinzani wao ulikuwa uasi.

Mgongano huu unafundisha uanafunzi kwamba utii kwa Kristo utaleta upinzani kutoka kwa mifumo iliyojengwa juu ya udhibiti. Wachungaji wanapaswa kuwaandaa waumini kwa maswali na tuhuma zinazoficha wasiwasi wa ndani kuhusu mamlaka ya Yesu. Viongozi hawakuwa wakitafuta ufafanuzi ili watii, bali walikuwa wakitafuta mbinu ya kunyamazisha, na Yesu Alikataa kuwapa jibu ambalo lingewezesha ujanja wao. Tukio hili pia linaonya Kanisa dhidi ya uongozi unaoongozwa na hofu, kwa sababu hofu ya kupoteza ushawishi inaweza kuwafanya watu kupinga kazi ya Mungu. Mamlaka ya Yesu hayajadiliwi kwa siasa, bali yanapokelewa kwa toba, na juma la mwisho linafunua ni nani atakayenyenyekea na ni nani atakayekaza shingo.

SEHEMU YA 3: MAFUNDISHO, MGONGANO, NA KARAMU YA MWISHO

Yesu alitumia juma la mwisho kufundisha hadharani na faraghani kwa uwazi uliokithiri, kwa sababu wakati wa kukwepa mgongano ulikuwa umepita. Alifundisha katika nyua za hekalu, Akajibu changamoto, Akaweka wazi unafiki, na Akatangaza hukumu inayokuja, huku

Akiwaandaa wanafunzi Wake kuelewa maana ya kifo Chake. Hii si Yesu kuwa mkali, bali ni Yesu kuwa wazi kabisa, kwa sababu upendo husema ukweli wakati ukimya ungekuwa rahisi zaidi. Mgongano unaoongezeka si mkanganyiko wa bahati mbaya, bali ni mgongano kati ya utawala wa Mungu na upinzani wa kibinadamu, kati ya mamlaka ya Mfalme na msisitizo wa viongozi juu ya kujitawala.

Yesu pia alielekea kwenye Karamu ya Mwisho kama mazingira ya karibu ambapo wanafunzi Wake wangeimarishwa wakati machafuko yangetokea. Hakuwapa taarifa tu, bali Aliwapa maana ya kutafsiri yaliyokuwa karibu kutokea, kwa sababu uanafunzi unahitaji kuelewa msalaba kama mpango wa wokovu wa Mungu badala ya kuuona kama mauaji ya kisiasa tu. Karamu ya Mwisho iko katikati ya mafundisho na mgongano kwa sababu inaonyesha jinsi utakatifu wa Yesu unavyokabiliana na unafiki wa hadharani huku rehema Yake ikiwachunga wanafunzi dhaifu faraghani. Katika sehemu hii, Mfalme Anafundisha, Anakabiliana, kisha Anawakusanya walio Wake ili kuwaandaa kwa uaminifu wa agano.

Mamlaka Katika Mafundisho na Kufichuliwa kwa Dini ya Kifiki

Yesu alifundisha kwa mamlaka na Akakabiliana na unafiki kwa sababu dini ya uongo huangamiza watu huku ikidai kumwakilisha Mungu. Injili ya Mathayo inarekodi Yesu akitamka ole juu ya waandishi wa sheria na Mafarisayo, Akifunua msisitizo wao juu ya mwonekano wa nje, kupuuza haki, rehema, na uaminifu, na tabia yao ya kuwabebesha wengine mizigo huku wakijisamehe wenyewe (Mathayo 23:23–28, NIV). Huu si matusi binafsi, bali ni hukumu ya kinabii, kwa sababu Yesu Anaupendelea

utukufu wa Baba na Anawapenda watu waliokuwa wakipotoshwa.

Mafundisho haya yanaunda uanafunzi kwa kuwaonya waumini kwamba lugha ya kidini inaweza kuficha moyo unaopinga. Wachungaji wanapaswa kusaidia makanisa kuchunguza kama desturi zao zinazaa unyenyekevu na rehema au zinazaa kiburi na ukali. Kukabiliana kwa Yesu pia kunawafundisha viongozi kutubu haraka, kwa sababu unafiki wa uongozi huenea kama sumu na kuunda jumuiya nzima kuwa ya kuigiza imani. Hata hivyo, mamlaka ya Yesu hapa pia yanawafariji wanafunzi wa kweli, kwa sababu yanathibitisha kwamba Mfalme Anaona yaliyojificha na Hatakubali udanganyifu uwe na neno la mwisho. Kanisa linakuwa na afya zaidi linapopokea maonyo ya Yesu kama rehema, kwa sababu onyo ni mojawapo ya njia ambazo Mfalme Anawalinda watu Wake.

Amri Kuu Zaidi na Upendo Kama Kiini cha Uaminifu

Yesu alifupisha utii wa kweli kwa kuuweka juu ya upendo kwa Mungu na upendo kwa jirani, Akifunua kwamba uanafunzi si utiifu wa sheria tu, bali ni uaminifu wa agano unaoonyeshwa kupitia upendo. Injili ya Marko inarekodi Yesu akithibitisha kwamba amri iliyo kuu ni kumpenda Bwana kwa moyo wote, nafsi yote, akili yote, na nguvu zote, na kumpenda jirani kama nafsi, naye Akasema hakuna amri iliyo kuu kuliko hizo (Marko 12:29–31, NIV). Yesu Anaweka uanafunzi juu ya upendo kwa sababu upendo hufichua kile ambacho moyo unaabudu.

Fundisho hili linawalinda wanafunzi dhidi ya ushupavu wa sheria na dhidi ya ulegevu wa maadili. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba kumpenda Mungu si hisia isiyoelewewa, bali ni utii wa nafsi nzima unaobadilisha

vipaumbele, tamaa, na mienendo. Kumpenda jirani si wema wa kuchagua, bali ni matokeo ya ibada inayomweka Mungu katikati inayotiririka katika rehema, ukweli, na haki halisi. Muhtasari wa Yesu pia unakabiliwa na dini isiyo na utume, kwa sababu watu wanaweza kushughulishwa na mijadala ya ndani huku wakipuuza upendo wa vitendo. Katika juma la mwisho, Yesu Anaweka wazi kwamba ufalme si mashindano ya kidini, bali ni utawala wa Mungu unaozalisha watu waliotiwa alama na upendo wa uaminifu. Upendo unapokuwa katikati, ibada inakuwa ya kweli na utume unakuwa wa kuaminika.

Hotuba ya Mlimani wa Mizeituni na Kuishi kwa Ungalifu Chini ya Mfalme Ajaye

Yesu alifundisha kuhusu hukumu inayokuja na hitaji la kuwa macho, Akiwaandaa wanafunzi kuishi kwa uaminifu wakati hali zinaonekana kutotulia na upinzani unaongezeka. Injili ya Mathayo inarekodi Yesu akionya kwamba hakuna anayejua siku wala saa, na Akawaita wanafunzi kukaa macho, Akisisitiza utayari, uvumilivu, na huduma ya uaminifu katikati ya kutokuwa na uhakika (Mathayo 24:42–44, NIV). Yesu Hachochei hofu, bali Anakuza uaminifu wa busara unaobaki thabiti wakati mustakabali hauwezi kudhibitiwa.

Fundisho hili linaunda uanafunzi kwa kila kizazi kwa sababu waumini daima wanajaribiwa kulegea katika faraja na kuahirisha uaminifu. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba kuwa macho si kujishughulisha na kubashiri, bali ni utiifu wa kila siku unaoishi kwa mtazamo wa umilele. Onyo la Yesu pia linawalinda dhidi ya uvivu wa kiroho unao dhani muda wa kutosha wa toba utakuwepo baadaye. Juma la mwisho linaonyesha kwamba upinzani unaweza kuongezeka haraka, na wanafunzi wanapaswa kuwa wamejikita katika Kristo badala ya hali. Mfalme

Anawaita watu Wake waishi wakiwa tayari, si kwa sababu wanaweza kujua ratiba, bali kwa sababu wanaweza kuamini ahadi Yake na kutii amri Zake leo.

Maandalizi kwa Usaliti na Huzuni ya Meza Iliyovunjika

Yesu aliingia katika Karamu ya Mwisho Akijua kwamba usaliti ulikuwa mezani, na Alikabiliana nao kwa uwazi mtakatifu na huzuni iliyodhibitiwa. Injili ya Luka inarekodi Yesu akisema kwamba mkono wa yule atakayemsaliti ulikuwa pamoja Naye mezani, na Akakiri kwamba njia Yake ilikuwa imeamuliwa, lakini pia Akatoa ole juu ya msaliti, Akionyesha kwamba mamlaka ya Mungu hayaondoi wajibu wa mwanadamu (Luka 22:21–22, NIV). Yesu Anabaki kuwa Mwana mtiifu hata Akiwa amezungukwa na hila za kibinadamu.

Tukio hili linaunda uanafunzi kwa kufundisha kwamba uaminifu unawezekana hata mahusiano yanapovunjika. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuelewa kwamba kusalitiwa hakumaanishi Yesu amepoteza udhibiti, lakini bado kunavunja moyo kwa sababu dhambi ni halisi na maumivu ya mahusiano ni ya kweli. Mfano wa Yesu pia unaonyesha kwamba kukabiliana na dhambi hakuhitaji ukatili, kwa sababu Alisema ukweli bila maonyesho, na Akaendelea na kusudi la agano la mlo bila kupotoshwa na jeraha binafsi. Kanisa lazima lijifunze kushikilia uwazi kuhusu dhambi na azimio la rehema la kuendelea kutii utume wa Kristo. Meza ya Yesu inajumuisha udhaifu na kushindwa, lakini kusudi Lake linabaki ukombozi, na hilo ni la kutisha na lenye tumaini kwa pamoja.

Mlo Kama Maandalizi na Kuchungwa kwa Wanafunzi Dhaifu

Yesu alitumia meza kuwaimarisha wanafunzi waliokuwa karibu kutawanyika, Akionyesha kwamba uanafunzi unadumishwa na uchungaji wa Kristo, si kwa nguvu ya kibinadamu pekee. Injili ya Yohana inarekodi Yesu akiwanawa miguu wanafunzi Wake kama sehemu ya jioni hiyo, Akitoa fundisho la vitendo la huduma ya unyenyekevu na utakaso, na Akamwambia Petro kwamba kama Hataoisha, hakuwa na sehemu pamoja Naye (Yohana 13:8, NIV). Yesu Anawaandaa kwa ajili ya msalaba kwa kuwafundisha maana ya kuwa wa Kwake, utegemezi wa unyenyekevu juu ya neema Yake itakasayo.

Uchungaji huu unalifundisha Kanisa kwamba uanafunzi unajumuisha marekebisho na faraja. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuona kwamba Yesu Anajua udhaifu wa wafuasi Wake, lakini Hawaachi, Anawafundisha, Anawatakasa, na Anawaita waige unyenyekevu Wake. Kunawa miguu pia kunakabiliana na kiburi kinachokataa kupokea neema, kwa sababu Petro hapo awali alikataa, Akifunua kwamba kiburi kinaweza kujificha kama heshima. Yesu Anasisitiza kwamba utakaso Wake ni wa lazima, kwa sababu ufalme huanza na rehema ya Kristo kabla haujageuka kuwa huduma inayofanana na Kristo. Juma la mwisho linaonyesha Yesu Akiunda wanafunzi katika kiwango cha ndani kabisa, kwa sababu utume utadumu tu mioyo inapoundwa na unyenyekevu na kudumishwa na neema.

SEHEMU YA 4: KARAMU YA MWISHO NA AGANO JIPYA

Yesu aliweka maana ya kifo Chake mezani, Akifunua kwamba msalaba si matokeo ya uadui wa kisiasa pekee, bali ni mpango wa wokovu wa Baba unaotekelezwa na Mwana mtiifu. Karamu ya Mwisho ni ya kimaagano,

maana yake inatafsiri dhabihu inayokuja ya Yesu kama utimilifu wa ahadi za ukombozi za Mungu na kuundwa kwa watu waliobadilishwa chini ya utawala wa Mungu. Yesu Hawaachi wanafunzi Wake watafsiri kifo Chake kama kushindwa, kwa sababu Anawapa maneno yanayowekeka ufahamu wao juu ya Maandiko na ukweli wa agano. Mfalme Anawaandaa watu Wake kuona wokovu kama hatua ya Mungu na kuupokea kwa imani.

Yesu pia Anaunda agano jipya kama la kibinafsi na la kijamii. Ni la kibinafsi kwa sababu linahitaji imani katika dhabihu ya Kristo, na ni la kijamii kwa sababu linaunda watu wanaoshiriki meza moja chini ya Bwana mmoja. Agano jipya linamaanisha msamaha, urejesho wa uhusiano na Mungu, na jumuiya iliyobadilishwa inayoundwa na upendo na utii wa Yesu. Katika juma la mwisho, Yesu hafundishi tu kuhusu ufalme, bali Anaanzisha msingi wa agano ambao watu wa ufalme wanakuwepo kupitia huo. Meza inakuwa mahali pa kumbukumbu, tangazo, unyenyekevu, na tumaini, kwa sababu inaelekeza msalaba na kutazamia ukamilisho wa ufalme.

Mkate Uliotolewa na Utambulisho wa Masihi wa Kujitoa

Yesu alitwaa mkate, Akashukuru, Akaumeza, na Akawapa wanafunzi Wake kama ishara kwamba maisha Yake yangetolewa kwa ajili yao. Injili ya Luka inarekodi Yesu akisema, “Huu ni mwili Wangu unaotolewa kwa ajili yenu; fanyeni hivi kwa ukumbusho Wangu,” Akifunga mlo huo katika kumbukumbu ya agano na maana ya dhabihu (Luka 22:19, NIV). Yesu Anatafsiri kifo Chake kama kujitoa kwa makusudi, si kama usumbufu wa bahati mbaya, kwa sababu Yeye ndiye Masihi anayetoa maisha Yake kwa utii kwa Baba.

Kitendo hiki kinaunda uanafunzi kwa kufundisha kwamba ushirika na Kristo umejengwa juu ya dhabihu Yake, si juu ya utendaji wetu wa kiroho. Wachungaji wanapaswa kulifundisha Kanisa kupokea Meza ya Bwana kwa shukrani ya heshima, kwa sababu inatangaza kwamba wokovu ni zawadi iliyolipwa kwa utii wa Kristo. Mkate uliomegwa pia unakabiliana na dini inayojihusisha na nafsi, kwa sababu unaweka jumuiya katikati ya Mfalme anayejitoa, na unawaita wanafunzi kuiga mkao Wake katika mahusiano. Kukumbuka si hisia za kumbukumbu tu, bali ni uaminifu wa agano, kwa sababu kuna uweka msalaba katikati ya ibada na utume. Yesu Anajitua kama mkate wa mlo wa agano, na watu Wake wanadumishwa na kile Alichofanya, si na kile wanachoweza kuthibitisha.

Kikombe na Tamko la Agano Jipya

Yesu alikichukua kikombe na Akakitangaza kuwa agano jipya katika damu Yake, Akifunua kwamba kifo Chake kingezindua urejesho wa agano la Mungu ulioahidiwa. Injili ya Luka inarekodi Yesu akisema kwamba kikombe ni agano jipya katika damu Yake, iliyomwagwa kwa ajili ya wanafunzi Wake, Akifunga ukombozi na dhabihu na kuunganisha msamaha na kumwagwa kwa damu (Luka 22:20, NIV). Yesu Anatangaza kwamba msalaba Wake utafanya kile ambacho ishara za agano la awali zilikuwa zikielekeza, uhusiano uliorejeshwa na Mungu kwa msingi wa dhabihu ya upatanisho ya mwisho.

Tamko hili linaunda teolojia na ibada ya Kanisa kwa kuweka wokovu katikati ya damu ya Kristo, maana maisha Yake yaliyomwagwa katika kifo kama dhabihu inayowapatanisha wenye dhambi na Mungu. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba agano si hisia ya kiroho isiyoeleweka, bali ni ahadi ya Mungu iliyofungwa na kutekelezwa kupitia utii wa Kristo, ikiunda watu

wanaomilikiwa Naye. Kikombe pia kinakabiliana na Ukristo wa juu juu, kwa sababu kama agano liligharimu damu ya Kristo, basi uanafunzi hauwezi kupunguzwa kuwa dini ya faraja. Hata hivyo, kikombe kinawafaraji watubuaji, kwa sababu kinatangaza msamaha wa kweli uliopatikana na Yesu, si kukubalika kwa masharti. Agano jipya ni la Kristo na limenunuliwa kwa damu, na Kanisa lazima liishi kwa uzito huo na kwa furaha hiyo.

Mlo wa Umoja na Kuundwa kwa Watu wa Agano

Yesu alitoa mkate mmoja na kikombe kimoja kwa wanafunzi wengi, Akaunda watu wa agano waliokusanyika kuzunguka Yeye badala ya hadhi, historia, au mapendeleo binafsi. Baadaye Paulo alitafakari ukweli huu kwa kufundisha kwamba mkate ni mmoja na waumini ni mwili mmoja kwa sababu wanashiriki mkate mmoja, Akionyesha jinsi meza inavyoeleza umoja uliokita katika Kristo (1 Wakorintho 10:17, NIV). Umoja huu si wa kihisia, bali ni wa kimaagano, kwa sababu umeundwa na ushiriki wa pamoja katika kazi ya wokovu ya Kristo.

Umoja huu unaunda uanafunzi kwa kulihimiza Kanisa kukataa migawanyiko, kiburi, na kujitenga. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba Meza ya Bwana si ibada ya faraghani tu, bali ni tendo la kijamii linalotangaza umiliki, uwajibikaji wa pamoja, na utambulisho wa pamoja chini ya Bwana mmoja. Umoja hauondoi tofauti, bali unaziweka chini ya utambulisho mkuu wa jumuiya ya agano la Kristo. Meza pia inawakabili waumini wanaotenganisha ibada na mahusiano, kwa sababu ushiriki wa agano unahitaji unyenyekevu, msamaha, na maisha yaliyorudishwa upya. Yesu Anaunda watu mezani wanaoweza kustahimili dhoruba inayokuja, kwa sababu jumuiya iliyounganishwa iliyo na mizizi katika msalaba inaweza kuhimili shinikizo ambalo watu waliotengwa

hawawezi. Mlo wa agano unawafundisha wanafunzi kuishi kama mwili mmoja chini ya Mfalme mmoja.

Msaliti Kutajwa na Uzito wa Ushiriki wa Agano

Meza ya Yesu ilijumuisha onyo pamoja na faraja, kwa sababu neema ya agano si ruhusa ya unafiki. Injili ya Mathayo inarekodi Yesu akisema kwamba mmoja wao angemsaliti, na walipouliza, Yesu alifichua usaliti huo kama tendo la makusudi, Akionyesha kwamba ukaribu wa nje na Yesu hauhakikishi uaminifu wa ndani (Mathayo 26:21–25, NIV). Meza kwa hiyo inakuwa mahali ambapo mioyo hufunuliwa, kwa sababu ukaribu wa agano bila uaminifu wa agano ni hatari kiroho.

Onyo hili linaunda uanafunzi kwa kuwaita waumini katika kujichunguza kwa uaminifu na toba ya kweli. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba kushiriki katika vitendo vitakatifu hakupaswi kamwe kuwa mbadala wa kujisalimisha, kwa sababu shughuli za kidini zinaweza kuficha kutokuamini wakati moyo bado umejikita katika kujitawala. Yesu Anataja usaliti bila kupoteza utulivu, Akionyesha kwamba mamlaka ya kiungu hubaki thabiti hata uaminifu wa kibinadamu unapoporomoka. Kanisa lazima lijifunze kushikilia meza kwa heshima, likiwakaribisha watubuaji huku likikataa kuichukulia neema kwa uzembe. Ushiriki wa agano ni zawadi, lakini si kitu cha kuchezea, kwa sababu unatamka umoja na Mfalme aliyesulubiwa. Yesu Anaonya mezani ili wanafunzi wachukulie utakatifu kwa uzito na kushikamana na rehema kwa uaminifu.

Tumaini Linalovuka Meza na Utimilifu wa Baadaye wa Ufalme

Yesu Aliweka mlo katika tumaini la mbele, Akionyesha kwamba agano lililoanzishwa katika mateso litatimizwa katika ukamilisho wa ufalme. Injili ya Mathayo inarekodi Yesu akisema kwamba Hatakunywa tena uzao wa mzabibu mpaka Atakapokunywa mpya pamoja na wanafunzi Wake katika ufalme wa Baba Yake, Akifunga meza katika ahadi ya baadaye pamoja na dhabihu ya sasa (Mathayo 26:29, NIV). Yesu Anaunganisha msalaba na furaha ijayo, Akithibitisha kwamba mateso si sura ya mwisho kwa Mfalme wala kwa watu Wake.

Tumaini hili linaunda uanafunzi kwa kuwafundisha waumini kuishi kwa uvumilivu, kwa sababu meza inaangalia nyuma kuelekea msalaba na mbele kuelekea ufalme. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kupinga kukata tamaa wakati uaminifu unakuwa wa gharama kubwa, kwa sababu Yesu Mwenyewe Aliunganisha mateso Yake na ushirika wa baadaye uliyoahidiwa. Ibada ya Kanisa inakuwa imara zaidi inapokumbuka kwamba Meza ya Bwana si kumbukumbu tu, bali ni tangazo la tumaini na matarajio ya kurudi kwa Mfalme. Ahadi hii ya mbele pia inaitakasa misheni, kwa sababu wanafunzi hawajaribu kuishi tu katika ulimwengu wenye uadui, bali wanaishi kuelekea ufalme ambamo Kristo Atatawala waziwazi. Yesu Anatoa mlo kama nanga ya agano, na Anatoa tumaini kama nguvu ya agano.

NJIA TATU ZA KUTUMIA MAUDHUI HAYA KATIKA MUKTADHA WAKO MAALUM

**Acha Ufalme wa Yesu Urekebishe Jinsi
Unavyoshughulikia Sifa za Hadharani na
Shinikizo**

Yesu alipokea sifa wakati wa kuingia kwa shangwe bila kuwa mateka wa sifa hizo, na Akakabiliana na uadui bila kuruhusu uadui huo umdhibiti, kwa sababu utambulisho Wake ulikuwa umejikita katika mapenzi ya Baba. Injili ya Luka inaonyesha umati ukimsifu, na Yesu akikataa kunyamazisha kilichokuwa cha kweli kwa wakati huo, lakini bado Akaendelea mbele bila kuruhusu makofi ya watu yaelekeze utume Wake (Luka 19:39–40, NIV). Mfalme Anaonyesha uthabiti, kwa sababu kusudi Lake ni utii, si usimamizi wa sifa.

Katika muktadha wako, hili linamaanisha kwamba uanafunzi lazima ujengwe juu ya mamlaka ya Kristo badala ya kukubaliwa au kukataliwa na watu. Wachungaji wanapaswa kufundisha viongozi na makusanyiko kuishi kwa uaminifu usiotegemea kushangiliwa, kwa sababu sauti ya umati hubadilika kwa haraka. Hili pia linamaanisha kukataa maridhiano yanayoendeshwa na hofu shinikizo la kitamaduni linapongezeka, kwa sababu Yesu Hakupunguza ukweli ili kuepuka mgongano. Kanisa linapojifunza uthabiti wa mfano wa Kristo, linakuwa jasiri zaidi na lenye huruma zaidi kwa wakati mmoja, kwa sababu halijaribu kulinda taswira. Ufalme wa Yesu unawaweka huru wanafunzi kuhudumu kwa unyenyekevu, kusema kwa uwazi, na kustahimili kwa tumaini.

Pima Ibada kwa Maombi, Uadilifu, na Rehema, Sio kwa Shughuli za Kidini Pekee

Yesu alilitakasa hekalu kwa sababu shughuli za kidini zinaweza kuonekana za kuvutia huku ibada ikiwa tupu, na Alisisitiza kwamba nyumba ya Mungu imekusudiwa kwa maombi badala ya unyonyaji. Injili ya Marko inarekodi Yesu akilitangaza hekalu kuwa nyumba ya maombi na Akikabiliana na desturi potovu, Akifunua kwamba Mungu Anajali uaminifu wa maadili ya ibada, si shughuli zake tu

(Marko 11:17, NIV). Mamlaka ya Yesu bado Yanakabiliana na makanisa yanayochanganya shughuli nyingi na uaminifu wa kweli.

Katika muktadha wako, wachungaji wanapaswa kutathmini kama miundo ya huduma inakuza utegemezi wa maombi, uwakili ulio wazi, na ukaribisho wenye huruma kwa walio hatarini. Hili linajumuisha kuchunguza desturi za kifedha, nia za uongozi, na mitazamo ya makusanyiko ambayo huenda kimya kimya inapendelea faraja au hadhi. Pia linamaanisha kuunda nafasi ya maombi ya kweli yanayoongoza maamuzi, si maombi yanayotumiwa kama mapambo ya mipango iliyokwishaamuliwa. Ibada inapotakaswa, rehema inaonekana zaidi, na utume unakuwa wa kuaminika zaidi, kwa sababu Kanisa halitumii tena lugha ya Mungu kulinda maslahi binafsi. Yesu Anatakasa ibada ili watu wakutane na Baba kwa uaminifu, na kanisa linaloomba linakuwa kanisa linalostahimili.

Shughulikia Meza ya Bwana Kama Uundaji wa Agano, Sio Kama Utaratibu wa Kawaida

Yesu aliutoa mkate na kikombe ili kutafsiri kifo Chake na kuunda watu wa agano watakaobaki thabiti wakati hofu na kutawanyika vitakuja. Paulo anafundisha kwamba kikombe ni ushiriki katika damu ya Kristo, kikikumbusha Kanisa kwamba Meza ya Bwana ni umoja wa kimaagano na kazi ya wokovu ya Yesu, si ibada ya mazoea tu (1 Wakorintho 10:16, NIV). Meza imekusudiwa kuunda utambulisho, unyenyekevu, na tumaini chini ya ufalme wa Kristo.

Katika muktadha wako, wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuikaribia meza kwa shukrani ya heshima, toba ya kweli, na kujitoa kwa umoja. Hili linajumuisha kufundisha kwamba Karamu ya Bwana inaliita Kanisa kupatanisha mahusiano, kukataa unafiki, na kukumbuka kwamba

wokovu ulilipiwa kwa gharama kubwa. Pia linamaanisha kuwasilisha meza kama tangazo la injili, kwa sababu meza huiweka msalaba katikati wakati mambo mengine yanaposhindania umakini. Kanisa linapoitazama Karamu kama uundaji wa agano, uanafunzi huingia kwa kina zaidi, kwa sababu watu hujifunza kuishi kutokana na neema badala ya utendaji, na kutafuta utakatifu bila kupoteza rehema. Yesu Anawachunga watu Wake kupitia meza, na makanisa ya uaminifu huruhusu uchungaji huo kuunda jumuiya yao.

HITIMISHO

Juma la mwisho la Yesu linafunua kwamba mamlaka ya Mfalme si fundisho la kinadharia, bali ni utawala unaotekelezwa unaokabiliana na mioyo, unatakasa ibada, na kuanzisha wokovu wa agano kupitia dhabihu ya utii. Kuingia kwa shangwe kunafanya dai Lake la Kimasihi kuwa la hadharani, utakaso wa hekalu unafunua dini iliyoharibika, na mafundisho yaliyoimarishwa yanaonyesha kwamba kumpinga Yesu hatimaye ni kumpinga utawala wa Mungu. Hata hivyo, katikati ya migongano yote, Yesu anabaki kuwa Mwana mwenye huruma anayelia juu ya waliokaza mioyo na Bwana mtakatifu anayekataa kubembeleza unafiki. Juma la mwisho linawalazimisha wanafunzi kuona kwamba Kristo hakuja kulinda dini ya faraja, bali kuwakomboa wenye dhambi na kurejesha ibada kupitia utii Wake mwenyewe.

Karamu ya Mwisho kisha inakusanya yote katika maana ya agano, kwa sababu Yesu Anatfsiri kifo Chake kinachokuja kama msingi wa agano jipya, Akaunda watu wanaomilikiwa Naye kupitia damu Yake. Meza inakuwa faraja na onyo kwa wakati mmoja, kwa sababu neema inawakaribisha watubuaji na inafichua wanafiki, na

inaangalia nyuma kuelekea msalaba na mbele kuelekea ukamilisho wa ufalme. Yesu Hafundishi tu kuhusu ukombozi, Anatenda ukombozi, na Anawaandaa wanafunzi Wake kubaki waaminifu wakati ujasiri wao unapoyumba. Juma la mwisho ni Mfalme anayekamilisha utume Wake, na Kanisa linaitwa kumfuata kwa kujisalimisha kwa heshima, ibada iliyotakaswa, na tumaini lililojengwa juu ya agano.

MASWALI YA KUTAFARAKI

1. Ni wapi unajaribiwa kumsifu Yesu kwa sauti kubwa huku bado ukipinga mamlaka Yake katika eneo fulani la utii?
2. Ni “upotovu gani wa hekalu” Yesu angeweza kukabiliana nao katika maisha yako ya ibada, maana yake ni mwenendo ambapo faraja au faida inashindana na maombi na uadilifu?
3. Maonyo ya Yesu kuhusu unafiki yanakupinga vipi katika namna unavyopima ukomavu wa kiroho ndani yako na ndani ya kanisa lako?
4. Ingekuwaje kwako kuikaribia Karamu ya Bwana kama uundaji wa agano unaounda umoja, toba, na utume, badala ya kama utaratibu wa kawaida?
5. Ni kwa njia ipi ya vitendo unaweza kuishi juma hili kwa utii wa macho kwa ufalme wa Kristo, ukitumaini kusudi Lake hata shinikizo linapoongezeka?

SURA YA 10: MATESO, KIFO, NA UFUFUO WA YESU

UTANGULIZI

Yesu aliingia katika mateso Yake kwa utii wa makusudi, si kama mtu aliyeshangazwa na usaliti, bali kama Mwana aliyekuwa ameuwelekeza uso Wake kukamilisha mapenzi ya Baba ya kuokoa. Injili zinaonyesha sehemu hii ya maisha Yake kama kitovu kitakatifu cha imani ya Kikristo, kwa sababu hapa utambulisho wa Yesu na utume wa Yesu vinawekwa wazi kwa namna inayoonekana zaidi. Mfalme hatawali kwa kukwepa maumivu, bali kwa kuyaingia kwa uaminifu, kubeba mzigo wa matokeo ya dhambi, na kukataa kila njia ya mkato ambayo ingeharibu utii.

Sura hii pia inawalazimisha wanafunzi waliokomaa kuona kwamba mamlaka ya Kristo hayajitengi kamwe na unyenyekevu Wake. Anaomba, Ananyenyekea, Anavumilia dhuluma, Anateseka hadharani, Anakufa kwa kweli, na Anafufuka kwa mwili, na kila hatua imejaa maana ya agano. Kanisa haliwezi kushughulikia simulizi hili kama hadithi ya kidini iliyo zoeleka, kwa sababu hapa ndipo rehema ya Mungu na haki ya Mungu zinapokutana katika Mwana mtiifu. Tukielewa vibaya msalaba na ufufuo, tutaielewa vibaya uanafunzi, utume, ibada, na tumaini, kwa sababu kila kitu hutiririka kutoka kwa kile Yesu alichokitimiza hapa.

SEHEMU YA 1: MAUMIVU MAKALI KATIKA GETSEMANE

Yesu aliingia Getsemane kama Mwana mwaminifu aliyekabiliana na msalaba unaokuja kwa ufahamu wa wazi, na ufahamu huo haukuzalisha kurudi nyuma, bali unyenyekevu wa kuomba na kujitiisha. Hakuingia katika mateso bila maandalizi, kwa sababu Alimtafuta Baba kwa makusudi na kwa msisitizo, akionyesha kwamba utii Wake haukuwa kujisalimisha bila nia. Getsemane inaonyesha kwamba Yesu amejitoa kikamilifu kwa utume, na bado ni mkweli kikamilifu kuhusu uzito wa kile Atakachobeba, na uaminifu huo si udhaifu. Ni utakatifu wa Mwokozi asiyejifanya kwamba msalaba ni mwepesi.

Yesu pia alitumia Getsemane kuwaumba wanafunzi Wake, kwa sababu utii lazima udumishwe na ushirika na Baba, si na azimio la kibinadamu. Udhaifu wa wanafunzi unafichuliwa, na uthabiti wa Yesu pia unaonekana, na utofauti huo ni wa makusudi. Katika bustani hii, Mfalme anaonyesha kwamba mateso yanakabiliwa vyema kupitia maombi, kukaa macho, na kujitiisha, si kupitia hofu, au udhibiti. Getsemane linafundisha Kanisa kwamba njia ya ukombozi si ya hisia nyepesi, bali ni ya gharama kubwa, na Yesu aliikubali gharama hiyo kwa utii mkamilifu.

Bustani Iliyoingiwa kwa Kusudi

Yesu alichagua bustani kuwa mahali pa maombi na maandalizi, akionyesha kwamba Alikabiliana na saa ya mateso kwa uwazi badala ya kujidanganya. Injili ya Mathayo inaandika Yesu akienda na wanafunzi Wake Getsemane, akiwaambia wakae wakati Anaomba, kisha akawachukua Petro, Yakobo, na Yohana pamoja Naye ili wawe mashahidi wa huzuni na taabu Yake (Mathayo

26:36–38, NIV). Huyu ndiye Mfalme asiyeuficha ubinadamu Wake, na bado Hatupilii mbali utume Wake, kwa sababu Anatembea kuelekea msalaba kama Mwana mtiifu.

Hatua ya Yesu ya makusudi kuingia bustanini inaunda uanafunzi kwa kufundisha kwamba utii mara nyingi unahitaji kuchagua mahali ambapo utii utajaribiwa. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuelewa kwamba ukomavu wa kiroho hauonyeshwi kwa kukwepa ugumu, bali kwa kuukabili kwa maombi ya kweli na kujitiisha kwa uaminifu. Yesu hakujitenga kana kwamba udhaifu ni aibu, kwa sababu Aliwaalika wanafunzi wa karibu kuwa karibu, hata ingawa wangemwangusha. Kanisa linajifunza hapa kwamba uongozi mtakatifu unajumuisha utegemezi wa kweli kwa Baba, na uwazi wa unyenyekevu mbele ya watu wa Mungu.

Huzuni Bila Dhambi na Uzito Mtakatifu wa Saa Ile

Huzuni ya Yesu katika Getsemane inaonyesha uzito wa kweli wa kile ambacho Angevumilia, kwa sababu hakuwa anakabili maumivu ya mwili tu, bali mzigo wa kiroho wa kubeba dhambi. Injili ya Marko inaandika Yesu akisema kwamba nafsi Yake imelemewa na huzuni hadi karibu na kifo, na Aliwasihi wanafunzi Wake wabaki na kukaa macho (Marko 14:33–34, NIV). Huu si uharibifu wa imani, bali ni maumivu matakatifu, kwa sababu Mwana anaona gharama kwa uwazi na anakataa kuichukulia kwa wepesi.

Maumivu ya Yesu yanaliambia Kanisa likatae kiroho cha juu juu kinachojifanya kwamba imani thabiti haibebi uzito. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba nguvu ya hisia si kutokuamini kwa lazima, kwa sababu Yesu alipitia huzuni kubwa huku Akiwa mtiifu kikamilifu. Tofauti ni

kwamba Yesu alibeba huzuni katika maombi badala ya uasi, na huzuni Yake ikawa uwanja wa kujitiisha badala ya kujilinda. Hili linaunda uanafunzi kwa kuwapa waumini ruhusa ya kuwa wa kweli mbele za Mungu, na kwa kuwaita wachague maombi hofu inapopanda. Yesu anaonyesha kwamba utakatifu unaweza kutetemeka, na bado utakatifu unatii.

Kikombe na Ombi la Kujitiisha

Yesu aliomba kuhusu kikombe kwa sababu Aliuelewa msalaba kama mzigo uliowekwa wa hukumu ya kiungu na mateso ya ukombozi ambayo Yeye pekee angeweza kubeba. Injili ya Mathayo inaandika Yesu akianguka kifudifudi na kuomba kwamba kama ingewezekana kikombe kiondolewe, lakini akajitiisha kikamilifu, akisema mapenzi ya Baba yatimizwe (Mathayo 26:39, NIV). Ombi hili linaonyesha moyo wa Mwana mtiifu, kwa sababu Hataki faraja kwa kudai, bali anachagua uaminifu.

Maombi ya Yesu yanawafundisha wanafunzi kwamba kujitiisha si kukosa tamanio, bali ni kuyasalimisha matamano chini ya mapenzi ya Baba. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuona kwamba maombi ya kweli yanaweza kujumuisha maombi ya wazi, na hisia za kina, na bado kuishia katika utii. Yesu hakujadiliana kama anayetafuta kukwepa wajibu, kwa sababu Yeye ni Mwana aliyejitoa kwa utume, na bado ni mtu wa kweli anayehisi gharama. Kanisa linajifunza hapa kwamba mapenzi ya Baba si njia rahisi kila wakati, lakini ni njia takatifu kila wakati, na Yesu alimwamini Baba kikamilifu.

Kukaa Macho na Udhaifu wa Wanafunzi

Yesu aliwaonya wanafunzi Wake wakae macho na waombe, kwa sababu Alijua kwamba shinikizo la kiroho

hufichua udhaifu wa ndani, na utegemezi wa tahadhari ni wa lazima. Injili ya Mathayo inaandika Yesu akirudi na kuwakuta wamelala, na akawaambia kwamba roho iko tayari lakini mwili ni dhaifu, akiwapeleka kwenye uangalifu wa maombi badala ya kujitumaini (Mathayo 26:40–41, NIV). Usingizi wao si uchovu tu, bali ni picha ya jinsi wanafunzi wanavyoweza kuteleza kwa urahisi saa inapokuwa nzito.

Onyo la Yesu linaunda Kanisa kwa kufundisha kwamba majaribu hayashindwi kwa nia njema pekee. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kuzoeza kukaa macho kupitia maombi, mawazo yanayoundwa na Maandiko, na uwajibikaji wa kweli, kwa sababu hatari ya kiroho huongezeka watu wanapodhani wako salama. Wanafunzi walitaka kuwa waaminifu, lakini miili yao na nia zao zilianguka chini ya uzito wa tukio, na Yesu alitaja ukweli huo bila kuhalalisha. Kanisa lazima lijifunze kuona maombi kama maandalizi, si kama chaguo la mwisho, kwa sababu utii katika shida huimarishwa na ushirika kabla ya shida kufika.

Msaliti Anakaribia na Yesu Anabaki Thabiti

Yesu alikutana na usaliti kwa mamlaka ya utulivu, akionyesha kwamba hakuwa amenaswa na mpango wa Yuda, bali alikuwa akisonga mbele katika utii kwa Baba. Injili ya Marko inaandika Yuda akija pamoja na umati, akitoa ishara ya usaliti, na Yesu akikabiliana nayo moja kwa moja, akikataa kukimbia, na akikataa kulipiza kisasi kwa hofu (Marko 14:43–46, NIV). Bustani inakuwa mahali ambapo Mfalme anakabidhiwa, na bado uthabiti Wake unaonyesha kwamba Hapotezi udhibiti, kwa sababu anachagua utii.

Majibu ya Yesu yanawafundisha wanafunzi kwamba uaminifu hupimwa si kwa maneno tu, bali kwa utulivu chini ya shinikizo. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuelewa kwamba usaliti mara nyingi hujaribu watu kuwa wenye uchungu, wenye msukumo wa kujibu haraka, au wenye tamaa ya kulipiza, lakini Yesu anabaki mtakatifu na mwenye kusudi. Hapunguzi uovu, na bado Haruhusu uovu uamue majibu Yake, kwa sababu utume Wake ni kuokoa kupitia mateso. Kanisa linajifunza hapa kwamba njia ya Kristo inajumuisha kuvumilia dhuluma bila kuacha haki, na inajumuisha kutumaini kwamba mpango wa Baba unaendelea hata wakati tukio linaonekana si la haki.

SEHEMU YA 2: KUKAMATWA NA KESI ZA YESU

Yesu alijitiisha kukamatwa na kuhukumiwa kama Mwana asiye na hatia aliyeruhusu dhuluma iendelee bila kuacha utambulisho Wake. Mlolongo huu unaonyesha kina cha dhambi ya mwanadamu, kwa sababu viongozi wa kidini na mamlaka za kisiasa walitumia sheria, shinikizo, na mashtaka kumhukumu Yule aliyekuwa ukweli wenyewe. Hata hivyo, pia unaonyesha kina cha utii wa Kristo, kwa sababu Hakukwepa wajibu wala Hakutumia ujanja kujiokoa. Mamlaka ya Mfalme yanaonekana hapa kwa namna ya ajabu, kwa sababu Anamiliki nguvu lakini Anachagua kujizuia, akionyesha kwamba ukombozi unatekelezwa kupitia kujisalimisha kwa hiari.

Yesu pia alivumilia kesi hizi ili kufunua dini ya uongo na woga wa kisiasa, kwa sababu mifumo yote miwili ilipendelea kujilinda kuliko ukweli. Viongozi wa kidini waliogopa kupoteza ushawishi, na watawala waliogopa kupoteza utulivu, na wote walitumia Yesu kama tatizo la

kuondoa badala ya Bwana wa kumtii. Katika giza hili, Yesu anabaki shahidi mwaminifu, akisema ukweli anapapaswa kusema, akinyamaza pale maneno yangetumika kwa ujanja, na akikataa kuharibu utume Wake. Kanisa lazima lisome kesi hizi kama kioo kinachofunua majaribu yetu ya kulinda faraja badala ya kumheshimu Kristo.

Kukamatwa na Utayari wa Mwana

Yesu alikamatwa kama Mwana mtiifu aliyekataa kutoroka kwa vurugu na akachagua kujisalimisha kwa ajili ya mpango wa Baba. Injili ya Yohana inaandika kikosi na maafisa wakija na taa na silaha, na Yesu akasonga mbele, akajitambulisha, na kuwalinda wanafunzi Wake kwa kuisitiza kwamba ikiwa walikuwa wanamtafuta Yeye, basi wengine waachwe waende (Yohana 18:3–8, NIV). Mamlaka Yake yanaonekana kwa sababu Hajasukumwa kona, bali Anajitoa, na rehema Yake inaonekana kwa sababu Anawalinda wafuasi Wake hata wakati Anachukuliwa.

Utayari wa Yesu unawafundisha wanafunzi kwamba ujasiri haupimwi kwa uchokozi, bali kwa utii wa uaminifu. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuona kwamba Yesu hakuhitaji kuthibitisha nguvu kwa kuwashinda maadui, kwa sababu nguvu ya kweli ni utii unaokamilisha utume. Kukamatwa huku pia kunafunua jinsi umati unavyoweza kuwa chombo cha hofu kwa haraka, na jinsi hofu inavyoweza kujificha kama haki. Hata hivyo, Yesu anabaki thabiti, kwa sababu Anamwamini Baba na anakataa kulipiza kisasi. Kanisa linajifunza hapa kwamba utii unaweza kuhitaji kuacha udhibiti, na Kristo anabaki Bwana hata Anapofungwa.

Kukanusha kwa Petro na Kuanguka kwa Azimio la Kibinadamu

Mlolongo wa kesi za Yesu unajumuisha kushindwa kwa mwanafunzi Wake wa karibu zaidi, ukionyesha kwamba uanafunzi hauwezi kudumishwa kwa kujiamini pekee. Injili ya Luka inaandika Petro akifuata kwa mbali, kisha akamkana Yesu mara tatu, na baada ya jogoo kuwika, Petro akalia kwa uchungu, akionyesha utambuzi wa maumivu wa kutokuwa mwaminifu (Luka 22:54–62, NIV). Utofauti huu ni wa makusudi, kwa sababu Yesu anasimama thabiti huku Petro akianguka, na utofauti huo unaonyesha hitaji la neema.

Kukanusha kwa Petro kunalifundisha Kanisa kwamba hofu inaweza kubomoa ujasiri kwa haraka, hasa sifa na usalama vinapokuwa hatarini. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuchukua kulegea kiroho kwa uzito, kwa sababu umbali na Yesu mara nyingi hutangulia maridhiano, na maridhiano mara nyingi huanza na ujanja mdogo unaonekana wa lazima kwa wakati huo. Hata hivyo, machozi ya Petro pia yanaonyesha kwamba kushindwa si mwisho wakati toba ni ya kweli, kwa sababu Yesu atamrejsha baadaye. Tukio hili linaonya dhidi ya kiburi kinachodhani uaminifu ni wa moja kwa moja, na linaalika unyenyekevu unaoshikamana na Kristo. Kanisa linajifunza kwamba wanafunzi hawalindwi na nguvu ya nia, bali na rehema ya Mwokozi wanayemfuata.

Sanhedrini na Ukweli Ambao Yesu Hakukataa

Yesu alikabilia na baraza la kidini kama Mwana mwaminifu ambaye hangeukataa utambulisho Wake hata wakati ukweli ungegeuzwa silaha ya kumhukumu. Injili ya Marko inaandika kuhani mkuu akimuuliza Yesu kama Yeye ndiye Masihi, Mwana wa Aliyebarikiwa, na Yesu

akajibu waziwazi, akithibitisha utambulisho Wake na kuonyesha ushindi Wake ujao, jambo walilolichukulia kuwa kufuru (Marko 14:61–62, NIV). Maneno ya Yesu si uchokozi wa bure, bali ni ukweli unaosemwa kwa gharama ya maisha Yake.

Uwazi wa Yesu unawafundisha wanafunzi kwamba ungamo ni muhimu, kwa sababu kuna nyakati ambapo ukimya ungekuwa salama zaidi lakini kukataa kungekuwa usaliti. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba ujasiri wa Kikristo si kelele, bali ni uaminifu, na uaminifu unajumuisha kumtaja Kristo kwa ukweli wakati shinikizo linataka tumhariri. Majibu ya baraza yanaonyesha jinsi mifumo ya kidini inaweza kumkataa Mungu huku ikidai kumtetea Mungu, kwa sababu kiburi huona ukweli kama tishio. Kesi ya Yesu inaonyesha kwamba tatizo la msingi ni ufalme, si ushahidi, kwa sababu viongozi hawakukosa taarifa, walikosa kujitiisha. Kanisa linajifunza hapa kwamba ukweli unaweza kuwa wa gharama kubwa, na Yesu alilipa gharama hiyo bila kuyumba.

Pilato na Ufalme Usiojengwa kwa Nguvu ya Kisiasa

Yesu alisimama mbele ya Pilato kama Mfalme ambaye mamlaka Yake hayategemei mifumo ya dola. Injili ya Yohana inaandika Pilato akimuuliza Yesu kuhusu ufalme, na Yesu akieleza kwamba ufalme Wake hauanzi wala haujengwi kwa namna ya ulimwengu huu, akifunua kwamba utawala Wake unawekwa kupitia ukweli na utii badala ya kulazimisha (Yohana 18:33–36, NIV). Yesu hakukataa ufalme, lakini alikataa kuufafanua kwa makundi ambayo Pilato alielewa, kwa sababu utume Wake ni ukombozi, si kutwaa mamlaka kwa nguvu.

Mazungumzo haya yanaliambia Kanisa likatae jaribu la kuchanganya ufalme wa Mungu na utawala wa kisiasa. Wachungaji wanapaswa kufundisha waumini kushiriki wajibu wa raia kwa uaminifu, lakini wakatae kuweka tumaini la kimasihi katika miundo ya nguvu ya kibinadamu. Ufalme wa Yesu unakabiliana na dhambi katika kiwango cha moyo na kuunda watu wanaoishi kwa ukweli na upendo, na hilo haliwezi kuzalishwa kwa nguvu. Mkanganyiko wa Pilato pia unaonyesha jinsi vitendo vya kivitendo vinavyoweza kupuuza ukweli, kwa sababu alitaka suluhisho rahisi kuliko hukumu ya haki. Kanisa linajifunza hapa kumwamini Kristo hata mifumo ya kisiasa inapokuwa dhaifu, kwa sababu Yesu anatawala kwa amri ya Baba, si kwa ruhusa ya mwanadamu.

Hukumu Iliyokubaliwa na Kubadilishwa kwa Asiye na Hatia

Yesu alihukumiwa kama Asiye na hatia huku mtu mwenye hatia akiachiliwa, akionyesha uingizwaji kwa namna iliyo wazi na ya kutisha. Injili ya Mathayo inaandika umati ukimchagua Baraba na kupaza sauti Yesu asulubiwe, na Pilato kunawa mikono yake huku bado akisalimu amri kwa shinikizo, akionyesha udanganyifu wa umati na woga wa uongozi (Mathayo 27:20–26, NIV). Tukio hili si la kusikitisha tu, bali ni mantiki ya giza ya dhambi, kwa sababu wanadamu wanampendelea muasi wa kawaida kuliko Mfalme mtakatifu.

Kubadilishana huku kunawafundisha wanafunzi kwamba dhambi si kushindwa binafsi pekee, bali pia ni upinzani wa pamoja dhidi ya utawala wa Mungu. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuona kwamba chaguo la umati ni onyo kuhusu jinsi watu wanavyoweza kusukumwa na viongozi wanaowaamini na na hofu wanazoshindwa kuzitaja. Hata hivyo, pia ni ufunuo wa muundo wa injili,

kwa sababu asiye na hatia anateseka huku mwenye hatia akienda huru, na muundo huo utapata maana yake kamili msalabani. Yesu hakujitetea kwa ujanja, kwa sababu Anajitoa kama Mwokozi. Kanisa linajifunza hapa kuomboleza dhuluma ya mwanadamu huku likimwabudu Mungu anayegeuza dhuluma kuwa ukombozi kupitia utii wa Mwana Wake.

SEHEMU YA 3: KUSULUBIWA NA KIFO CHA YESU

Yesu alisulubiwa kama Mfalme wa kweli ambaye kiti Chake cha enzi kilikuwa msalaba na ushindi Wake ulipatikana kupitia utii wa kujitoa. Injili hazilainishi ukatili, aibu, wala dhuluma, kwa sababu zinataka wasomaji waone gharama kwa uwazi. Hata hivyo, pia zinatafsiri kusulubiwa kama tukio lenye kusudi, si ajali, kwa sababu Yesu alikuwa akitimiza mpango wa Baba wa kuwaokoa wenye dhambi. Msalabani, mamlaka ya Yesu yanaonekana kwa njia ya ajabu, kwa sababu Anaonekana hana nguvu, na bado Anatomia nguvu ya kina kabisa ya utii, nguvu inayovunja madai ya dhambi na kuridhisha haki ya Mungu.

Kifo cha Yesu pia kinafunua moyo wa mwanadamu, kwa sababu watu walimdharau, walimpuuza, walimtumia, na walimwelewa vibaya, na majibu hayo bado yanaendelea kwa sura tofauti leo. Wengine walimwona kama burudani, wengine kama tishio, na wengine kama kukatisha tamaa, lakini msalaba unaonyesha kwamba Mwana alikuja kuwaokoa hata wale waliomkataa. Kanisa lazima likae hapa kwa makusudi, kwa sababu uanafunzi una umbo la msalaba, na utume unazaliwa kutoka kwa Mwokozi aliyesulubiwa. Tukikimbilia kupita kusulubiwa, tutahubiri injili ya juu juu na kujenga kanisa la juu juu.

Njia Kuelekea Msalaba na Mzigo wa Mateso

Yesu alibeba uzito wa mateso hadharani, na Injili zinaonyesha kwamba udhaifu Wake wa mwili haukukata mamlaka Yake ya huruma. Injili ya Luka inaandika Simoni wa Kurene akilazimishwa kubeba msalaba nyuma ya Yesu, na Yesu akizungumza na wanawake waliokuwa wakilia, akiwaonya kwa uzito kuhusu hukumu inayokuja, akionyesha kwamba hata Akiwa njiani kuelekea kifo, Alibaki kuwa mchungaji wa kinabii (Luka 23:26–31, NIV). Mfalme anateseka, na bado Mfalme Anafundisha, Anapenda, na Anasema ukweli.

Tukio hili linawafundisha wanafunzi kwamba mateso hayaondoi wito, na ugumu hauondoi utii. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuelewa kwamba udhaifu unaweza kuishi pamoja na uaminifu, kwa sababu Yesu hakusubiri faraja ili kusema ukweli na kutoa mwelekeo. Uwepo wa Simoni pia unaonyesha kwamba wakati mwingine wengine huingizwa katika mateso ya Kristo kwa njia wasizozichagua, na ushiriki huo unaweza kuwa aina ya uanafunzi. Kanisa linajifunza hapa kwamba kumfuata Yesu kunajumuisha kubeba mizigo, si yetu tu bali pia ya wengine, kwa sababu upendo wenye umbo la msalaba ni sehemu ya maisha ya ufalme.

Kusulubiwa Kati ya Wahalifu na Aibu Aliyoivumilia

Yesu alisulubiwa mahali pa aibu, akitendewa kama mhalifu, na kuonyeshwa hadharani, akifunua kina cha fedheha Aliyoikubali kwa ajili ya ukombozi. Injili ya Marko inaandika askari wakimsulubisha Yesu, wakigawanya mavazi Yake, na kumweka katikati ya waasi, ikionyesha kwamba Mwenye haki alihesabiwa pamoja na wenye hatia machoni pa ulimwengu (Marko 15:24–27,

NIV). Msalaba si maumivu tu, bali ni fedheha ya hadharani, na Yesu aliivumilia bila kurudi nyuma.

Fedheha hii inalifundisha Kanisa kwamba wokovu haukupatikana kupitia Mwokozi aliyebaki juu ya machafuko, bali kupitia Mwokozi mtakatifu aliyeingia mahali pa chini kabisa kwa hiari. Wachungaji wanapaswa kufundisha waumini kukataa imani inayotafuta kukubalika kijamii pekee, kwa sababu Yesu alidharauliwa na kukataliwa katika saa ya utii Wake mkuu. Wahalifu waliokuwa pembeni Yake pia wanaonyesha kwamba msalaba ni mahali ambapo mioyo ya wanadamu hufunuliwa, kwa sababu wengine hudharau na wengine hutii, na tofauti iko katika kujisalimisha kwa Mfalme. Kanisa linajifunza kwamba Yesu alichukua aibu yetu kwa uzito, na Akaibeba, ili wanafunzi waishi huru kutokana na hitaji la kukubaliwa na umati.

Rehema Kutoka Msalabani na Moyo wa Mwokozi

Yesu alitamka maneno ya rehema kutoka msalabani, akionyesha kwamba huruma Yake haikufutwa na mateso na kwamba utume Wake uliendelea kuwa wa msamaha. Injili ya Luka inaandika Yesu akiomba, “Baba, uwasamehe, kwa maana hawajui wanachofanya,” akifunua Mwokozi aliyewaombea maadui Zake hata Akiwa anafariki chini ya ukatili wao (Luka 23:34, NIV). Huu si upuuzaji wa hatia, bali ni toleo la rehema lililojengwa juu ya kusudi la Baba la ukombozi.

Rehema hii inaunda uanafunzi kwa kuliita Kanisa katika msamaha ambao hauwezi kuzalishwa kwa nguvu ya kibinadamu pekee. Wachungaji wanapaswa kufundisha waumini kwamba msamaha wa Kikristo una mizizi katika msamaha wa Kristo, kwa sababu ni wale walioguswa na

rehema wanaoweza kutoa rehema wanapodhulumiwa. Ombi la Yesu pia linakabiliana na silika ya kulipiza kisasi inayojiona ya haki wakati maumivu ni makali. Msalaba unaonyesha kwamba rehema si udhaifu, bali ni nguvu takatifu, kwa sababu inakataa kuruhusu chuki itawale moyo. Kanisa linajifunza hapa kwamba utume wetu ni kutangaza msamaha kwa sababu Mfalme wetu aliomba msamaha, na Alifanya hivyo wakati gharama ilikuwa kubwa zaidi.

Giza na Kilio Kinachofunua Uzito wa Dhambi

Mateso ya Yesu yalifikia kilele giza lilipotanda, na kilio Chake kilifunua kina cha kile Alichokibeba. Injili ya Marko inaandika giza likitanda juu ya nchi, na Yesu akilia, “Mungu Wangu, Mungu Wangu, kwa nini Umeniacha,” ikionyesha kwamba msalaba ulihusisha maumivu ya kina ya kiroho, si ya mwili tu (Marko 15:33–34, NIV). Injili hazitafsiri hili kama kukata tamaa kwa maigizo, bali kama uzito wa kutisha wa kubeba dhambi chini ya hukumu.

Tukio hili linaunda uanafunzi kwa kufundisha kwamba dhambi si dosari ndogo, bali ni uasi unaoharibu uliodai mateso ya Mwana ili ushughulikiwe. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuhisi uzito wa msalaba bila kuangukia katika kukata tamaa, kwa sababu kilio cha Yesu si mwisho wa simulizi, bali ni dirisha la kuona gharama ya ukombozi. Giza linaashiria hukumu na huzuni, na bado linaashiria pia kwamba Mungu anatenda kwa uamuzi. Kanisa linajifunza kwamba injili si ya hisia nyepesi, kwa sababu msamaha ni wa gharama kubwa, na Yesu alichukua gharama hiyo katika upendo wa utii. Waumini wanapolielewa hili, ibada inazidi kina, toba inakuwa ya kweli zaidi, na neema inakuwa ya thamani zaidi.

Imekwisha na Uhalisia wa Kifo Chake

Yesu alikufa kwa kweli, na maneno Yake ya mwisho yalitangaza ukamilifu, yakionyesha kwamba kazi ilikamilika, haikukatizwa. Injili ya Yohana inaandika Yesu akisema, “Imekwisha,” kisha Akainamisha kichwa Chake na kutoa roho Yake, akisisitiza kwamba kifo Chake kilikuwa halisi na toleo Lake lilikuwa la makusudi (Yohana 19:30, NIV). Mfalme haangukii katika kifo kama mhanga asiye na msaada, kwa sababu Anakamilisha kazi Baba Aliyompa na Anatoa maisha Yake kwa kujisalimisha kwa utii.

Ukamilifu huu unalifundisha Kanisa kwamba ukombozi unategemea kazi iliyokamilika ya Kristo, si juu ya nyongeza ya mwanadamu. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba uhakika wa wokovu umejikita katika kile Yesu alichokitimiza, kwa sababu hatia haiponywi kwa jitihada, bali kwa dhabihu iliyokamilika ya Mwokozi. Kifo cha Yesu pia kinakabiliana na majaribio ya kuufanya msalaba kuwa mfano wa maadili pekee, kwa sababu si msukumo wa kimaadili tu, bali ni tendo la wokovu. Kanisa linajifunza hapa kwamba injili ina kitovu, na kitovu hicho ni Kristo aliyesulubiwa aliyekamilisha kazi ya upatanisho kwa upendo wa utii. Kwa sababu imekwisha, wanafunzi wanaweza kuacha kujaribu kujipatia kile ambacho Kristo tayari amekihakikisha.

SEHEMU YA 4: KUZIKWA NA KUFUFUKA KWA YESU

Kuzikwa na kufufuka kwa Yesu kunathibitisha uhalisia wa kifo Chake na ukweli wa ushindi Wake. Kuzikwa ni muhimu kwa sababu kunaonyesha kwamba Yesu alikufa kweli na aliwekwa kweli kaburini, na kunaufunga ufufuo

katika historia halisi badala ya mawazo ya kidini. Ufufuo ni muhimu kwa sababu ni uthibitisho wa Baba kwa Mwana, ushindi juu ya mauti, na msingi wa tumaini la Kikristo na utume. Bila kuzikwa, madai ya ufufuo hayana msingi, na bila ufufuo, msalaba unabaki kuwa msiba badala ya ushindi.

Ufufuo wa Yesu pia unabadilisha uanafunzi kwa sababu unafafanua upya kile kinachowezekana kwa wale walio Wake. Kristo aliyefufuka hakumbukwi tu, bali yupo, anatawala, na anawatuma watu Wake. Ufufuo hauondoigharama ya uanafunzi, bali unahakikisha ahadi kwamba mateso si ya mwisho na kwamba utii haupotei bure. Kanisa linamtangaza Bwana aliye hai, na sehemu hii inaweka tangazo hilo katika simulizi za Injili zinazoonyesha kaburi tupu, mashahidi wenye hofu lakini waaminifu, na Kristo aliyefufuka akiwakutana wafuasi Wake kwa amani na kusudi.

Kuzikwa kwa Heshima na Uthibitisho wa Kifo Chake

Yesu alizikwa kwa namna iliyothibitisha uhalisia wa kifo Chake na kuheshimu mwili Wake, ikionyesha kwamba msalaba haukuwa udanganyifu na kaburi halikuwa ishara ya mfano. Injili ya Mathayo inaandika Yusufu wa Arimathaya akichukua mwili wa Yesu, akaufunga kwa sanda safi, akauweka katika kaburi lake jipya, na kulifunga kwa jiwe kubwa mlangoni (Mathayo 27:57–60, NIV). Maelezo haya ni muhimu kwa sababu yanaweka tukio katika ushuhuda, mahali, na uhalisia wa kimwili.

Maziko haya yanawafundisha wanafunzi kwamba imani ya Kikristo imejengwa juu ya matukio halisi yaliyotokea katika wakati na mahali. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuelewa kwamba injili si mkusanyiko

wa mawazo ya kutia moyo, bali ni tangazo la kile Mungu alichofanya kupitia Yesu katika historia. Maziko pia yanafunua uaminifu wa ujasiri, kwa sababu Yusufu alijihusisha na Yesu wakati kufanya hivyo kungeweza kugharimu hadhi na usalama wake. Kanisa linajifunza kwamba kumpenda Kristo mara nyingi huonekana kama uaminifu wa gharama kubwa wakati tumaini linaonekana limezikwa, kwa sababu wakati mwingine wanafunzi lazima wamweshimu Yesu gizani kabla hawajaona kile Mungu atakachofanya baadaye.

Mashahidi Waaminifu na Nguvu Tulivu ya Wanawake

Maziko ya Yesu yalishuhudiwa na wanawake waaminifu, yakionyesha kwamba mara nyingi Mungu anawaamini ushuhuda muhimu wale ambao ulimwengu huwapuuza. Injili ya Luka inaandika wanawake wakifuata, wakiona kaburi na jinsi mwili ulivyowekwa, kisha wakaandaa manukato na kupumzika siku ya Sabato, ikionyesha umakini, ibada ya vitendo, na utii hata katikati ya huzuni (Luka 23:55–56, NIV). Uaminifu wao si wa kelele, bali ni wa uthabiti, na unakuwa muhimu asubuhi ya ufufuo.

Ushuhuda huu unaunda uanafunzi kwa kufundisha kwamba ibada mara nyingi huonyeshwa kupitia utii wa kawaida badala ya ishara kubwa. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuthamini uaminifu wa kimya kimya, hasa wakati huzuni inafanya shauku ionekane haiwezekani. Matendo ya wanawake hawa pia yanaonyesha kwamba kumpenda Yesu kunaendelea hata wakati matokeo hayajulikani, kwa sababu waliandaa kumheshimu hata kabla hawajaelewa ufufuo. Kanisa linajifunza kwamba Mungu huwaona na huwatumia wanafunzi waaminifu wanaobaki karibu na utii katika majira ya maumivu, na kwamba uthabiti huo mara nyingi huwa udongo ambamo

ushuhuda wa baadaye hukua. Simulizi la ufufuo linaanza, kwa sehemu, na wanafunzi waliokataa kumwacha Yesu katika kifo.

Kaburi Tupu na Tamko la Ushindi

Ufufuo wa Yesu ulitangazwa kama tukio la kihistoria, si hisia ya ndani, na kaburi tupu kikawa ishara ya kwanza ya hadharani ya ushindi juu ya mauti. Injili ya Mathayo inaandika malaika akiwaambia wanawake wasiogope, akitangaza kwamba Yesu hayupo pale kwa sababu Amefufuka, na hivyo kuweka tumaini la Kikristo katika tendo la uamuzi la Baba (Mathayo 28:5–6, NIV). Ujumbe huo si faraja ya jumla, bali ni tangazo kwamba kifo kimeshindwa.

Tamko hili linawafundisha wanafunzi kwamba imani ya ufufuo si matumaini yasiyo na msingi, bali ni tumaini katika kile Mungu amefanya. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba ufufuo unabadilisha hofu kwa sababu unathibitisha kwamba adui mkuu amevunjwa na kwamba Mfalme yuko hai. Maagizo ya malaika pia yanawageuza mashahidi kuwa wajumbe, yakionyesha kwamba ukweli wa injili unakusudiwa kuenezwa, si kutazamwa tu. Kanisa linajifunza kwamba utume unaanza kaburini tupu, kwa sababu Kristo aliyefufuka huunda mashahidi wanaosema kwa ujasiri unaotokana na uhalisia. Ufufuo si alama ya matumaini ya jumla, bali ni msingi wa ibada, utii, na ujasiri.

Yesu Aliyefufuka na Amani kwa Wanafunzi Wenye Hofu

Yesu aliwatokea wanafunzi Wake kuthibitisha ufufuo Wake na kurejesha ujasiri wao, akionyesha kwamba ushindi Wake ni wa kibinafsi, si wa mafundisho pekee.

Injili ya Yohana inaandika Yesu akiwajia wanafunzi waliokuwa wamejifungia milango, akiwapa amani, akiwaonyesha mikono na ubavu Wake, na wanafunzi wakafurahi walipomwona Bwana (Yohana 20:19–20, NIV). Mfalme aliyefufuka hayuko mbali, kwa sababu Anawakaribia waliogopa na kubadilisha hofu kuwa amani.

Kuonekana huku kunaunda uanafunzi kwa kufundisha kwamba Yesu huwarejesha wale waliomwangusha badala ya kuwaacha. Wachungaji wanapaswa kuwasaidia waumini kuona kwamba ufufuo hauthibitishi nguvu tu, bali huwasilisha rehema, kwa sababu wanafunzi waliokimbia wanakutana na amani, si dharau. Uwepo wa Yesu pia unafafanua upya usalama, kwa sababu milango iliyofungwa haikuondoa hofu, lakini Bwana aliyefufuka aliiondoa. Kanisa linajifunza kwamba tumaini la ufufuo limekusudiwa kutuliza moyo na kufufua utii, kwa sababu Kristo aliye hai bado yupo pamoja na watu Wake. Waumini wanapolielewa hili, ibada inakuwa tulivu zaidi, toba inakuwa na ujasiri zaidi, na utume unakuwa thabiti zaidi.

Kutumwa na Mfalme Aliye Hai na Kuwezesha kwa Mamlaka

Yesu aliwatuma wanafunzi Wake baada ya ufufuo, akijenga utume juu ya mamlaka Yake ya ulimwengu wote na kuahidi uwepo Wake walipokwenda. Injili ya Mathayo inaandika Yesu akitangaza kwamba mamlaka yote mbinguni na duniani Amepewa, kisha Akawaagiza wafanye wanafunzi wa mataifa yote, wakibatiza na kufundisha utii, pamoja na ahadi kwamba Atakuwa pamoja nao siku zote (Mathayo 28:18–20, NIV). Agizo hili linatiririka moja kwa moja kutoka katika uhalisia wa ufufuo, kwa sababu Kristo aliye hai anawatuma mashahidi chini ya utawala Wake.

Agizo hili linawafundisha wanafunzi kwamba utume hauendeshwi na kujiamini kwa kibinadamu, bali na mamlaka na uwepo wa Kristo. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kufanya wanafunzi kupitia mafundisho ya subira na utii unaoonekana, si kwa kukusanya watu kwa juu juu. Amri ya kufundisha utii pia inalinda Kanisa dhidi ya kupunguza utume kuwa nyakati za uongofu bila uundaji wa maisha. Yesu anawatuma watu Wake kama jumuiya iliyoundwa na msalaba na ufufuo Wake, wakibeba injili kwa uwazi na upendo kwenda mataifa yote. Kanisa linajifunza kwamba Mfalme aliyefufuka bado anatawala na bado anatuma, na hiyo inamaanisha kwamba utume si wa hiari na uanafunzi si wa faragha. Kwa sababu Yesu yu hai, watu Wake wanaenda.

NJIA TATU ZA KUTUMIA MAUDHUI HAYA KATIKA MUKTADHA WAKO MAALUM

Omba Kama Yesu, Ukiwa Mkweli Kuhusu Hofu na Uliyojitolea kwa Utii

Maombi ya Yesu katika bustani yanafundisha waumini kwamba mapambano ya kweli si adui wa imani, kwa sababu imani huleta mapambano mbele za Baba badala ya kuyaficha. Mwandishi wa Waebrania anaeleza kwamba Yesu alitoa maombi na maombi ya dhiti kwa kilio na machozi, naye alisikilizwa kwa sababu ya unyenyekevu Wake wa heshima, akithibitisha kwamba mateso ya Mwana yalikusishwa uzito halisi wa hisia na utii wa kweli (Waebrania 5:7, NIV). Yesu anaonyesha maombi yasiyokataa hofu, lakini yanayokataa kuruhusu hofu itawale.

Katika muktadha wako, hili linamaanisha kwamba uanafunzi lazima ujumuishwe na maombi ya kweli, yenye heshima, na yaliyotiishwa, hasa pale utii unapohisi kuwa wa gharama kubwa. Wachungaji wanapaswa kuwafundisha waumini kutaja kile wanachoogopa, kile wanachotamani, na kile wanachoitwa kutii, kisha kukiweka chini ya mapenzi ya Baba kwa unyenyekevu. Wahimize watu kujenga mazoea ya kukaa macho kabla ya mgogoro kufika, kwa sababu nguvu ya kiroho mara chache hujitokeza ghafla katika wakati wa shida. Makanisa yanapojifunza kuomba kama Yesu, yanakuwa yasiyo ya kuigiza na yenye ustahimilivu zaidi, kwa sababu yanamwamini Baba katikati ya mateso na kuchagua utii bila kujifanya kuwa ni rahisi.

Kabiliana na Dhuluma Bila Kuwa na Uchungu, Ukimwamini Mfalme Aliyeivumilia

Yesu alivumilia dhuluma bila kuacha ukweli, na kujizuia Kwake hakukuwa udhaifu, bali ni utii uliokataa kulipiza uovu kwa uovu. Petro baadaye anafundisha kwamba Kristo aliteseka, akiacha mfano, na kwamba alipotukanwa hakurudisha matusi, bali alijikabidhi kwa Yeye ahukumuye kwa haki (1 Petro 2:23, NIV). Mkao huo unaonyesha kwamba uchungu si jibu pekee kwa dhuluma, kwa sababu msalaba unaonyesha njia mbadala iliyojengwa juu ya tumaini na utakatifu.

Katika muktadha wako, hili linamaanisha kwamba waumini lazima wajifunze kuvumilia makosa bila kuiga mbinu za adui. Wachungaji wanapaswa kufundisha kwamba ukweli unaweza kusemwa kwa uthabiti bila dharau, na kwamba mateso yanaweza kuvumiliwa bila kupoteza tumaini. Hili pia linajumuisha kuishi msamaha usio wa ujinga, kwa sababu mipaka na hekima ni muhimu, lakini kulipiza kisasi lazima kukabidhiwe kwa Mungu. Makanisa yanapomfuata Yesu hapa, yanakuwa mashahidi

wa kuaminika zaidi, kwa sababu yanakataa kuongozwa na hasira kama bwana. Kristo alivumilia kesi zisizo za haki ili kuwaokoa wenye dhambi, na watu Wake wanaweza kuvumilia ugumu wakiwa na mioyo iliyojikita katika haki ya Baba.

Ishi na Utumikie kwa Ujasiri wa Ufufuo, Sio kwa Kuishi kwa Hofu

Ufufuo wa Yesu unamaanisha kwamba mauti yameshindwa na utii haupotei bure, hivyo wanafunzi wanaweza kuishi kwa ujasiri thabiti badala ya kujilinda kwa hofu. Paulo anatangaza kwamba kwa sababu ya ufufuo, waumini wanaweza kusimama imara na kujitoa kikamilifu katika kazi ya Bwana, wakijua kwamba taabu yao si bure (1 Wakorintho 15:58, NIV). Ujasiri wa ufufuo hauondozi huzuni, bali huweka upya vipaumbele, kwa sababu wakati ujao umehakikishwa na Mfalme aliye hai.

Katika muktadha wako, hili linamaanisha kwamba Wakristo wanapaswa kupima maamuzi yao kwa mwanga wa umilele badala ya faraja ya haraka. Wachungaji wanapaswa kuwahimiza waumini kuhudumu kwa uaminifu, kupatanisha haraka, na kushuhudia kwa uwazi, kwa sababu Kristo aliyefufuka yupo na anatawala. Hili pia linamaanisha kukataa jaribu la kuuchukulia utume kama wa hiari wakati utamaduni unaonekana kuwa mkali, kwa sababu Yesu aliye hai anawatuma watu Wake kwa mamlaka na anaahidi uwepo Wake. Kanisa linapoishi kwa ujasiri wa ufufuo, linakuwa tulivu zaidi, lenye ukarimu zaidi, na lenye uvumilivu zaidi, kwa sababu tumaini limejengwa juu ya kile Mungu ametenda, si juu ya kile hali zinatishia. Yesu yu hai, kwa hiyo watu Wake wanaweza kutii kwa ujasiri.

HITIMISHO

Mateso, kifo, na ufufuo wa Yesu vinafunua kitovu kitakatifu cha wokovu wa Mungu, kwa sababu Mfalme anaokoa kwa kubeba kile wenye dhambi wasingeweza kubeba na kushinda kile wasingeweza kushinda. Getsemane linaonyesha utii wa kujisalimisha, kesi zinafunua dhuluma ya mwanadamu na upofu wa kiroho, na msalaba unaonyesha rehema ya gharama kubwa inayokamilisha mpango wa Baba. Yesu hakufundisha tu kuhusu ufalme, bali Alinunua watu kwa ajili ya ufalme kupitia dhabihu ya utii. Injili kwa hiyo si wito wa kujiboresha kimaadili, bali ni tangazo kwamba Mwana ametenda kwa uamuzi kuwapatanisha wenye dhambi na kurejesha ibada chini ya utawala wa Mungu.

Ufufuo kisha unatamka kwamba Mfalme aliyesulubiwa ndiye Bwana aliye hai, aliyethibitishwa na Baba, na anayetawala kwa mamlaka ambayo kifo hakiwezi kuyapinga. Kwa sababu Yesu yu hai, uanafunzi unawezekana, utume unakuwa wa dharura, na tumaini linakuwa thabiti, kwa sababu wakati ujao haujajengwa juu ya nguvu ya mwanadamu. Kanisa linaitwa kumfuata Yesu katika maombi ya kujitiisha, uaminifu wenye umbo la msalaba, na ujasiri wa ufufuo, si kama watazamaji wa simulizi la kidini, bali kama raia wa ufalme ulio hai. Mwokozi anayeteseka na Bwana aliyefufuka ni Yesu yuleyule, na kazi Yake iliyokamilika inadai ibada, toba, na utii wa uaminifu.

MASWALI YA KUTAFARAKI

1. Ni wapi unahitaji kuzoeza kujitiisha kama Yesu katika maombi, ukipeleka hofu ya kweli kwa Baba huku ukichagua utii?

2. Ni shinikizo au dhuluma ipi katika maisha yako inayokujaribu kuelekea uchungu, na kujizuia kwa Yesu kunabadilishaje mwikio wako?
3. Ni kwa njia gani msalaba unakabiliana na eneo lililofichika la kujitawala ambalo umekuwa ukililinda dhidi ya mamlaka ya Kristo?
4. Ujasiri wa ufufuo ungebadilishaje uamuzi mmoja unaoufanya sasa kutoka kuishi kwa hofu kwenda utii wa uaminifu?
5. Ni hatua gani moja ya ushuhuda au huduma ambayo Kristo anakuita uichukue kwa sababu Yeye ndiye Mfalme aliyefufuka anayewatuma wanafunzi Wake?

HITIMISHO

Yesu Kristo habaki katika kurasa ulizosoma sasa hivi, kwa sababu Yeye ni Bwana aliye hai ambaye bado anazungumza, bado anachunga, na bado anatawala. Injili zinamwonyesha kama Mwana mtiifu anayemfunua Baba, anayekabiliana na dhambi bila kufanya mapatano, na anayewakaribisha wenye dhambi bila kupunguza utakatifu. Ikiwa kitabu hiki kimetimiza kusudi lake, hakijaelimisha akili yako tu, bali kimekuweka tena chini ya mamlaka ya Yesu, mahali ambapo ibada inakuwa ya heshima, toba inakuwa ya kweli, na uanafunzi unakuwa thabiti. Kanisa halitawahi kuimarishwa na kuvutiwa kwa jumla na Yesu, bali kwa kujitiisha kwa wazi kwa Yesu kama alivyo kweli.

Maisha ya Yesu pia yanafunua jaribu ambalo haliwaachi kamwe waumini waliokomaa, jaribu la kumfanya Kristo awe wa nyumbani na rahisi kudhibiti. Tunampendelea Yesu anayethibitisha misukumo yetu, anayebariki mipango yetu, na anayebaki salama ndani ya makundi tunayoyapendelea. Hata hivyo, Yesu wa Injili anakataa kudhibitiwa, kwa sababu Yeye si nyongeza ya kidini, Yeye ni Mfalme. Anaingia katika miji, Anatakasa mahekalu, Anakabiliana na unafiki, na Anawaita wanafunzi wachukue msalaba kwa sababu Anawapenda mno kuwaacha chini ya kujitawala. Rehema Yake si ya kuruhusu kila kitu, na utakatifu Wake si baridi.

Unaporudi katika taratibu za kawaida, kumbuka kwamba huduma ya Yesu ilikuwa imejikita mara kwa mara katika maeneo ya kawaida, barabara, milo, mashua, masinagogi, na mazungumzo ambamo mioyo ilifunuliwa. Aliwakuta watu katika maeneo ya shinikizo ya hofu, aibu, ugonjwa, njaa, na kiburi, na bado Anafanya hivyo. Uanafunzi uliokomaa haudumishwi na msukumo wa mara chache, bali

na uaminifu wa kila siku unaoonyeshwa katika maombi, fikra zinazoundwa na Maandiko, unyenyekevu katika mahusiano, na utii wakati hakuna anayeshangilia. Yesu aliyewaita wavuvi bado Anawaita watu wazima wenye majukumu, masikitiko, na mizigo changamano, na wito Wake unabaki rahisi na kamili, nifuate.

Msalaba lazima ubaki kuwa kitovu, si kama ishara ya kidini, bali kama tendo la maamuzi ambalo kupitia hilo Yesu alihakikisha msamaha na kuanzisha agano jipya. Kanisa hupoteza uwazi wake linapoutendea msalaba kama mfano bila kuutendea kama kazi iliyokamilika. Yesu hakuonyesha tu jinsi ya kuteseka, Alibeba dhambi, Aliridhisha haki, na Akafungua njia ya upatanisho na Mungu. Waumini wanapoelekea katika maadili ya juhudi binafsi, nafsi huchoka, kwa sababu jitihada za kibinafsi haziwezi kubeba uzito wa hatia. Waumini wanaporudi kwenye msalaba, ibada inakuwa ya shukrani, toba inakuwa na tumaini, na utii unakuwa mwitikio wa rehema, si malipo ya kukubalika.

Ufufuo pia lazima ubaki kuwa kitovu, kwa sababu imani ya Kikristo haijengwi juu ya shujaa aliyekufa, bali juu ya Mfalme aliyefufuka anayatawala na anayewatuma watu Wake. Yesu aliyefufuka habembelezi tu, bali Anatuma, na Anauimarisha utume huo katika mamlaka Yake na uwepo Wake. Aliahidi, “Hakika mimi nipo pamoja nanyi siku zote, hata ukamilifu wa nyakati,” jambo linalomaanisha kwamba utume wa Kanisa haujawahi kubebwa peke yake wala kwa nguvu za kibinadamu (Mathayo 28:20). Ujasiri wa ufufuo hauondoi ugumu, bali huondoa kukata tamaa, kwa sababu utii haupotei bure wakati Mfalme yu hai.

Hii ina maana kwamba uanafunzi wako hauhusu hasa kujiboresha, bali ushirika na Kristo unaozalisha utii, tabia, na ushuhuda. Yesu anawaumba watu Wake kupitia Neno

Lake, Roho Wake, na Kanisa Lake, akaunda unyenyekevu pale kiburi kilipotawala, msamaha pale uchungu ulipoishi, na ujasiri pale hofu ilipodhibiti maamuzi. Waumini wengi wanataka mabadiliko bila kujisalimisha, lakini Injili zinafundisha kwamba Yesu huwabadilisha wale wanaomfuata kwa ukaribu. Afya ya Kanisa daima imeunganishwa na ikiwa linauchukulia uanafunzi kama maisha halisi chini ya ubwana wa Yesu, au kama shughuli ya kidini inayozunguka uaminifu mwingine unaoonekana kuwa muhimu zaidi.

Kwa viongozi, walimu, na wachungaji, maisha ya Yesu ni faraja na marekebisho kwa pamoja. Yanatia faraja kwa sababu mamlaka ya Yesu yanatosha kwa mahitaji ya Kanisa, na yanarekebisha kwa sababu uongozi unaofanana na Kristo haujengwi juu ya ujanja, taswira, au udhibiti. Alichunga kwa ukweli na upole, Akakabilia na unafiki bila hofu, na Akahudumu bila kutafuta hadhi. Ikiwa unaongoza, umeitwa kuongoza kama aliye chini ya mamlaka, si kama anayejaribu kuwa mamlaka. Kanisa si lako kulisimamia, ni la Kristo kulitakasa na kulidumisha, na uongozi wa uaminifu huwaelekeza watu Kwake badala ya kuwavuta kukuzunguka wewe.

Unapokifunga kitabu hiki, usikitende kama mwisho, bali kama mwaliko mpya wa kuendelea kutembea na Yesu kupitia Injili kwa heshima na umakini. Kusudi halijawahi kuwa kujua taarifa nyingi kuhusu Kristo, bali kutawaliwa na Kristo katika upendo na utii. Yesu alisema, “Mkinipenda, shikeni amri zangu,” na sentensi hiyo moja inaunganisha ibada, uanafunzi, na utume katika njia moja inayomweka Kristo katikati (Yohana 14:15). Mfalme uliyemtafakari hapa Anastahili maisha yako yote, na Yeye ni mpole wa kukupokea, mwenye nguvu ya kukuhifadhi, na mtakatifu wa kukubadilisha.

ORODHA YA MANENO

Agano

Uhusiano wa kisheria na wa kiungu ulioanzishwa na Mungu unaobainisha umiliki, ahadi, na wajibu, uliotimizwa kupitia Yesu katika agano jipya.

Dhabihu

Kutolewa kwa maisha ya Yesu ili kushughulikia dhambi na kumrejsha mwanadamu katika uhusiano sahihi na Mungu.

Dhambi

Uasi wa mwanadamu dhidi ya Mungu unaowatenganisha watu na Yeye na kuleta hatia na mauti.

Haki ya Kulipa Dhambi (Upatanisho)

Kazi ya Yesu Kristo ambayo kupitia hiyo dhambi hushughulikiwa, hatia huondolewa, na upatanisho na Mungu huwezekana kwa njia ya kifo Chake cha kujitoa.

Ibada

Mwitikio sahihi kwa Mungu unaojumuisha heshima, utii, shukrani, na kujitoa kikamilifu, ukiwa umejengwa juu ya Yesu Kristo.

Kifo cha Mbadala

Ukweli kwamba Yesu alichukua nafasi ya wenye dhambi, akibeba walichostahili ili wao wapokee neema.

Kufufuka

Kufufuka kwa Yesu kwa mwili kutoka kwa wafu, kunakothibitisha ushindi juu ya mauti na kuthibitisha utambulisho na mamlaka Yake.

Kufunguliwa kwa Dhambi (Msamaha)

Kuondolewa kwa hatia na kurejeshwa kwa uhusiano na Mungu unaowezezana kupitia dhabihu ya Yesu.

Kukombolewa

Kukombolewa kutoka dhambini na matokeo yake kupitia kazi ya wokovu ya Yesu Kristo.

Kujitoa na Kutii

Kujinyenyekeza kwa uaminifu chini ya mapenzi ya Mungu, kama ilivyoonyeshwa kikamilifu na Yesu na kutarajiwa kwa wafuasi Wake.

Masihi

Mfalme aliyetiwa mafuta na kuahidiwa na Mungu kuja kuwaokoa watu Wake, aliyekamilishwa katika Yesu Kristo.

Mamlaka

Nguvu halali na haki ya Yesu ya kuzungumza, kutenda, kusamehe, kuhukumu, na kutawala kama Mwana wa Mungu.

Mwana wa Mungu

Utambulisho wa kipekee wa Yesu kama mwenye uungu kamili, anayeshiriki asili na mamlaka ya Baba.

Mwili Kuchukua Umbo la Mwanadamu (Kupata Mwili)

Ukweli kwamba Mwana wa milele wa Mungu alichukua ubinadamu kamili katika Yesu Kristo.

Uanafunzi

Maisha ya kumfuata Yesu kwa utii, kujifunza kutoka Kwake, na kuwasilisha kila eneo la maisha chini ya ubwana Wake.

Ufalme wa Mungu

Utawala na enzi hai ya Mungu, iliyofunuliwa na kuanzishwa kupitia maisha, huduma, kifo, na ufufuo wa Yesu.

Utakaso

Kazi inayoendelea ya Mungu ya kuwaumba waumini katika utakatifu na tabia inayofanana na Kristo.

Utakaso wa Hekalu (Hekalu)

Kitovu cha ibada ya Kiyahudi kinachowakilisha makao ya Mungu kati ya watu Wake, ambacho Yesu alikikabili na kukitimiza.

Utawala wa Kristo (Ubwana)

Mamlaka ya juu ya Yesu na haki Yake ya kutawala juu ya uumbaji wote na maisha yote ya wanadamu.

Ushahidi

Uthibitisho unaotolewa kwa maneno na matendo unaotangaza Yesu ni nani na kile Alichokifanya.

Wokovu

Kuokolewa kutoka dhambini, mautini, na kutengwa na Mungu kupitia imani katika Yesu Kristo.

Zingatia la Kisheria Lisilo la Haki (Kesi)

Mashauri yasiyo ya haki aliyopitia Yesu yaliyosababisha kusulubiwa Kwake.